

ΕΚΚΛΟΥΓΗ

ΑΠΟ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΤΟΜΟΣ Ε

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1949

ΑΡΙΘΜΟΣ 4

Κανείς ελεύθερος άνθρωπος δεν μπορεί να είναι ουδέ- τερος	<i>Dwight D. Eisenhower</i>	397
Τι ξέρει η Ρωσία για τη Δύση; Και τι ξέρει η Δύση για τη Ρωσία;	<i>Edward Crankshaw, «Le Monde», Παρίσι</i>	404
Εντυπώσεις από την Κορσική	<i>Alan Ross, John Minton</i>	409
Θ. Σ. Έλιοτ	<i>Desmond Hawkins, William Empson</i>	417
Όχι πύργους της Βαβέλ!	<i>K. A. Λοξιάδης</i>	423
Βιοτέχνες της παλιάς Ελβετίας	<i>«Graphis», Ζυρίχη</i>	428
Ο υπνωτισμός	<i>Prof. A. Kennedy</i>	432
Από τα σιδερένια παπουτσάκια στις αερύλες του στρατού	<i>«Blick in die Welt», Αμβούργο</i>	438
Η Αυστρία προχωρεί	<i>G. E. R. Galye</i>	440
Τα εργατικά συνδικάτα της Αμερικής	<i>J. R. L. Anderson, Λονδίνο</i>	443
Έρωτας και Ιατρική (διήγημα)	<i>Vladimir Polyakov</i>	450
Ντίν Άτσεσον	<i>Alistair Cooke</i>	454
Προς το Κάντινμπουργκ	<i>«Holiday», Νέα Υόρκη</i>	457
Καλά νέα για τους κακούς θαλασσινούς	<i>«Illustrated London News», Λονδίνο</i>	468
Κυνηγώντας τον πλούτο της αύριον	<i>George Fawcett</i>	470
Οι διερμηνείς έχουν την τελευταία λέξη	<i>«The New York Times Magazine»</i>	477
Επιστολές	<i>Άναστ. Γκόρδιος</i>	481
Χρήθ Ρόμπινσον	<i>Langston Day</i>	487
Η επιστήμη στην υπηρεσία του ανθρώπου <i>Ανάγκες αγής</i>		
Ο κινηματογράφος πέραν κρίση;	<i>Dylan Evans</i>	501
Ο ήθοποιος Ιππότευ φανταστικό έλλογο <i>«Orientalist»</i>		508
Isenhower: «Crusade in Europe» <i>«Evening Standard»</i>		
Ο αιώνας άμαρτωλός	<i>Laurence Houman</i>	515

ΡΟΔΟΥ ΜΟΣΚΟΒΟΛΗΜΑ

Ἐφέτος ἄγρια μ' ἔδειρεν ἡ βαρυχειμωνιά,
ποὺ μ' ἔπιασε χωρὶς φωτιά καὶ μ' ἡῦρε χωρὶς νιάτα,
κι ὥρα τὴν ὥρα πρόσμενα νὰ σωριαστῶ βαριά
στὴ χιονισμένη στράτα.

Μὰ χτές, καθὼς μὲ θάρρεψε τὸ γέλιο τοῦ Μαρτιοῦ
καὶ τραβήξα νὰ ξαναβρῶ τ' ἀρχαῖα τὰ μονοπάτια,
στὸ πρῶτο μוסκοβόλημα ἑνὸς ρόδου μακρινοῦ
μοῦ δάκρυσαν τὰ μάτια.

Κ. ΠΑΛΛΑΣ

Η «ΕΚΛΟΓΗ»

ἐκδίδεται σὲ συνεργασία
μὲ τὰ παρακάτω περιοδικά:

ÉCHO — Revue Internationale (Γαλλικό).
INTERNATIONAL ECHO (Ὁλλανδία, Βέλγιο)

NEUE AUSLESE (Γερμανία, Αὐστρία).

ECO DEL MONDO (Ἰταλία).

WEN CHIEN: Καθρέπτης (Κίνα).

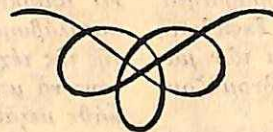
WITYA: Γνώση (Σιάμ). — ANGIN BARAT (Ἰνδονησία).

ΤΟΜΟΣ Ε'

Ἐκλογή

ΑΡΙΘΜΟΣ 4

Α Π Ρ Ι Λ Ι Ο Σ 1 9 4 9

Κανείς ἐλεύθερος ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι οὐδέτερος

Τοῦ DWIGHT D. EISENHOWER

Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νέας Ὑόρκης
Κολούμπια, Νέα Ὑόρκη

Ὁ κίνδυνος ποὺ ἀπειλεῖ σήμερα τὴν ἐλευθερίαν καὶ καθε φιλελεύθερο θεσμό εἶναι τόσο μεγάλος ποὺ κανένας μας δὲν τολμᾷ νὰ τὸν ἀντιμετωπίσῃ μόνος του. Γιατὶ σήμερα ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου κινδυνεύει ἀπὸ τὸν οργανωμένο κρατισμό. Ὁ κίνδυνος εἶναι ἀπείρως μεγαλύτερος ἀπὸ κεῖνον ποὺ μπορεῖ νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴ σύγκρουση δύο ἀντιθέτων ἰδεολογιῶν. Στὴ χώρα μας, ἄνθρωποι μὲ ἐντελῶς διαφορετικὲς ἀπόψεις, ζοῦν εἰρηνικὰ μετὰ ξύ τους γιατί ἔχουν ὁρισμένες κοινὲς ἐνατενίσεις ποὺ τὶς θεωροῦν σπουδαιότερες ἀπὸ τὶς διαφορὰς τους. Ὡστόσο ἡ δημοκρατία καὶ τὸ ἀστυνομικὸ κράτος δὲν ἔχουν κοινὸς σκοποὺς, μεθόδους ἢ ἐνατενίσεις. Στὸ σημερινὸ ἀγώ-

να κανένας ἐλεύθερος ἄνθρωπος, καμιὰ ἐλεύθερη κοινωνία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι οὐδέτερη. Ὅλοι πρέπει νὰ ἐνωθοῦν σ' ἓνα κοινὸ ἔργο — στὴν υπεράσπιση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν καθε ἀρχῇ μέσα στὸ ἐθνικὸ μας οἰκοδόμημα πρέπει νὰ συμβάλῃ στὴν πραγματοποίηση αὐτοῦ τοῦ ἔργου.

Τὸ αὐτομὸ πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερο νὰ ἀναπτύξῃ ὅσο γίνεται τὶς ἱκανότητές του, χρησιμοποιώντας ὅλες τὶς εὐκαιρίες ποὺ τοῦ παρουσιάζονται γιὰ τὸ δικό του καλὸ καὶ γιὰ τὸ καλὸ τῆς οἰκογενείας του· ἄλλοιως δὲν εἶναι παρὰ μιὰ βίδα σὲ μιὰ μηχανή. Ἡ κοινωνία πρέπει νὰ εἶναι σταθερή, ἐξασφαλισμένη ἀπὸ κάθε βίαιη στάση ἢ ἐπανάσταση· ἄλλοιως δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰ πρόσκαιρη

ανακωχή με το χάος. 'Όσοοσο ή ελευθερία του ατόμου δεν πρέπει ποτέ να εκφυλιστή στην κτηνώδη πάλη για την επιβίωση, πού όλοι μας ονομάζουμε βαρβαρότητα. Δεν πρέπει ακόμη να εκφυλιστή στην άλυσόδετη δουλεία των μαζών πού όλοι μας ονομάζουμε κρατισμό.

Μόνο όταν κάθε άτομο, ενώ θα επιδιώκη να αναπτύξη τις ικανότητές του, επομένως και το καλό του, υπερασπίξη συγχρόνως τους συνανθρώπους του έναντιόν κάθε αδικίας και συνεργάζεται μαζί τους για τη γενική βελτίωση, μόνο τότε τα εκατομμύρια των ανθρώπων πού ζούν μέσα σ' ένα ελεύθερο έθνος θα μπορέσουν να επιτύχουν μια κανονική, πολιτισμένη ζωή.

Τα πολιτικά δικαιώματα με τα όποια απολαμβάνουμε αυτή την πληρότητα της ζωής, είναι ή πολυτιμότερη κληρονομία μας. Με το να τα χρησιμοποιούμε με σύνεση, απολαμβάνουμε την ελευθερία του σώματος, του πνεύματος και της ψυχής και μαζί μ' αυτά και τα υλικά πλούτη, πού ξεπερνούν τα πλούτη της περήφανης Βαβυλώνας. Πρώτο και κύριο έργο του εκπαιδευτικού μας συστήματος είναι να εξασφάλιση τη συνέχισή τους και την όρθή τους χρησιμοποίηση. 'Η έννοια των πολιτικών δικαιωμάτων σε μια ελεύθερη χώρα είναι να συσχετίσουν χωρίς εξαναγκασμό το ατομικό και το κοινό καλό. Αυτό είναι αλήθεια μια τέχνη πού πρέπει κανείς να μάθη τις βασικές

της αρχές. 'Όσοοσο όμως και στις άλλες τέχνες ποτέ δεν μπορεί να μάθη κανείς τέλεια τις πολύπλοκες λεπτομέρειές τους. Αυτό κάνει απαραίτητη την ανάγκη να καταλάβουμε τις βασικές αρχές αυτής της τέχνης ώστε ή εφαρμογή τους να μπορή να συμβαδίση με κάθε μεταβολή φυσική, τεχνική, κοινωνική.

Τα δημοκρατικά πολιτικά δικαιώματα αφορούν το σύνολο των ανθρωπίνων σχέσεων. 'Ακόμη, επειδή δεν μπορούμε να απομονώσουμε σάν έθνος από τον κόσμο, τα πολιτικά δικαιώματα πρέπει να αφορούν και τις αδιάκοπες συγκρούσεις των 2.000.000.000 ανθρώπων της γής πού εκδηλώνονται σε όλες τις άπειρες πράξεις και τις έλλειδες και τους φόβους της ανθρωπότητας.

Γι αυτό, δύσκολα το εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί να θέσει ένα λογικό όριο στους σκοπούς του και τις ευθύνες του για να προετοιμάση τους φοιτητές του για μια ζωή χρήσιμη στην κοινωνία και ικανοποιητική για το άτομο. 'Η άκαδημαϊκή μόρφωση πρέπει να περιλαμβάνη όλες τις υλικές, ψυχικές και πνευματικές όψεις της ζωής.

Κάτω από το οικόδομημα αυτό της γνώσεως και της κατανόησης βρίσκεται ένα άμετάβλητο, αδιαφιλονίκητο γεγονός: 'Αρκετές φορές στα τελευταία χρόνια αποδείχτηκε, ότι εκείνοι πού γνωρίζουν τον τρόπο της ζωής μας δίνουν σ' ένα πράγμα μεγαλύτερη αξία απ' ότι, σε οτιδήποτε άλλο — και το ανεκτίμητο αυτό πράγμα είναι ή ε-

λευθερία του ατόμου. 'Η ελευθερία του ατόμου απαιτεί ένα σύστημα αυτοκυβερνήσεως πού αναγνωρίζει ότι κάθε άτομο έχει όρισμένα αναφαίρετα δικαιώματα και ότι οι νόμοι και οι κανόνες για το κοινό καλό μόνο από τους ίδιους τους πολίτες μπορούν να επιβληθούν.

'Η ατομική αυτή ελευθερία δεν είναι κάτι τυχαίο. Για να την αποκτήσουν και να την διατηρήσουν οι πρόγονοί μας θυσίασαν υλικό πλούτο, υπέφεραν, πραγματικά έδωσαν ακόμη και αυτή τη ζωή τους. 'Ετσι την έχουμε εμείς σήμερα.

Δεν φθάνει όμως μόνο να καταλάβουμε πώς κερδίστηκε ή ελευθερία. Σπουδαίο είναι να αγωνιζόμαστε για να απομακρύνουμε κάθε τι πού θα την απειλήση. Εύκολο είναι να καταλάβουμε τους κινδύνους πού την απειλούν απ' έξω. 'Επίσης εύκολο είναι να δοούμε πόσο κινδυνεύει στο έσωτερικό από κείνους πού θέλουν την καταστροφή της μέσα στη χώρα μας. Λιγότερο εύκολο είναι να δοούμε τους κινδύνους πού δημιουργεί ή ανικανότητά μας να αναλύσουμε και να αντιληφθούμε τις περιπλοκές διαφόρων οικονομικών κοινωνικών και πολιτικών κινήσεων πού γίνονται μεταξύ μας. Αυτό είναι έργο του δασκάλου.

'Ετσι δημιουργείται ένας κίνδυνος από την πολύ μεγάλη οικονομική συγκέντρωση, τη δύναμη εγωιστικών καταπιεστικών ομάδων, τη δύναμη κάθε τάξεως οργανωμένης αντίθετα στο σύνολο.

"Αν επιτρέψουμε σ' ένα από όλα αυτά να κυριαρχήση, είναι απόλυτα ικανό να καταστρέψη την ατομική ελευθερία, όπως και ή δύναμη ή συγκεντρωμένη στην πολιτική ήγηση του κράτους.

'Η συγκέντρωση μεγάλης δύναμews στη συγκεντρωτική κυβέρνηση δεν πρέπει να είναι αναγκαστικά αποτέλεσμα βίαιης επαναστάσεως ή μεγάλης αναταραχής. Μια αυταρχική κυβέρνηση μπορεί να καταστρέψη λίγο-λίγο τη θέληση ενός λαού να διατηρήση μεγάλο βαθμό ατομικής ευθύνης απέναντι στο κράτος. Και ή παραίτηση από την ατομική ευθύνη έχει αναπόφευκτο αποτέλεσμα την συγκέντρωση μεγάλης δύναμews στο κράτος. Δεν πρέπει να καταδικάσουμε την κατοχή ή τον έλεγχο της ιδιοκτησίας από το κράτος επειδή το κράτος έδειξε πάντα ανεπάρκεια στη διεύθυνση των παραγωγικών επιχειρήσεων. 'Ο πραγματικός κίνδυνος βρίσκεται στο γεγονός ότι, αν εφαρμοσθή ως το τελευταίο όριο, ή συγκέντρωση της ιδιοκτησίας στα χέρια της κυβέρνησεως της δίνει σε κάθε πρακτική της ενέργεια, απόλυτη εξουσία πάνω στη ζωή μας.

'Υπάρχουν έσωτερικοί κίνδυνοι πού αν θέλουμε να τους αποφυγούμε πρέπει να βρισκόμαστε διαρκώς σε επιφυλακή. "Αν αφήσουμε να πλουτίσουν μερικοί και να υποφέρουν από φοβερή φτώχεια όλοι οι άλλοι, θα δημιουργήσουμε κοινωνικές αναταραχές και την ανάγκη μιας επαναστατικής μεταβολής. "Αν δεν απομακρύνουμε την

εγωϊστική κατάχρηση της δυνάμεως από μια ομάδα, πρέπει να είμαστε βέβαιοι ότι θα επακολουθήσει παρόμοια εγωϊστική αντιμετώπιση από άλλες ομάδες. Πότε δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η πρόθυμη συνεργασία στη λύση των ανθρωπίνων προβλημάτων είναι ο μόνος ασφαλής τρόπος για να αποφυγούμε την βίαιη κρατική παρέμβαση.

Όλα τα αγαπημένα μας δικαιώματα, το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου, της θρησκείας, της ιδιοκτησίας, της ισότητας απέναντι στο νόμο, όλα αυτά για να υπάρξουν, συνδέονται στενά μεταξύ τους. Έτσι, όταν επιπόλαιοι κριτικοί αποκηρύσσουν το ελατήριο του κέρδους που είναι συμφυές με το σύστημά μας της ιδιωτικής επιχειρήσεως, αγνοούν ότι αποτελεί μια οικονομική υποστήριξη κάθε ανθρώπινου δικαιώματος που κατέχουμε και ότι χωρίς αυτό, όλα τα άλλα δικαιώματα γρήγορα θα χάνονταν. Η δημαγωγία, αν δεν την καταπολεμήσουμε με την αλήθεια, μπορεί να αποβή πολύ μεγάλος κίνδυνος για την ελευθερία όπως και κάθε άλλη απειλή.

Αρα κάθε ίδρυμα που έχουν φτιάξει ελεύθεροι άνθρωποι, μαζί και τα μεγάλα πανεπιστήμια, πρέπει πρώτ' απ' όλα να αποβλέπουν στην διαφύλαξη και στην ανάπτυξη της ανθρωπίνης ελευθερίας, χωρίς να λογαριάζει τις αντίθετες θεωρίες ή τη βία που μπορεί να δοθώ εναντίον του.

Σ' όλα τα επίπεδα της εκπαιδεύσεως πρέπει να προσέχουμε ώστε τα σχολεία μας να μην παραφορτώνονται με τεχνικά μαθήματα, με πολλές αποσπασματικές και ειδικευμένες γνώσεις και με την φροντίδα της σωματικής αγωγής και να λησμονούν τον κύριο σκοπό της εκπαίδευσής: ότι πρέπει δηλαδή να ετοιμάσουν τον σπουδαστή έτσι ώστε να αποδώσει, και στην άτομική και στην κοινωνική του ζωή μέσα σε μια ελεύθερη κοινωνία. Από το σχολείο ως τα πανεπιστήμια που οδηγούν σε ένα Πανεπιστήμιο με γάλο όπως της Κολούμπια — πρωταρχικός και κοινός σκοπός όλων των ιδρυμάτων πρέπει να είναι η προετοιμασία των φοιτητών για τα δικαιώματα που θα έχουν ως πολίτες.

Μ' αυτό δεν θέλω να πω ότι έχει λιγότερη σημασία ή καθαρή επιστημονική έρευνα ή η προετοιμασία του φοιτητή σύμφωνα με την κλίση του ή το επάγγελμα που θα ακολουθήσει, ούτε θέλω να πω μ' αυτόν τον τρόπο ότι τα πανεπιστημιακά προγράμματα πρέπει να περιορισθούν στην κλασική μόρφωση του 19ου αιώνα. Ωστόσο πιστεύω βαθειά ότι όλοι μας πρέπει να ζητούμε από τα σχολεία μας να δίνουν περισσότερη σημασία στις θεμελιώδεις εκείνες αρχές που χαρακτηρίζουν την ελεύθερη κοινωνία μας και που αν τις ενοήσουμε και τις εφαρμόσουμε εξασφαλίζουν

την απεριόριστη ανάπτυξη της.

Αγάπη της ελευθερίας, πίστη στην αποτελεσματικότητα της κοινωνικής προσπάθειας, αισιοδοξία για το μέλλον και το να βοηθήσουμε τον φοιτητή να τα εδραιώσει όλα αυτά, όχι ύστερα από θεωρητικές διδασκαλίες, αλλά ύστερα από αληθινή κατανόηση μπορεί να νομίσουν μερικοί ότι είναι πράγματα πολύ φανερά και δεν είναι ανάγκη να διδάσκονται.

Βέβαια το αντίθετο είναι αλήθεια. Ανάμεσα στο λαό μας αναπτύσσεται ολοένα και περισσότερο μια αμφιβολία: αν η δημοκρατία μπορεί να ανταπεξέλθει στους κοινωνικούς και οικονομικούς αγώνες που βρίσκονται μπροστά μας. Μερικοί φοβούνται πολύ ότι ο τρόπος της ζωής μας μπορεί να υποκύψει στις συνδυασμένες επιδράσεις της κρυφής παραλύσεως που προέρχεται από μέσα και της επιθέσεως που γίνεται απ' έξω.

Ο φόβος του μέλλοντος με τη συνυφασμένη αίσθηση του κινδύνου και της αμφιβολίας για το κύρος των θεμελιωδών αρχών είναι μια τρομερή εξέλιξη στην αμερικανική ζωή — σχεδόν απίστευτη αμέσως ύστερα από τους πυδ μεγαλοπρεπείς υλικούς θριάμβους της Αμερικής. Μόνο η διδασκαλία αυτών των οφθαλμοφανών πραγμάτων θα διαλύσει την αμφιβολία και το φόβο.

Αυτή είναι μια βαρειά υποχρέωση για το Πανεπιστήμιο της Κο-

λούμπια και όλων των άλλων Πανεπιστημίων αν δεν φύγει από τη σκέψη μας αυτός ο φόβος, το αποτέλεσμα θα είναι είτε η φοβερή κατάρα του τυραννικού κρατισμού είτε η κατάρρευση του δημοκρατικού μας πολιτισμού και η κοινωνική αναρχία.

Δεν πρόκειται να καταργηθεί ούτε να διαστραφεί κανένα θέμα που δίκαια κατέχει μια θέση στο πρόγραμμα αυτού του Πανεπιστημίου. Θα διδάσκονται π.χ. όλα τα σχετικά με τον Κομμουνισμό — οι ιδεολογικές του εξελίξεις, οι πολιτικές του μέθοδοι, τα οικονομικά αποτελέσματα, ή πιθανή του πορεία στο μέλλον. Η αλήθεια γύρω από τον κομμουνισμό είναι σήμερα απαραίτητη ανάγκη, αν θέλουμε να εκτιμήσουμε σωστά τις αληθινές αξίες του δημοκρατικού μας συστήματος. Η άγνοια του κομμουνισμού, του φασισμού ή της θεωρίας οίονδηποτε άλλου αστυνομικού κράτους είναι πολύ πιο επικίνδυνη από το να αγνοούμε και τη μολυσματικότερη αρρώστια.

Ποιός από μας μπορεί να αμφισβιάσει τι θα διαλέξουν οι Αμερικανοί του μέλλοντος μεταξύ κρατισμού και ελευθερίας, αν έχουν συνεχώς εμπρός τους την αλήθεια σχετικά με το καθένα από τα συστήματα αυτά; Αν όμως εμείς, οι ώριμοι, προσπαθήσουμε να κρύψουμε από τους νέους τα γεγονότα αυτού του παγκόσμιου

ἀγώνα, ὅχι μόνο μάταιη θὰ εἶναι ἡ προσπάθειά μας νὰ ὑψώσουμε ἓνα πνευματικὸ σιδερένιο παραπέτασμα, ἀλλὰ καὶ θὰ δημιουργήσῃ τὴ ζωερὴ ὑποψία διὸ ὁ κρατισμὸς ἔχει ἀρετὲς πὺν ἡ πειστικότητα τοὺς μᾶς φοβίζει.

Αὐτὸ πὺν χρειαζόμαστε εἶναι ἡ ἀλήθεια—ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς λίγους ἐκείνους πὺν μπορεῖ νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ θεωρίαν τοῦ κομμουνισμοῦ ὡς ἓνα μέσο γιὰ νὰ ἀποκτήσουν ἀτομικὴ δύναμη, οἱ ἄνθρωποι πὺν σιὴ χώρα μας δέχονται γιὰ ἀληθινὴ τὴν κομμουνιστικὴν προπαγάνδα, εἶναι αὐτοὶ πὺν ἀγνοοῦν ἐντελῶς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ μέσα τῆς. Ἡ διαφώτιση δὲν εἶναι μόνο ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν θεσμῶν μας· εἶναι ἐπιθετικὸ ὄπλο γιὰ νὰ νικήσουμε τὶς ψεύτικες ιδεολογίες.

Τὸ Ἀμερικανικὸ Πανεπιστήμιον δὲν ζεῖ σ' ἓναν ψεύτικο, δικό του κόσμον, δὲν ἀπασχολεῖται μόνο μὲ τὸ ἀφηρημένον, δὲν εἶναι ἀποκλεισμένο ἀπὸ τὰ ὀχληρὰ προβλήματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, δὲν εἶναι ἀποκλεισμένο ἀπὸ τὰ ἄλλα ἰδρύματα πὺν ἀποτελοῦν τὸ ἐθνικὸν μας οἰκοδόμημα. Ὅπως γιὰ νὰ διατηρηθῇ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς μας χρειάζεται νὰ συνεργάζωνται τὰ 146.000.000 Ἀμερικανοί, ἔτσι καὶ γιὰ νὰ συνεχιστῇ ὁ πολιτισμὸς μας πρέπει νὰ συνεργασθοῦν τὰ Πανεπιστήμια καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐλεύθερα ἰδρύματα. Μιὰ Πανεπιστημιακὴ Σχολὴ πὺν συνεργάζε-

ται μὲ τὰ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, τὰ ἐργατικὰ συνδικάτα καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἰδρύματα τῆς περιοχῆς τῆς εἶναι ἀσφαλῶς πολὺ καλύτερη καὶ πολὺ παραγωγικότερη ἀκριβῶς ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἀκαδημαϊκοὺς δεσμούς. Ἡ ἐπιρροή τῆς ἀπλώνεται σὲ ὅλη τὴν κοινότητα καὶ πολλαπλασιάζεται, ἐνῶ ἡ ἴδια, παίρνοντας ἐνεργητικότητα ἀπὸ τὶς ἀνάγκες καὶ τὸ δυναμισμό τῆς ζωῆς τῆς κοινότητος, προοδεύει καὶ πλαταίνει κάθε φορὰ πὺν βοηθᾷ γιὰ νὰ λυθῇ ἓνα πρόβλημα.

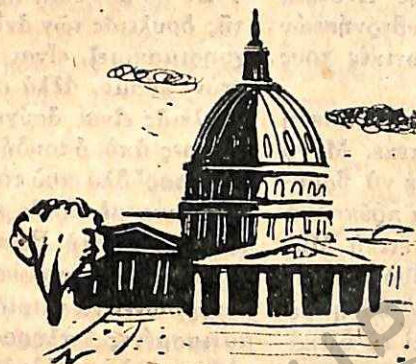
Μαζὺ τὸ πανεπιστήμιον καὶ ἡ κοινότητα ἔχοντας στὴ διάθεσίν τοὺς ὅλη τὴν ἀνθρώπινη πείρα, ἱκανὰ νὰ χρησιμοποιήσουν ἀκαδημαϊκὰς τεχνικὰς καὶ πρακτικὰς γνώσεις γιὰ τὴ λύσιν τοῦ προβλήματος πὺν τὰ ἀπασχολεῖ, ἐνωμένα στὴν κοινὴ ἐθελοντικὴν τοὺς προσπάθεια, μποροῦν ν' ἀναλύουν, ν' ἀξιολογοῦν, νὰ κάνουν ἔργα. Μὲ τέτοια συνεργασία, δὲν εἶναι πολὺ νὰ ἐλπίζουμε διὸ τὸ Πανεπιστήμιον, χωρὶς νὰ χάσῃ τίποτε ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν του, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπεκτείνοντας τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς του ὁρίζοντες, θὰ βοηθήσῃ, ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα, ν' ἀναπνυχθῇ μιὰ νέα ἐλευθερία γιὰ τὴν Ἀμερικὴν—ἡ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τὸν βιομηχανικὸν ἀγώνα.

Ἡ συνεργασία εἶναι ἀπόδειξις καὶ προὶν ἐνότητος. Σὲ μιὰ ἐλεύθερῃ δημοκρατίᾳ, ἡ ἐνότης ἐπιτυγχάνεται ἀν' ὅλοι μας στραφόμε

πρὸς τὶς θεμελιώδεις ἀξίες, χωρὶς νὰ δώσουμε προσοχὴ στὶς μεγάλες διαφορὰς πὺν θὰ παρουσιαστοῦν στὶς λεπτομέρειες. Μιὰ ἐνωμένη Ἀμερικὴ εἶναι ἡ μεγαλύτερη δύναμις πὺν ὑπῆρξε ποτὲ στὸν κόσμον, μιὰ δύναμις ἀπερωμένη στὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν εὐτυχίαν ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κολούμπια ἔχει τὸν

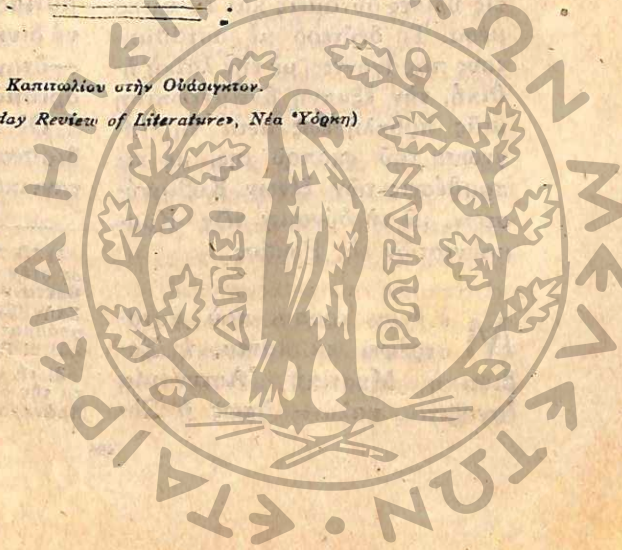
κλῆρον τοῦ σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια.

Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κολούμπια ὅπως καὶ τόσο πολλὰ ἄλλα, ἰδρύθηκε, διατηρεῖται καὶ ὑποστηρίζεται ἀπὸ ἐλεύθερους ἀνθρώπους. Σὲ κανένα ἄλλο περιβάλλον, δὲν θὰ μπορούσε, μέσα σὲ διάστημα δύο αἰώνων, νὰ ἀποκτήσῃ διεθνή φήμην σὰν στέγη μορφώσεως καὶ ἐρεῦνης.

Σκίτσο τοῦ Καπιτωλίου στὴν Οὐάσιγκτον.

(Ἀπὸ τὸ «The Saturday Review of Literature», Νέα Ὑόρκη)

ΤΙ ΞΕΡΕΙ Η ΡΩΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΥΣΗ;...

ΤΟΥ EDWARD CRANKSHAW¹

(Από το «Βήμα», Αθήναι)

Ξέρουν ή δέν ξέρουν οί άρ-
χηγοί τών Σοβιετ τόν έξω
κόσμο; Ασφαλώς κανένα
έρώτημα δέν είναι τόσο δύσκολο
όσο αυτό. Λίγα είναι σπουδαιό-
τερα, άφοϋ ή ειρήνη τοϋ κόσμου
εξαρτάται άπό την αντίληψη πού
έχει τό Κρεμλίνο γιά τίς δια-
θέσεις τών λαών της Δύσεως,
τίς προθέσεις τών Κυβερνήσεών
τους και τίς στρατιωτικές τους
δυνάμεις.

Είναι φανερό πώς μία άμεση
άπάντηση δέν θά έστειλε. Μόνο
πιθανότητες μπορούμε νά βροϋ-
με. Καί πρώτα άπ' όλα πρέπει νά
διακρίνωμε την Σοβιετική Μυ-
στική Αστυνομία σέ δυό τμήμα-
τα. Τό πρώτο έχει νά κάνη μέ
τίς ύλικές δυνάμεις και τά ύλικά
μέσα. Τό δεύτερο μέ άστάθμη-
τους παράγοντες, μέ την λαϊκή ή-
θική, την έξυπνη αντιμετώπιση
μιάς προκλήσεως μετά τη διά-
γνωση τοϋ σκοποϋ της, μέ τίς
προθέσεις τών ξένων Κυβερνή-
σεων, μέ τη δύναμη τών Κομ-
μουνιστών της Ρωσίας.

Μέ έναν τρόπο πού κατα-
στρέφει τά πάντα, ή Σο-
βιετική Μυστική Αστυνομία
εργάζεται καλά — όπως ό Σο-

βιετικός Στρατός στόν πόλεμο.
Από προσωπική μου πείρα,
διαν προσπάθησα νά συνεργα-
σθώ μέ τη μυστική ύπηρεσία τοϋ
Έρυθροϋ Στρατοϋ στη Μόσχα,
τόν καιρόν τοϋ πολέμου, μπορώ
άνεπιφύλακτα νά πώ ότι έχει ά-
ποτέλεσμα.

Σέ καιρό ειρήνης ή άπόδοση
της δουλειās τών ανθρώπων πού
χρησιμοποιεί, είναι ή μικρότερη
στόν κόσμο, αλλά οί ώρες της
δουλειās είναι άσύνκριτα περισ-
σότερες άπό όπουδήποτε άλλου.
Και παρ' όλο πού τό 'Αρχηγείο,
σύμφωνα μέ άρχές πού επικρα-
τοϋν μόνο στη Ρωσία, δουλεύη
μέ βασανιστικά πολύπλοκο τρόπο,
κατορθώνει νά ταιριάζη τίς κομ-
ματιασμένες πληροφορίες και
νά δίνη μιā κατάλληλη άπάντηση
— όταν φθάνη σέ γεγονότα και
άριθμούς.

Οί Ρώσοι έχουν άκόμη στη
διάθεσή τους την ύλη τοϋ Βρε-
ταννικοϋ και τοϋ 'Αμερικανικοϋ

1) 'Ο 'Εντουαρντ Κράνκσους όπηρετή-
σε στόν πόλεμο στη Μόσχα ως μέλος της
Βρεταννικής Στρατιωτικής 'Αποστολής.
Στήν 'Εκλογή 1)1948 δημοσιεύθηκαν άπο-
σπάσματα άπό τό βιβλίο του 'Η Ρωσία
και οί Ρώσοι.

2) Τό «Βήμα» έχει την άποκλειστική
τά της δημοσιεύσεως τών άρθρων τοϋ
Κράνκσους στην 'Ελλάδα.

τύπου, τίς άκριτομυθίες στρατιω-
τών, έπιστημόνων και πολιτικών,
και ένα εξαιρετικά αξιόλογο ά-
πόθεμα άuthεντικών πληροφορι-
ών πού συγκέντρωσαν στόν πό-
λεμο στρατιές δόλόκληρες Ρώσων
στρατιωτικών ή άπλών τεχνικών
πού εμπαιναν έλεύθερα σχεδόν
σέ όποιο έργοστάσιο ή άποθήκη
ήθελαν.

Μέ άλλα λόγια, όταν τό Πολιτι-
μυρδ πρόκειται νά ύπολογίση
ύλικές δυνάμεις, ασφαλώς θά
είναι πολύ καλά πληροφορημένο,
μέ μιā μικρή υπερέτιμηση τών
πραγμάτων, πού προέρχεται
άπό την άρνηση κάθε Ρώσου νά
πάρη ότιδήποτε στη φαινομε-
νική του αξία.

Όταν έρχεται στους άστάθμη-
τους παράγοντες, ή ύπόθεση
είναι έντελώς διαφορετική. Μās
άρέσει νά θεωρούμε τους Ρώ-
σους πολύ έξυπνους στην τακτι-
κή πού ακολουθούν. Καί αυτή
είναι ή αλήθεια, ώστόσο κατά ένα
εξαιρετικά περιορισμένο τρόπο.
Παίζουν θαυμάσιο σκάκι. Μπο-
ρούν νά προβλέψουν περισσότε-
ρες κινήσεις άπό κάθε άλλον
λαό — άρκεί νά έχουν τίς σωστές
προϋποθέσεις. Στό σκάκι οί προ-
ϋποθέσεις αυτές ύπάρχουν: ό πί-
νακας, οί παίκτες, οί κανόνες
τοϋ παιχνιδιοϋ. Στό παιχνίδι ό-
μως τών διεθνών σχέσεων οί
προϋποθέσεις δέν ύπάρχουν. 'Ο
καθένας πρέπει νά δημιουργήση

τίς δικές του, άφοϋ μελετήση
την ανθρώπινη φύση, τους άν-
θρώπινους νόμους και την ψυ-
χολογία τών διαφόρων έθνών.
Σ' αυτό είναι πού οί Ρώσοι
πέφτουν έντελώς έξω. Δημιουρ-
γούν έσφαλμένες προϋποθέσεις
και σύμφωνα μ' αυτές ύστερα,
βλέπουν μιā άτελείωτη σειρά κι-
νήσεων. Αυτό έκαναν και προ-
τοϋ γίνουν Μαρξιστές. 'Η «Σύν-
τομη 'Ιστορία τοϋ Κομμουνιστι-
κοϋ Κόμματος» λέει:

«'Η δύναμη της Μαρξιστικο-
» Λενινιστικής θεωρίας βρίσκε-
» ται στό γεγονός ότι δίνει στό
» Κόμμα την ίκανότητα νά βρί-
» σκη τόν σωστό προσανατολισμό
» σέ κάθε κατάσταση, νά καταλα-
» βαίνη την έσωτερική συνοχή
» τών γεγονότων, νά προβλέπη
» την πορεία τους, και νά αντι-
» λαμβάνεται, όχι μόνο πώς και
» πρds ποιά κατεύθυνση εξέλις-
» σονται στό παρόν, αλλά και πώς
» και πρds ποιά κατεύθυνση θά
» εξελιχθούν στό μέλλον».

Αυτό δέν είναι κάτι άφηρη-
μένο, αλλά άρθρο πίστεως.

Σύμφωνα μ' αυτό τό πνεϋμα
Σ ό Ρώσος αξιολογεί τίς προ-
θέσεις και την ήθική της Δύσης.
Οί εργάτες της Δύσης πρέπει
νά βρίσκονται στίς παραμονές
της επανάστασεως, γιατί... 'Η
'Αμερικανική άκμή πρέπει νά
τελειώση μέ μιā κατάρρευση, γιατί
... 'Η 'Αμερική πρέπει νά

σχεδιάζει επίθεση έναντιόν της Ρωσίας γιατί... Όλα αυτά τα πράγματα πρέπει δπωσδήποτε να είναι έτσι. Καί όταν τα γεγονότα διαψεύδουν κάποιον απ' αυτούς τους υπολογισμούς, γεγονότα όπως η αποχώρηση των Βρεταννών από τις Ίνδίες, τότε, αντί να ζητήσει να μάθη αντικειμενικά γιατί έγινε αυτό, ο Ρώσος ψάχνει με το νου του για κάποια αίτια, αναπόφευκτα κακή, μιὰ αίτια που να ταιριάζει.

Στο ζήτημα αυτό, το Κρεμλίνο τὸ βοηθοῦν οἱ πράκτορες του. Όταν πρόκειται για ἀστάθμητους παράγοντες, ἡ γνώμη που προβάλλεται συχνά ὅτι οἱ Ρῶσοι κατώτεροι ὑπάλληλοι δὲν τολμοῦν νὰ ποῦν τὴν ἀλήθεια στοὺς ἀνωτέρους τους, εἶναι ἴσως λανθασμένη: ἡ δικτατορία τοῦ Κρεμλίνου δὲν εἶναι ὑπόθεση ἑνὸς ἐγωμανοῦς ὅπως ὁ Χίτλερ. Τὸ Κρεμλίνο στηρίζεται στὶς πληροφορίες του. Κρατεῖ ἀπέναντι σὰ γεγονότα τὴ στάση τοῦ στατιστικού. Στὴν «ἐπιστημονικὴ» ἐρμηνεία αὐτῶν τῶν γεγονότων εἶναι πιθανὸν νὰ κἀνὴ τὸ λάθος.

Τρεῖς εἶναι οἱ κύριοι συλλέκτες τῶν πληροφοριῶν σχετικὰ με τοὺς ἀστάθμητους παράγοντες. Πρῶτον ἡ Ἀσφάλεια. Δεύτερο ὁ Ρώσος πολίτης που βρίσκεται στὸ ἐξωτερικό. Αὐτὸς

πρέπει νὰ εἶναι φανατισμένος καὶ ἀξιόπιστος. Τρίτο, οἱ ξένοι κομμουνιστὲς καὶ οἱ «συνοδοιπόροι». Γιὰ τὴν πρώτη κατηγορία μιλάει τὸ ἴδιο τὸ ὄνομά της. Στήριζεται στὸ φόβο καὶ στὸν κίνδυνο που ἀντιπροσωπεύει γιὰ τὸν κόσμο.

Ἡ δεύτερη παίρνει φανταστικά στοιχεῖα γιὰ ἀληθινὰ, καὶ μιλάει με λανθασμένες προϋποθέσεις. Ἡ τρίτη ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐνθουσιώδεις τύπους που ἀναπόφευκτα μεγαλοποιοῦν τὶς ἐλπίδες που ἔχει ἡ ἰδεολογία τους γιὰ τὴν ἐπικράτησή της.

Οἱ τρεῖς αὐτὲς κατηγορίες δίνουν ἐσφαλμένη εἰκόνα καὶ τῶν ἀπλουστερώων γεγονότων. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Μόσχας, θεωρητικά, τὸ ξέρουν αὐτό· δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς ζητοῦν νὰ τὸ ἐλαττώσουν. Καὶ οἱ ἴδιοι ὅμως, τόσο βαθειὰ ἀγνοοῦν τὸν ἔξω κόσμο, ὥστε ὅσο κι' ἂν προσπαθοῦν, δὲν μποροῦν νὰ κάνουν τίποτε.

Μὲ ἄλλα λόγια, πρέπει νὰ περιμένουμε ὅτι οἱ κρίσεις τοῦ Κρεμλίνου γιὰ τοὺς ἀστάθμητους παράγοντες θὰ εἶναι πολὺ χονδροειδεῖς, καὶ λίγοι Ρῶσοι που γνωρίζουν κάπως τὸν ἔξω κόσμο θὰ μποροῦσαν, ἀκόμη καὶ ἂν τολμοῦσαν, νὰ διορθώσουν τὶς ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως (ἄλλο πρᾶγμα εἶναι νὰ περιγράψῃς ἀκριβῶς τὸν ἐξοπλισμὸ ἑνὸς τάνκ καὶ ἄλλο νὰ ἐκ-

θέσης τὰ θλιβερὰ ἀποτελέσματα τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς). Ὅταν πρόκειται νὰ μετρήσουν τὴ δύναμή τους ἀπέναντι στὴ Δύση, οἱ Ρῶσοι ἀσφαλῶς δίνουν μεγα-

λύτερη σημασία στὸν ὕλικὸ παρὰ στὸν ἀντίθετο παράγοντα. Ὡστόσο, δυστυχῶς, ὁ ἕνας ἐξαριῖται ἀπὸ τὸν ἄλλον καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ὁ κίνδυνος.

...Καὶ τί ξέρεῖ ἡ Δύση γιὰ τὴ Ρωσία;

Τοῦ ANDRÉ PIERRE
(Ἀπὸ τὸ «Le Monde», Παρίσι)

Ἐνῶ διακηρύσσει τὴν τελειότητα τοῦ σοβιετικοῦ καθεστώτος καὶ τὴν ὑπεροχὴ τοῦ ἀπέναντι σὰ καθεστῶτα τῶν κεφαλαιοκρατικῶν χωρῶν, ὁ τύπος τῆς Μόσχας ἀναγκάζεται νὰ ἀναγνωρίσῃ πὼς πρέπει νὰ γίνουν ἀκόμη πολλὰ ὥσπου νὰ ἔρθῃ ἡ ἡμέρα που οἱ πολῖτες τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. θὰ ζοῦν μέσα στὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία. Οἱ ἐφημερίδες «Πράβντα» καὶ «Ισθόστια» στὴν εἰδικὴ στήλη τους «Γράμματα πρὸς τὴν σύνταξη» δίνουν τὸ λόγο στοὺς δυσαρεστημένους ἢ καταγγέλλουν οἱ ἴδιες τὶς ἀδικίες καὶ τὶς καταχρήσεις. Τὰ θέματα τῆς δυσἀρέσκειας εἶναι πολλὰ: αὐθαιρέσιες ἢ ἀμέλειες τῆς γραφειοκρατίας, ἑλλειψὴ ἢ κακὴ ποιότητα τῶν εἰδῶν καταναλώσεως, κλοπὴς ἢ σπατάλες, ἀδιαφορία τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, ἐλαττωματικὴ λειτουργία τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἀργοπορία τῆς ἀνασυγκροτήσεως σὲ πόλεις καὶ χωριὰ κλπ.

Ἄν ἐξφυλλίσῃ κανεὶς μερικὰς σοβιετικὰς ἐφημερίδας τῶν τελευταίων ἐβδομάδων θὰ βρῇ πολλὰ ἀποκαλυπτικά στοιχεῖα, χαρακτηριστικὰ τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῆς χώρας τοῦ Στάλιν. Καὶ νὰ πρῶτα μιὰ περιγραφή τῆς πόλης Βολόγκντα σύμφωνα μὲ ἕνα γράμμα πρὸς τὴν σύνταξη τῆς «Πράβντα».

«Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο ἡ «Πράβντα» εἶχε δημοσιεύσῃ ἕνα σημεῖωμα μετὸν τίτλο «Μιὰ πόλη στὸ σκοτάδι». Στὸ σημεῖωμα αὐτὸ γινόταν λόγος γιὰ

τὴν κακὴ διοίκηση τῆς Βολόγκντα. Ἡ δημοσίευση συγκίνησε τοὺς κατοίκους που ἀρχισαν νὰ συμμετέχουν με δραστηριότητα σὰ ἔργα ἀνασυγκροτήσεως τῆς πόλης τους. Ἀσφαλτοστρώσαν τοὺς κεντρικοὺς δρόμους, φύτεψαν δέντρα. Ἡ δραστηριότητα ὅμως αὐτὴ κράτησε λίγο καὶ τὰ ἔργα σταμάτησαν.

Ἀπὸ τότε πέρασε ἀρκετὸς καιρὸς. Οἱ σουνικίες της βρίσκονται ὅπως πάντα στὸ σκοτάδι. Μόνο μερικοὶ κεντρικοὶ δρόμοι εἶναι ἡλεκτροφωτισμένοι. Τὰ πεζοδρόμια εἶναι ἀνασκαμμένα. Τὴν ἀνοιξὴ καὶ τὸ φθινόπωρο οἱ δρόμοι γίνονται χεῖμαρροι ἀδιάβατοι.

Ἡ περίπτωσις τῆς Βολόγκντα δὲν εἶναι μοναδική καὶ πολλὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις ὑποφέρουν τὰ ἴδια.

Στὴ Μόσχα, στὴν ὁδὸ Κιρόβ, βρίσκται ἕνα κατὰστημα που λέγεται «Παιδικὸς Κόσμος». Ἐνὰ παλάτι τὸ κατὰστηματος ἔγραψε στὴν «Πράβντα» τὰ ἑξῆς:

«Ἀγοράζετε ἕνα ζευγάρι παιδικὰ παπούτσια τοῦ εργοστασίου «Κορμούνα τῶν Παρισίων» ἢ τῶν συνεταιρισμῶν τῶν περιχώρων τῆς Μόσχας καὶ τὰ δίνετε νὰ τὰ φορέσῃ τὸ παιδί σας. Σὰ δέκα μέρες τὸ πολὺ τὰ τακούνια θὰ φύγουν. Παίρνετε παπούτσια καὶ τακούνια καὶ τὰ πηγαίνετε πίσω σὲ μαγαζί. Σὰς δίνουν ἕνα καινούριο ζευγάρι, ἀλλὰ σὲ δέκα μέρες θὰ ἔχετε τὴν ἴδια ἱστορία. Κάθε δέκα μέρες τὸ

παιδί σας θα φορή καινούρια παπούτσια.

»Στό ποινικό δίκαιο υπάρχει ένα άρθρο που προβλέπει αυστηρή τιμωρία για την παραγωγή ειδών κακής ποιότητας. Για ποιο λόγο δεν πέρασε στο δικαστήριο αυτούς που φτιάχνουν πρότυπα παπούτσια; Γιατί; Το εργοστάσιο αλλάζει τα παπούτσια χωρίς να διαμαρτυρηθεί, αλλά το κράτος χάνει».

»Ένας άλλος αναγνώστης της «Πράβντα» από την πόλη Γκόρκυ (πρώην Νίζνι-Νοβγκορόντ) γράφει με τον τίτλο «Αγοραστής και Πωλητής»:

«Έπάνω στον πάγκο του καταστήματος είναι ανοιγμένος ένας τόμος του 'Ιουλίου Βέρν. 'Ο πωλητής είναι βυθισμένος στην ανάγνωση του «Είκοσι χιλιάδες λεβγάι υπό την θάλασσαν». Οι πεζές ερωτήσεις των πελατών δεν μπορούν να τὸν αποσπάσουν από το βιβλίο του. Συνηθίζει να απαντά χωρίς να σηκώνει το κεφάλι:

» Δὲν υπάρχουν καρέκλες.

» Γιατί; ρωτά ὁ πελάτης.

» Οι σκέψεις του υπαλλήλου γυρίζουν από τὸν φανταστικό κόσμο στὸν πραγματικό και λέει βιαστικά.

»'Ο συναιτερισμός έκανε περισσό-τερα καθίσματα από ὅσα είχε ἐντολή. Περιμένετε τὴν ἄλλη τριμηνία.

»Καί ξαναγυρίζει στὸν 'Ιούλιο Βέρν». Φαίνεται πὼς στὸ μοναδικό κατάστημα ἐπὶ πλὴν τῆς πόλης, (πὺλ ἔχει πάνω ἀπὸ 500.000 κατοίκους), δὲν ὑ-

πάρχει τίποτα νὰ ἀγοράσει κανείς. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα ἐξέλινα ἀντικείμενα εἶναι κακῆς ποιότητος. Μία τσουγκράνα πὺλ—δὲν λείπει ἕνας ἀναγνώστης—ὁ ὑπάλληλος τὴν κρατᾷ μακριὰ ἀπὸ τὸν πελάτη γιὰ νὰ μὴν τὴν χαλάσει μὲ καμιά ἀπότομη κίνηση», στοιχίζει 8 ρούβλια, ἐνῶ μπορεῖ κανείς νὰ βρῇ μὴ καλὴ στὴν ἀγορά μὲ 4 ἢ 5 ρούβλια. 'Ο πωλητὴς πῆγε καὶ τὸ εἶπε στὸν πρόεδρο τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ στὸν προϊστάμενο τῆς παραγωγῆς. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο, ἔξω φρενῶν, τοῦ εἶπαν: «Νὰ πουλᾷς ὅ,τι σοῦ δίνουν».

'Ο ἀρχηγὸς μιᾶς ἐπιτροπῆς ραδιο-τεχνιτῶν στὸ 'Όμσκ γράφει μὲ τὸν τίτλο «Πὺλ νὰ βροῦμε ἀνταλλακτικά γιὰ τὰ ραδιόφωνα;» καὶ λέει πὼς τὸν τελευταῖο καιρὸ βγήκαν στὴν ἀγορὰ πολλὰ ραδιόφωνα, ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ βρῇ κανείς λάμπες.

»Χρειάζονται τεράστιες προσπάθειες γιὰ νὰ βρεθῇ ἕνας συσσωρευτὴς ἢ μὴ ἀντίσταση. Τὰ εργοστάσια συστήνουν στοὺς καταναλωτὲς νὰ ἀγορά-ζουν τίς λάμπες, τοὺς συσσωρευτὲς καὶ τὰ ἄλλα ἀνταλλακτικά ἀπὸ τὰ καταστήματα, ἐνῶ ἔχουν πολὺ καλὰ πὼς δὲν ὑπάρχει τίποτα ἀπ' αὐτὰ στὴν ἀγορά. Πότε λοιπὸν θὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ πρόβλημα αὐτὸ τὸ Ὑπουργεῖο Τηλεπικοινωνιῶν;»

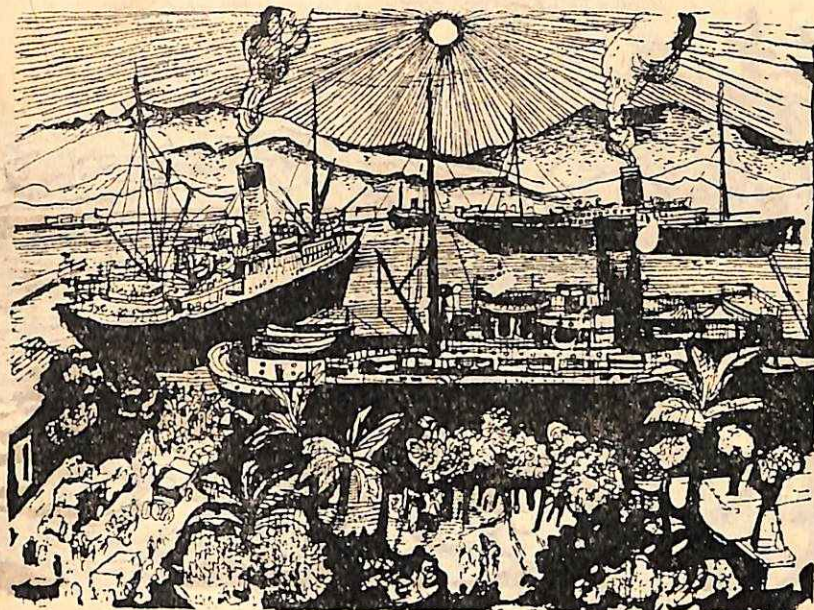
Αὐτὰ εἶναι παρμένα στὴν τύχη· εἶναι μερικὰ τυπικὰ γεγονότα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ στὴν Ε.Σ.Σ.Δ.

ΔΥΟ ΦΩΝΕΣ

»Η ΡΩΣΙΑ ἐκτιμᾷ τὴν συνεργασία. Μπορεῖ—τὸ ἐπαναλαμβάνω μπορεῖ—νὰ συνεργασθῇ χάρις μὲ διαφορετικὲς ἰδεολογίες: 'Ο κ. Βισίνσκυ σὲ μὴ συν-δράση τῆς Πολιτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

»Η εἰρηνικὴ ἐξέλιξη τῶν κεφαλαιοκρατικῶν στοιχείων παράλληλα μὲ τὸν Σο-σιαλισμὸ εἶναι θεωρία σαφὴ καὶ καιροσκοπικὴ. Γράμμα τῆς Κεντρικῆς Ἐπι-τροπῆς τοῦ Σοβιετικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος πρὸς τὸ Γιουγκοσλαβικὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα.

«DAILY TELEGRAPH» Λονδίνο.

Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν Κορσική

Τοῦ ALAN ROSS

(Ἀπὸ τὸ «Time Was Away»,

ἐκδ. John Lehmann, Λονδίνο)

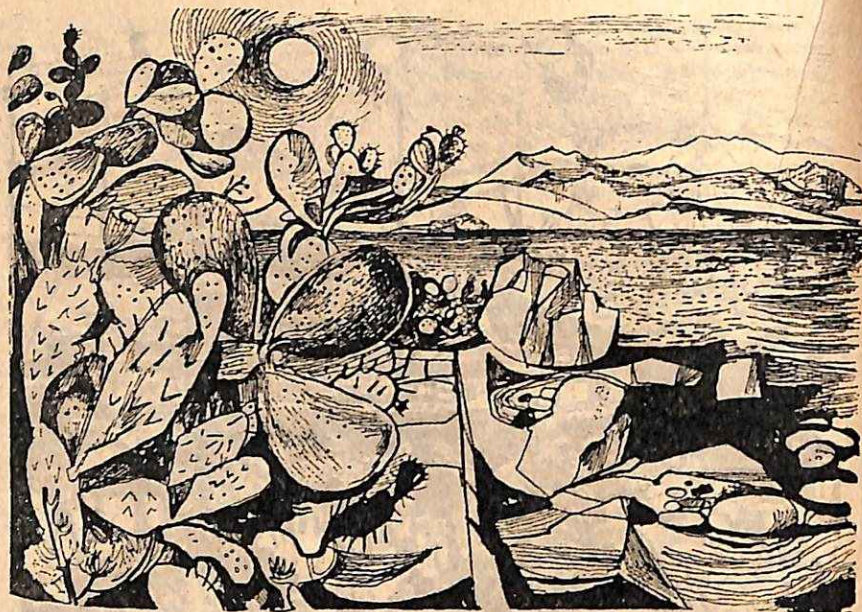
Μία μέρα καὶ μὴ νύχτα στὸ Ἀγιάτσιο.

Ἀπὸ τὰ ὑψώματα τῆς πόλης κατη-φορίζουν μικρὰ δρομάκια πὺλ φθάνουν ὡς τὴ θάλασσα. Καὶ στίς δυὸ πλευρὲς τοῦ πλακοστρωμένου δρόμου ὑψώνονται στενὰ σπίτια μὲ 6-7 πατώματα. Ἀπὸ κάθε παράθυ-ρο, σὺν λάβαρά κάτω ἀπὸ τὸν οὐρα-νὸ, κρέμονται σὲ χοντρά σκοινιά, ρούχα πὺλ στεγνώνουν στὸν ἥλιο.

Ἡ ἑσπρινικὴ θάλασσα σὺρα ἀνα-κατεύει τὴ μυρωδιὰ τῶν ὑπνόνων μὲ τὸ ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν καὶ τῶν ὀσμῶν φρούτων.

Ἐπὶ τὸ ἕνα τοῖχο βρίσκεται τὸ τελευταῖο λείψανο πὺλ θυμίζει τὴν ἀπελευθέρωση. Μία σιδερένια πλάκα πὺλ λέει: «Ἀπαγορεύεται γιὰ τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα». Κανένας δὲν πῆρε τὸν κόπο νὰ τὴν βγάλῃ.

Οἱ ἐπανειλημμένες καὶ ἀτέλειωτες κατοχὲς ἀφήσαν τὰ ἴχνη τους στὸ πρόσωπο τοῦ λαοῦ, στίς συνήθειες,

Ἀγιάτσιο: Κάκτοι κοντὰ στὴ θάλασσα.

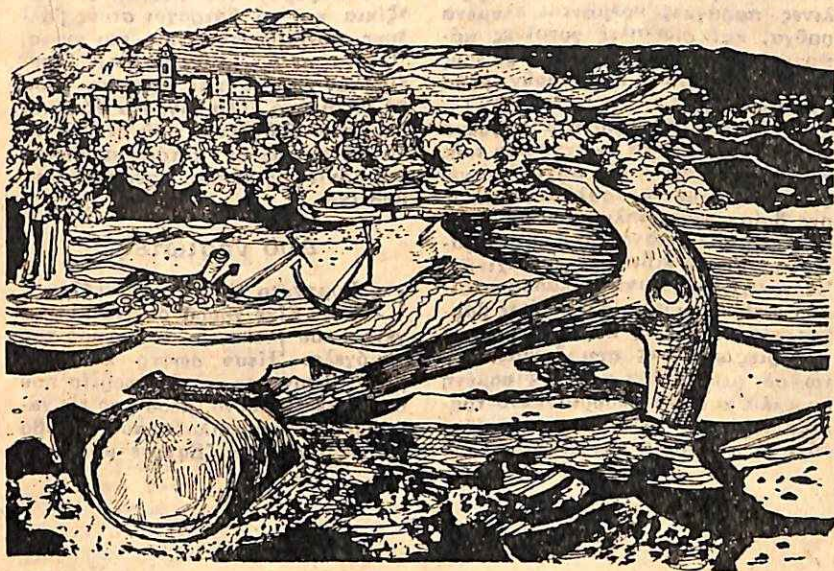
στὸν χαρακτήρα, στοὺς θεσμούς του: Ἕλληνες, Κορχηθόνιοι, Τοσκάνεζοι, Γενοῦτες, Γάλλοι, Ἴσπανοί, Γερμανοί, Ἴταλοί· ὅσους ἀπὸ τὸ πέρασμα τόσων κατακτητῶν ποῖδ φυσικὸ χαρακτηριστικὸ θὰ μπορούσε νὰ ἐκ διατηρήσει αὐτὸς ὁ λαός; Μόνο μεγάλοι ἄνθρωποι θὰ μπορούσαν νὰ κρατήσουν ζωντανὴ καὶ ἀκέραιη τὴν ψυχὴ τους—ἀλλὰ οἱ μεγάλοι Κορσικανοὶ ὅπως καὶ τὰ καλύτερα προΐοντα, ἦταν πάντα γιὰ ἐξαγωγή.

Τὴ νύχτα, κάθε δωμάτιο στὰ ψηλὰ πολυόροφα σπίτια, γίνεται καὶ μιὰ σκηνή. Σκιὲς κινεῖται καὶ ἀναταράζουν τίς χάντρινες κουρτίνες. Πρόσωπα σκύβουν ἀπὸ σκοτεινὰ παράθυρα καὶ κοιτάζουν στὸ δρόμο. Ἐξω στὰ πεζοδρόμια, δλόκληρες οἰκογένειες κάθονται ἀκίνητες, κοι-

τάζοντας σιωπηλὲς στὸ ἄπειρο. Εἶναι πολὺ ζέση γιὰ νὰ κοιμηθοῦν, καὶ δὲν ἔχουν τίποτα γιὰ νὰ μιλήσουν.

Δὺ φορὲς τὴν ἐβδομάδα τὰ βαπόρια πιάνουν στὸ λιμάνι, ἐρχονται ἀπὸ τὴ Βόνα τοῦ Ἀλγερίου καὶ πηγαίνουν στὴ Μασσαλία. Μέσα σὲ λίγες ὥρες κάνουν αὐτὸ πού δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ ἡ Ἐπανάσταση—κεντρίζουν τὴν ἐνεργητικότητά ὁλων. Ἡ προκυμαία γεμίζει κίνηση. Ἀχθοφόροι κουβαλοῦν ἀποσκευές στὰ ξενοδοχεῖα, καὶ τὰ μπάρ, λὲς καὶ καίγονται ἀπὸ τὴν ἀναμονή. Ἔτσι τὸ νησί ξαναβρίσκει τὴν ἐπαφή μὲ τὸν ἔξω κόσμον.

Ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ ξενοδοχείου τὸ βαπόρι μοιάζει σὰν σκηνὴ πλούσιος κινηματογραφικῆς ταινίας. Οἱ

Πόρτο Βένιο.

σκοτεινὲς σκιὲς τῶν λόφων, τὰ φῶτα τῆς προκυμαίας πού τρεμοσβύνουν, καὶ μπροστά, τὸ ἴδιο τὸ βαπόρι, θέατρο κτισμένο μέσα στὸ νερό.

Οἱ φοινικὲς στὴν προκυμαία εἶναι κατάφωτες, ἡ ἀγορὰ παραλία ἔχει γίνῃ ἐνας ψεύτικος κήπος. Στὸ βάθος, τὸ πράσινο φῶς τῆς βάσεως ὑδροπλάνων, μένει ἀκίνητο, καὶ μακριὰ πάνω στὸ λόφο οἱ φωτιὲς ἀπὸ τὰ καμένα μακί τρεμοσβύνουν σὰν ἀπελπισμένοι φάροι.

Τὸ νεκρὸ λιμάνι.

Ἡ ἱστορία θυρεῖς πὼς στάθηκε: Στὸν κόλπο δεσπόζει ἓνα Γενοβέζικο φρούριο ἀπομονωμένο ἐντελῶς ἀπὸ τοὺς λόφους. Αὐτὴ ἡ στρατηγικὴ θέση ὑποσχόταν μεγάλη ἀνάπτυξη, ὅσο ὅσο ἡ φαντασία στέρεψε

αὐτὸ φαίνεται στὰ μισοτελειωμένα σπίτια, στὸ σιδηρόδρομο πού χάθηκε μέσα στὰ ἔλη, στὶς ἀποβάθρες πού σαπίζουν σὰν ἀρρωστημένα χέρια.

Ἡ προστάθεια τῆς καλλιέργειας σταμάτησε, μιὰ χειρονομία πού πάγωσε στὸν ἀέρα πρὶν τελειώσῃ, καὶ πάνω σ' ὅλα βαρβαίνει ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς ἐγκαταλειψίως μιᾶς ἐρημικῆ πόλης. Οἱ λίγοι ἄνθρωποι στὸ δρόμο, κάθονται στὰ βρώμικα πεζοδρόμια σὰν νὰ τοὺς βάραινε μιὰ τρομερὴ καταδίκη. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἔχουν πάει στὰ βουνά, τὸ μόνο τοὺς καταφύγιο ἀπὸ τοὺς βάλτους, τὴν ἐλονοσία καὶ τὴν κατὰπληση.

Κάτω, κοντὰ στὸ παραθαλάσσιο τεῖχος μιὰ μοναχικὴ βαρκούλα στὸ γαλῆνιο νερὸ μὲ τὸ ἀνοιχτὸ γαλῆσιο πανί τῆς ἀκίνητο. Γυμνὰ παιδιὰ παρὰ τὸν κυνηγοῦσαν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο καὶ βου-

τοῦσαν στὴ θάλασσα. Σὲ μερικές ξύλινες παράγκες κρέμονται πλυμένα ρούχα, καὶ σιωπηλές γυναῖκες κάθονται καὶ νανουρίζουν τὰ μωρά τους σὲ βεράντες πού προχωροῦν μέσα στὴ θάλασσα.

Ἡ ἀκτὴ ἦταν γεμάτη ἀπὸ ψόφια ψάρια, μὲ σκόμματα ἀνοιχτά σὰν τοὺς νεκρούς στὸ πεδίο τῆς μάχης καὶ γύρω σκουριασμένες ἀτσάλινες κουλούρες βρισκόνταν δίπλα σὲ σωρούς ἀπὸ φελλούς, πού ἔπιαναν ὅλη τὴν παραλία, ὅμοιοι μὲ κιβώτια πυρομαχικῶν. Ἡ γαλήνια πράσινη θάλασσα πλαίσιωνε τὶς ἀγκυρές, τὶς βαμμένες βάρκες, τὶς σποσμένες καρίνες καὶ τὶς πελώριες κόκκινες σηματοδότες. Πάνω σὲ μιὰ ξέδρα μιὰ ξεφυσμένη καρέκλα καὶ ἓνα σκουριασμένο τραπέζι, περίμεναν ἓνα πελάτη, εἶχαν κάτι τὸ μακάβριο καὶ αἰώνιο.

Τὸ νεκροταφεῖο στὸ Προπριάνο.

Ὁ θόρυβος πού ἔκαναν τὰ τζιτζικία καὶ οἱ βάρκαχοι στοὺς βάλτους συνεχίζονταν μέρα καὶ νύχτα. Ὅποια πέτρα κι ἂν σήκωνες ξεπετιῶνταν σάθρες καὶ χάνονταν μέσα σὲ δάση ἀπὸ ξύλα ριγμένα ἐδῶ καὶ κεῖ σὰν ἀνθρώποι πού φιβοῦνται νὰ σὲ κοιτάξουν κατάματα μήπως καὶ μαντέψης κάποιο κρυμμένο τους μυστικό.

Δυὸ νησιῶτες.

Ὁ Ρομπέρτο Ὀλιβιέρι ἦταν 47 χρονῶν. Εἶχε χρυσοὰ δοντία καὶ τὰ γένεια του γλυκαίνον τὸ πονηρὸ του χαμόγελο. Ἦταν σωφὲρ καὶ κάθε μέρα ὡδήγοῦσε τὸ λεωφορεῖο πού ἀνέβαινε τὸ βουνό, μέσα ἀπὸ τὶς χαράδρες καὶ τὶς κοιλάδες τοῦ Ταράβο ὡς τὸ Ἀγιάτσιο. Ἐφερνε μοζύ του

τοιγάρα ἀπὸ τὰ βαπόρια, πού τὰ πουλοῦσε μαύρη ἀγορὰ στὸ Ὀλμέτο, στὸ Προπριάνο καὶ τὴ Σάντα Λουτσία, σὲ τιμές πού αὐξάνονταν ἀνάλογα μὲ τὴν ἀπόσπαση. Δὲν ὑπῆρχε ἄλλη ἀγορὰ γιὰ τοιγάρα σὰν γότια τῶν νησιῶν.

Ὁ Ὀλιβιέρι στρατεύθηκε ὅταν κόντευε νὰ τελειώσῃ ὁ πόλεμος καὶ τραυματίσθηκε ἀπὸ βλήμα στὸ πόδι. Κούτσαινε περισσότερο ἀπὸ ὅτι ἔτρεπε, σὰν ναυτικός πού μόλις γύρισε στὴν πατρίδα του μὲ τὸ νου γεμάτο θριάμβους, ἔξωτικά λιμάνια καὶ γυναῖκες σὲ παραλιακά κέντρα. Ἐκτὸς ἀπὸ τρεῖς ἑβδομάδες πού ἔκανε στὸ δυτικὸ μέτωπο, δὲν ἔφυγε ποτε ἀπὸ τὴν Κορσική. Εἶχε δὴ ὅμως πάρα πολλὰ φίλμ στὸ Ἀγιάτσιο πού τοῦ εἶχαν ἐξάψει τὴ φαντασία του.

Τὴν νύχτα γύριζε στὰ τραπέζια τοῦ καφενείου καὶ συζητοῖσε πολιτικά, ἔβριζε τοὺς Κομμουνιστὲς καὶ ἀναλυόταν σὲ θυμασμούς γιὰ τὸν Νιέ Γκῶλ. Αὐτὸ ἦταν τὸ μόνο τίμιο πράγμα πού εἶχε πάντα του καὶ τὸ μόνο πού ἀγαποῦσε πιστά.

Ὁ Πιερρό Βιάλι, λεπτὸς μὲ σκούρο δερμα καὶ μάτια βαθουλωτά καὶ συβαρά, κοίταξε πάντα ἐρευνητικά τοὺς ἀνθρώπους. Ἦταν ἀπὸ ἐναρκετο σοσιαλιστής, δὲν ἔπαιρνε ὅμως μέρος στὴ θυελλώδη συζήτηση πού γινόταν γύρω του.

Ἦταν μόλις λίγοι μῆνες πού εἶχε γυρᾶ στὴν πατρίδα του ὅσπερ ἀπὸ δυόμισι χρόνια ὑπηρεσίας στὸ Γαλλικὸ Ναυτικό. Σ' αὐτὰ τὰ δυόμισι χρόνια εἶχε ταξιδέψει πολὺ, πῆγε στὸ Ἀλγέρι, τὸ Γιβραλτάρ, τὴ Νέα Ὑόρκη, τὸ Πλύμουθ, τὴν Τουλὼν, τὴν Μασσαλία καὶ τὸ Βιλ-

Ναπολέων Βοναπάρτης.

φράνς. Τώρα κάθε πρωὶ μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου πηγαινε στοὺς ἐλαιῶνες, παίρνοντας μαζί του ψωμί, λουκάνικα, τυρὶ καὶ κρασί σ' ἓνα καλάθι. Καὶ κάθε βράδυ μόλις σκοτεῖνιζε ἀνηφόριζε τὸ λόφο, ἔτρωγε τὸ βραδυνὸ πού τοῦ εἶχε ἐτοιμάσει ἡ μητέρα του καὶ διάβριζε δυνατὰ μέσα στὸ δωμάτιο μὲ τὶς ἀσπρες δαντελλένιες κουρτίνες.

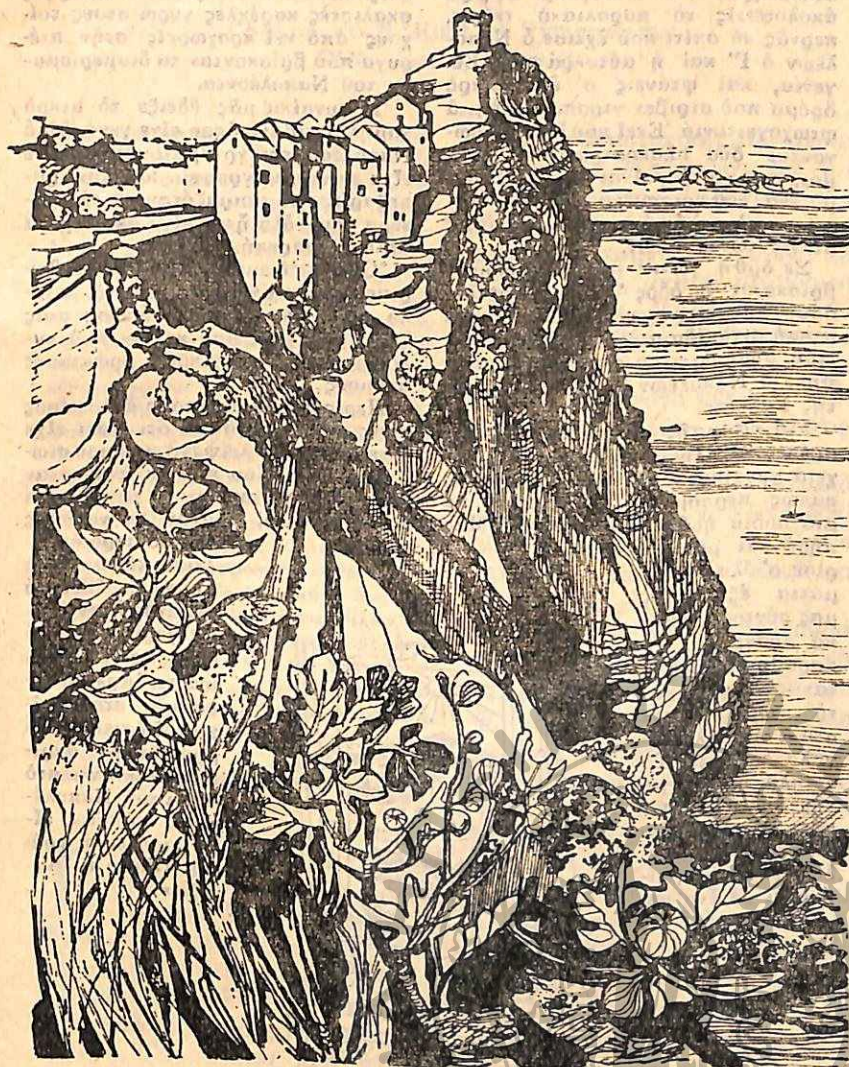
Ἡ ζωὴ του ἦταν δεμένη μὲ τὸ βουνό καὶ ἀμετάβλητη σὰν τὴν καθημερινὴ ἀνατολὴ καὶ δύση τοῦ ἡλίου.

Τὸ σπίτι τοῦ Βοναπάρτη.

Φτάνεις ἀφοῦ περάσης τὴν ὁδὸ Νιανιέλλε Καζανόβι—πού πήρε τ' ὄνομά της ἀπὸ τὸν νεαρὸ Κομμου-

Τοπίο σὺν Ἀγιάτσοι.

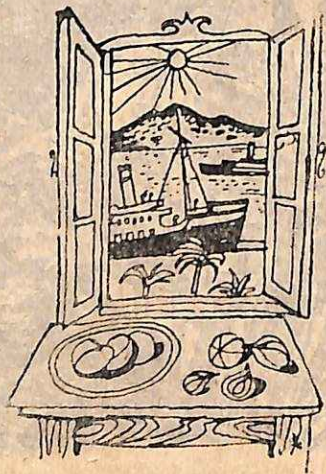

Νέκταρ.

νιστή ήγέτη που πέθανε από τα βασανιστήρια στο Άουσβιτς. Ύστερα ακολουθείς το παρλιακό τείχος, περνάς το σπίτι που έχισε ο Ναπολέων ο Γ' και η αυτοκράτειρα Εδγενία, και φτάνεις σ' ένα μικρό δρόμο που στρίβει ντροπαλά σε μία φτωχογειτονιά. Εκεί που διασταυρώνονται δύο πλακοστρωμένοι δρόμοι, στο κέντρο, είναι μία εκκλησία μ' ένα ξεθωριασμένο πράσινο καμπαναριό που υψώνεται πάνω από τις στέγες των σπιτιών.

Σε όρθη γωνία με την εκκλησία βρίσκεται η οδός Αγίου Κορόλου, όπου τρία τετράγωνα πιο κάτω, μία μικρή πινακίδα στον τοίχο ενός σπιτιού σημειώνει το σπίτι που γεννήθηκε ο Ναπολέων ο Α', αυτοκράτωρ της Γαλλίας.

Για να μπής να το επισκεφθής πρέπει να πληρώσης 16 φρ. Μία παλαιά γυναίκα, μ' ευχαριστο πρόσωπο, κάπως περσομένη στα χρόνια, με μία ποδιά ήθελε να μάς άνοιξη. Μας πήρε και μās γύρισε σ' όλα τα δωμάτια εξηγώντας μας σύντομα μερικά πράγματα. Τα παραθυρόφυλλα ήταν άνοιχτά και το φως έμπαινε στα άτλα αλλά μεγέλα δωμάτια. Τα έπιπλα ήταν λίγα, της πολίτης εποχής. Ύστερα ανέβαινες λίγα σκαλοπάτια και βρίσκεσαι σε ένα με-

Εικονογράφηση του JOHN MINTON

γάλο σαλόνι, με τέσσερα παράθυρα στις δυο του πλευρές και διαμορφές σκαλιστές κορδέλες γύρω στους τοίχους από κεί προχωρείς στην πέρυγα που βρίσκονταν τα διαμερίσματα του Ναπολέοντα.

Η γυναίκα μās έδειξε το μικρό χαμηλό ντιβάνι, όπου είχε γεννηθή ο Ναπολέων, την γρεβιτοκάμαρα που είχε πάντα, το γραφείο και την τραπέζια που μοιραζόταν με την μητέρα του—όλα ήταν λίγο σκονισμένα αλλά αξιοπρεπή.

Όλα τα δωμάτια είχαν μία ξεθωριασμένη κομψότητα και το μεγάλο σπίτι έδινε την εντύπωση μιάς ζωής άνωτερης από κεινην που κυλούσε στους φτωχικούς βρώμικους δρόμους.

Περισσότερο από κάθε άλλο μέρος είχες το συναίσθημα ότι κάτι είχε γίνει εδώ. Τα λείψανα κάποιου σιωπηλού μεγαλείου που διαφαίνονταν κάτω από τη σκόνη και την γύμνια του δωματίου, έκαναν να νοιώθης

περισσότερο ότι έλειπε το κεντρικό πρόσωπο. Έξω ο ουρανός ήταν άσπρος και ο αέρας είχε δυναμώσει. Άρχετα ελληνικά στον τοίχο του σπιτιού που βρίσκονταν ακριβώς απέναντι στο σπίτι του Ναπολέοντα, κάποιος είχε χαράξει τη φράση «Ζήτω η Αγγλία».

Θ. Σ. ΕΛΙΟΤ

(Από το «T. S. Eliot: A Symposium»

Έκδ. Poetry, Λονδίνο)

«Επί εικοσιπέντε χρόνια ο Θ. Σ. Έλιοτ είναι η πιο μεγάλη φυσιογνωμία μέσα στην αγγλική ποίηση. Τα «Τεσσέρα Κουαρτέτα» του (Four Quartets) που τα έγραψε τον καιρό του πολέμου, μεταφράσθηκαν και σε άλλες γλώσσες. Από τότε είχε εξαιρετικά μεγάλη επιρροή στη Εύρώπη και ένεπνευσε πολλούς ποιητές και στοχαστές στις «Ινδίες και την Κίνα. Το τελευταίο του πεζό έργο «Σημειώσεις για τον καθορισμό της έννοιας του πολιτισμού» (Notes Towards the Definition of Culture) κυκλοφόρησε το 1948 στο Λονδίνο από την εκδοτική εταιρία Faber & Faber, λίγο ύστερα από τότε που πήρε το βραβείο Νόμπελ για την ειρήνη. Ως τώρα λίγα πράγματα έχουν γραφεί για τον Έλιοτ, για την κοινωνική του, τη μετριοφροσύνη, τη σοφία, την καλωσύνη του. Τα παρακάτω αποσπάσματα από σχετικές μελέτες φίλων του αποκαλύπτουν μία λιγότερο σοβαρή όψη του αινιγματικού διανοούμενου. Ο Έλιοτ είναι αμερικανικής καταγωγής, αλλά Βρετανός υπήκοος τώρα, και συνδυάζει την αυστηρότητα της πουριτανικής Αγγλίας με μία βαθειά αίσθηση της ευρωπαϊκής παράδοσης».

Πολύ λίγοι είναι οι συγγραφείς της δικής μου γενιάς που στις αρχές του 1930 δεν ένοιωθαν μεγάλο σεβασμό για τον Έλιοτ από τους γεροντώτερους πάλι, λίγοι είναι εκείνοι που αυτό τους έκανε κατάπληξη. Τον Έλιοτ τον υπερασπιστήκαμε, τον συζητήσαμε, τον εξιδανικεύσαμε, (και αναπόφευκτα τον μιμηθήκαμε) με μία

θέρμη επαναστατική, που ακόμη και αυτός ο Μπέρναρντ Σω ή ο Ντ. Χ. Λώρενς θα φθονούσαν. Και όμως, δεν έφερε κανένα μεθυστικό «μήνυμα», κανένα πολεμικό μένος, καμία σταυροφορική σημαία. Καθετί αποτελεί και μία αντίθεση—ή βασιλοφροσύνη του, ο βαθύς του καθολικισμός, το άψογο ύφος ενός διευθυντού τραπέζης. Παράξενος! Κι όμως όλα αυτά έγιναν γιατί την ποίησή του την καταλαβαίναμε σά μουσική, γιατί τα δοκίμιά του είχαν, χωρίς να το καταλαβαίνη κανείς, την επιβλητικότητα της αυθεντίας.

Καθώς τα χρόνια περνούσαν άρχισαμε να συνηθίζουμε τον «Πάπα της Ράσελ Σκουάιρ». Φαντάζομαι πως κάθε καινούριος ποιητής και κριτικός θα έκαμε το προσκύνημά του ως το μικρό ψηλό δωμάτιο, στα γραφεία της εκδοτικής εταιρίας Faber & Faber και ίσως να έφυγε με μία παραγγελία να γράψει κάτι για την επιθεώρηση του Έλιοτ «Το Κριτήριο» (The Criterion). Και έτσι μάθαμε σιγά-σιγά πως η μεγαλοφυΐα δεν πρέπει να έχει αναγκαστικά γενειάδα και νευρωτικές έρωτικές περιπέτειες, αλλά μπορεί να βρεθί και σε έναν εκκλησιαστικό επίσκοπο του Κένσινγκτον, Ικανό να συζητή

για τὸ τυρὶ μὲ τὴ σχολαστικότητα τοῦ εἰδικοῦ.

Ποιὰ ἦταν, μὲ λίγα λόγια, ἡ φύση τῆς ἐπιρροῆς ποὺ ἀσκοῦσε ἐπάνω μας ὁ Ἐλιοτ; Ἦταν οὐψηλὸς ἀέρας τῆς πνευματικῆς ἀνωτερότητας ποὺ ἦρθε στὴν ὥρα του, ἀντίδοτο τῆς ξεπεσμένης μορφῆς τοῦ Ρωμαντισμοῦ. Κάτι περισσότερο ἀπ' αὐτό, ὁ Ἐλιοτ ἀποκατέστησε τὴν ποίηση σὰν ὑψηλὴ τέχνη καὶ ὄχι σὰν ἀπλὸ ξέσπασμα. Στὴ δεκαετία 1920-1930 εἶχαν κυριαρχήσει οἱ μυθιστοριογράφοι. Ἀπὸ τὸ 1930 τὸν κύριο λόγο τὸν ἔχουν οἱ ποιητὲς —καὶ ἡ αἰτία τῆς ἀλλαγῆς ἦταν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, ὁ Ἐλιοτ. Αὐτὸς ἀναψε πάλι τὴ φλόγα τῆς γοητείας τοῦ στίχου καὶ τὸν ἔκαμε γιὰ μιὰ ἀκόμῃ φορὰ ἕναν μαγεμένο τόπο ἀξιοὺς νὰ τὸν ἐξερευνήσῃ κανεὶς καὶ νὰ τὸν κατακτήσῃ.

Ἦταν γιὰ τὴν ποίηση αὐτὸ ποὺ ἦταν ὁ Χένρυ Τζέιμς γιὰ τὸ μυθιστόρημα.

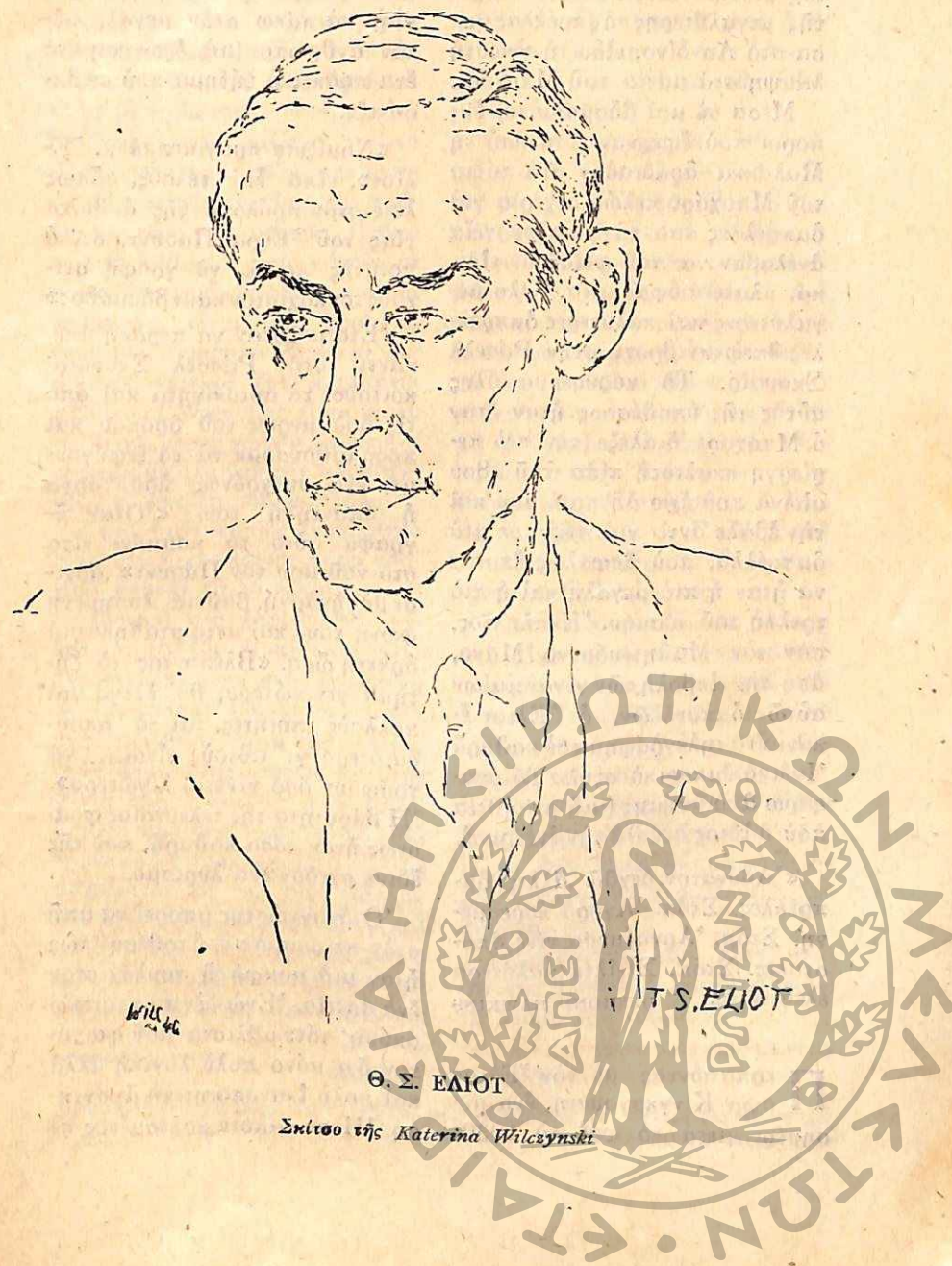
Σὰν μεταγενέστερος Χένρυ Τζέιμς ζῆ κυρίως στὴ σκέψη μου—δίνοντας τόση ἀκρίβεια στὸ μυστήριό ὥστε νὰ εἴμαστε βέβαιοι πὼς καμιά δυσκολία δὲν τοῦ ἐξέφυγε, ζητώντας πεισματικὰ καὶ ἀξιοθαύμαστα—περισσότερο ἀπὸ κάθε βραβεῖο—τὴν ἐκτίμηση τοῦ ἔργου του, κυνηγημένος ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς τελειότητας, θαυμαστὰ κυριευμένος ἀπὸ τὰ μυστικὰ τῆς δουλειᾶς του, ἕνας μανδαρίνος ποὺ τὸ πολὺ ἀριστοκρατικὸ του ὕψος φανερῶναι πὼς ἡ Ἀγγλία του

ἔχει τὴν συντηρητικὴ χροιά τοῦ πουριτανισμοῦ.

Ἴσως νὰ τὸν συναντήσατε ἕνα, ὁποιοδήποτε πρωῒνὸ στὸ Χάιντ Πάρκ, κομπὸ, μὲ τὴν καλοτυλιγμένη, ὀμπρέλλα του, μὲ λίγο σκυμμένο τὸ ἀσυνήθιστα χαριτωμένο κεφάλι του, ἴσα-ἴσα γιὰ νὰ ξεφύγῃ τὴν προσοχὴ τῶν Εὐμενίδων! Ἴσως νὰ πῆγαινε στὸ σπίτι τῆς Λαίδης Ὁτελιν Μορὲλλ ὅπου ὁ Γέητς καὶ ὁ Τζῶρτζ Ράσσελ θὰ ἀρχίζαν τὴν εὐγλωττία τους καὶ ἡ μουσικοσυνθέτης Ἐθελ Σμάιθ θὰ σήκωνε τὸ ἀκουστικό της, καὶ οἱ νεαροὶ κύριοι, ποὺ κάποια μέρα ἴσως νὰ ἔγραφαν κάτι, θὰ ἀκούγαν μὲ ἄγριο φιλόδοξο φθόνο. Καὶ ὁ κ. Ἐλιοτ θὰ ὑποκλινόταν ἐπίσημα καὶ θὰ ἔδειχνε τὸ ἄρρωτο τῆς πνευματικότητάς του μὲ τοὺς ἀνεπαίσθητα δανδίστικους καλούς του τρόπους ποὺ θὰ προκαλοῦσαν τὴν περιέργεια.

Ἡ ὀμπρέλλα μοῦ θυμίζει... Ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια τὸν ἔπεισα νὰ διαβάσῃ ἀπὸ τὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ στὴν Ἰνδικὴ ὥρα τὸ ποίημά του Ἡστ Κόκερ (East Coker). Τὶς διαπραγματεύσεις γιὰ τὴν ἐκπομπὴ ἀνέλαβε ὁ κ. Σ. Α. Μποχάρι, ἕνας πριγκηπικὸς τύπος ποὺ ποτὲ δὲν μποροῦσε νὰ ἐπιτρέψῃ σὲ κανέναν ἄλλον νὰ ἔχῃ τὸ μεγαλύτερο καὶ πολυτελέστερο καὶ βασιλικώτερο δαῖμα ὁποιοῦδήποτε πράγματος. Ὅταν ὁ Ἐλιοτ

* Ἀναφέρεται στὸ τελευταῖο ἔμμετρο θεατρικὸ ἔργο τοῦ Ἐλιοτ «Family Reunion» ποὺ ἡ ὑπόθεσή του μοιάζει μὲ τὸν «Ορέστη» τοῦ Εὐριπίδη.

Ισχυρίστηκε πώς ήταν ο κάτοχος της μεγαλύτερης διπρέλλας μέσα στο Λονδίνο, είδα τη γνωστή λάμψη στα μάτια του Μποχάρι.

Μέσα σε μιὰ βδομάδα, οί έμποροι που έφερναν είδη από τη Μαλάκκα αράδιασαν στα πόδια του Μποχάρι πελώρια χέρια για διπρέλλες και τὰ μεταξουργεία ανέλαβαν να του φτιάξουν είδικά, πλατειά ύφασματα. Όλο μεγαλύτερες και καλύτερες διπρέλλες έπεφταν βροχή στην Ράσελλ Σκουαίρ. Τò κορύφωμα όλης αυτής της υποθέσεως ήταν όταν ο Μποχάρι διάλεξε την πιό περιέργη καλιστή πίπα του 18ου αιώνα που έχω δὴ ποτέ μου και την έβαλε αντί για χέρι σε μιὰ διπρέλλα, που ασφαλώς έπρεπε να ήταν ή πιό μεγάλη και ή πιό τρελλή του κόσμου. Έκπληκτος, σάν τόν Μαθητευόμενο Μάγο, από την έισβολή των γιγαντιαίων αυτών διπρελλών, ο Έλιοτ έκανε ένα τηλεγράφημα σε καθαρά Ίνδικό έμπορικό στυλ. Τò αναφέρω από μνήμης (μιὰ συνήθεια που ο ίδιος δέν θα την ενέκρινε).

«Αδύνατον δεχθῶ άλλες διπρέλλες. Στόπ. Άγορά κορεσμένη. Στόπ. Άρνούμεθα νέες αποστολές. Στόπ. Στείλτε καλύτερα έλέφαντες. DESMOND HAWKINS

Περπατώντας με τόν Έλιοτ στην Κίνγκσγουαιη, ένα μεσημέρι μετά τὸ φαί, τὸ 1930,

μου φάνηκε κατάλληλη ή στιγμή να κάνω στὸν μεγάλο αυτόν άνθρωπο μιὰ ερώτηση για ένα πρακτικό ζήτημα που με βασάνιζε.

«Νομίζετε πραγματικά κ. Έλιοτ», είπα επί τέλους, «όπως λέτε στὸν πρόλογο της ανθολογίας του Έζρα Πάουντ, ότι ο ποιητής πρέπει να γράφει στίχους τουλάχιστον κάθε βδομάδα;»

Έτοιμαζόταν να περάση απέναντι στην Ράσελλ Σκουαίρ κοιτούσε τὰ αυτοκίνητα και από τις δυο μεριές του δρόμου και προσπαθούσαμε να τὰ ξεφύγουμε, ενώ συγχρόνως ήρθε άργά ή απάντησή του. «Όταν έγραφα αυτό τὸ κομμάτι είχα στὸ νοῦ μου τόν Πάουντ» άρχισε με τὴν άργή, βαθείά, λυπημένη φωνή του, και μετά στάθηκε για άρκετὴ ώρα. «Βλέποντας τὸ ζήτημα γενικώτερα, θά έλεγα για πολλούς ποιητές, ότι τὸ σπουδαιότερο γι' αὐτοὺς είναι... να γράφουν όσο γίνεται λιγώτερο». Ἡ βαρύτητα της τελευταίας φράσεως ήταν τόσο καθαρή, που της έδινε σχεδὸν ένα λυρισμό.

Ο αναγνώστης μπορεί να μπῆ στὸν πειρασμό να υποθέση πὸς ήταν μιὰ μομφή ή τουλάχιστον ένα άστειο. Έγὼ δέν τὸ πιστεύω ακόμη τότε μάλιστα μου φαινόταν όχι μόνο πολὺ λογική αλλά και πολὺ ικανοποιητική απάντηση. Ήταν κάποτε καλεσμένος σε

μιὰ συγκέντρωση, και άνακατεύτηκε σε μιὰ συζήτηση για κάποιο γράμμα που ο άναγνώστης του τὸ είχε παρεξηγήσει. «Ἄ! τὰ γράμματα» είπε, σάν να έπρόκειτο για κανένα σπάνιο είδος πουλιών. «Άναγκάστηκε κάποτε να ξετάσω τὸ πρόβλημα τῶν γραμμάτων. Βοήκα πὸς τὸ λάθος... που κάνουν οί περισσότεροι άνθρωποι... με τὰ γράμματα, είναι ότι άφου τὰ γράψουν, βγαίνουν έξω και ζητούν προσεχτικά ένα γραμματοκιβώτιο. Βοήκα πὸς είναι πολὺ καλύτερο, άφου γράψη κανείς ένα γράμμα με όλη του την προσοχή, νά... τὸ πετάξη στη φωτιά».

Αὐτὸ ήταν κάπως ένοχλητικό γιατί δέν ήξερε κανείς πόσο τραπεζικά έπρεπε να τὸ πάρη.

Ίσως ή πιό χαριτωμένη έκδήλωση της ιδιοτροπίας του πού, άν και επίμονη στη λυπημένη της έκφραση, βρίσκεται πάντα στην αντίθετη άκρη της κακίας, ήταν όταν ένας νεαρός ποιητής (είναι πολὺς καιρός από τότε), δημοσίευσε ένα ημερολόγιο. Θά έπρεπε να ξεηγήσω πὸς ο Έλιοτ άσχολείται με τὸ τυρί μάλλον σοβαρά. Αὐτὸ τὸ μαρτυροῦν και τὰ ίδια του τὰ λόγια. «Βρίσκω πὸς δέν μπορῶ να ταξιδεύω παρὰ μόνο σε μέρη όπου βγαίνει

ντόπιο τυρί. Έτσι είμαι άναγκασμένος να περιορίζομαι από τὸ Γιόρκσαϊαρ και πάνω...» και τὸ ίδιο ίσχύει και για τὰ άλλα μέρη της γῆς.

Ο νεαρός ποιητής μιλούσε άνάμεσα στα άλλα και για ένα γεῦμα με τόν φίλο του Τόμ, όταν του είχε πῆ ότι ή άπλότητα και τὸ βαθὺ αἶσθημα ήταν οί βάσεις της καλῆς ποιήσεως και εκείνος είχε συμφωνήσει. Αὐτὰ ήταν που έδωσαν και στην ποιησή του τὰ αδιάφθορα από τὸ χρόνον χαρίσματά της: («ναί» είχε πῆ ο Τόμ), και από την άλλη μεριά είχε λόγους να προβλέπη πὸς ή ποίηση του Τόμ θά άποδεικνυόταν άτλως μιὰ μόδα της εποχής. Ο Τόμ φαινόταν πολὺ έκπληκτος.

Όταν είδα τόν Έλιοτ ύστερα από λίγο καιρὸ τόλμησα να του θυμήσω τὸ ημερολόγιο, και μου είπε: «Πολὺ ενδιαφέρον. Μου έκανε την φιλοφρόνηση... να μου στείλῃ τὰ δοκίμια... τῶν κομματιῶν που με άφορούσαν». Είπα ότι έλπίζα να τὰ βοήκη σωστά. Πῆρε ένα ύφος κάπως άυστηρό, ωστόσο όχι περισσότερο λυπημένο.

«Χρειάστηκε» μου είπε «χάριν της αληθείας, να διορθώσω τὸ όνομα του τυριού».

«ΑΠΑΡΑΤΗΡΗΤΟΣ»

ΘΥΜΑΜΑΙ ένα μεσημέρι, στὸν πόλεμο, που φάγαμε με τόν Έλιοτ στη λέσχη του. Όταν τελειώσαμε τὸ φαί, πήγαμε στὸ καπνιστήριο και καθήσαμε για καφέ. Ἡ κο-

πέλλα που σέρβιρε είχε δουλειά. 'Η αϊθουσα ήταν γεμάτη από σημαίνοντα πρόσωπα: δημόσιοι υπάλληλοι, διευθυντές, άνεργοι, άξιωματικοί της ξηράς και της θάλασσας, μέλη του κοινοβουλίου, ακόμη και ένας - δύο ύπουργοι.

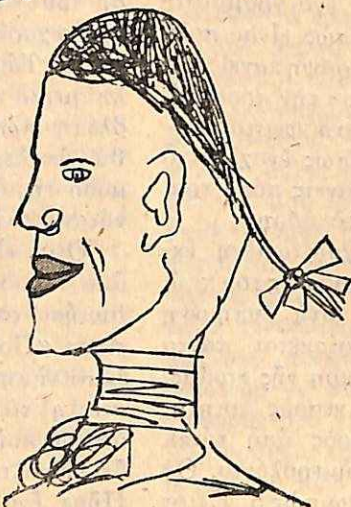
Καθήσαμε και περιμέναμε. 'Ο 'Ελιοτ της έκανε νόημα με το χέρι. 'Επέμεινε. Στο τέλος την φώναξε. 'Ωστόσο ο καφές δεν έρχόταν. 'Η κοπέλλα προσπερνούσε, γεμάτη από τη φυσική της βιασύνη να ικανοποιήσει σπουδαιότερα πρόσωπα.

'Εκεί τέλους ήρθε. Και όταν ήρθε του χαμογέλασε χαριτωμένα: «Λυκούμαι που σάς έκανα να περιμένατε τόσο ώρα» είπε. «Φοβούμαι πως δεν σάς πρόσεξα».

'Ο 'Ελιοτ της χαμογέλασε κι εκείνος, ένα φιλικό, φευγαλέο χαμόγελο. «Μην κατηγορείτε τον εαυτό σας» είπε. «Τό λάθος είναι δικό μου. Στη φύση μου είναι να περνάω άπαρατήρητος».

FRANCIS WILLIAMS
'Από το «The Triple Challenge»

G. Wash-ing-ton.

Σκίτσο φτιαγμένο από τον 'Ελιοτ για το βιβλίο «Ζωή του Τζώρτζ Ουάσιγκτον» που το έγραψε όταν ήταν δέκα χρονών. Το «βιβλίο» είχε όκτω φράσεις.

(Το χειρόγραφο ανήκει στον κ. John Hayward, που έχει και το αποκλειστικό copyright).

Κυκλοφορεί προσεχώς το νέο βιβλίο του κ. Κ. Α. Δοξιάδη με τον τίτλο «'Η πορεία των λαών». Στο έργο αυτό ο συγγραφέας αναπτύσσει με διαύγεια, με θάρρος αλλά και με σύνεση, τα σημερινά προβλήματα του ανθρώπου και τονίζει τις προϋποθέσεις ενός καλύτερου μέλλοντος. 'Η «'Εκλογή» είναι εύτυχης που μπορεί να δημοσιεύσει ένα απόσπασμα από το καινούριο αυτό βιβλίο με την άδεια του 'Εκδοτικού Οίκου «'Ικαρος» που το εκδίδει.

ΟΧΙ ΠΥΡΓΟΥΣ ΤΗΣ ΒΑΒΕΛ!

Του κ. Κ. Α. ΔΟΞΙΑΔΗ

ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΩΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εμείς οι λαοί της γης, περνούμε μια κρίσιμη περίοδο. 'Η σημερινή μας κατάσταση είναι τραγική κι αν συνεχίσουμε έτσι θα κινδυνεύουμε όλοι μαζί.

Προσπαθούμε να βρούμε από το χάος, μα δεν μπορούμε γιατί οι άνθρωποι έχουν ξεδιεικυνθεί. 'Ο καθένας ξέρει καλά την μία μόνο δουλειά, ο ένας ξέρει να φτιάχνει τα τελειότερα ρουλεμάν για μηχανές, άλλος είναι ο καλύτερος ψαράς, άλλος φτιάχνει τα καλύτερα πούρα κι υπάρχει κι άλλος που διαβάζει στα ιερογλυφικά τις προσευχές βασιλιάδων της Αιγύπτου.

Μα πόσοι μπορούν να μιλήσουν με ασφάλεια για την σημερινή κατάσταση μας και να βοηθήσουν να την αντιμετωπίσουμε με τρόπο όχι τυχαίο κι επιφανειακό, αλλά συστηματικό, με την ίδια τουλάχιστον τέχνη, που έχουμε για να φτιάχνουμε ένα καλό τυρί ή ένα έκλεκτο κρασί;

Γιατί να δίνουμε τόση σημασία στην κάθε λεπτομερειακή μας τέχνη και ν' αντιμετωπίζουμε το κάθε επί μέρους πρόβλημα έπιστημονικά, κι όχι και το σύνολικό μας πρόβλημα, το πρόβλημα της ζωής και του μέλλοντός μας;

Δεν έχουμε να δώσουμε καμιά δικαιολογία μα μόνον την εξήγηση πως μας παρέσυρε η μανία της έποχής. Κι έτσι προσπαθούμε να χτίσουμε στην έποχή μας και πάλι τον πύργο της Βαβέλ, χωρίς σύστημα, χωρίς έπιστήμη, χωρίς συνεννόηση, ξεκινώντας καθέννας με το δικό του τοπικιστικό κι έθνικιστικό σύνθημα. Είναι καιρός να αντιμετωπίσουμε καθολικά το ζήτημα με τρόπο που να το επιλύσουμε.

Πνιγόμαστε σήμερα στη θάλασσα των όρων και των ειδικών γνώσεων. Ιδιαίτερα εμείς οι λαοί της Δύσης με τον όρθολογισμό και την σωστή σκέψη, και άκρη δεν βρίσκουμε. Οι άνατολίτες, που είναι απλοϊκότεροι μα και σοφότεροι, μας αφήνουν

στών στραβό μας δρόμο και χαμογελούν, γιατί έτσι βγαίνουν αυτοί ωφελημένοι.

Είναι καιρός ν' αντιμετωπίσουμε την σημερινή κατάσταση, το σημερινό πρόβλημα, με το σύστημα και την έπιστήμη που διαθέτουμε, σάν το μεγαλύτερο μας πρόβλημα. Να το αναλύσουμε, να το καταλάβουμε, να το φωτίσουμε, να το δούμε. Και να το επεξηγήσουμε και να συνεννοηθούμε. Για να χτίσουμε έπειτα όλοι οι λαοί μαζί το σωστό οικόδομημα κι όχι πιά Πύργους της Βαβέλ!

Για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε την σημερινή κατάσταση, βασική προϋπόθεση είναι να εξετάσουμε τα στοιχεία της και την σύνθεσή τους, τους λαούς και τις σχέσεις τους.

Τότε μόνον θα μπορέσουμε να καταλάβουμε τα αίτια του καταντήματός μας. Τότε θα μπορέσουμε να θεμελιώσουμε την σκέψη μας και να προχωρήσουμε με σύστημα για να δούμε τί βρίσκεται μπροστά μας, παρά το σκοιάδι που μάς περιβάλλει.

Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Σπάνια πετυχαίνει ή έρευνα των λαών γιατί συνήθως εξετάζουμε τόν έαυτό μας με κάποια προκατάληψη, σύμφωνα με κάποια ώρισμένη πίστη, ξεκινώντας από κάποια θεωρία.

Πολύ συχνά έπηρεάζεται ο καθένας από τις παραδόσεις, το περιβάλλον, την έπιστήμη και τις πεποιθήσεις του, και προσπαθεί νά δη τους λαούς, όπως και τόν άνθρωπο τόν ίδιο, όχι όπως είναι, αλλά όπως πρέπει να είναι για να συνκαταϊζονται με τα όράματά του και νά έπαληθεύσουν τα όνειρα.

Οι λαοί όμως, αποτελούν αυτοί οι ίδιοι την μεγαλύτερη δύναμη στην ανθρώπινη ιστορία, και είναι αυτοί που δημιουργούν την ιστορία και την έπιστήμη και καθορίζουν την εξέλιξη. Όταν λοιπόν θελωμε να τους εξετάσουμε, δέν μπορούμε να βασισθούμε σέ τίποτα άλλο, παρά σέ αυτούς τους ίδιους τους λαούς και στά δεδομένα τους.

Η άρχή αυτή πρέπει ν' αποτελή τόν θεμέλιο λίθο για κάθε σχετική σκέψη μας. Αφού θέλωμε να εξετάσουμε τους λαούς χωρίς προκατάληψη, για νά δούμε τί είναι πραγματικά και τί μπορεί νά γίνη μ' αυτούς, θα βασισθούμε σέ ό,τι έξέρωμε και σέ ό,τι μπορούμε νά μάθωμε γι' αυτούς.

Δέν είναι δύσκολο. Οι λαοί βρίσκονται έδώ μπροστά μας, μεγάλοι και μικροί ζωντανοί οργανισμοί που μπορούμε νά τους μελετήσουμε. Η ανατομία θα μάς διευκολύνη. Μιά τομή και μία ανάλυση του λαού θα μάς έπιτρέψη νά δούμε την έσωτερική του ύψη, νά μελετήσουμε τους Ιστούς του και νά καταλάβωμε την συγκρότηση και τις δυνατότητες που περικλείνει.

Ιά νά καταλάβωμε τους λαούς πρέπει νά πάψωμε νά τους βλέπωμε μόνο όπως έμφανίζονται εξωτερικά, σάν ένιας όμοιογενή σύνολα.

Ποτέ δέν μπόρεσε ο άνθρωπος νά γιατρέψη μία σωματική ή ψυχική του ασθένεια χωρίς νά μελετήσει τó τί βρίσκεται μέσα στό άνθρωπινο σώμα και πώς λειτουργεί τó πνεύμα του.

Η ανατομία των λαών μπορεί νά μάς ανοίξη τó δρόμο για νά τους καταλάβωμε.

Μπορεί με την ανατομία νά καταλάβωμε την έσωτερική ύψη των λαών κι έτσι νά δούμε καθαρότερα τά τρωτά τους. Πολύ δύσκολα όμως θα τά γιατρέψωμε μόνον με την γνώση αυτή. Αν δέν είμαστε σέ θέση νά έξέρωμε τó πώς γεννιέται και πώς εξελίσσεται τó κάθε όργανο και πώς αναπτύσσονται μέσα σ' αυτό οι ασθένειες, δέν μπορούμε νά τις γιατρέψωμε.

Όπως παρακολουθούν οι βιολόγοι και οι γιατροί την ανάπτυξη των Ιστών των οργάνων και ολοκλήρου του ανθρώπινου σώματος, έτσι πρέπει νά μελετήσωμε κι έμεις την εξέλιξη και την ανάπτυξη των λαών.

Η ιστορία υπάρχει, μία ιστορία άρκετά σαφής πολλών λαών, τουλάχιστον

χιστον έπί τρεις χιλιάδες χρόνια, και μπορεί νά μάς φωτίση ό,τι θ' αφήση σκοτεινό ή μελέτη της σημερινής κατάστασης των λαών. Η ιστορία των λαών της γής θα μάς δείξη την εξέλιξη τους, θα μάς έπιτρέψη νά αναπαραστήσωμε όλες τις φάσεις της ζωής των μεγάλων αυτών ζωντανών οργανισμών.

Η ιστορία υπάρχει, αλλά πόσο λίγα διδασκόμαστε απ' αυτήν. Σημαντικοί άνδρες προσπάθησαν νά μάς κάνουν νά διδαχθούμε κάτι από την ιστορία μας.

«Η Ιδέα του παρελθόντος δέν παίρνει περιεχόμενο και δέν αποτελεί αξία παρά για τόν άνθρωπο που έχει μέσα του τó πάθος για τó μέλλον», είπε ο Paul Valéry.

«Ο τρόπος με τόν όποιον βλέπουμε σήμερα την ιστορία είναι ένας τρόπος πολύ αντιφατικός. Ένώ ο ιστορικός μας όρίζοντας έχει πάρα πολύ εύρυθλή κατά τόπο και χρόνο, ή ιστορική μας αντίληψη — αυτό δηλαδή που βλέπομε σέ αντίθεση με κείνο που θα μπορούσαμε σήμερα νά βλέπωμε, αν θέλωμε νά δούμε — περιορίζεται βασικά στό στενό όπτικό πεδίο που αφήνουν στό άλλο οι πορωτίδες του ή τó περισκόπιο στόν δεινή ή ένός ύπερβουχίου», είπε ο Arnold J. Toynbee.

Είναι καιρός νά καταλάβωμε την ιστορία μας βάζοντας τις παραπίδες.

ΥΠΟΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ

Όταν μιλάμε γενικά για έναν λαό δέν έννοούμε τόν λαό ούτε όπως τόν καθορίζει ο Έθνολόγος, ούτε όπως τόν θεωρεί ο σύγχρονος πολιτικός, ή κάποιος άλλος ειδικός, αλλά όπως πραγματικά είναι. Σύμφωνα με την βασική άρχή νά μην δεχώμαστε έννοιες που υπάγονται σ' έναν μόνο κλάδο της ανθρώπινης γνώσης, αλλά που ανταποκρίνονται στη ζωή, θα θεωρήσωμε σάν λαό κάθε σύνολο ανθρώπων που αναπτύσσεται σ' έναν ώρισμένο χώρο σέ σχετική άπομό-

νωση από τους γειτονικούς λαούς.

Ένας λαός μπορεί νά αποτελήται από μία μόνον φυλή όπως στην άρχαία Σπάρτη, που όλοι οι κάτοικοι της ήταν Δωριείς. Μπορεί όμως περισσότερους από μία φυλές ν' αποτελέσουν έναν λαό, όπως οι Αιολείς και Ίωνες, που απέτέλεσαν στην άρχαία Ελλάδα τόν λαό της Αθήνας. Μία φυλή μπορεί νά δημιουργή πολλούς λαούς, όπως οι Δωριείς που χωρίζονται σέ Σπαρτιάτες, Αργείους και άλλους, που ό καθένας είχε τó κράτος του.

Ένας λαός μπορεί νά αποτελήται από άτομα προερχόμενα από διάφορες έθνότητες, όπως ο λαός των Ηνωμένων Πολιτειών που αποτελείται από Άγγλους, Γαλλούς, Γερμανούς, Πολωνούς και πολλούς άλλους, όπως ο Έλβετικός λαός που αποτελείται από Γάλλους, Γερμανούς και Γαλιούς. Μία Έθνη μπορεί νά δημιουργή πολλούς λαούς, όπως ή γεωμανική που δημιούργησε τόν γερμανικό και αυστριακό λαό. Επομένως ο λαός δημιουργείται άσχετα από φυλές και έθνότητες, δηλαδή από την καταγωγή των ατόμων που τόν άποτελούν.

Ένας λαός μπορεί νά είναι πολύ μικρός, ν' αποτελήται μόνον από ένα χωριό ή μία πολιτεία, όπως σέ πολλές περιπτώσεις στην άρχαιότητα, όπως και σήμερα ακόμη σέ άπομωμένους περιοχές της γής, στό βουνό του Θιβέτ ή στην κεντρική Αφρική και σές άγριες περιοχές της Αμερικής του Νοτίου. Ένας λαός όμως μπορεί νά είναι και πολύ μεγάλος και νά καλύπη κολλοσιότητες περιοχές που άλλοτε νά κατοικήθηκαν από περισσότερους από έναν λαούς. Αυτό συμβαίνει με τόν Αμερικανικό και τόν Ρωσικό λαό. Επομένως ή ύπoρξη ένός λαού είναι άσχετη με τó μέγεθός του.

Υπάρχουν λαοί μικροί που κατέχουν έντελώς όμοιογενείς και άπόλυτα ώρισμένες γεωγραφικές περιοχές, όπως μικροί λαοί που περιορίζονται σέ ένα νησί, ή σέ μία κοιλά-

δα πού περικλείνεται ἀπὸ βουνά. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ λαοὶ πού καλύπτουν μεγάλες περιοχὲς τῆς γῆς μὲ μεγάλη ποικιλία τοπίων καὶ χαρακτηρισμοῦ, περιοχὲς πού χωρίζονται ἀπὸ βουνά καὶ θάλασσες, σὲ πολλὰ ἀνομοιογενῆ μέρη. Ὡστε ἡ ὑπαρξὴ ἑνὸς λαοῦ δὲν εἶναι συνάρτηση τῆς ἐνότητος τοῦ γεωγραφικοῦ χώρου πού καλύπτει ὁ λαὸς αὐτός.

Τί εἶναι λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ χαρακτηριστικὸ πού ὀρίζει τοὺς λαούς, ἀσχετα μὲ τὴν προέλευσιν τῶν κατοίκων, τὸν ἀριθμὸν τους καὶ τὸν ὥρο πού κατέχουν;

Ἡ συμβίωσις ἑνὸς πληθους ἀνθρώπων σὲ ἕναν ὥρο ὅπου δὲν ὑπάρχουν ἑμπόδια στὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τους δημιουργεῖ μιὰ κοινότητα συμφερόντων καὶ ἕναν λαόν. Ἐστὶ δημιουργήθηκε ὁ ἀμερικανικός, ὁ αὐστρουγγρικός, ὁ τσεχοσλοβακικός καὶ ὁ ἐλβετικός λαός.

Ἐνας λαὸς δημιουργεῖται ἀπὸ ἕνα σύνολο ἀνθρώπων πού ἐπικοινωνοῦν ἐλεύθερα μεταξὺ τους καὶ καταλήγουν νὰ συνεργασθοῦν ἀρμονικὰ καὶ πειθαρχημένα καὶ ν' ἀποτελέσουν ἕνα ἑνιαῖο σύνολο, ὁμοῦ μὲ τὴν καταγωγὴν, τὸν ἀριθμὸν, καὶ τὸν ὥρο πού κατέχουν.

ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ Η ΥΦΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ λαοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ἱκανότητά του νὰ ἀντισταθῇ στοὺς γειτονικοὺς λαούς, ἀπ' τοὺς ὁποίους μπορεῖ νὰ καταστραφῇ, ἢ νὰ ἀπορροφηθῇ.

Ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ λαοῦ ἐξαρτᾶται ἡ διάρκειά τῆς ζωῆς του. Εἶναι γνωστὸ πὺς ἂν τὰ μέλη μιᾶς οἰκογενείας παντρευτοῦν μεταξὺ τους τότε ἡ οἰκαγένεια αὐτὴ ἐκφυλίζεται πολὺ γρήγορα καὶ σβῆνει. Τὸ ἴδιο σὲ ἀναλογία ἰσχύει καὶ μὲ τοὺς λαούς. Ἐνας μικρὸς λαὸς πού θὰ ζήσῃ ἀπομονωμένος θὰ σβύσῃ σὲ λίγες γενεὲς ἀπὸ τὸν ἐκφυλισμὸν πού προέρχεται ἀπὸ τὴ συχνὴ διασταύρωση τῶν στοιχείων του μεταξὺ τους ἐνῶ ἕνας μεγαλύτερος λαὸς θὰ ἔχῃ μακρύτερη ζωὴ.

Ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ λαοῦ ἐξαρτᾶται τὸ πλῆθος τῶν ἱκανῶν καὶ εἰδικῶν στοιχείων πού μπορεῖ νὰ βγάλῃ ὁ λαὸς αὐτός καὶ ἐπομένως καὶ οἱ ἱκανότητες καὶ οἱ ἐπιτεύξεις του. Ἐδῶ δὲν θίγονται οἱ ἄλλες φυσικὲς καὶ τεχνικὲς ιδιότητες πού θὰ ἐπηρεάσουν τὴν δημιουργικὴ δράσιν ἑνὸς λαοῦ. Τὸ θέμα κρίνεται καθαρὰ ποσοτικά. Μεταξὺ λαῶν μὲ τὶς ἴδιες λοιπὲς ιδιότητες, ὁ μεγαλύτερος λαὸς θὰ ἀποδώσῃ περισσότερα. Ἐπομένως ἐνῶ ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ λαοῦ δὲν θὰ ἐξορρηθῇ ἡ δημιουργία του, τὸ μέγεθος του θὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ζωὴν του γιὰ τὸν κατασφαλίσῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του καὶ τὸν χρόνον καὶ θὰ τοῦ δώσῃ μεγαλύτερο βάθος γιὰ σημαντικότερες ἐπιτεύξεις.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΣΤΟ ΧΩΡΟ

Οἱ νομαδικοὶ πληθυσμοὶ ζοῦν πολὺ ἀραιὰ καὶ εἶναι ὁμοιογενῶς μοιρασμένοι στὸν ὥρο πού εἶναι κατάλληλος γιὰ βοσκὴν. Οἱ μόνιμοι κτηνοτροφικοὶ πληθυσμοὶ εἶναι πρὸς πυκνὰ ἐγκατεστημένοι. Ἀκόμη πυκνότερα εἶναι ἐγκατεστημένοι οἱ γεωργικοὶ πληθυσμοὶ στοὺς κατάλληλους γιὰ καλλιέργεια χώρους. Ὅλοι οἱ πληθυσμοὶ πού ζοῦν ἀπὸ τὴν συλλεκτικὴ καὶ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία εἶναι ἰσόπυκνα κατανεμημένοι στὸν ὥρο.

Οἱ ἐμπορικοὶ καὶ οἱ βιομηχανικοὶ πληθυσμοὶ συγκεντρώνονται στὰ κέντρα πού μποροῦν νὰ ἐξυπηρετήσουν τοὺς σκοποὺς τους, ὅπως σὲ μεγάλα λιμάνια, σὲ διασταυρώσεις μεγάλων ὁδῶν, σὲ μεταλλεῖα ἢ σὲ ἄλλες φυσικὲς πηγὲς πλούτου. Ἐκεῖ συγκεντρώνεται καὶ ἡ διοίκηση καὶ ἡ ἐπιστῆμη καὶ κάθε ἄλλη ἐκπολιτιστικὴ ἐκδήλωση τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἀστικοὶ πληθυσμοὶ συγκεντρώνονται σὲ σημεῖα μὲ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον καὶ δημιουργοῦν τὶς πόλεις καὶ τὶς μεγαλοπόλεις.

Ἀνάμεσα στοὺς ἀγροτικούς καὶ στοὺς ἀστικούς πληθυσμούς, δημι-

ουργοῦνται σχέσεις καὶ ἀλληλοεξαρτήσεις. Οἱ πρῶτοι προσφέρουν τὰ φυσικὰ προϊόντα καὶ οἱ δευτέροι τὰ προϊόντα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν μεταξὺ ἀγροτικῶν καὶ ἀστικῶν πληθυσμῶν τοὺς δένει σὲ ἕνα ἑνιαῖο σύνολο, καὶ γίνεται ὁ δεσμός τῶν στοιχείων τοῦ κάθε λαοῦ.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι κινοῦνται ἀνάμεσα σὲ ὑπαίθρο καὶ πόλεις. Ἡ ὑπαίθρος παράγει ἀνθρώπους, ὅσο πρὸς τὸν πρῶτον γενεὴν εἶναι τόσο καὶ περισσότερους. Ὁ πληθυσμὸς αὐξάνεται γρήγορα γιὰ τὴν γεννιούσταν περισσότεροι ἀπ' ὅσους πεθαίνουν καὶ σύντομα ἐπέρχεται κορεσμὸς τοῦ ἀγροτικοῦ χώρου. Στὶς πόλεις δὲν γεννιοῦνται ὅσοι ἄνθρωποι πεθαίνουν, γιὰ τὸ ἀστικὸς πληθυσμὸς δὲν ἔχει μεγάλη γεννητικότητα. Ἐκεῖ ὅμως ὑπάρχει μεγαλύτερη εὐκολία νὰ βρεθῇ ἢ νὰ δημιουργηθῇ δουλειὰ γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν. Ἐστὶ δημιουργεῖται ἕνα σταθερὸν ρεῦμα ἀνθρώπων, ἀπὸ τὴν ὑπαίθρο πρὸς τὶς πόλεις.

Τὸ ρεῦμα αὐτὸ εἶναι ἡ σημαντικότερη κίνηση ἀνθρώπων πού παρουσιάζεται πάνω στὴν γῆ σὲ ὅλες τὶς ἐποχὲς καὶ ὅλες τὶς χώρες καὶ

εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς ζωτικότητος κάθε λαοῦ. Ἀπὸ τὶς κορυφὲς τῶν βουνῶν, τὰ πλεονάσματα τῶν πληθυσμῶν ρέουν πρὸς τοὺς κάμπους καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς τὰ μικρὰ ἀστικά κέντρα καὶ ἐπειτα πρὸς τὰ μεγαλύτερα καὶ πρὸς τὰ λιμάνια. Ὅπως τὰ νερά ξετερέχουν σὲ κάθε χώρα ὡς ὅπου ξεχυθοῦν στὶς θάλασσες, εἰς γίνονται καὶ μὲ τοὺς πληθυσμούς.

Τὸ ρεῦμα αὐτὸ δὲν ἀντιστρέφεται ποτέ, ὅπως δὲν ἀντιστρέφεται καὶ ὁ ροῦς τῶν ποταμῶν. Γιὰ αὐτὸ θὰ ἦταν ἀφύσικον, ἀφοῦ οἱ πόλεις δὲν ἔχουν πληθυσμιακά πλεονάσματα καὶ ἡ ὑπαίθρος δὲν ἔχει οἰκονομικὸν ὥρο γιὰ ὅσους γεννιοῦνται ἐκεῖ, ἀφοῦ οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων ὅσο ἐκπολιτίζονται τόσο καὶ ἐκφυλίζονται, γίνονται ἀκατάλληλοι γιὰ τὴν σκληρὴ φυσικὴ ζωὴ καὶ σβύνουν.

Σὲ κάθε λαὸ ὑπάρχει ἕνα συνεχὲς πληθυσμιακὸν ρεῦμα ἀπὸ τὴν ὑπαίθρο πρὸς τὶς πόλεις, πού τὸν ἀνανεώνει καὶ διατηρεῖ τὴν ἰσορροπία ἀνάμεσα στὴν ἀγροτικὴ καὶ στὴν ἀστικὴ ζωὴ καὶ οἰκονομία.

Χωρὶς τὸ ρεῦμα αὐτὸ ἡ ὑπαίθρος θὰ πνίγονταν ἀπὸ ἀσφυξία καὶ οἱ πόλεις θὰ πέθαιναν. Τὸ ρεῦμα αὐτὸ χαρακτηρίζει τὴν ζωτικότητα τοῦ κάθε λαοῦ.

ΣΤΑ 1607 κυκλοφόρησε στὸ Παρίσι τὸ βιβλίον «L'Estat de l'Empire de Russie et grand-duché de Moscovie» γραμμένο ἀπὸ τὸν Γάλλο λοχαγὸ Μαρξερὲ πού ἔχει ἀπηρετήσῃ στὸν ρωσσικὸ στρατό.

«Τὰ περάσματα τῶν συνόρων τῆς χώρας εἶναι τόσο καλὰ κλεισμένα, γράφει ὁ Μαρξερὲ, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ βγῇ κανεὶς χωρὶς ἄδεια τοῦ αὐτοκράτορα. Φαίνεται πὺς στὴν ἐποχὴ μας δὲν ἄφηναν κανένα στρατιωτικὸ νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν χώρα. Γιὰ ἐγὼ εἶμαι ὁ πρῶτος. Ἀκόμα, ἂν γίνεταν πόλεμος ἐναντίον τῆς Πολωνίας δὲν διώχνουν κανένα Πολωνὸν νὰ πάει στὸν τόπο του, ἂν καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ ἐδῶ, ἀλλὰ τοὺς στέλνουν στὰ σύνορα τῆς Ταρταρίας. Τὸ ἴδιο κάνουν καὶ γιὰ τὶς ἄλλες ἐθνότητες πού ζοῦν μαζὶ τους, ἀπὸ φόβο μήπως οἱ ξένοι αὐτοὶ ξεφύγουν ἢ αὐτομολήσουν στὸν ἐχθρό. Γιὰ τὸ ἔθνος αὐτὸ εἶναι τὸ πρὸς δόξα καὶ καχύποπτον τοῦ κόσμου».

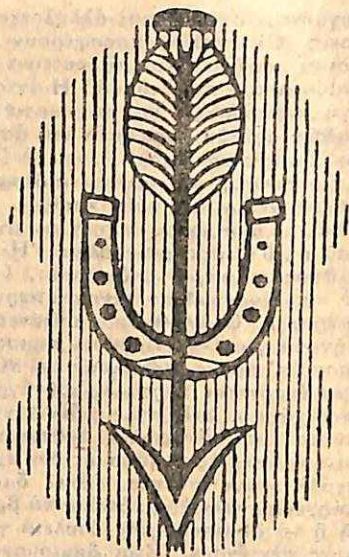
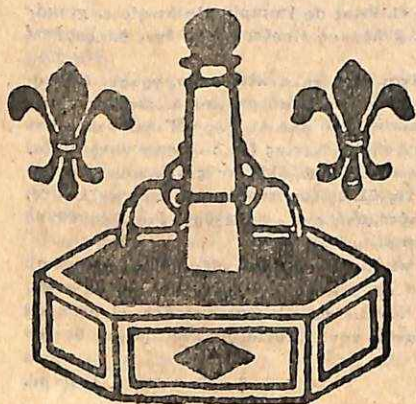
Ὁ Μαρξερὲ μᾶς πληροφορεῖ ἀκόμη πὺς ἡ «Ρωσία δὲν εἶναι τόπος ἐλεύθερος ὅπου μπορεῖ νὰ πάη κανεὶς γιὰ νὰ μάθῃ τὴ γλῶσσα καὶ ὅτι ἄλλο θέλει καὶ ὑστερα νὰ φύγῃ. Γιὰ τὸ ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι χώρα κλειστὴ, ὅπως εἴπαμε παραπάνω, ὅλο εἶναι τόσο μυστικὰ, ὥστε εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ μάθῃ κανεὶς τὴν ἀλήθειαν γιὰ ἕνα πρᾶγμα ἂν δὲν τὸ δῇ μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια».

L. S., «Carrefour», Παρίσι.

BIO- TEXNEΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΕΛΒΕΤ- ΙΑΣ

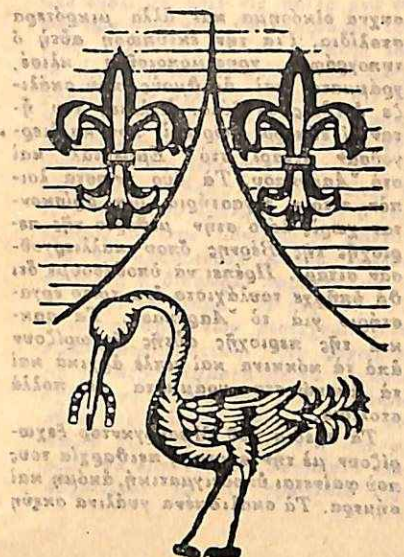
Του ARNOLD RÜDLINGER

(Από το «Graphis»,
revue internationale
d'art appliqué,
Ζυρίχη)

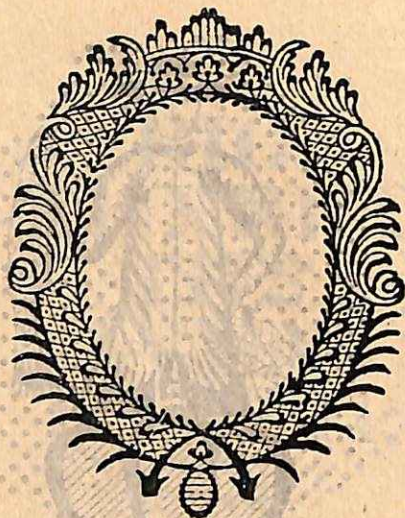
Τὸ καντόνιο τῆς Βέρνης εἶναι μιὰ ἀπὸ τὲς πλουσιότιμες σὲ λαϊκὰς τέχνες περιοχὰς τῆς Ἑλβετίας. Ἡ εὐπορία τῶν χωρικῶν πρόσφερε τὴν ὑλικὴ βάσιν γιὰ νὰ δημιουργηθῇ ἕνας ἰδιόμορφος ἀγροτικός πολιτισμὸς ἀρκετὰ βαθειὰ ριζωμένος ὥστε νὰ διατηρηθῇ ὡς τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰώνα. Στὴν περιοχή τῆς Βέρνης ἡ παρουσία περνάει πάντα στὸ πρῶτο παιδί τῆς οἰκογένειας καὶ τὸ σύστημα αὐτὸ δὲν ἄφητε νὰ σκορπίσουν καὶ νὰ κομματιαστοῦν τὰ κτήματα σὲ κλήρους. Ἡ βαθειὰ συναίσθηση τῆς ἀξίας τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ καὶ τὸ συντηρητικὸ πνεῦμα τῶν κατοίκων, ἐσκεμμένο κάπως ἀλλὰ καθόλου περιορισμένο, κράτησαν τὴν παράδοση καὶ τὴν κληρονομιά αὐτὴ ζωντανή ὡς εἰς παρὰμονὲς τοῦ 20οῦ αἰώνα.

Στὸ Μπούργκντορφ τῆς περιοχῆς τῆς

Βέρνης ὑπάρχουν τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα καὶ διαφωτιστικὰ τεκμήρια τῆς παλαιᾶς ἀγροτικῆς τέχνης· ὑπάρχει μιὰ συλλογὴ σχεδίων γιὰ νὰ διακοσμοῦνται σακκιά ἀλευριοῦ, καὶ ἀνήκει στὴν Rittersaalverein. Ἡ συλλογὴ ἔχει 222 στάμπες «οἰκοσμήμων», 44 πλαίσια γιὰ οἰκόσημα καὶ 22 ἄλλα διακοσμητικὰ μοτίβα. Οἱ στάμπες αὐτές, πολὺ πιθανὸ νὰ προέρχονται ἀπὸ ἐργαστήριο σταμπαρίσματος σάκκων καὶ εἶναι γνωστὸ δι' ἕνα τέτοιο ἐργαστήριον ὑπῆρχε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὸ Ἑμμενταλ. Τώρα τελευταῖα βρέθηκαν τέτοιες στάμπες στὸ Λίμπακταλ· ἀφοῦ ξεκαθάρισαν τὸ ὑλικὸ εἶδαν πόσο πολὺτιμο εἶναι γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ λεπτομέρειες τῆς τέχνης. Οἱ βιοτέχνες τοῦ Λίμπακταλ θύρηναν σακκιά καὶ καναβάτσα κατὰ παραγγελία. Στὰ πιστοθήρια τύπωναν στὰ σακκιά τὸ ὄνομα τοῦ πλάτη, τὴ χρονολογία καὶ πολὺ

συχνά οικόσημα και άλλα μικρότερα στολίδια. Για την εκτύπωση αυτή ο τυπογράφος χρησιμοποιούσε κλισέ, γράμματα και άριθμούς που σκόλιζε ο ίδιος σε ξύλο. Πελάτες του ήταν οι εθνορικοί χωρικοί που καλλιεργούσαν σιτάρι στο "Εμμενταλ και στο "Ααργκαου. Τα δύο γνωστά λοιπόν είδη εργαστήρια δεν βρίσκονταν χωρίς λόγο στην μεθόριο της περιοχής της Βέρτης όπου καλλιεργούσαν σιτάρι. Πρέπει να υποθέσουμε ότι θα υπήρχε τουλάχιστο ένα τρίτο εργαστήριο για το "Ααργκαου. Τα σκακιά της περιοχής αυτής ξεχωρίζουν από τα νόκκινια και μπλε άρχικα και τα άκανόνιστα γράμματα με πολλά στολίδια.

Τα σχέδια του Μπούργκντορ ξεχωρίζουν με την αυστηρή πειθαρχία τους που φαίνεται υποδειγματική, άκόμη και σήμερα. Τα σκαλισμένα γνάμινια σκαφή

που σκόλιζαν τότε τις σάλες στα σπίτια των χωρικών θα ίσπεράσαν ίσως τους χαράκτες. "Αν ο πελάτης ίδινο το οικόσημό του, τότε η δουλειά του χαράκτη ήταν σχετικά εύκολη: δεν είχε παρά να άποδώση το σχέδιο σε μάπως σχηματική μορφή κατάλληλη για ξυλογραφία. Ποιό ενδιαφέρονσες όμως είναι οι περιπτώσεις που ο πελάτης δεν είχε δικά του έμβλήματα και ο τυπογράφος δούλευε μόνο με τη φαντασία του; χρησιμοποιούσε ψευδο-έθελδικά σχήματα ή διάφορες παραστάσεις σχετικές με το όνομα. "Η τεχνική και η αυτοπεποίθηση των βιοτεχνών αυτών είναι καταπληκτική. "Αν ξεχωρίσουμε τα περιγράμματα με τα βουκολικά σχέδια σε στύλ ροκοκό, τα έμβλήματα αυτά μάς κάνουν σήμερα την έντύπωση ότι είναι μοντέρνα, και μπορούν να έμπνεύσουν θαυμάσια όποιον άσχολείται με τις γραφικές τέχνες.

Ο ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΣ

Αγνοτία

ή

θεραπευτικό μέσο;

I

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΟΥ ALEXANDER KENNEDY

Καθηγητή της Ψυχολογικής Ιατρικής
στο Πανεπιστήμιο του Ντέρχαμ, Άγγλία

Με τον ύπνωτισμό μπορούμε να θεραπεύσουμε παθήσεις που υπάρχουν από πολλόν καιρό, μόνο όμως αν είναι συμπτώματα ψυχικής διαταραχής. Η θεραπεία με τον ύπνωτισμό δεν πρόκειται να γιατρέψει μύς και νεύρα που έχουν καταστραφεί από άρρώστεια ή άλλη αιτία π.χ. δεν πρόκειται να επαναφέρει την όραση αν έχουν καταστραφεί τα όπτικά νεύρα· ωστόσο μερικές φορές αποκαθιστά την όπτική λειτουργία σε περιπτώσεις που ο μηχανισμός της δράσεως είναι υγιής, ή ψυχική όμως κατάσταση του άρρώστου είναι τέτοια που δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τον μηχανισμό αυτόν, ή νομίζει πως δεν μπορεί. Είναι έντελως συνηθισμένο να πάθουν κανείς μια λειτουργική ανωμαλία — να χάσει π.χ. τη φωνή του ή τη μνήμη του, ή να πάθουν παράλυση, χωρίς να ξέρει συνειδητά την αφορμή.

Ωστόσο υπάρχει πάντα μία αφορμή, μία υποσυνείδητη αφορμή, αυτού του συμπτώματος, και ο ύπνωτισμός είναι ένας από τους τρόπους που έχουμε για να φτάσουμε στα πεδία του υποσυνείδητου, και να χτυπήσουμε την άρρώστεια ακριβώς στη ρίζα της.

Δυστυχώς όταν γιατρεύουμε ένα σύμπτωμα με τον ύπνωτισμό, ο ασθενής δεν ξέρει γιατί έγινε καλύτερα. Η πείρα όμως που έχουμε από την ψυχοθεραπεία μας δείχνει ότι αν ο ασθενής δεν καταλάβει γιατί παρουσίασε αυτό το σύμπτωμα, αν δεν αποκτήσει κάποια συνείδηση για το τί του συνέβη, ή κατάσταση αυτή μπορεί να του ξαναπαρουσιαστεί με τη μία ή την άλλη μορφή.

Επιφανειακά, μερικά από τα αποτελέσματα φαίνονται σαν μαγικά· και η αλήθεια είναι πως όλους μας τραβά το μαγικό, το καλό μαγικό, εκείνο που πραγματοποιεί τις επιθυμίες μας χωρίς εμάς να κουραστούμε. Και γι' αυτό, όταν κάποιος ύπνωται από καιρό νομίζει πως ανακαλύπτει τον ύπνωτισμό και υπερτιμά, όπως γίνεται συνήθως, τις δυνατότητές του, οι άνθρωποι που έχουν νευρικές διαταραχές προτιμούν να δοκιμάσουν τον ύπνωτισμό παρά να αντιμετωπίσουν το δύσκολο και πολλές φορές δυσάρεστο έργο, να βρουν τις αφορμές του νευρικού τους κλονισμού και να κάνουν κάτι για να τις εμποδίσουν να ξαναπαρουσιαστούν.

Επιφανειακά, μερικά από τα αποτελέσματα φαίνονται σαν μαγικά· και η αλήθεια είναι πως όλους μας τραβά το μαγικό, το καλό μαγικό, εκείνο που πραγματοποιεί τις επιθυμίες μας χωρίς εμάς να κουραστούμε. Και γι' αυτό, όταν κάποιος ύπνωται από καιρό νομίζει πως ανακαλύπτει τον ύπνωτισμό και υπερτιμά, όπως γίνεται συνήθως, τις δυνατότητές του, οι άνθρωποι που έχουν νευρικές διαταραχές προτιμούν να δοκιμάσουν τον ύπνωτισμό παρά να αντιμετωπίσουν το δύσκολο και πολλές φορές δυσάρεστο έργο, να βρουν τις αφορμές του νευρικού τους κλονισμού και να κάνουν κάτι για να τις εμποδίσουν να ξαναπαρουσιαστούν.

Εάν ήταν ο Μέσμερ που ανακάλυψε τον ύπνωτισμό. Κάτι που έμοιαζε πάρα πολύ με αυτόν, χρησιμοποίησαν πριν από χιλιάδες χρόνια οι Πέρσες Μάγοι και οι Εκασάσις και οι καταστάσεις της καταληψίας που σχετίζονται με τις Ανατολικές θρησκείες σχεδόν δεν υπάρχει αμφιβολία πως ήταν καταστάσεις βαθιάς ύπνωσεως. Η δυσκολία ήταν πάντα ότι όποιος παρατηρεί αυτά τα φαινόμενα θέλει να τα ερμηνεύσει ανάλογα με την δική του θρησκεία. Ένας Γιόγκι θα τα ερμηνεύσει ανάλογα με τη θρησκεία του, και ένας πνευματιστής ανάλογα με την ύπαρξη ενός άλλου κόσμου κλπ. Ο Μέσμερ τα ερμήνευσε σύμφωνα με την πείρα που είχε για τους μαγικούς και διατύπωσε τη θεωρία του ζωικού μαγνητισμού. Δεν υπάρχει λόγος να υποθέσουμε ότι υπάρχει τίποτα ιδιαίτερο σ' αυτή

τη θεωρία, ωστόσο έδωσε μία ευλογοφανή εξήγηση των διαφορών αποτελεσμάτων και οι άνθρωποι πάντα πιστεύουν τα περισσότερα πράγματα που τους λέει κανείς, αν μπορεί να τους πείσει με τον ορθό λόγο.

Ύστερα από τον Μέσμερ ακολουθήσε μία περίοδος με πάρα πολλές θεωρίες για τον ύπνωτισμό, και με ελάχιστες πρακτικές παρατηρήσεις. Το θέμα αυτό προσείλκε μάλλον ακατάλληλους ανθρώπους· γινόταν θέμα διασκέδασης ή εκμεταλλεύσεως, και δεν είναι να εκπλησστεί κανείς γιατί οι γιατροί δίσταζαν να το χρησιμοποιήσουν στη δουλειά τους. Ωστόσο ο γιατρός Τζαίημς Μπραϊντε, ήταν γνωστός στους συναδέλφους του για τις ορθές κλινικές του παρατηρήσεις και όταν έδειξε ενδιαφέρον γι' αυτό το θέμα, τα πράγματα γύρισαν προς το καλύτερο και άρχισε πραγματικά επιστημονική και αντικειμενική μελέτη.

Παρ' όλο που στην σύγχρονη ψυχοθεραπευτική ή χρησιμοποίηση του ύπνωτισμού είναι περιορισμένη, δεν πρέπει να ξεχνούμε το χρέος μας στους πρώτους γιατρούς ύπνωτιστές.

Ο Πιέρ Ζανέ χρησιμοποίησε τον ύπνωτισμό για να ξαναφέρει τη χαμένη μνήμη κι απ' αυτό το προέβλεψε η θεωρία του για τον διχασμό της συνειδήσεως. Με τη θεωρία του αυτή έδειξε ότι δύο ή και περισσότερες σκέψεις μπορούν να συνυπάρχουν στο ίδιο άτομο χωρίς ή μια να επηρεάζει

Δρ. Μέσμερ

τήν άλλη, και ότι σε ώρισμένες περιπτώσεις υπάρχουν δύο χωριστές προσωπικότητες. Στη θεωρία αυτή βασίζονται οι σύγχρονες απόψεις για το άσυνειδητο.

Στα 1893 ο Τζόζεφ Μπρούτερ και ο Σίγκμουντ Φρόυντ εργάστηκαν μαζί

να εξήσουν τα περιστατικά που έχουν ξηράσει και που τα καλύπτει ή απώλεια της μνήμης τους. Στόν τελευταίο πόλεμο βρέθηκαν ότι μπορούμε να επιτύχουμε τα ίδια αποτελέσματα με ώρισμένα φάρμακα, ώσπου η καλύτερη μέθοδος ήταν ο ύπνος

Ο Τζών, ένας νέος που μόλις είχε αρχίσει την σταδιοδρομία του στο Ναυτικό, με φρίκη ανακάλυψε ότι είχε παραλύνει το δεξί του χέρι. Οι συνηθισμένες μέθοδοι θεραπείας δεν του έκαναν τίποτα και επρόκειτο να φύγει από το Ναυτικό ως ανάπηρος. Τότε δέχτηκε να δοκιμάσει τον ύπνωτισμό.

Ύπνωτίστηκε μέσα σε λίγα λεπτά, ο γιατρός του υπέβαλε την ιδέα ότι το χέρι του ήταν έντελως γερό και ότι έτσι θα έμεινε πάντα.

Όταν ξύπνησε, είδε πως το χέρι του είχε γίνει καλά. Από τότε έχουν περάσει 9 χρόνια και είναι θαυμάσια.

στη Βιέννη και βρήκαν πως αν έβαζαν τους ασθενείς να ξαναζητήσουν, την ώρα που ήταν ύπνωτισμένοι, πράγματα που τα είχαν καταπιεσμένα μέσα τους, τα σοβαρά συμπτώματα που παρουσίαζαν άρχιζαν να υποχωρούν. Αργότερα ο Φρόυντ βρήκε πως ο ύπνωτισμός δεν είχε σημασία για τη θεραπεία και ανέπτυξε τη θεωρία και την τεχνική της ψυχανάλυσης, μία μέθοδο που ώδηγησε όχι μόνο σε μεγάλη πρόοδο της ψυχοθεραπείας αλλά και σε ένα έντελως νέο αντίκρισμα των έλαττωμάτων της συμπεριφοράς του ανθρώπου.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΑΜΗΝΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΑΥΛΙΣΜΟΥ

Σε εποχή πολέμου χρησιμοποιούμε τον ύπνωτισμό για να θεραπεύσουμε περιπτώσεις αμνησίας που μπορεί να παρουσιαστούν ύστερα από μία

μάχη. Βάζουμε τους ασθενείς να ξαναζητήσουν. Ο ύπνωτισμός είναι πάρα πολύ χρήσιμος, κυρίως όταν ο ασθενής δεν μπορεί να αφήσει τους μύς του να χαλαρώσουν όπως πρέπει. Όσοι είναι τραυλοί, τραυλίζουν περισσότερο όταν ξυπνούν και η βρίσκειται σε νευρική υπερδιεγερση. Αν σταματήσουμε αυτή την ταραχή με τον ύπνωτισμό, και οι χειρότεροι τραυλοί μιλούν περίφημα. Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να τους φέρουμε σε μία κατάσταση έλαφιας υπνώσεως, τόσης όσης χρειάζεται για να φύγει ο τραυλισμός τους, και ύστερα να αρχίσουμε μαζί τους μία μακρά συνομιλία, αφού τους πούμε ότι σιγά-σιγά θα ξυπνήσουν. Κάθε φορά ύπνωτίζουμε τον ασθενή ελαφρότερα ώσπου να μπορούμε να μιλά έντελως φυσιολογικά. Ύστερα προσπαθούμε να το διαδώσουμε και σε άλλους ώστε να τον κάνουμε να αποτήση έμπιστοσύνη στον εαυτό του

και να μην έννευρίζεται σε όποιες δήποτε συνθήκες κι αν βρεθεί.

Είναι πολύ σπάνιες οι περιπτώσεις να έχαιρεθουμε έναν άσθενή ύπνωτισμένο. Γιατί θα πρέπει να τον ύπνωτίζουμε πολλές φορές ώστε να είμαστε βέβαιτοι ότι κοιμάται αρκετά βαθιά.

Η περίπτωση της χρησιμοποίησης του ύπνωτισμού στον τοκετό είναι λίγο διαφορετική. Οι γυναίκες, όπως φαίνεται, ύπνωτίζονται πάρα πολύ εύκολα σε τέτοιες περιστάσεις και δεν υπάρχει κίνδυνος ότι ο ύπνωτισμός θα διαταράξει την φυσιολογική εξέλιξη του τοκετού. Ακόμα και σε περιπτώσεις που μπορούμε να επιτύχουμε μόνο μία έλαφρη ύπνωση, φαίνεται ότι αυτή βοηθά σημαντικά. Η μεγάλη δυσκολία είναι ότι ο

πώς ή αλήθεια στις περιπτώσεις αυτές είναι ότι ο κλονισμός θα έρχεται οποσδήποτε, και ότι το νοσηρό ενδιαφέρον των ανθρώπων αυτών για τον ύπνωτισμό ήταν ένα από τα πρώτα του σημεία. Κατά μεγάλο μέρος η γνώμη αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι μπορούμε να υποβάλουμε στον άνθρωπο που ύπνωτίζεται να κάνει έξωφρενικά πράγματα που ύστερα δεν θα θυμάται καθόλου. Σήμερα όμως συμφωνούν όλοι πως ο ύπνωτισμός δεν θα κάνει ποτέ τίποτα που να έρχεται σε σοβαρή σύγκρουση με την συνθησιακή του συμπεριφορά, είτε την ώρα του ύπνου, είτε την ώρα της μεθυστικότητας ύπνολης.

Είναι γνωστό πως με την βαθιά ύπνωση μπορούμε να επιβραδύνουμε

Η Τζόαν υπέφερε από νευρικό άγχος. Ήταν κοπέλλα έξυπνη, λίγο νευρική και έπαθε ένα δυνατό νευρικό κλονισμό, αποτέλεσμα του πολέμου και μιας στενοχωρίας ατομικής φύσεως.

Δυνατοί πονοκέφαλοι, άπναια, παλμοί και νευρικά τρεμουλιάρικα, την είχαν φέρει σε απόγνωση. Δεν μπορούσε να συγκεντρωθεί και κόντευε να χάσει τη θέση της. Είχε συνηθίσει να παίρνει ύπνωτικά φάρμακα που δεν μπορούσε να τα κόψει.

Αφού ύπνωτίστηκε μερικές φορές η ζωή της άλλαξε. Άφησε τα ύπνωτικά και κοιμόταν έντελως κανονικά. Έξαφανίστηκαν οι πονοκέφαλοι και τα άλλα συμπτώματα. Σήμερα είναι ένα κοινωνικό και έντελως γερό κορίτσι.

ύπνωτιστής πρέπει να βρίσκεται κοντά στον άσθενή την περισσότερη ώρα.

ΔΕΝ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Όσο τουλάχιστον ξέρουμε κανένας ως τώρα δεν πέθανε από ύπνωση, ακόμη όμως για ανθρώπους που έπαθαν σοβαρούς κλονισμούς και τους

απέδωσαν στον ύπνωτισμό. Νομίζω το ρυθμό της καρδιάς και να προκαλέσουμε αστοχή των αιμοφόρων αγγείων.

Και γεννιέται το ερώτημα ως ποιο σημείο μπορούμε μ' αυτόν τον τρόπο να έλθουμε τις φυσικές λειτουργίες.

Επανειλημμένα έχουν ισχυριστή ότι μπορούμε να σηκώσουμε στο δέρμα του ύπνωτισμένου μια φούσκα απλώς αν τον αγγίζουμε μ' ένα κρύο αντικείμενο και τον κάνουμε να πιστέψει πως είναι πυρωμένο σίδερο. Εγώ θα το πιστέψω μόνο αν το δω.

Ωστόσο τα πειράματα έχουν δείξει ότι η θερμότητα μπορεί να προκαλέσει αφύσικες αντιδράσεις σε πρόσωπα που βρίσκονται σε ύπνωση.

Θά αναφέρω ένα παράδειγμα: Μιάν

στη λεκάνη με το ζεστό νερό κοκκίνησε πριν από το άλλο, που δεν κοκκίνησε παρά αφού η θερμοκρασία του νερού ανέβηκε πολλούς βαθμούς ακόμα. Αυτό βέβαια απέχει πολύ από τις φούσκες που είναι πως σχηματίζονται, ωστόσο είναι ακριβώς η ίδια αντίδραση των ιστών.

ΠΡΕΠΕΙ Ν' ΑΝΑΚΑΛΥΨΟΥΜΕ ΑΚΟΜΗ ΠΟΛΛΑ

Μ' όλο που ξέρουμε ένα σωρό πράγματα για τον ύπνωτισμό, δεν

Δ αν μπορούμε να υποβάλουμε σ' ένα όπνωτισμένο άτομο να κάνει πράγματα αντίθετα στο συμφέρον του και στις ηθικές του αξίες—δεν μπορούμε να το υποβάλουμε να σκοτώσει ή να αποκαλύψει μυστικά. Αν το ρωτήσουμε κάτι για το οποίο δεν θέλει να μάς απαντήσει, είτε θα μείνει σιωπηλό είτε θα «εμπνήσκει».

Αυτό μάς το δείχνει θαυμάσια η περίπτωση του Τζωρτζ, που όποτε από πολλά πολεμικά ατυχήματα είχε πάθει μια έμμεση νεύρωση: έπλυνε τα χέρια του τουλάχιστον 30 ή 40 φορές την ημέρα.

Όταν βρισκόταν σε ύπνωση απαντούσε αρκετά πρόθυμα σε διάφορες απλές ερωτήσεις, αλλά άρχισε να τρέμει και να σιωπά όταν τον ρωτούσε κανείς τίποτα προσωπικές του λεπτομέρειες.

Τότε ο γιατρός τον διαβεβαίωσε, πάντα βέβαια όταν ήταν ύπνωτισμένος, ότι θα μπορούσε να θεραπευθεί χωρίς να φανερωθεί το μυστικό του, και τον πληροφορήσε ακόμα ότι αυτό που τον στενοχωρούσε δεν όηρχε πιά. Χρειάστηκε να ύπνωτιστή τέσσερις φορές, λίγα λεπτά κάθε φορά, για να θεραπευτή εντελώς.

Άρρωστη, αφού την ύπνωτισαν βαθεία της έβαλαν τα πόδια της σε δυο λεκάνες νερό με την ίδια θερμοκρασία.

Της είπαν ότι το ένα της πόδι ήταν σε λεκάνη με ζεστό νερό και το άλλο με κρύο. Ύστερα άρχισαν να ανεβάζουν την θερμοκρασία του νερού, ακριβώς το ίδιο, και στις δυο λεκάνες. Το πόδι της άρρωστης πούς της είχαν πη ότι βρισκόταν

έχουμε ακόμη βρή μια ικανοποιητική εξήγηση όλων αυτών των φαινομένων.

Η κατάσταση σήμερα είναι η εξής: παρ' όλες τις προσπάθειές μας να ανακατέψουμε στις συζητήσεις το υπερφυσικό, κάναμε κάποια πρόοδο στην κατανόηση της φύσεως της ύπνώσεως. Από την άποψη της ψυχοθεραπείας, παρ' όλους τους υπερβολικούς ισχυρι-

σμούς που ακούγονται κατά καιρούς, πετύχαμε ωρισμένα πράγματα, μερικές φορές μάλιστα μπορούμε να τα χρησιμοποιούμε με μεγάλη επιτυχία. Το θέμα αυτό ερεθίζει τη φαντασία, και ίσως ακόμη περάσει πολύς και-

ρός προτού πάψει να περιβάλλεται με το φωτοστέφανο του μυστηρίου με τον οποίο συνδέεται η παλιά του ιστορία.

Αυτό ωστόσο κάνει ουσιαστικότερη την ανάγκη να το αντικρύσουμε με απόλυτη αντικειμενικότητα.

II

ΕΙΝΑΙ ΕΥΚΟΛΟΣ Ο ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΣ;

Γραμμένο από έναν ψυχίατρο στο «Radio Times», Λονδίνο

Τ α φαινόμενα της ύπνώσεως διαφέρουν πολύ από το ένα άτομο στο άλλο, όπως διαφέρει και ο βαθμός της, που μπορεί να είναι είτε μια κατάσταση ελαφριάς χαλαρώσεως, είτε κατάσταση απόλυτης αναισθησίας, όπου ο άρρωστος μπορεί, αν είναι ανάγκη, να υποβληθεί και σε εγχείρηση χωρίς να αισθανθή ούτε τον παραμικρότερο πόνο. Η προδιάθεση των διαφόρων ατόμων διαφέρει πολύ και δεν υπάρχει ωρισμένη σχέση μεταξύ ευκολίας ύπνωτισμού, φύλου, ηλικίας και ευφυΐας.

Πολλές φορές είναι ότι ωρισμένες φυλές, όπως π. χ. οι Ινδοί, έχουν μεγαλύτερη προδιάθεση, ωστόσο δεν έχουμε γι' αυτό καμιά πραγματική απόδειξη.

Υπάρχουν ωστόσο μερικά πρόχειρα πειράματα που πιθανόν να υποδεικνύουν ένα εξαιρετικά καλό μέντιουμ. Ο ύπνωτιστής που κάνει επίδειξη των ικανοτήτων του από σκηνής, θα πη σε ωρισμένους έθελοντες να ομιλούν τα χέρια τους, και ύστερα πάλι θα τους πη ότι δεν μπορούν να τ' ανοίξουν. Αυτούς που θα έπηρεαστούν από αυτό, θα τους διαλέξει για τα πειράματά τους. Στην ιατρική, για να δη ο γιατρός κατά πόσο ένα άτομο μπορεί να ύπνωτιστή εύκολα κάνει το εξής: Λέει στον άσθενή να σταθή όρθιος με τα μάτια κλειστά και τα πόδια ένωμένα. Ύστερα του υποβάλλει ότι θα πέσει προς τα πίσω· αυτό το επαναλαμβά-

νει πολλές φορές και γρήγορα. Έκείνοι που κλονίζονται και αναγκάζονται να κινηθούν για να μην πέσουν, βλέπουμε ότι ύπνωτίζονται πολύ γρήγορα. Η αλήθεια είναι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να ύπνωτισθούν, παρ' όλο που υπάρχουν μερικοί για τους οποίους χρειάζεται περισσότερη ώρα και περισσότερη υπομονή. Επίσης πολλά ζώα ύπνωτίστηκαν με μεγάλη επιτυχία, και ανάμεσα σ' αυτά κροκοδείλοι, σαῦρες, πάπιες, χοίροι, ακόμα και έντομα και βέβαια κατοικίδια ζώα, όπως σκυλιά και γάτες.

Οι γιατροί κατηγορήθηκαν από τους ένθουσιώδεις οπαδούς του ύπνωτισμού και έκείνους που κάνουν από σκηνής ύπνωτιστικές επίδειξεις ότι δεν μπορούν να προκαλέσουν τα σημαντικά φαινόμενα που μερικές φορές βλέπουμε σε δημόσιες επίδειξεις.

Τα φαινόμενα αυτά βέβαια δεν είναι δύσκολο να τα προκαλέσει κανείς στα κατάλληλα άτομα· ωστόσο πολύ σπάνια θέλει να προκαλέσει σ' ένα άτομο βαθιά ύπνοβασία με ψευδαισθήσεις ή να βάλει άσθενείς να κάνουν απίθανες πράξεις, αν αυτά δεν συντελούν στη θεραπεία τους. Οι έπιστήμονες πρέπει να επιχειρούν πράγματα που θα είναι για το καλό του άρρώστου και στις περισσότερες περιπτώσεις μπορούμε να επιτύχουμε καλύτερα και χρησιμότερα αποτελέσματα με την ελαφρή ύπνωση στην οποία ο άρρωστος ξέρει τί συμβαίνει.

Μέσα σε πλαίσιο τρία κομμάτια από το άρθρο του

Δρ. S. T. van Pell, στο «Sunday Express», Λονδίνο.

ΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Ἀπὸ τὰ σιδερένια
κααουντσάκια στὶς ἀρ-
βύρες τοῦ στρατοῦ

Τῆς CHARLOTTE HALDANE

(Ἀπὸ τὸ «Blick in die Welt», Ἀμβούργο)

Οταν πήγα στὴν Κίνα, πρὶν ἰπὸ δέκα χρόνις, περίμανα πὼς θὰ εὑρίσκη τις γυναῖκες πολὺ κατώτερες ἀπὸ τοὺς ἀνδρες. Εἶχα φανταστῇ τις περισσότερες νὰ κουτσαίνουν μέσα στὰ μικρά τους παπουτσάκια, ὅταν τολμοῦσαν νὰ ξεμυτίσουν ἀπὸ τὰ σπίτια τους.

Τὸ πρῶτο πράγμα ὁμοῦς ποὺ ἀνακάλυψα στὴν Κίνα, ἦταν αὐτό: μὲ τὸ νέο Σύνταγμα ποὺ τις βάσεις του ἔθεσε ὁ δημιουργὸς τῆς σύγχρονης Κίνας, ὁ πρῶτος τῆς Πρόεδρος, ὁ δρ. Σούν-Γιότ-Σέν, οἱ γυναῖκες θεωροῦνταν σὲ ὅλα ἴσες μὲ τοὺς ἀνδρες ἀπέναντι στὸ νόμο.

Ποτὲ στὴν Κίνα δὲν ὑπῆρχε ἀνταγωνισμὸς ἀνάμεσα στὰ δύο φύλα. Ἀκόμη καὶ στὴν παλιὰ ἐποχὴ, ἡ μητέρα — περισσότερο ἀπὸ ὅτι στὴ Γαλλία — ἦταν τὸ πῶς σημαντικό καὶ τὸ πῶς ἀξιοσέβαστο πρόσωπο μέσα στὴν οἰκογένεια. Ἄν καὶ ἦσαν ἀλήθεια ὅτι ἀρροβώνισαν τὸ κορίτσι ὅταν ἦσαν ἀκόμα πολὺ μικρό, καὶ ὅτι ὅταν παντρεύονταν ἡ κοπέλλα, ζοῦσε στὸ σπίτι τοῦ ἀνδρὸς τῆς καὶ μὲ τὴ δική του οἰκογένεια, ὡστόσο ὁ ἄρχηγός τῆς οἰκογένειας γιὰ οἰτιδήποτε μέσα στὸ σπίτι, ἦταν ἡ μητέρα. Τὸν

παλιὸ καιρὸ, πολλὰς νεαρὰς νέες τις μεταχειρίζονταν φρικτὰ οἱ πεθεροὶ τους ποὺ εἶχαν τὴ ζωὴ τους στὴν ἐξουσία τους. Ὡστόσο ὑπῆρχαν καὶ πολλὰς καλὰς πεθερὰς. Ἡ μητέρα εἶχε τὸν ἔλεγχον τῶν οἰκονομικῶν καὶ ὁ λόγος τῆς πάντα ἀκούγονταν στὰ οἰκογενειακὰ συμβούλια.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα, νεαρὰς Κινέζες, ὅπως τὰ ἀδελφία τους, εἶχαν μεγάλη ἐπιθυμία νὰ μορφωθοῦν, νὰ σπουδάσουν, νὰ πάνε στὸ Πανεπιστήμιο, νὰ ἀκολουθήσουν ἕνα ἐπάγγελμα. Ἐπαιρναν μέρος σὲ ὅλα τὰ φοιτητικὰ κινήματα ποὺ ὠδηγοῦσαν στὴν Ἐπανάστασιν καί, ὅταν ἡ ἐπανάστασις ἦρθε πῆραν ἀπόλυτη ἰσότητά δικαιωμάτων μὲ τ' ἀδέρφια τους.

Στὴν Κίνα γνώρισα γυναῖκες γιαιτρούς, δασκάλες, συγγραφεῖς, πολιτικούς καὶ θεοσεβεικούς ἀρχηγούς. Καθεμιά τους, εἶχε καὶ μιὰ ἱστορία νὰ μοῦ πῇ, ποὺ ἀκόμη καὶ μὲ τὰ εὐρωπαϊκὰ κριτήρια ἦσαν ἀξιόλογη. Πάντα ἀρχίζε μὲ τὸ πάθος ποὺ εἶχε ὅταν ἦσαν ἀκόμη παιδί γιὰ τὴν ἐλεύθερον μόρφωσιν καὶ τὴ μελέτη. Κάποτε τὸν πόθο αὐτὸ τὸν ἐνίσχυαν

καὶ τὸν ἱκανοποιοῦσαν οἱ οἰκογένειές τους. Συχνά, ἂν οἱ γονεῖς εἶχαν ὁτιοσπορμικὰς ἰδέας ἢ ἤθελαν νὰ παντρεύουν τὸ κορίτσι πολὺ μικρό, αὐτὸ ἀντιδρούσε. Μιὰ ἀπ' αὐτὰς τις Κινέζες διηγῆθηκε τὴν ἱστορίαν της σὲ μιὰ αὐτοβιογραφία ποὺ εἶχε ἐπιτυχία σὲ ὅλες τις χώρες· πρὶν ἀκόμη τὴν δημοσίευσιν μου τὴν εἶχε διηγηθῇ στὸ Τσουγγκ - Κίνγκ. Λεγόταν Χοιὲν Λιν-Γιόγκ. Ἡ μητέρα τῆς ἤθελε νὰ τὴν παντρεύῃ μὲ ἕνα νέο ποὺ δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Γιὰ νὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ δεχτῇ τὴν ἔδερνε κάθε μέρα καὶ τὴν ἔκλεινε σὲ ἕνα σκοτεινὸ δωμάτιο. Μόνο τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου ἡ Λιν-Γινγκ κατέφερε νὰ τὸ σκάσῃ πηδώντας ἀπὸ τὸ φορεῖο ποὺ τὴν πῆγαινε στὸ σπίτι τῆς μέλλουσας πεθερᾶς τῆς. Ὑστερα πῆγε στὸ Πανεπιστήμιο νὰ σπουδάσῃ, ἐκεῖ γνώρισε, ἀγάπησε καὶ παντρεύθηκε ἕνα φοιτητὴ τῆς λατρικῆς. Ὅταν τελείωσε τις σπουδὰς του, πῆγαν καὶ οἱ δύο καὶ κατατάχθηκαν στὴν λατρικὴ ὑπηρεσία τοῦ Στρατοῦ. Ἡ Χοιὲν-Λιν-Γινγκ ἐγενε στρατιώτης καὶ πολέμησε ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας.

Γνώρισα πολλὰς Κινέζες στρατιώτες. Φοροῦσαν στολὰς ὀλόιδιες ὅπως οἱ ἀνδρες ἔκαναν τὰ πῶς κοουραστικὰ γυμνάσια, μάθαιναν νὰ περπατοῦν μέρα νύχτα, καὶ νὰ σκοπεύουν μὲ τὴν ἴδια ἐπιτυχία ὅπως οἱ ἀνδρες. Μερικὰς εἶχαν ὀργανωθῇ σὲ ὑγειονομικὰς ὑπηρεσίας, καὶ δίδασκαν σεοὺς χωρικοὺς ὅπως καὶ στοὺς στρατιώτες τοὺς κανόνες τῆς ὑγιεινῆς. Ἄλλες σχηματίζαν μορφωτικὰς ομάδας καὶ μάθαιναν στοὺς ἀγράμματος στρατιώτες νὰ διαβάζουν καὶ νὰ γράφουν γράμματα γιὰ τὰ σπίτια τους.

Οἱ Κινέζες διακρίθηκαν σὲ ὅλες τις ὑπηρεσίας ἐθνικῆς προνοίας. Οἱ περισσότερες δὲν ἐπαιρναν μισθὸ οὐτε καὶ ἤθελαν νὰ παίρνουν. Ὡστόσο δούλευαν ἀκούραστα, πάνω ἀπὸ τις δυνάμεις του. Τὸ πῶς ἀξιοπαρατηρητο σ' ὅλες τους, ἦταν ὅχι ἡ

σταθερότητα, ἡ ὑπομονή, ἡ ἔλλειψη κάθε ἐγωΐσμου, ἀλλὰ τὸ ὅτι θεωροῦσαν τὴ θέσιν τους καὶ τις θουλειὰς τους σὰν κατὰ ἐντελὼς φυσικό. Ποτὲ δὲν φαίνονται, ὅπως τόσες γυναῖκες στὴν Εὐρώπῃ, νὰ νομίζουν πὼς κάνουν κατὰ ἀσυνήθιστο ἢ ἐξαιρετικό. Ἐκάναν τὴ δουλειὰ τους, ὅσο καὶ ἂν ἦταν δύσκολη ἢ καὶ κάποτε ἐπικίνδυνη, χωρὶς βιασύνη, ἤσυχα, μὲ μετριοφροσύνη, ἐντελὼς ἀθορυβὰ.

Η μεγάλη δυσκολία ποὺ γιὰ αἰῶνες ἀντιμετώπισε ἡ Κίνα στὴ δημόσια ζωὴ τῆς, ἦταν ἡ ὑπερνίκηση τοῦ γραφειοκρατικοῦ ληθάργουν καὶ τῆς διαφθορᾶς. Αὐτὸ ποὺ στὴ Δύση εἶναι γνωστὸ μὲ τὸ ὄνομα ρουσσέτολογία, ἔχει προχωρήσει σὲ βαθμὸ τόσο ἐπικίνδυνον, ὥστε ἀπειλῆσε νὰ καταστρέψῃ τὴ ζωὴ τοῦ Ἑθνοῦς.

Ἡ γυναίκα τῆς Κίνας ἔχει πολὺ λιγότερη τάση πρὸς τὴν ψυχικὴ διαφθορά ἀπὸ ὅτι οἱ ἀνδρες ὁμόφυλός τῆς, καὶ αὐτὸ νομίζω πὼς ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερο χαρακτηριστικὸ τῆς ἐξορμήσεως τῆς γυναίκας τῆς Κίνας στὴ δημόσια ζωὴ. Διάφοροι λόγοι ἴσως νὰ συντελοῦν σ' αὐτό.

«Καινούριο κοσκινάκι μου...»

Κάθε ἀνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει πολὺν καιρὸ ποὺ χαίρεται τὰ καλὰ ἀλλὰ καὶ τις εὐθύνες τῆς δημόσιας ζωῆς, συνήθως εἶναι περισσότερο εὐσυνείδητος, περισσότερον νοιάζεται νὰ φανῇ ἀντάξιός τῆς, παρὰ ἕνας ποὺ τὴν ἔχει γνωρίσει ἀπὸ τὴν καλὴ σ' αὐτὸν ὁ ἐνθουσιασμός ἔχει πέσει, ἡ ἠθικὴ του δύναμις ἔχει ἐξασθενήσει, ἔχει ἀναπτύξει ἀνικανοποίητες φιλοδοξίες, ἡ ἔχει ἀπογοητευθῇ.

Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ παροβλέψῃ τὸ γεγονός ὅτι μιὰ καὶ ἡ ἀνθρώπινη φύσις, εἶναι αὕτη ποὺ εἶναι, — ἡ γυναίκα τῆς Κίνας θὰ μπορούσε καὶ αὕτη ὕστερα ἀπὸ ἕνα διάστημα δημόσιας ζωῆς, νὰ ὑποκύβῃ στὶς ἴδιες ἀδυναμίας μὲ τὴν ἴδια εὐκολία ποὺ ὑποκύπτει ὁ ἀνδρας. Ὡστόσο δὲν τὸ βλέπω πιθανόν.

Η ΠΙΟ ΣΥΝΧΗ ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ἡ Αὐστρία προχωρεῖ

Τοῦ G. E. R. GEDYE

(Ἀπὸ τὸ «Tribune», Λονδίνο)

Ἡ Αὐστρία παρ' ὅλες τὶς δυσκολίες καὶ τὴν καταπίεση, εἶναι σήμερὰ ἡ πιὸ ἡσυχὴ χώρα τῆς Εὐρώπης. Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς πού τὸν διατύπωσε στὴ Βιέννη ἕνας Σοσιαλιστὴς συγγραφέας, εἶναι λίγο καταπληκτικὸς. Ὡστόσο μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν δικαιολογήσῃ ἂν συγκρίνῃ τὴ θέσιν τῶν χωρῶν πού βρίσκονται ἀνατολικά καὶ δυτικά τῆς Αὐστρίας μὲ τὴν δική της ἐσωτερικὴ κατάστασιν.

Μὲ τὴν αὐξανόμενη βία τῶν ἐκκαθαρίσεων καὶ τῆς πολιτικῆς τρομοκρατίας πού βασιλεύει ἀπὸ τὴν ἄλλῃ πλευρὰ τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος καὶ τῆς ἐπανειλημμένης ἀπεργίας, ἐπαναστάσεως καὶ κυβερνητικῆς κρίσεως τῆς Δύσεως, οἱ Αὐστριακοὶ Σοσιαλιστὲς δίκαια θὰ πρέπει νὰ αἰσθάνωνται ἱκανοποίηση γιὰ τὴ σταθερότητα καὶ τὴν πειθαρχία πού ὑπάρχει στὶς τάξεις τους, πράγμα πού βοήθησε νὰ ματαιωθοῦν τὰ κομμουνιστικὰ σχέδια.

Εἶναι ἀπολύτως φυσικὸ τὸ ὅτι οἱ κομμουνιστὲς ἔπρεπε νὰ καταβάλουν τὴν προσπάθειά πού ἔκαναν. Κάτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ γρήγορα γιὰ νὰ σταματήσουν τὸ παράδειγμα τῆς ἀναβιώσεως τῆς βιομηχανίας σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο Εὐρωπαϊκῆς Ἀνασυγκροτήσεως, παράδειγμα πού δίνουν οἱ ἐργάτες τῆς Αὐστρίας στοὺς ἀνατολικούς της γείτονες. Ἡ ἀνηλεὴς ἐπιμονὴ τῆς Ρωσίας γιὰ τὴν ἀμεση κολλεκτιβοποίηση τῆς γεωργίας ἔγινε κατὰ μεγάλο μέρος ἀφορμὴ νὰ χειροτερέψῃ ἡ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάσταση τῶν περισσοτέρων ἀπὸ τοὺς δορυφόρους της. Ὑστερὰ ἀπὸ τὸν τρόμο πού ἔ-

νοιώσαν ὅταν κατάλαβαν ὅτι τὰ τεῖχη τῆς Ἱερικῆς τοῦ Τίτο θὰ ἔμεναν ἀκλόνητα παρ' ὅλα τὰ ἤχηρὰ σαλπίσματα τῆς Κομινφόρμ, τὰ σαθρὰ νέα καθεστώτα τῶν χωρῶν αὐτῶν ἀρχίζουν νὰ σελώνται ξανά ἀπὸ πολιτικὲς ἐκκαθαρίσεις πού φτάνουν ἀκόμῃ καὶ στοὺς ἀρχηγούς — νευρόσπαστα τῶν κυβερνήσεων πού πρὶν ἀπὸ λίγο μόλις καιρὸ διώρισε ἡ Μόσχα.

Στὴν Αὐστρία, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ βιομηχανία προοδεύει σταθερὰ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ καὶ κατάσταση εἶναι καλὴ. Παρ' ὅλο πού ἡ παραγωγὴ τῶν ἀγαθῶν καταναλώσεως ὑστερεῖ σημαντικὰ ἀπὸ τὴν προπολεμικὴν, παρ' ὅλο πού οἱ τιμὲς εἶναι πολὺ μεγαλύτερες, ἡ παραγωγὴ τῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης ἔφτασε στὸ 1948 στὰ 140,5% τῆς προπολεμικῆς. Ἡ παραγωγὴ τῶν εἰδῶν καταναλώσεως ἔφτασε στὰ 64,5% τῆς προπολεμικῆς. Ἐκεῖνοι πού εἶδαν τὴν ἀφθονία τῶν τροφίμων τῆς Τσεχοσλοβακίας μόλις τελείωσε ὁ πόλεμος ὅταν ἡ Οὐγγαρία βοήθοῦσε ἀπεριόριστα αὐτὴν τὴν εὐνοούμενὴν τῆς χώρα καὶ ἀρνιόταν τὴν βοήθειά της στὴν Αὐστρία, δύσκολα θὰ πιστέψουν ὅτι κάθε ταξιδιώτης πού γυρίζει στὴν Πράγα προσπαθεῖ νὰ πάρῃ μισὸ τοῦ τροφίμου ἀπὸ τὴν Αὐστρία. Το ρούτι π.χ. πού εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸ προμηθευτῇ κανεὶς στὴν Πράγα εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ εἶδη πού πολλοὶ προσπαθοῦν νὰ περάσουν λαθροῦς ἀπὸ τὰ σύνορα. Ἄλλο εἶδος εἶναι ἡ ζάχαρ, πού στοιχίζει 5 φορές περισσότερο στὴν Πράγα ἀπὸ ὅτι

στὴ Βιέννη. Καὶ στὴ Βιέννη μπορεῖ κανεὶς ν' ἀγοράσῃ μὲ 560 σελλίνια ἕνα πολὺ εὐπαρουσίαστο κοστουμι ρούχα, πού μόνο τὸ ὑφασμὰ του θὰ στοιχίζε 8.000 κορώνες — περίπου τὸ τριπλάσιο — στὴν Πράγα.

Πειστικὴ ἀπόδειξις τῆς προόδου τῆς Αὐστρίας εἶναι ἡ προθυμία πού δείχνουν γιὰ νὰ συνάψουν μαζί της ἐμπορικὰς σχέσεις, παρ' ὅλη τὴν πολιτικὴ τους ἐχθρότητα, οἱ ἀνατολικοὶ της γείτονες πού δεν πήραν μέρος στὸ Σχέδιο Μάρσαλ, ὑπακούοντας στὶς διαταγὲς τῆς Μόσχας. Μὲ τὴν τελευταία ἐμπορικὴ συμφωνία διπλοῦσθηκε τὸ ἐμπόριο τῆς Αὐστρίας μὲ τὴν Οὐγγαρία. Τὸ πιὸ χτυπητὸ ὅσο πο παραδειγμα τῆς προόδου τῆς Αὐστρίας εἶναι ἡ ἐμπορικὴ συμφωνία μὲ τὴν Γιουγκοσλαβία. Ἡ συμφωνία αὕτη ἔγινε τὸ περασμένο φθινόπωρο καὶ προβλέπει, μὲ βάση τὸ κληρίγγ, τὴν ἀνταλλαγὴ ἐμπορευμάτων ἀξίας 13 ἑκατομ. λιγῶν. Πρὶν ἀπὸ ἐνάμιση χρόνον τὸ σύνολο τῶν ἐμπορευμάτων δεν περνοῦσε τὸ 1.150.000 λίρ. Ἡ συμφωνία αὕτη προβλέπει ἐπίσης τὴ συνάψαν ἄλλων ἐμπορικῶν πράξεων μὲ ἀμεση καταβολὴ τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων.

Μόλις εἶχε ὑπογραφῇ ἡ συμφωνία, φτάσανε νέες προτάσεις στὴ Βιέννη ἀπὸ τὸ Βελιγράδι. Στὴν περίπτωσιν τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἴσως ἔπαιξαν κάποιον ρόλο πολιτικοὶ λόγοι πού γενήθηκαν ἀπὸ τὴν σύγκρουσιν Τίτο-Κομινφόρμ. Τα βιομηχανικὰ μηχανήματα γιὰ τὰ ἀεὶα ὡς τώρα ἐργαστάσια πού χῆσιζαν μὲ τὸ Πενταετές Σχέδιο τοῦ Τίτο, καὶ πού ἡ Ἀνατολή, ὅπως ἀποδείχθηκε, δεν μπορεῖ καὶ ἔχει πιά ἀποφασίσει νὰ μὴν τὰ δώσει, θὰ ἔλθουν κυρίως ἀπὸ τὴν Αὐστρία. Ὅτι ἡ Γιουγκοσλαβία ἄλλαξε γενικὰ τὴ στάσιν της ἀπέναντι στὴν Αὐστρία φαίνεται καὶ ἀπὸ δύο ἄλλες μικρότερες ἀλλὰ ἐξίσου σημαντικὲς χειρονομίες.

Ὑστερὰ ἀπὸ σκληρὸ μπουκοτάρισμα τῶν ἀθλητῶν τῆς Αὐστρίας ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου, τὸν περα-

σμένο Αὐγουστο τὸ Βελιγράδι προσκάλεσε ἀπροσδόκητα μιὰ πρώτης τάξεως Αὐστριακὴν ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα νὰ πᾶν τὸν Ὀκτώβριον στὴ Γιουγκοσλαβία. Αὐτὸ δεν μπορούσε νὰ γίνῃ γιὰτὶ ἡ ὁμάδα εἶχε δεχτῇ νὰ λάβῃ μέρος σὲ ἄλλες συναντήσεις, καὶ ὅταν ἡ Αὐστρία εἶπε πὼς μόνο τὸν Ὀκτώβριον μπορούσε νὰ στείλῃ μιὰν ὁμάδα, τὸ Βελιγράδι τὸ δέχτηκε, ἀλλὰ τὴν ἀπάντησιν τῆς ἀποδοχῆς τὴν συνάδευσε καὶ μὲ μιὰ πρόσκλησιν γιὰ τὸν Αὐστριακὸ ὑπουργὸν Δρα Γιόζεφ Γκέρο. Τὸν καλοῦσε — ἐπειδὴ καὶ ὁ ἴδιος ἦταν παλαιὸς διάσημος ποδοσφαιριστής, — νὰ συνοδεύῃ τὴν ὁμάδα, δίνοντας ἐτσι πολιτικὴν χροιά σὲ ὅτι, ὁλοκρίως ἦταν μιὰ καθαρὰ ἀθλητικὴ συνάντησις.

Αὕτη ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού ἀφῆναν νὰ φανῇ ὅτι ἕνα μέλος τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως πού ἄλλοτε τὴ θεωροῦσαν πούλημένην, μισητὴ καὶ «ἀντιδραστικὴ», θὰ γίνεταν εὐχαρίστως δεκτὸ στὴ Γιουγκοσλαβία τοῦ Τίτο. Σχεδὸν συγχρόνως ἡ Γιουγκοσλαβία ἀνήγγειλε ὅτι θὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερους ὅλους τοὺς Αὐστριακοὺς αἰχμαλώτους πολέμου νὰ γυρῶσιν στὴν πατρίδα τους.

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἐκπληκτικὸ ὅτι ὁ Σοσιαλιστὴς Πρόεδρος τῆς Αὐστριακῆς Δημοκρατίας, Δρ. Κάρλ Ρέννερ, ζήτησε ἐπίσημα ἀπὸ τὴν Γιουγκοσλαβία τοῦ Τίτο νὰ παραιτηθῇ θεληματικὰ ἀπὸ κάθε ἀπαίτησιν τῆς σπὴ νότιο ἐπαρχίας τῆς Αὐστρίας, τὴν Καρινθία. Ἡ εὐκρινὴς φίλια τῆς Αὐστρίας μὲ βάση τὴν καλὴ γειτονία καὶ ἡ πλήρης οἰκονομικὴ τῆς συνεργασία στὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς Γιουγκοσλαβίας, εἶπε ὁ Ρέννερ, θὰ τὴν ἀντάμειβαν περισσότερο παρὰ ἂν διατύπωνε ἀξιώσεις τις ὅποιας ἡ Αὐστρία δεν θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ παραδεχτῇ, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τὴν τὸν διακανονισμό πού εἶχε γίνῃ ὕστερα ἀπὸ τὸ δημοψήφισμα τοῦ 1919.

Εἶναι πολὺ περιεργὸ ὅτι ἡ ἐκκλήσις αὕτη ἔγινε σχεδὸν συγχρόνως

με μιά διακήρυξη του βετεράνου Ιταλού δημοκρατικού πολιτικού, Κόμη Σφόρτσα, ότι μία τελωνειακή ένωση μεταξύ Αυστρίας και Ιταλίας είχε γίνει άπαράτητη. Αυτές είναι ένδειξεις, μικρές μὲν ἀλλὰ ἀσφαλείς, μίας πιθανῆς ἐνώσεως, ἐξαιτίας τῆς ἀπειλῆς ἀπὸ τὴν Ἀνατολή, τριῶν χωρῶν πού τόσο καὶρό ἦταν χωρισμένες ἀπὸ συνοριακὲς διαφορές.

Πόσο ἀνάγκη θὰ ἦταν νὰ γίνουν αὐτοὶ οἱ διακανονισμοὶ γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῆς ἰδίας τῆς Αὐστρίας, τὸνίστηκε ἀπὸ τὸ Κομμουνιστικὸ σχέδιο, πού ἀνέφερε παραπάνω καὶ πού εἶχε σκοπὸ νὰ σταματήσει τὴν ἀνασυγκρότηση τῆς χώρας κατὰστροφοντίας τὴν μὲ τὸν πληθωρισμὸ. Ἡ σταθεροποίηση τοῦ νομίσματος, παρ' ὅλο πού σὲ ὁρισμένες κατευθύνσεις ἔφερε σημαντικὴ πτώση στὶς τιμές, κυρίως στὴ μαύρη ἀγορά, δὲν ἐπηρέασε ἀκόμα τὴ γενικὴ μείωση τοῦ τιμαριθμοῦ, ὅπως περιμένα. Ἡ τεράστια πρὸδοδος τῆς παραγωγῆς βιομηχανικῶν ἀγαθῶν, πού ξεπέρασε τὴν πρὸδοδο τῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν καταναλώσεως, τείνει νὰ πλουτίσει τοὺς ἐργασιασάρχες καὶ τοὺς κεφαλαιούχους, χωρὶς νὰ κἀν προσεὶ τὰ περισσότερα ἀγαθὰ καταναλώσεως σὺν τοῖς μισθοῦς. Ὅπως εἶναι φυσικὸ οἱ μεσαῖες τάξεις εὐεργετοῦνται ἀπὸ τὴν πτώση τῶν τιμῶν τῆς μαύρης ἀγορᾶς περισσότερο παρὰ οἱ ἐργάτες πού, μὲ τὰ μικρά τους ἐλσοδήματα, δὲν μποροῦν ν' ἀγοράζουν πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὴ μαύρη ἀγορά.

Ἔτσι, τὸ περασμένο φθινόπωρο, ἡ αὐστριακὴ Κομμουνιστικὴ Προπαγάνδα ἄλλαξε, μέσα σὲ μιά νύχτα. Ὡς τότε εἶχε συγκεντρώσει ὅλες τὰς προσπάθειες σὲ νὰ δημιουργῇ ταραχὴς γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴ χώρα νὰ σχηματίσῃ καὶ τὴν παραμικρότερη ἐνοπλὴ δύναμη πού θὰ μπορούσε νὰ τῆς προσφέρει κάποια προστασία, ὅσοδήποτε ἀνεπαρκὴ, ἐναντίον τῶν

ἐξωπλισμένων γειτόνων τῆς τοῦ Κομμουνιστικοῦ μπλόκ.

Οἱ Κομμουνιστὲς ἐνῶ ὡς ἐκείνη τὴν ὥρα ἐκμεταλλεύονταν τὴ φυσικὴ ἀποστροφή τοῦ Αὐστριακοῦ λαοῦ γιὰ τὰ στρατιωτικὰ ὕστερα ἀπὸ τὸν Χίτλερ καὶ τὸν πόλεμο, ἄλλαξαν ξαφνικὰ τροπὰ καὶ θέλησαν νὰ ἐκμεταλλεῖσθον τὴ φυσικὴ ἀπογοήτευση τῶν ἐργατῶν γιὰ τοὺς μισθοὺς τους.

Καλὰ πληροφορημένοι Αὐστριακοὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι λένε ὅτι εἶχαν σαφεῖς ἐνδείξεις πὺς τὴν τελευταία αὐτὴ ἐπίθεση ἐναντίον τοῦ νομίσματος καὶ τῆς οἰκονομίας τῆς Αὐστρίας τὴν εἶχε σχεδιάσει καὶ τὴν εἶχε διευθύνει τὸ ἀρχηγεῖο τῆς Κομινφόρμ στὴ Βουδαπέστη. Μετὰ τὴν φιλονεικία τῆς Κομινφόρμ μὲ τὴν Γιουγκοσλαβία, οἱ Αὐστριακοὶ Κομμουνιστὲς πηγαίνουν ταχικὰ στὴ Βουδαπέστη γιὰ νὰ πάρουν τὴν πολιτικὴ γραμμὴ πού πρέπει ν' ἀκολουθήσουν. Ὅπως εἶναι φανερό τὸ κέντρο γιὰ τὴν ἐναντίον τῆς Αὐστρίας ἐκστρατεία τῆς Μόσχας εἶχε τώρα μεταφερθῇ ἀπὸ τὴν Γιουγκοσλαβία στὴν Οὐγγαρία.

Οἱ Κομμουνιστὲς τῆς Αὐστρίας, χωρὶς νὰ φροντίσουν νὰ δικαιολογήσουν τὸν ἀθθαίρετο αὐτὸ ἀριθμὸ, ζήτησαν ἄμεση γενικὴ αὔξηση τῶν μισθῶν κατὰ 25% γιὰ νὰ συμβαδίσουν μὲ τὶς τιμὲς τῶν πραγμάτων. Πολλοὶ σωστά ὑπολόγισαν ὅτι αὐτὸ δὲν θὰ γινόταν χωρὶς νὰ προκληθῇ ἐπικίνδυνος πληθωρισμοῦ καὶ κατὰστροφῆς τῆς αὐστριακῆς οἰκονομίας. Τόση ἀγωνία εἶχαν τὰ σοσιαλιστικὰ ἐργατικά συνδικάτα τῆς Αὐστρίας νὰ ἀποφύγουν καὶ τὴν παραμικρότερη ἀπειλὴ ἐναντίον τῆς σταθεροποιήσεως τοῦ νομίσματος πού εἶναι ἡ βάση τῆς τελευταίας γενικῆς βελτιώσεως, ὥστε φάνηκαν διστακτικὰ νὰ ζητήσουν καὶ τὴν παραμικρότερη αὔξηση στὴν κρίσιμη αὐτὴ περίσταση καὶ συμβούλεψαν τοὺς ἐργάτες νὰ κάνουν ὑπομονή.

Τὰ ἐργατικά συνδικάτα τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ ἐπίδρασις των εἰς τὴν Εὐρώπην

Τοῦ J. R. L. ANDERSON*

(Ἀπὸ τὸ «World Review», Λονδίνο)

Ενας ἀπὸ τοὺς πλέον ἐνδιαφέροντας κλάδους τῆς Ἀμερικανικῆς πολιτικῆς δυνάμεως ἀφ' ὅτου ἐτελειώσεν ὁ πόλεμος, εἶναι ἡ ἀνάπτυξις ἐνδὸς ἐντελῶς νέου εἰδους «συνδικαλιστικῆς διπλωματίας». Αἱ κινήσεις τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων διαφόρων ἐθνῶν εἶχον πάντοτε καὶ τὴν διεθνῇ των πλευράν, ἐν τούτοις δὲν διετήρουν μονίμους ἀποστολὰς εἰς τὰς ξένας χώρας. Οἱ Ἀμερικανοὶ ὅμως ἀκολουθοῦν αὐτὴν τὴν τακτικὴν. Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἑργατικὴ Ὁμοσπονδία (Α.Ε.Ο.) διατηρεῖ γραφεῖον εἰς τὰς Βρυξέλλας καὶ εἰδικὸν ἀντιπρόσωπον διὰ τὴν Εὐρώπην, καθὼς καὶ ἄλλο γραφεῖον εἰς τὴν Φραγκφούρτην, τὸ ὁποῖον παρακολουθεῖ τὰ ζητήματα τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων εἰς τὴν Γερμανίαν. Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν ἡ Ἑργατικὴ Ὁμοσπονδία ἔχει ἑξαίρετικὴν δρᾶσιν καὶ κατ' ὀρθὴν δὲν δημιουργήσῃ πραγματικῶς μίαν νέαν παναμερικανικὴν συνδικαλιστικὴν «Διεθνῇ».

Ὁ ἀντίπαλος τῆς Α.Ε.Ο., ἡ Ἑνωσις Βιομηχανικῶν Ὁργανώσεων δρᾶ καὶ αὐτὴ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἀφ' ὅτου ὅμως εἰσήλ-

θεν εἰς τὴν Παγκόσμιον Συνομοσπονδίαν Ἑργατικῶν Συνδικάτων, ὅταν ἰδρῦθῃ τὸ πολυτάραχον αὐτὸν σῶμα εἰς τὰ 1945, αἱ διεθνεῖς του σχέσεις εὐρίσκονται ἐγγύτερον πρὸς τὰς κατὰ παράδοσιν προσπάθειάς ἐνισχύσεως τῆς παγκοσμίου ἐνότητος τῶν ἐργαζομένων, παρὰ πρὸς τὴν ἀνεξάρτητον γραμμὴν τὴν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τῆς Α.Ε.Ο.

Ἀκριβῆς ἐκτίμησις τῆς ἐπίδράσεως τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἀμερικανικῶν Ἑργατικῶν Συνδικάτων εἰς τὸ ἐξωτερικόν εἶναι ἀδύνατον ἂν δὲν γνωρίσωμεν τὴν πολὺπλοκον γραμμὴν τοῦ μεταξὺ των ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἑργατικὴ Ὁμοσπονδία ἀντιπροσωπεύουσα σήμερον ἄνω τῶν 7.000.000 ἐργατῶν, ἰδρῦθῃ ἐπισήμως ἐν τῇ 1885, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν Βρετανικῶν Συντεχνιῶν τοῦ 19ου αἰῶνος, σύστημα εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἐργάται ὁργανοῦνται μᾶλλον ἀναλόγως τῆς εἰδικότητός των παρὰ ἀναλόγως τῆς βιομηχανίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάζονται. Ἡ κατὰ συντεχνίας ὁργάνωσις, εἶναι ἡ παλαιότερα μορφή των Ἑργατικῶν Συνδικάτων καὶ ὁ βιομηχανικὸς συνδικαλισμὸς δὲν κατέστη σοβαρὰ ἀντίπαλος δύναμις παρὰ μόνον

*) Ο ΤΖ. Ρ. Λ. Ἀνδερσον ἀνταποκρίτης τοῦ «Μάντσεστερ Γκάρδιαν» γιὰ τὰ ἐργατικά ζητήματα.

ΤΖΩΝ Α. ΛΟΥΙΣ

Σκίτσο του Χέρσφελτ από
το «The New Republic»

Νέα Υόρκη

αφ' ότου ανεπτύχθη η μαζική βιομηχανική παραγωγή, μετά τον πόλεμον του 1914-1918. Είς την Μεγάλην Βρετανίαν τα δύο είδη οργανώσεως των εργατών προσεπάθησαν να διατηρήσουν ένα είδος εργατικής ειρήνης, και η σύγκρουσις των δεν ώδήγησε εις διαιρέσεις εντός της Ένώσεως των Βρετανικών Έργατικών Συνδικάτων. Είς την Αμερικανικήν τον εργατικόν κίνημα διεσπάσθη. Κατ' έμπνευσιν του κ. Τζων Α. Λιούις, της Ένώσεως Άνθρακωρύχων, ιδρύθη το 1935 εντός της Αμερικανικής Έργατικής Όμοσπονδίας μία «Έπιτροπή δια την Βιομηχανικήν Οργάνωσιν». Είς τα 1936, το έκτελεστικόν της Α.Ε.Ο. απέφασεν ότι δεν ήτο δυνατόν να άνεχθῇ μίαν ανταρσίαν έναντίον της άρχῃς της ύπάρξεως των εργατικών συνδικάτων και έστέρη

σε του τίτλου του μέλους δέκα εργατικά συνδικάτα ως άνήκοντα εις την αντίπαλον έπιτροπήν. Είς τα 1938 η Έπιτροπή δια την Βιομηχανικήν Οργάνωσιν άνεσυνεστήθη υπό τον τίτλον «Ένωσις Βιομηχανικών Οργανώσεων» και εις την πραγματικότητα κατέστη η Αμερικανική (άντίστοιχος της Βρετανικής) Ένωσις Έργατικών Συνδικάτων, αντίπαλος της Α.Ε.Ο.

Η Ένωσις Βιομηχανικών Οργανώσεων (ΕΒΟ) αριθμεί σήμερα περί τα 6.000.000 — 7.000.000 μέλη και είναι η κυρία εργατική ένωσις των βιομηχανικών αυτοκινήτων, έλαστικών, πετρελαίου και χάλυβος των Ηνωμένων Πολιτειών. Κάποτε περιελάμβανε και τον κ. Λιούις και τους άνθρακωρύχους του, αλλά ο κ. Λιούις απεσπάσθη λόγω της προσωπικής του έχθρότητος με τον Πρόεδρον Ρούζβελτ, έφερε τοίς εργάτας πάλιν εις την Α.Ε.Ο., απεσχίσθη και πάλιν και παραμένει τώρα άνεξάρτητος μεταξὺ των δύο οργανώσεων. Η Α.Ε.Ο. έχει μεγάλην ισχύν εις τα άμερικανικά οίκοδομικά και τυπογραφικά συνδικάτα, εις τα συνδικάτα χαρτοποιίας και των μεταφορών. Είς τα μηχανουργεία και τα ναυπηγεία, τα συνδικάτα ξυλοκόπων, εργατών παραγωγῃς ειδών διατροφῃς και ιματισμοῦ υπάρχουν μέλη τόσοι της Α.Ε.Ο. όσον και της Ε.Β.Ο., μεταξὺ των δε υπάρχει διαρκής ανταγωνισμός. Άνεξάρτητος και από τας δύο αὐτάς

οργανώσεις είναι ο κ. Λιούις και οί άνθρακωρύχοι του καθώς και οί πανίσχυροι ένώσεις των σιδηροδρομικών.

Η Παγκόσμιος Όμοσπονδία Έργατικών Συνδικάτων είναι αποτέλεσμα της φιλίας η οποία άνεπτύχθη κατά τον πόλεμον μεταξὺ της Βρετανικής Ένώσεως Έργατικών Συνδικάτων και των Σοβιετικών Έργατικών Συνδικάτων το ίδιῶδες το όποιον εκρύπτετο όπισθεν αὐτῶν, ήτο να ένωθουν οί οργανωμένοι εργάται κάθε χώρας του κόσμου εις μίαν διεθνή ένωσιν. Αλλ' η Α.Ε.Ο. ήρνήθη να συμμετάσχη εις την συνδικαλιστικήν αὐτήν «διεθνή», εν μέρει διότι δεν ήθελε να συνδεθῇ με κανέν από τα διεθνή κινήματα εις τα οποία ήτο μέλος η Έπιτροπή Βιομηχανικών Οργανώσεων και εν μέρει λόγω της μεγάλης της έχθρότητος πρὸς τον κομμουνισμόν. Η Α.Ε.Ο. επέμενεν ότι τα Σοβιετικά εργατικά συνδικάτα δεν ήσαν «γνήσια» ένώσεις, αλλά εκτελεστικά όργανα του Σοβιετικού Κράτους, και ήρνήθη κάθε συνεργασίαν. Αλλ' η Α.Ε.Ο. δεν έμεινε μόνον μακράν της Παγκοσμίου Όμοσπονδίας Έργατικών Συνδικάτων. Έξ άρχῃς την άντεπολιτεύθη, με φανεράν πρόθεσιν να καταστρέψῃ αὐτό το όποιον έθεώρει ως ψευδή «διεθνή», πράγματι δε κάλυμμα των κομμουνιστικών μηχανορραφιῶν, και να δημιουργήσῃ μίαν νέαν «διεθνή» ἐξ ελευθέρων εργατικών συνδικάτων, έμπνεομένων

ΛΕΩΝ ΖΟΥΛΤ

Από το
«The New Republic»,
Νέα Υόρκη

εκ της Αμερικανικής νοοτροπίας.

Δεν είναι αληθές ότι η Παγκόσμιος Όμοσπονδία Έργατικών Συνδικάτων ήτο «ψευδής διεθνής». Τα ιδανικά τα οποία έφερε ήσαν — και είναι — γνήσια ιδανικά και εκφράζουν νοσταλγίαν δια την ειρήνην και την παγκόσμιον ένότητα. Είς τα 1945 η Παγκόσμιος Όμοσπονδία Έργατικών Συνδικάτων (Π.Ο.Ε.Σ.) ήτο μία από τας φωτεινάς ελπίδας του κόσμου, αλλά οί κομμουνισταί δεν ήσαν ικανοποιημένοι να την αφήσουν ελευθεράν να εργασθῇ, έστω και βραδέως, δια τα κοινά ιδιώδη. Είς τα 1945, έφαινετο ότι η Α.Ε.Ο. είχεν αποσυρθῇ εις μ'αν άκαρπον απομόνωσιν η οποία, καθώς εξέλιχθη η Παγκόσμιος Όμοσπονδία, θα την αφήνε άνευ δυνάμεως, έξω του κυρίου

ρεύματος της διεθνούς συνδικαλιστικής εξέλιξης.

Η ίδρυσις της Κομινφόρμ τα μετέβαλεν όλα. Ο κ. Άρθουρ Ντήκιν, ο Βρεταννός πρόεδρος της Παγκοσμίου Όμοσπονδίας Εργατικών Συνδικάτων, ωμίλησε με πικρίαν περί της εν λόγω Όμοσπονδίας τον Σεπτέμβριον 1948, λέγων ότι «είχε καταστήσει έρεισμα της Σοβιετικής πολιτικής» και τοιουτοτρόπως έπαυσε να έχη σημασίαν ως διεθνής συνδικαλιστική οργάνωσις. Με την παρακμήν της Π.Ο.Σ. ηδέχθη η πολιτική σημασία της διεθνούς δράσεως της Αμερικανικής Εργατικής Όμοσπονδίας. Είς την Γαλλίαν, μία αντικομμουνιστική συνδικαλιστική όμάς με επικεφαλής τον παλαιόν αρχηγόν των συνδικάτων, Λεόν Ζουώ, απεσχίσθη από την Γαλλικήν Όμοσπονδίαν εις την όποιαν έκυριάρχουν οι Κομμουνισταί, και ίδρυσεν ανεξάρτητον σωματεϊόν υπό τον τίτλον «Εργατική Δύναμις». Τό σωματεϊόν του κ. Ζουώ, ισχυρίζεται ότι είναι — και αναμφιβόλως θέλει να είναι — τό αποκλειστικώς Γαλλικόν συνδικαλιστικόν κίνημα εναντίον του κομμουνισμού. Είναι όμως τουλάχιστον αμφίβολον, εάν θά ήτο δυνατόν να επιβληθή άνευ της ενεργού υποστήριξεως της Αμερικανικής Εργατικής Όμοσπονδίας. Μία άλλη αντικομμουνιστική συνδικαλιστική όμάς απεσχίσθη από την Ιταλικήν Εργατικήν Συνο-

μοσπονδίαν η όποία εύρίσκετο υπό κομμουνιστικόν έλεγχον και έδω έπίσης, ένεθαρκύνθη, αν δέν ιδρύθη ένα αντικομμουνιστικόν κίνημα με την Ισχυράν φιλίαν της Αμερικανικής Εργατικής Όμοσπονδίας.

Η «Εργατική Δύναμις» της Γαλλίας και η Ιταλική αντικομμουνιστική όμάς είναι βέβαια κινήματα μειοψηφίας άλλ' η θέσις των θά ενισχυθή σημαντικώς έφ' όσον συνεχίζεται η εφαρμογή του Σχεδίου Μάρσαλ εις την Δυτικήν Εύρώπην.*

Η Α. Ε. Ο. ύπεστήριξεν εξ αρχής, μετά ζέσεως, τό Σχέδιον Μάρσαλ και ηργάσθη αποφασιστικώς διά να έπηρεάση υπέρ αυτού την Αμερικανικήν κοινήν γνώμην. Η Επιτροπή Βιομηχανικής Οργανώσεως ύπεστήριξεν έπίσης τό σχέδιον, κατ' αρχάς με σχετικήν επιφύλαξιν, βαθμηδόν όμως με αύξουσας πεποιθήσιν. Η Α. Ε. Ο. ανέλαβε την πρωτοβουλίαν εις όλον τον κόσμον ύποστηρίζουσα επιμόνως την γνώμην ότι τα συνδικαλιστικά κινήματα των χωρών του Σχεδίου Μάρσαλ πρέπει να συνεργασθούν διά την εφαρμογήν

* Αφ' ότου έγράφη τό παρόν άρθρον, οι Αμερικανοί, Όλλανδοί και Βρεταννοί αντιπρόσωποι του Εκτελεστικού Γραφείου της Παγκοσμίου Όμοσπονδίας Εργατικών Συνδικάτων απεσύρθησαν. Η Π.Ο.Ε.Σ. εξακολουθεί τώρα τάς εργασίας της με κομμουνιστικήν Εκτελεστικήν Επιτροπήν. Η Αμερικανική Όμοσπονδία έκαμην όρισμένας προτάσεις διά την ίδρυσιν μιας νέας δημοκρατικής εργατικής διεθνούς, αλλά προς τό παρόν δέν είναι γνωστόν τι θά αντικαταστήση την Παγκόσμιον Όμοσπονδίαν Εργατικών Συνδικάτων.

και την επιτυχίαν του σχεδίου, απήτησε δε όπως η σπουδαιότης της συμμετοχής εις αυτό των εργατικών συνδικάτων αναγνωρισθή και υπό της Αμερικανικής Κυβερνήσεως και υπό των διαφόρων Ευρωπαϊκών Κυβερνήσεων.

Η πρωτοβουλία αυτή έγινε αισθητή εις την Εύρώπην όλίγους μήνας μετά τον περίφημον λόγον του κ. Μάρσαλ εις τό Πανεπιστήμιον του Χάρβαρντ. Η Α. Ε. Ο. έδήλωσεν ότι τά εργατικά συνδικάτα της Δύσεως πρέπει να συγκαλέσουν τό ταχύτερον ένα συνέδριον, διά να συζητήσουν τό Σχέδιον Μάρσαλ και την συμμετοχήν εις αυτό των εργατικών συνδικάτων. Η δυσκολία η όποία υπήρχε ήτο πως αι κυριώτεραι συνδικαλιστικάί οργανώσεις της Εύρώπης ανήκον ήδη εις την Παγκόσμιον Όμοσπονδίαν Εργατικών Συνδικάτων, εις την Εκτελεστικήν Επιτροπήν της όποιας την πλειοψηφίαν είχαν οι Κομμουνισταί. Η Κομινφόρμ άντετίθετο απολύτως εις την ιδέαν οιασδήποτε βοηθείας εκ μέρους των εργατικών συνδικάτων διά την επιτυχίαν του Σχεδίου Μάρσαλ, και ήθελε να χρησιμοποιήσθαι τα συνδικάτα όσον τό δυνατόν περισσότερον εναντίον αυτού. Η Κομινφόρμ όμως αντιμετώπισεν έπίσης ένα δίλημμα, διότι εκτός των συνδικάτων της Γαλλίας και της Ιταλίας εις τά όποια οι Κομμουνισταί είχαν την πλειοψηφίαν, τά εργατικά συνδικάτα των άλλων δυτικών χωρών

ήθελαν να ύποστηρίξουν τό σχέδιον, η δε Αμερικανική Επιτροπή Βιομηχανικών Οργανώσεων, μέλος της Παγκοσμίου Όμοσπονδίας εξήτει και αυτή την ύποστήριξιν του σχεδίου. Τον Νοέμβριον του 1947 η Βρεταννική Ένωσις Εργατικών Συνδικάτων και η Αμερικανική Επιτροπή Βιομηχανικών Οργανώσεων εξήτησαν από κοινού να μελετηθή επισήμως από την Παγκόσμιον Όμοσπονδίαν τό ζήτημα του Σχεδίου Μάρσαλ. Η αίτησις αυτή προήρχετο από πολύ ισχυρά μέλη και δέν ήτο δυνατόν να απορριφθή άμέσως. Οι Κομμουνισταί εκέκρισαν χρόνον προβάλλοντες παντός είδους τεχνικάς δικαιολογίας διά να επιβραδύνουν την υπόθεσιν χωρίς να δηλώνουν επισήμως ότι δέν είχαν καμμίαν πρόθεσιν να αφήσουν να συζητηθή τό Σχέδιον Μάρσαλ. Την άνοιξιν του 1948 η Βρεταννική Ένωσις Εργατικών Συνδικάτων έχασε την ύπομονήν της και απεφάσισε να καλέσθ εις Λονδίνον ένα συνέδριον όλων των συνδικαλιστικών οργανώσεων αι όποιαι ύπεστήριζον τό Σχέδιον Μάρσαλ, έστω και εάν δέν ανήκον εις την Παγκ. Όμοσπονδίαν. Αυτό ήτο μεγάλη νίκη της Αμερικανικής Εργατικής Όμοσπονδίας. Αι Βρεταννικάι και αι Αμερικανικάι οργανώσεις έκαναν ότι μπορούσαν εντός των πλαισίων της Παγκοσμίου Όμοσπονδίας και μόνον όταν η κωλυσιεργική τακτική της Κομινφόρμ έ-

καμε την κατάστασιν ανυπόφορον, τότε συνεφωνήσαν να συζητήσουν το Πρόγραμμα Εύρω-παϊκής 'Ανασυγκροτήσεως εκτός της Παγκοσμίου 'Οργανώσεως.

Το συνέδριον του Λονδίνου έγινε τον Μάρτιον, αποτελεί δε σημαντικόν σταθμόν εις την μεταπολεμικήν ιστορίαν του Εύρω-παϊκού και 'Αμερικανικού συνδικαλισμού. Διά πρώτην φοράν αντιπρόσωποι και των δύο παρατάξεων των αμερικανικών εργατικών συνδικάτων έλαβον μέρος εις ένα διεθνές συνέδριον. 'Εσημειώθη η άπαρχή μιᾶς νέας ενότητος προσανατολισμού των 'Αμερικανικών συνδικάτων, τουλάχιστον προκειμένου δια τας σχέσεις των με το έξωτερικόν. 'Η κοινή έξωτερική πολιτική όλων των 'Αμερικανικών εργατικών οργανώσεων αποτελεί σημαντικήν πηγήν δυνάμεως εις χείρας του 'Υπουργείου 'Εξωτερικών δια την εφαρμογήν της έξωτερικής πολιτικής της 'Αμερικανικής Κυβερνήσεως. 'Ο παράγων αυτός έχει παγκόσμιον σημασίαν.

'Η 'Αμερικανική 'Εργατική 'Ομοσπονδία ήλπιζεν ότι το συνέδριον του Λονδίνου θα ώδήγει ταχέως εις ρήξιν μεταξύ Δύσεως και Παγκοσμίου 'Ομοσπονδίας. 'Επειδή όμως κομμουνισται και αντικομμουνισται της Π.Ο.Ε.Σ. ήγωνίζοντο να αποφύγουν την εϋθύνην ότι την διέλυσαν, τον παρελθόντα Μάιον έγινε εις την Ρώμην μία ανακωχή η οποία εκράτησε την 'Ομοσπονδίαν εις

την ζωήν, τουλάχιστον επισημως.

Τον 'Ιούλιον του 1948 συνήλθεν εις το Λονδίνον ένα άλλο συνέδριον των υπέρ του Σχεδίου Μάρσαλ εργατικών συνδικάτων και η ενότης της 'Αμερικανικής εργατικής κινήσεως σχετικώς προς τα Εύρωπαϊκά ζητήματα έλαβεν μεγαλυτέραν έμφασιν εκ του γεγονότος ότι το συνέδριον του 'Ιουλίου παρηκολούθησε αντιπρόσωπος των ανεξαρτήτων ανθρακωρύχων του κ. Λιούις, της Α.Ε.Ο., της Ε.Β.Ο. και της 'Ενώσεως Σιδηροδρομικών.

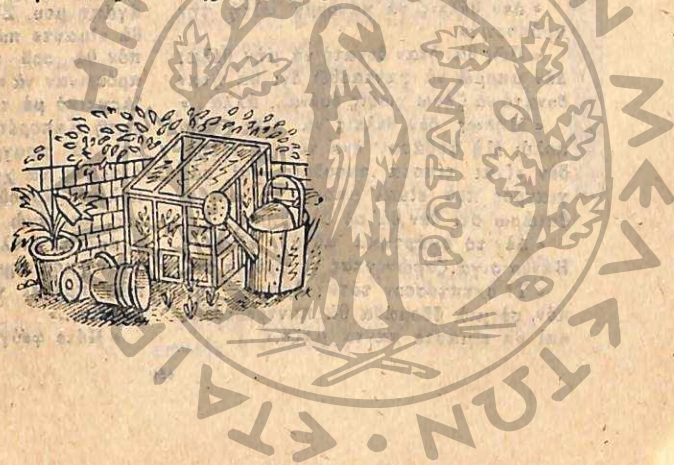
Δια της ενισχύσεως της 'Επιτροπής Σχεδίου Μάρσαλ των Δυτικών 'Εργατικών Συνδικάτων, και δια της παροχής μονίμου προσωπικού, έπλησίασεν η ίδρυσις της νέας συνδικαλιστικής «Διεθνούς». Πράγματι η επιτροπή η οποία έδρεύει εις το Παρίσι αποτελεί τον πυρήνα μιᾶς νέας εργατικής Διεθνούς και εάν η Α.Ε.Ο. επιτύχη τον σκοπόν της, η επιτροπή θα μεταβληθῇ κάποτε εις μίαν μεγάλην οργανώσιν η οποία θα ένωνη όλους τους αντικομμουνιστάς εργάτας όλου του κόσμου. Μέχρι της στιγμῆς τα γεγονότα έβοήθησαν την 'Αμερικανικήν 'Εργατικήν 'Ομοσπονδίαν να επιτύχη τον σκοπόν της.

Εις τας 'Αμερικανικὰς προσπάθειας προς υποστήριξιν της συνδικαλιστικής συνεργασίας εις την Εύρώπην υπάρχει ασφαλώς

γνήσιος Ιδεαλισμός, όχι όμως άπληλαγμένος και της επιθυμίας εγκαθιδρύσεως αμερικανικής πολιτικής ήγεσίας εις την Εύρώπην. Παρομοίως τα κίνητρα της έξωτερικής πολιτικής της 'Αμερικανικής 'Εργατικής 'Ομοσπονδίας δεν είναι άπληλαγμένα της επιθυμίας να παραμεριστῇ εις την 'Αμερικὴν η 'Επιτροπή Βιομηχανικών 'Οργανώσεων, Τα περισσότερα εργατικά συνδικάτα της Δυτικής Εύρώπης—εκτός των Γαλλικών και 'Ιταλικών—είναι κυρίως αντικομμουνιστικά, τουτο όμως δεν σημαίνει ότι είναι και έτοιμα να δεχθύν ως ιδεώδες την 'Αμερικανικήν «νοοτροπίαν».

'Η πλέον ζωτική δύναμις εις τα 'Εργατικά Συνδικάτα η οποία αντιτίθεται εις τον κομμουνισμόν είναι η σοσιαλιστική δημοκρατική θεωρία την οποίαν προσέφερε το Βρετανικόν 'Εργατικόν Κόμμα και η Βρετανική 'Ενώσις 'Εργατικών Συνδικάτων. 'Υπάρχει κίνδυνος η 'Αμερικανική συνδικαλιστική «διπλωματία» εις την Εύρώπην να εξα-

σθενήσῃ αὐτήν την δύναμιν χωρίς όμως να την αντικαταστήσῃ. 'Όλα αὐτά όμως είναι προβλήματα της Εύρώπης και δεν μπορούν να λυθύν παρὰ μόνον ἀπο τους ήγέτας των Ιδικών της συνδικάτων, εάν παρουσιάσουν μίαν ισχυράν εύρωπαϊκὴν ιδεολογίαν ικανὴν να αντικατοστήσῃ τον κομμουνισμόν. Τα 'Αμερικανικά Συνδικάτα διαθέτουν και τους ανθρώπους και το χρήμα δια να προπαγανδίσουν τον 'Αμερικανικόν τρόπον ζωῆς εκτός των 'Ηνωμένων Πολιτειών. Είναι ένα νέον είδος διπλωματίας το όποιον πηγάζει ἀπό την ισχυράν αὐτοπεποιθήσιν των 'Αμερικανικών συνδικάτων. 'Ο Εύρωπαϊκός συνδικαλισμός μπορεί να διδαχθῇ πολλά ἀπό το παράδειγμα των χωρὶς να απορνηθῇ τας ιδικὰς του ιστορικές παραδόσεις. Πολλὰ εύκαιρία προσφέρονται δια να αναπτυχθῇ ένα πνεύμα συνεργασίας, το όποιον πράγματι δύναται να γεφυρώσῃ τον 'Ατλαντικόν και να βοηθῇσῃ εις την επίτευξιν της Εύρωπαϊκής ενότητος.

“Ερωτας και Ίατρική

Του VLADIMIR POLYAKOV
(Από το «Krokodil»,
Μόσχα)

“Ο Βάνυα την κοίταξε ανήσυχα.
«Βλέπεις, αγάπη μου.. στη ζωή συμβαίνουν πολλά πράγματα... δημιουργούνται όρισμένες περιπτώσεις που... άχ μιά πώς να σου εξηγήσω!»
Και σκέφθηκε μέσα του:
«Δεν μπορώ να της το πω... το πλήγμα θα είναι γι’ αυτήν πολύ μεγάλο.»

“Η Τάνυα σήκωσε το ποτήρι της.
«Περιμένω λοιπόν, Βάνυα μου», είπε ήρεμα.

«Για κατέβασε μιά στιγμή το ποτήρι σου. “Αν μ’ αγαπάς πραγματικά θα καταλάβεις... είμαι γεωλόγος. Είμαι 27 χρονών. Σ’ αγαπώ. “Αγαπώ τη δουλειά μου. “Όλη μου τη ζωή δναιρεύομαι να αναλάβω μιά ενδιαφέρουσα δουλειά που να βοηθήσει τη χώρα μου και να δείξει την αξία μου. Και τώρα, χωρίς να το περιμένω παρουσιάστηκε η ευκαιρία... Τανιούσκα, αγάπη μου. Σ’ αγαπώ τόσο πολύ και θα είμαστε πάντα μαζί και... να λοιπόν θα σου πω τι συμβαίνει: Μου πρότειναν να πάω για δύο χρόνια στον “Αρκτικό με την αποστολή του καθηγητή Καπορέτσκι. Το δναιρό μου μπορεί να πραγματοποιηθεί. Φαντάσου! Διαρκώς να χιονίζει. Το βόρειο σέλας, πολιτικές αρχούδες, θαλάσσιοι ελέφαντες, και εγώ να πειραματίζωμαι, να γράφω το βιβλίο μου... Αυτά όλα όμως αγάπη μου σημαίνουν πώς... Σημαίνουν πώς πρέπει να χωριστούμε για δύο χρόνια...»

«Πότε φεύγεις;»

Κάθονταν οι δύο τους σ’ ένα τραπέζι. “Ο Βάνυα γέμισε το ποτήρι του και κοιτάζοντας με αγάπη την Τάνυα είπε κάπως κομπιασμένα:

«Σά τι θα πιούμε;»
«Στην αγάπη μας», απάντησε η Τάνυα. «Νά μην χωρίσουμε ποτέ.» Και μ’ ένα χαμόγελο γεμάτο νόημα ύψωσε δν ποτήρι της.

“Ο Βάνυα διάτασε. «Μπρά, τι συμβαίνει;» ρώτησε η Τάνυα.

“Ο Βάνυα ανοιγόκλεισε τὰ μάτια του παράξενα:

«Νά βλέπεις... ά... εγώ θα...»
«Δεν θέλεις να κάνουμε αυτή την πρόποση;»

«Πώς θα ήταν δυνατό να μην θέλω; Δεν μπορώ να φαντασθώ ότι θα ήταν δυνατό να ζήσω χωρίς σενα... αλλά...»

«Μήπως δν θέλεις να πιεις τόσο πολύ; Μή φοβάσαι; Ένα τέτοιο ποτήρι δν είναι τίποτα σπουδαίο και σάν γιατρος που είμαι μπορώ να σε βεβαιώσω ότι δν θα σε βιάσει.»

«Δεν το σκέφτηκα αυτό», είπε ο Βάνυα σιγά, χαρώνοντας τὰ φρύδια του.

«Τι σκεπτόσουν τότε; εμπρός λοιπόν, σά μιά δοσμάδα θα παντρευτούμε και θα είμαστε πάντα μαζί.»

«Αύριο θα πάω για ιατρική εξέταση και θα φύγουμε μετά τρεις ημέρες.»
«Αυτό είναι; Όλο που ήθελες να μου πής;»

«Όχι, όχι δν είναι όλο. “Ηθελα να σου πω ακόμα πώς σ’ αγαπώ όπως και πριν, πώς είσαι το πάν για μένα στη ζωή, πώς δν μπορώ να φαντασθώ τη ζωή χωρίς σενα. Είσαι το φως μου... το βόρειο σέλας μου!»

«Εμπρός λοιπόν, άς πιούμε στην επιτυχία της δουλειάς σου, στην υγεία της αποστολής», είπε χαρούμενα η Τάνυα.

«Τι;»

«Τι έπαθες;»

«Δεν στενοχωρήθηκες μ’ αυτά που σου είπα;»

«Γιατί να στενοχωρηθώ; χαίρομαι για σενα. Είναι αυτό που εχόσουν... δν είν’ έτσι;»

«Ναι... αλλά...»

«Τι αλλά;»

“Ο Βάνυα σηκώθηκε απότομα από το τραπέζι.

«Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είσαι τόσο ήρεμη και ευχαριστημένη. Εγώ στη θέση σου δν θα ήμουν καθόλου.»

«Ε, λοιπόν είμαι ήρεμη και ευχαριστημένη. Πότε είναι η ιατρική σου εξέταση;»

«Αύριο στις δώδεκα. Γιατί;»

«Α, τίποτα.»

«Λοιπόν ακόμα δν μπορώ να καταλάβω γιατί είσαι τόσο ήρεμη και συγκρατημένη. Και όχι μόνο αυτό, αλλά χαμογελάς κιόλας. Μήπως και χαίρσαι που φεύγω;»

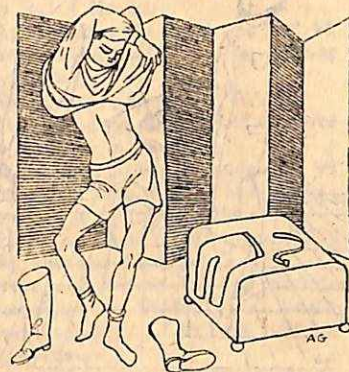
«Μά σου δν είσαι ευχαριστημένος; Γιατί να μην είμαι κ’ εγώ;»

«Γιατί φαίνεται πώς δν μ’ αγαπάς αληθινά. Φεύγω μακριά για δύο χρόνια. Πηγαίνω στον “Αρκτικό τουλάχιστον για 24 μήνες... στις πολιτικές νύχτες... στην αιθρία παγωνιά... Δεν έβρει κανείς τί μπορεί να μου συμβεί και ού, σου κάθεται ήρεμη σάν να...»

«Τι νομίζεις πώς θα πρεπε να κάνω;»

«Θα πρεπε να με παρακαλέσεις να μην πάω, να μείνω κοντά σου...»

«Και η δουλειά σου;»

«Όταν δύο άνθρωποι αγαπιούνται πραγματικά, δν σκέπτονται τέτοια πράγματα.»

«Μ’ άλλα λόγια, σου δν μ’ αγαπάς πραγματικά;»

«Μά λυπάμαι; μήπως δν λυπάμαι; Φεύγω, αλλά στενοχωριέμαι που σ’ αφήνω. “Η καρδιά μου γίνεται χίλια κομμάτια.»

«Εγώ όμως χαίρομαι για λογαριασμό σου. “Ας πιούμε και άς ευχηθούμε να συναντηθούμε γρήγορα.»

Την άλλη μέρα ο Βάνυα πήγε στην Ίατρική. “Επιτροπή της περιφέρειας του.

«Νά περάσει ο επόμενος», είπε η νοσοκόμα και ο Βάνυα μπήκε στην αίθουσα εξέτασης.

«Γδός σου, σύντροφε.»

«Είμαι για να περάσω από την επιτροπή», φιδύρισε ο Βάνυα «πηγαίνω στον “Αρκτικό με την εξευρευνητική αποστολή.»

«Όλοι για τον “Αρκτικό είναι και όλοι γδώνονται», είπε η νοσοκόμα.

“Ο Βάνυα συμμορφώθηκε με την εντολή, έτοιμάστηκε και πήγε στο γραφείο του γιατρού. “Ο γιατρος όμως δν ήταν εκεί.

«Τατιάνα Βλαδιμιρόβνα περιμένουν», φώναξε η νοσοκόμα.

ΝΤΗΝ ΑΤΣΕΣΟΝ

Ο άνθρωπος που βρίσκεται πίσω από το
Σχέδιο Μάρσαλ

Του ALISTAIR COOKE

(Από το «The Manchester Guardian», Λονδίνο)

Ο κ. Ντην Άτσεσον, ο νέος ύπουργός των Έξωτερικών των Ήνωμ. Πολιτειών είναι ένας πενήνταπεντάρης εύγενής, βγαλμένος από τους πίνακες του Βελάσκουεθ που με πονηρό μάτι, δέχτηκε τη νέα του ενσάρκωση, φορώντας ωραία σκωτσέζικα ρούχα, σαν ένας Άμερικανός του Κοννέκτικουτ, σαν κάποιος διάσημος νομικός, σαν Δημοκράτης πολιτικός με ένα πνεύμα από τα πιο δημιουργικά της εποχής του. Για όσους παρακολουθούσαν τη σταδιοδρομία του από την εποχή που διορίστηκε Υφυπουργός του Θησαυροφυλακείου, 31 χρόνων, θά φαίνεται πιθανό ότι, με τη μόρφωση και τον χαρακτήρα που έχει, πρέπει να γίνει ο διασημότερος Υπουργός των Έξωτερικών μετά τον Ήλντ Ρούτ¹. Η γνώμη αυτή ίσως να εκπλήξει τα Υπουργεία Έξωτερικών της Εθρώπης· ασφαλώς θά κάνει πολλούς Άμερικανούς να γελάσουν. Ο κ. Άτσεσον όμως είχε πάντα ένα μεγαλείο που τον έκανε να παραχωρήσει τη σύλληψη μεγάλων ιδεών στον αρχηγό του. Αιτή η έλλειψη εγωισμού, ή επιθυμία του να βλέπει καινούρια σχέδια να εφαρμόζονται και να αφήνει να πηγαινεί η δόξα σε κείνους που την δίνουν οι τίτλοι των έφημερίδων, τον έκανε από τον λαό, που έπρεπε να ξέρει καλύτερα έναν πολιτικό με την ευφυΐα και την άκεραιότητά

του, μοναδική σε κυβερνητικούς υπαλλήλους της εποχής του πολέμου.

Ο κατάλογος των Άμερικανικών σχεδίων που είτε ο ίδιος έγκαινίασε, είτε προώθησε, είναι αξιόλογος και οι Ρεπουμπλικάνοι, που σήμερα κάπως δυσπιστούν απέναντί του, θά έπρεπε να θυμούνται ότι πρόκειται για σχέδια από τα οποία κέρδισαν την τελευταία τους φήμη· ότι είναι φωτισμένοι οπαδοί της απομονώσεως. Με ένα του γράμμα στους «Τάιμς της Νέας Υόρκης» πρώτος αυτός έδειξε πως ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί το πρόγραμμα του 1940 για την κατασκευή αντιτορπιλικών. Εισήγαγε τον κ. Στετίνους στο σύστημα έκμισθώσεως και δανεισμού προτοού παρυσιαστή στη Γερουσία. Έκαμε το σχέδιο του σχετικού βιβλίου που έχει την υπογραφή του κ. Στετίνους. Ήταν ο Άμερικανός δημιουργός της Ουόρρα. Ήταν ένας από κείνους που κατέστρωσαν το άμερικανικό σχέδιο για το διεθνή έλεγχο της ατομικής ενεργείας. Συνέλαβε το Σχέδιο Μάρσαλ και το έπεξεργάστηκε με μεγάλες λεπτομέρειες σε μια ανεπίσημη όμιλία του στο Κλήβελαντ του Μισισσιππύ, ένα μήνα προτού πεθαι τον κ. Μάρσαλ να κάνει τη μεγάλη πρόταση στο Χάρβαρντ. Όσοι παραδέχονται την αξία του θά μπορούν να μαντέψουν πως όλα αυτά ήταν εμπνεύσεις που έβριζε ένας άριστος του Χάρβαρντ.

Η ζωντανία του, το ειρωνικό του χαμόγελο, το άσπγο ντύσιμό του

είναι πράγματα που θαυμάζουν οι σνόντ και οι νοσταλγοί της παλιάς Εθρώπης γιατί τους άρέσει να βλέπουν έτσι τους διπλωμάτες τους. Όλα αυτά του κόστισαν την κουραστική παρακολούθηση ανθρώπων που ποτέ δεν γνώρισαν την άπέραντη φιλοπονία του και το γνήσιο πάθος του για τη δημοκρατία. Αυτό έξηγει πως άνεχεται τόσο τον καιρό τους ανθρώπους του Κογκρέσου που σκέπτονται σαν τα λαγωνικά, βαδίζοντας προς το μέρος όπου καταλαβαίνουν ύποπτες μαθοδιές. Είναι ο μόνος που συμπρωθούν και θαυμάζουν πολλοί Γερουσιαστές που από συνήθεια δυσπιστούν σε κάθε λαμπρό πνεύμα. Είναι κατά κάποιο τρόπο ο πρόδρομος ενός νέου τύπου που γρήγορα θά γίνει ο τύπος του Άμερικανού πολιτικού. Έχει εξαιρετική κατάρτιση για το έργο που έχει αναλάβει τώρα. Αυτό όμως, σύμφωνα με το Άμερικανικό σύστημα, δεν είναι το ίδιο σαν να λέμε ότι είναι ο τύπος που το Κογκρέσο θά τον δεχθεί χωρίς συζήτηση.

Γιός έπισκόπου, πήγε σε δημόσιο σχολείο, τελείωσε το Γέηλ και συνέχισε στη Νομική Σχολή του Χάρβαρντ. Καθώς ήταν το άστέρι της χρονιάς του, το μέλλον που θά είχε σαν νομικός ήταν εξασφαλισμένο. Τότε όμως ήταν 1917, και έτσι έγινε σηματοφόρος στο Ναυτικό των Ήνωμένων Πολιτειών. Στο 1919 όμως, ο δικαστής Μπράντλεϊ τον διάλεξε ανάμεσα από τα παιδιά της ηλικίας του για νομικό του σύμβουλο. Αυτό ήταν σαν να γινόταν μαθητής του Σωκράτη. Δύο χρόνια αργότερα, 28 χρόνων, πήγε στο διασημότερο νομικό οργανισμό της Ουάσινγκτον και έμεινε εκεί ως το 1933. Τότε ο Ρούτβελτ τον διόρισε Υφυπουργό των Οικονομικών.

Αυτό ασφαλώς θά μπορούσε να ήταν μια καλή εξάσκηση για ένα γερό μυαλό που προωριζόταν να γίνει ένας βολικός Τόρρυ, ο χαϊδεμένος σύμβουλος μεγάλων έταιριών σε δίκες

τους έναντιόν διαφόρων τράστ. Έκτός από το ότι ήταν σύμβουλος στην έταιρία Du Pont δεν έχομε άλλη απόδειξη ότι μετανοιωσε ποτέ του για την έπιμονη ύποστηρίξη του έδωσε στον Ρούτβελτ στα 1936 και στις άλλες δύο μοιραίες επανεκλογές του, την τρίτη και την τέταρτη. Αντίθετα υπάρχουν θετικές και ευχάριστες αποδείξεις για κάτι που, αν έλειπε, ή πνευματική Ικανότητα και ή προσωπική χάρη του ανθρώπου αυτού δεν θά ήταν τίποτε: μια αποστροφή προς τη δουλοπρέπεια, άσχετα με την αξία του σκοπού, και ένας κρυφός φόβος μήπως δη κανέναν, από τον Πρόεδρο και κάτω, να κάνει κακή χρήση της εξουσίας του.

Μέσα σε έξη μήνες από τότε που μπήκε στην Κυβέρνηση έδωσε την παραίτησή του γιατί ο Ρούτβελτ του ζήτησε έπιμονα να βρής ένα νόμο που να δικαιολογούσε το σχέδιο αγοράς χρυσού, του 1933. Ο Άτσεσον έέτασε τους νόμους και άνέφερε ότι δεν μπορούσαν να δικαιολογήσουν το σχέδιο.

Ο Ρούτβελτ θυμωμένος άπάντησε ότι περίμενε από τους νομικούς του να του υποδεικνύνουν πως «μπορούσε» να γίνει κάτι και όχι πως «δεν μπορούσε». Κάποια άλλη ύπηρεσία του υπέβαλε μια άλλη έρμηνεία. Την έέτασε για να βρής ένα σοβαρό πρόσημα, μα δεν βρής τίποτε. Όταν ο Ρούτβελτ θύμωσε πάλι, παραιτήθηκε. Όταν συμπληρώθηκαν και γύρισε ακριβώς πριν από τον πόλεμο για να αναλάβει την μακρόχρονη έπηρεσία του σε τέσσερα ύπουργεία στα χρόνια του πολέμου, με τη συχνή άπουσία μερικών ύπουργών και την άπειρία άλλων, αυτός ήταν ή προσωποποίηση της συνοχής της Άμερικανικής πολιτικής που άρχισε να άρμάζει συχνά βρισκόταν στην ανάγκη να χαλινάγωγ ή ζωνητή διάθεσή του να διαμορφωθεί έναντιόν της άηλεότητας του Ρούτβελτ άπέναντι σε συναδέλφους που του έέλεγαν πράγματα που δεν ήθελε να άκούση. Ο λόγος που ο

1. Elihu Root, Άμερικανός πολιτικός, Υπουργός των Έξωτερικών στην περίοδο 1899-1904.

“Ατσεσον αγαπάει και σέβεται τὸν Τροῦμαν εἶναι ὅτι ὁ Πρόεδρος ἀναγνωρίζει τὴν κοινὴ ἀνθρώπινη ἀξία τῶν προσώπων πού βρισκονται γύρω του.

Τὸ τελευταῖο ζήτημα τώρα εἶναι ἡ πολιτικὴ του ἀπέναντι στὴ Ρωσία. Δὲν ὑπάρχει κανένα μυστήριον γύρω ἀπ’ αὐτήν. Κοροϊδεύει αὐτοὺς πού ἀγωνιοῦν, συμφωνώντας ὅτι οἱ καλὲς σχέσεις μὲ τὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση θὰ ἦσαν τὸ καλύτερο πράγμα ἂν μπορούσαν νὰ πραγματοποιηθοῦν μὲ ἐντίμους ὁρους. Ἐξοργίζει τοὺς «συνοδοιπόρους» ἀμφιβαλλοντας ἂν ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση συμμεριζεται αὐτὸ τὸ ἰδεώδες. Ὅσο ἐλπίζει καὶ ἐργαζόταν γιὰ νὰ κρατήσῃ τὴ συμμαχία μὲ τὴ Ρωσία σὲ εἰρηνικὸ δρόμο, ὑπέφερε μεγάλες ταπεινώσεις καὶ προσβολές. Οὐδεὶς ὁ ἴδιος ὅμως ἔκανε, οὐτε προκάλεσε ἀντεκδικήσεις. Στὰ 1944 πρότεινε στὴ Ρωσία νὰ συνάψῃ ἕνα μεγάλο δάνειο σὰν ὁφειλὴ τοῦ νόμου περὶ ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ πού δὲν εἶχε ἀκόμη ἐκπνεύσει. Οἱ Ρῶσοι, πρᾶμα πού ἔχει τώρα ξεχαστῇ, ἀπέρριψαν τὴν πρόταση. Ὁ Ἀτσεσον ἔμεινε κατάπληκτος καί, λυπημένος, διεπίστωσε ὅτι αὐτὸ σημαίνει μία ὑπολογισμένη ἀλλαγὴ τῆς Ρωσικῆς πολιτικῆς. Εἶναι ἀνέμετος στὴ γενικὴ διάθεση καὶ μέθοδο νὰ γίνονται ὑποχωρήσεις ἢ νὰ λέγεται πρὶν ἀπὸ μιὰ Ἀμερικανο-Ρωσικὴ συνάντηση ὅτι ἔχει μεγάλη σημασία ἂν θὰ καταλήξῃ σὲ συμφωνία ἡ ὁχί.

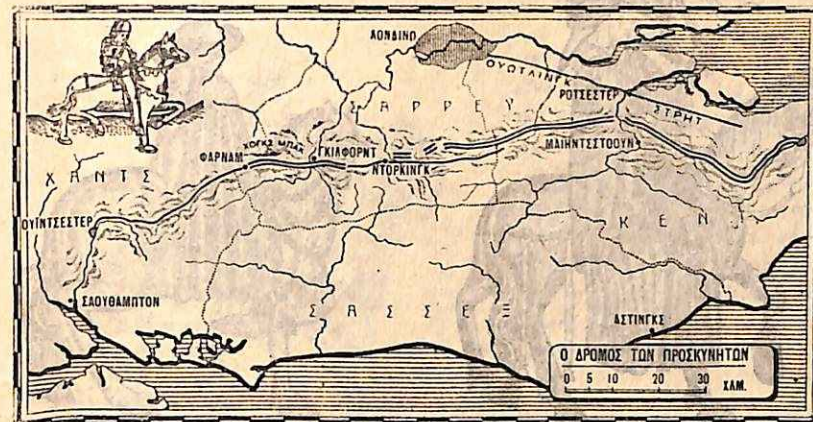
Πιστεύει ὅτι ἡ μόνη δίκαιη καὶ

ἐντιμὴ μέθοδος εἶναι νὰ προτείνουμε δικαίους ὁρους πού, μὴ κάποια εὐρύτητα, νὰ λογαριάσουν τὶς ἱστορικὲς καὶ ἄμεσες Ρωσικὲς ἀπώψεις χωρὶς νὰ ζημιώνουν τὰ Ἀμερικανικὰ συμφέροντα, καὶ νὰ ἐπιμένουμε σ’ αὐτοὺς τοὺς ὁρους. Ἡ συνταγὴ του γιὰ τὸ θερμο κλίμα τῶν διαπραγματεύσεων εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐξαπτώμεθα ἢ νὰ ἀναλυομαστε σὲ αἰσθηματισμούς, νὰ ἐπαναλαμβάνουμε τὶς προτάσεις «μὲ ψυχραιμία καὶ ἀποφασιστικότητά» καὶ ἐν τῷ μεταξύ, «νὰ μὴν προδίδουμε τὶς ἐλευθερίες μας ἢ νὰ ἀφήνουμε νὰ μᾶς διαιροῦν ἐπιδιώξεις καὶ ἔργα ξένα πρὸς τοὺς θεσμούς μας».

Γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους πού ἔχουν ἀκούσει περιέργως φήμες σχετικὰ μὲ τὴν κούραση πού τοῦ προκαλεῖ τὸ Σχέδιο Μάρσαλ, ἔχουμε νὰ προσθέσουμε καὶ ἕνα ἀνέκδοτο. Ὅταν ἐξέθεσε σὲ ἕνα τμήμα τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τὸν περίπλοκο μηχανισμό τοῦ Σχεδίου γιὰ τὴν Ἀνοικοδόμησι τῆς Εὐρώπης καὶ τὴ νομικὴ του κατοχύρωση, τελείωσε ἡ συζήτηση μὲ μία καὶ μόνο ἡμερη φράση: «Γώρα πού ἔχουμε περάσει ἀπὸ τὸ στάδιο αὐτὸ καὶ ἔχουμε προτείνει τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ ρίξουμε τὰ ἑκατομμύριά μας γιὰ νὰ βοηθήσουμε τὴν Εὐρώπη, ἂς μὴν κοροϊδεύουμε τὸν ἑαυτὸ μας γιὰ ποῖο λόγο τὸ κάνουμε αὐτό. Τὸ κάνουμε γιὰ νὰ μπορούμε νὰ ξυπᾶμε τὸ πρῶτ καὶ νὰ ξυριζόμαστε καὶ νὰ τολμᾶμε νὰ κοιτάσουμε τὸ πρόσωπό μας στὸν καθρέφτη».

Οἱ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ἔχουν περισσότερα μέσα γιὰ νὰ μὴ χάνουν τὸν καιρὸ τους καὶ λιγότερο καιρὸ διαθέσιμο ἀπὸ κάθε ἄλλον λαὸ τῆς γῆς.

D. Caldwell, «Evening Standard», Λονδίνο

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΑΝΤΕΡ ΜΠΟΥΡ

Τῶν JEAN
καὶ TOM
HOLLYMAN

(Ἀπὸ τὸ «Holiday»,
Νέα Ὑόρκη)

Ενας ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότερους καὶ πιδὸ δνομαστοὺς δρόμους τῆς Ἀγγλικῆς Ἱστορίας διατηρεῖ τὴ γοητεία καὶ τὴν ὁμορφιά του καὶ ἕνα μεγάλο

μέρος τῆς μπορούμε καὶ σήμερα νὰ τὸ νοιώσουμε.

Ὁ δρόμος αὐτὸς ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ Οὐντσεστερ, πού μιὰ φορὰ ἦταν ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀγγλίας,

Γυναίκα από το Μπάθ.

Μοναχός.

συνεχίζει 120 μίλια περνώντας από το Χάμσαϊρ, το Σάρρεϋ και το Κέντ κάνοντας ένα μεγάλο τόξο, για να τελειώσει στην καθεδρική πόλη του Κάντερμπουρν, όπου έχει την αρχή της ή Χριστιανική ζωή της Άγγλιας.

Ο παλιός αυτός δρόμος σηκώνει την ιστορία με την ίδια απροσμενισιά που φορεί κανείς ένα παλιό κοστούμι ρούχα και δέχεται την πρόοδο με την καταφρονετική ευγένεια ενός γέρου 80 χρόνων που έχει δη πολλές μανιές να έρχονται, ν' ανθίζουν και ν' σβήνουν. Οι ιστορικοί πιστεύουν ότι η ιστορία αυτού του δρόμου αρχίζει από την εποχή που οι αρχαίοι ήλιολάτρες ταξίδευαν από την άκμή, περνούσαν τις άσπριδερές βουνοσειρές

των Νόρθ Ντάουνς και πήγαιναν στο Στόουνλεϊτζ. Πριν από τη Ρωμαϊκή κατάκτηση οι Φοίνικες έμποροι χρησιμοποιούσαν το δρόμο για να φέρνουν πολύτιμο καστόριο από το μεσόγειο Ντέβον και την Κορνουάλλη, στα ποντοπόρα εμπορικά τους πλοία. Αυτόν το δρόμο ακολουθήσαν στις επιδρομές τους ο Καίσαρ και ο Γουλιέλμος ο Κατακτητής. Όσο πιο την μεγαλύνει του δόξα την είδε όταν άρχισαν να τον διασχίζουν οι σειρές των πιστών που πήγαιναν να προσκυνήσουν τον τάφο του Αγίου Θωμά του Μπέκετ, στο Κάντερμπουρν' τότε ήταν που όνομάστηκε Δρόμος των Προσκυνητών.

Η σημασία που είχε ο δρόμος αυτός για τους ευσεβείς εκείνους ταξιδιώτες — αυτούς που δόξασε ο Τσώσερ στο έργο του

Επιστάτης σχολείου.

ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Οι τρεις εικόνες είναι από μια παλιά έκδοση του βιβλίου «Ιστορίες του Κάντερμπουρν» (Canterbury Tales) του Τσώσερ, που περιγράφει σε στίχους ένα προσκύνημα γύρω στα 1387. ΚΑΤΩ: Η νότια πλευρά της μητροπόλεως του Κάντερμπουρν. (Σκίτσο του Duncan Moul από το βιβλίο «Picturesque Kent»).

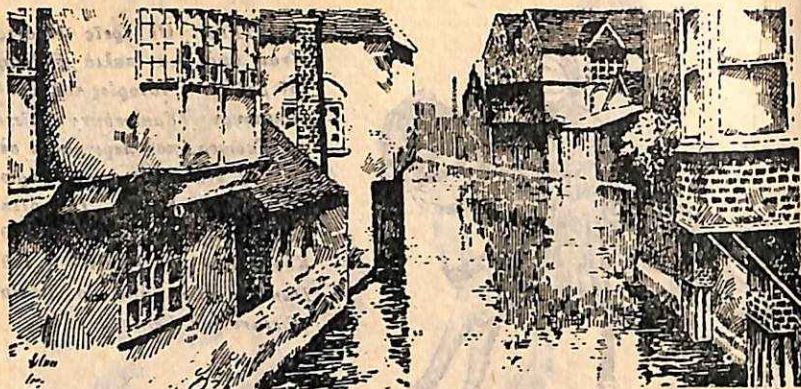
«Ιστορίες του Κάντερμπουρν» (Canterbury Tales) — έχει την αιτία της στη δολοφονία του Θωμά Μπέκετ στη Μητρόπολη του Κάντερμπουρν. Ο Μπέκετ ήταν καγκελλάριος του Έρρίκου Β' και είχε υπηρετήσει πιστά τον βασιλιά του. Για ανταμοιβή, ο Έρρίκος τον έκανε Αρχιεπίσκοπο του Κάντερμπουρν. Όσο ο βασιλιάς απόρησε και καταλυπήθηκε όταν ο Μπέκετ αντέδρασε στην ανάμειξη του Στέμματος στα ζητήματα της Εκκλησίας. Λίγες ημέρες μετά τα Χριστούγεννα, στα 1170, τέσσερις ιππότες της αυλής του Έρρίκου δολοφόνησαν τον Μπέκετ μέσα στον καθεδρικό ναό.

Η πράξη αυτή άντι να έχη πολιτικές συνέπειες όπως θα περίμενε κανείς, είχε ένα άλλο αποτέλεσμα που για πολλούς αιώνες έμεινε αισθητό.

Ο αρχιεπίσκοπος με τη δολοφονία του έγινε μάρτυρας και όταν η Εκκλησία τον κατέταξε μεταξύ των Αγίων, ο δρόμος που έφερε στο Κάντερμπουρν έγινε ο δρόμος των προσκυνητών που πήγαιναν στον τάφο του Αγίου. Πολλοί φιλόλογοι πιστεύουν ότι ο Τζών Μπάνιαν εμπνεύστηκε το έργο του «Η πορεία του προσκυνητή» (Pilgrim's Progress), από λιτανείες που γίνονταν τον παλιό καιρό σ' αυτόν το δρόμο.

Στους αιώνες που μεσολάβησαν

Ὁ ποταμὸς Σιάουρ στὸ Κάντερμπουρ.
(Σκίτσο τοῦ Duncan Moul ἀπὸ τὸ βιβλίο «Picturesque Kent»)

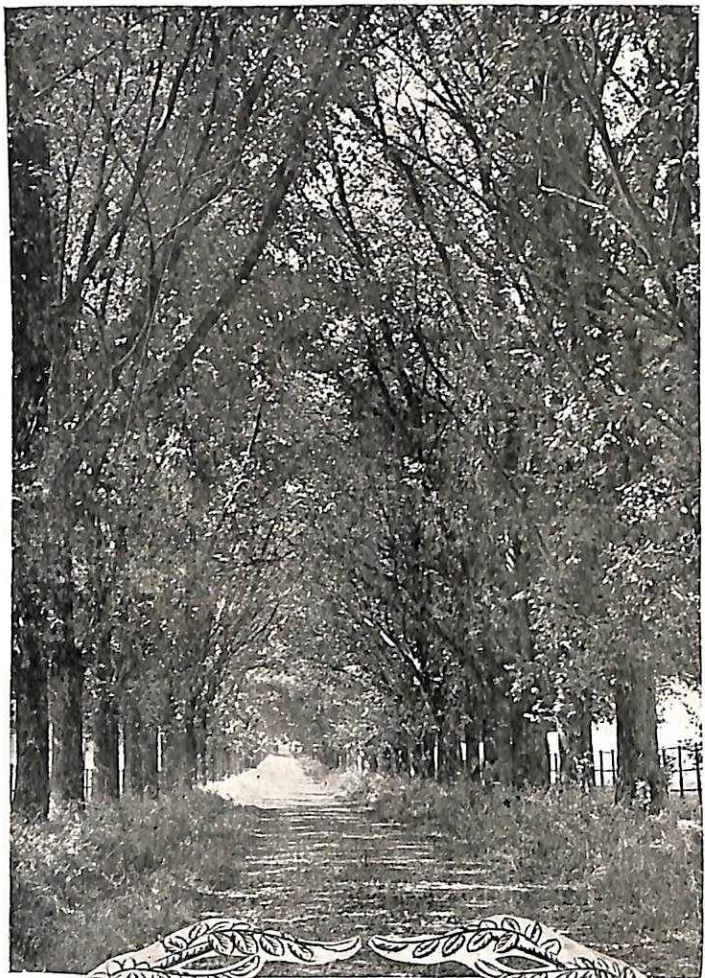
ὥς τὰ 1538, τότε πού ὁ Ἑρρίκος δ' Η' κατέστρεψε τὸν τάφο, χιλιάδες ἄνθρωποι ἀπὸ κάθε κοινωνικῆς τάξεως πού ἤθελαν νὰ τονώσουν τὴν πίστη τους, νὰ ζητήσουν τὴν εὐνοία τοῦ Θεοῦ ἢ νὰ ἐξιλεωθοῦν γιὰ παλῆς ἁμαρτίες, ἐπαιρναν τὸ δρόμο τοῦ προσκυνήματος· ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ μετανοημένος Βασιλιάς Ἑρρίκος δ' Β', αὐτὸς πού οἱ ἱππότες του εἶχαν δολοφονήσει τὸν Μπέκετ. Ὁ Ἑρρίκος, λένε, μὲ ματωμένα πόδια πέρασε μπροστὰ ἀπὸ τοὺς κατὰ πλῆκτους ὑπηκόους του πηγαίνοντας στὸν τάφο τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ· ἐκεῖ, ἀφοῦ δέχθηκε στὴν πλάτη περισσότερους ἀπὸ 250 ραβδισμοὺς πῆρε ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του.

Εἶχαν περάσει δύο αἰῶνες ὅταν ὁ δυνατὸς ποιητὴς Τζώφφρυ Τσῶσερ ἔγραψε τὸ μεγάλο ἀφηγηματικὸ του ποίημα, ἓνα

ἀπὸ τὰ στολίδια τῆς φιλολογικῆς μας παραδόσεως, γιὰ τὴν κίνηση αὐτοῦ τοῦ δρόμου. Στὸ ποίημα αὐτὸ — «Ἱστορίες τοῦ Κάντερμπουρ» — διηγήθηκε μιὰ ἱστορία, πληροφοριακὴ καὶ συγχρόνως ρωμαντικὴ, αἰσθηματικὴ καὶ χυδαία: τὴν ἱστορία τῶν προσκυνητῶν πού πήγαιναν στὸν τάφο τοῦ Μπέκετ. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔρχονταν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀγγλίας, ὅπως καὶ τῆς Εὐρώπης, ὥστόσο τοὺς περισσότερους ἔφερνε ὁ δρόμος ἀπὸ τὸ Οὐϊντσεστερ. Ἦταν ταπεινοὶ καὶ εὐγενικοί, τίμιοι καὶ ἀτιμοὶ καὶ καθὼς προχωροῦσαν πρὸς τὸ τέρμα τοῦ δρόμου τους, ὁ Τσῶσερ ἔγραψε τὶς ἱστορίες πού ἔλεγον μεταξύ τους γιὰ νὰ κάνουν τὸ ταξίδι εὐκολώτερο καὶ γρηγορώτερο. Καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτὲς τὶς ἱστορίες, ὑπάρχουν περιγραφὲς καὶ παρατηρήσεις πού δι-

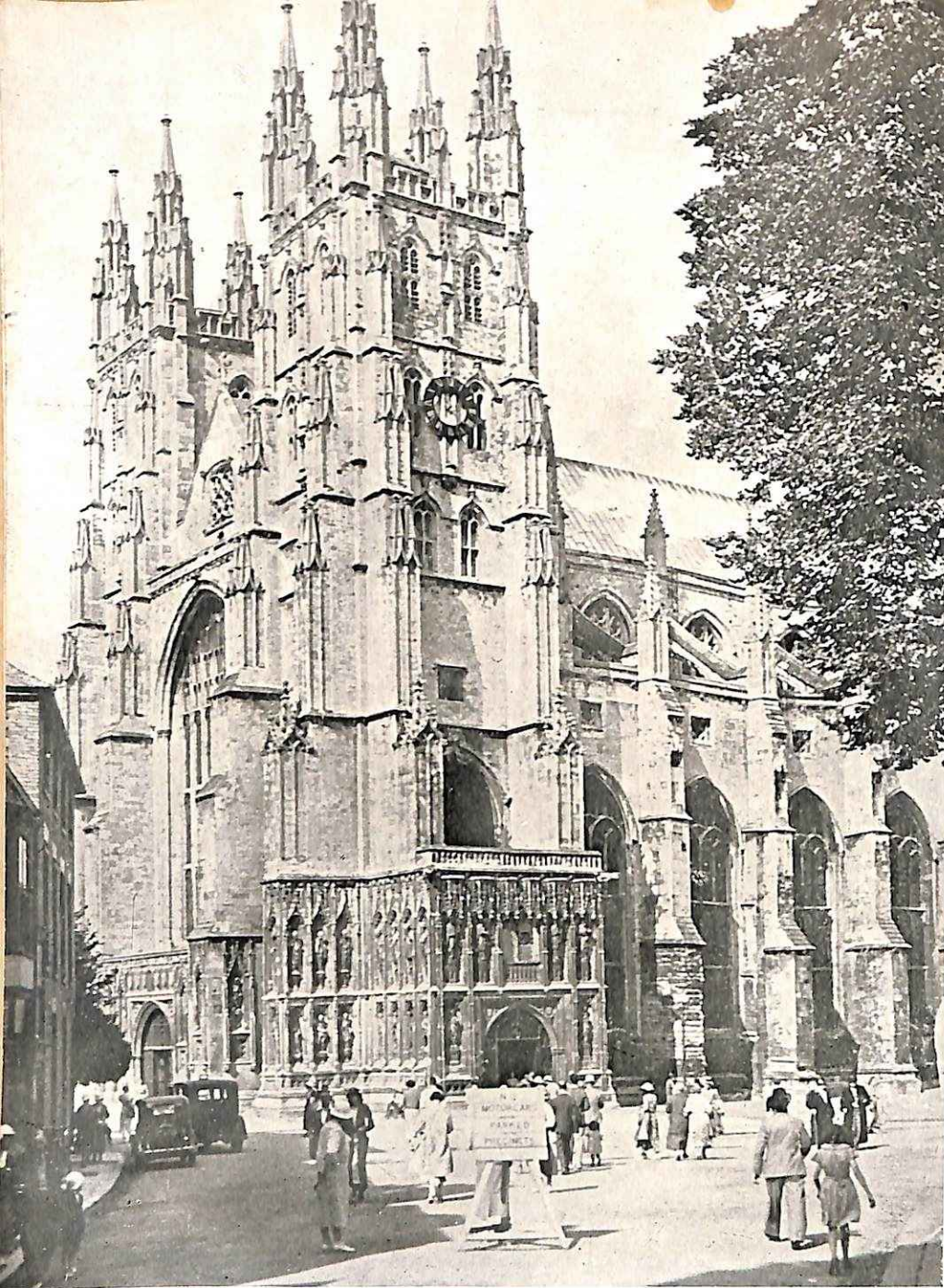

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἐκκλησιαστικὰ οἰκήματα τοῦ 16^{ου} αἰῶνα στὸ Οὐϊντσεστερ.

Ὁ δρόμος τῶν προσκυνητῶν περνᾷ
ἀνάμεσα ἀπὸ θαυμάσια πανύψηλα
δένδρα, ἀπὸ μιὰ μεγάλη παλιὰ πέτρινη
γέφυρα κοντὰ στὸ Μπράστερ, ἀπὸ κα-
ταπράσινα λιβάδια, ὅπου ἓνα ξύλινο
γεφυράκι ἐνώνει τὶς ὄχθες ἐνὸς μι-
κροῦ ποταμοῦ.

Ἡ Μητρόπολις τοῦ Κάντερμπουρν, τὸ τέρας τοῦ δρόμου τῶν προσκυνητῶν.

νουν μιὰ εἰκόνα τῆς Ἀγγλικῆς ὑπαίθρου ἀπ' ὅπου περνοῦσαν οἱ προσκυνητές, μιὰ εἰκόνα ζωγραφισμένη μετ' ἀγάπης καὶ λεπτομέρειας.

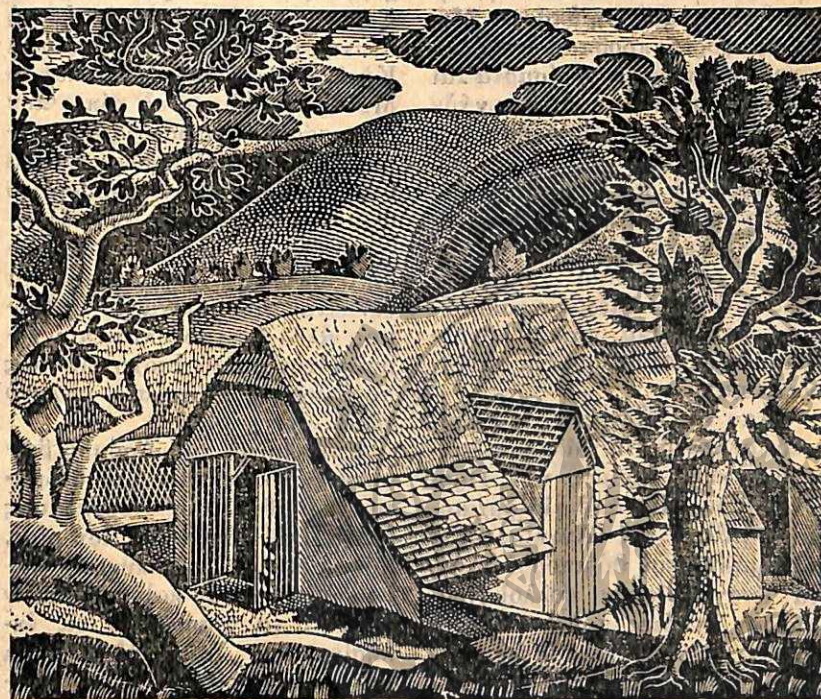
Πανδοχεῖα καὶ ταβέρνες ἐσπῆδσαν γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση αὐτῶν τῶν ταξιδιωτῶν, ἐνῶ κατὰ μῆκος τοῦ δρόμου γυρολόγοι πουλοῦσαν τὸ ἐμπόρευσμά τους καὶ ζητιᾶνοι γύρευαν ἐλεημοσύνη. Σὲ πολλές ἀπὸ τὶς πόλεις ποὺ διέσχιζε ὁ δρόμος γίνονταν πανηγύρια καὶ τὴ μεγάλη ἡμέρα

τῆς ἐπετείου τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀγίου πολλές φορές 100 000 προσκυνητὲς συγκεντρώνονταν στὸ Κάντερμπουρν. Τὸ Γασκόνικο κρασί πουλιόταν φθηνά, 8 πέννες τὸ γαλλόνι, καὶ οἱ πλανώδιοι μουσικοὶ ἐπαιζαν σ' ὅλα τὰ χωριά ἀπ' ὅπου περνοῦσε ὁ δρόμος γιὰ τὸ προσκύνημα.

Ὁ δρόμος αὐτὸς ὑπῆρχε πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸν Τσῶσερ, πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸν Μπέκετ, καὶ ὑπάρχει καὶ σήμερα παρ' ὅλο ποὺ ἐδῶ καὶ κεῖ ἀλλάζει ὁψη, καὶ ἀπὸ

Τοπίο στὴν περιοχή τῶν Ντιάουνς.

Σκίτσο τοῦ Erie Ravillious

μεγάλος δρόμος γίνεται μονοπάτι, από κει που είναι άμαξιτός γίνεται μία σειρά από πανάρχαια δένδρα που μία φορά ύψωνονταν στις δύο του πλευρές. Οι ιστορικές μορφές του Καίσαρος, του Μπέκετ και του Τσώσερ, θα μπορούσαν ακόμα και σήμερα να βρουν το δρόμο τους· μερικές φορές όμως θα δυσκολεύονταν να τον αναγνωρίσουν, και άλλοτε πάλι θα έπρεπε να περπατούν σαν τα λαγωνικά με τη μύτη στο χώμα για να μην χάσουν τα χνάρια του, εκεί που ξεφεύγει από τον κεντρικό δρόμο ακόμη και από τα μονοπάτια, και μόνο στη μνήμη ή την παράδοση υπάρχει. Μερικές φορές προσπαθώντας να ακολουθήσουν τα γυρίσματα και τα παραδρόμια που δείχνουν τον παλιό, όλο στροφές δρόμο, πιθανόν να χάσουν τα ίχνη του έντελως, δεν θα ήταν όμως δύσκολο να τα ξαναβρουν, γιατί τα σπουδαιότερα του σημάδια υπάρχουν ακόμη: οι παλιές πόλεις και οι παλιές κατασκηνώσεις και μερικά παλιά πανδοχεία, έστω και άλλαγμένα και ξαναχτισμένα.

Από το Ουϊντσεστερ που βρίσκονταν κοντά στη θάλασσα ξεκινούσε κι ο Δρόμος των Προσκυνητών. Μια από τις αρχαιότερες πόλεις της Ἀγγλίας: έχει τα σημάδια που θα μπορούσαν να τα αναγνωρίσουν πολλοί Νορμανδοί Ιππότες που εγκαταστάθηκαν στην Ἀγγλία στην τουριστική έκστρατεία που διηύθυ-

νε ο Γουλιέλμος ο Κατακτητής στα 1066. Γιατί το Γκρέητ Χώλλ που ύψωνεται πάνω στο Κάσλ Χιλ το άρχισε ο Γουλιέλμος για να το κάνει φρούριο, και η Μητρόπολη του Ουϊντσεστερ ήταν οίκος λατρείας κάπου 200 χρόνια πριν ο Τσώσερ πάρη την πέννα για να γράψη τις ιστορίες του.

Από το Ουϊντσεστερ, ο Δρόμος των Προσκυνητών περνά σήμερα μέσα από το Χαϊντμπορν Ουέδνυ, το Ίσεν Στόουν, το Ωλτον και το Ρόπλεϋ, από ένα εγκαταλελειμένο τσιγγάνικο δρόμο και στρίβει προς το Φάρνχαμ, τη δυτικότερη πόλη του Σάρρεϋ. Ακόμη από την εποχή εκείνη ύψωνεται το Φάρνχαμ Κάσλ στην Χάϋ Στρήτ και το Μπούς Ίνν, όπου οι τύποι που περιγράφει ο Τσώσερ σταματούσαν για να πιουν μύρα και να ξεδιψάσουν. Όταν περάση το Φάρνχαμ, ο Δρόμος των Προσκυνητών διατρέχει την άσπριδερή βουνοσειρά Χόγκς Μπάκ και δεν είναι πια πραγματικός δρόμος, αλλά ένα μονοπάτι που χάραξαν την παλιά εποχή χιλιάδες προσκυνητές πάνω στο μαλακό χώμα.

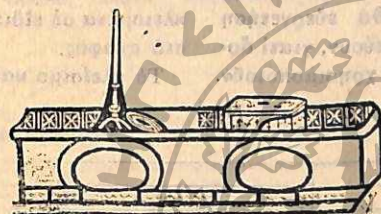
Κατά μήκος του Δρόμου βρίσκονται μικρές πόλεις με δνόματα που θυμίζουν νοσταλγικές εποχές της αγγλικής Ιστορίας, πόλεις όπου οι προσκυνητές έπιναν και έτρωγαν και στάθμευαν λίγο για να θαυμάσουν τις εκκλησίες τους. Στο Σήλ υπάρχει μία εκκλησία που ίσως θα τρα-

βούσε πολύ αυτούς που πήγαιναν στο Κάντερμπουρυ και στο Πούττενχαμ υπάρχει μία εκκλησία και ένα πανδοχείο και τα δυο τόσο παλιά, που θα μπορούσαν να είχαν φιλοξενήσει τους Προσκυνητές. Το Γκύλφορντ είναι σήμερα σιδηροδρομικό κέντρο, αλλά το παλιό του κάστρο και η εκκλησία έχουν πια νικήσει το χρόνο. Ο Δρόμος συνεχίζει την πορεία του, περνά το Άλμπουρυ και το Σήαρ, το Ρέϊγκετ, το Τίτσεϋ Πάρκ και κει κοντά ένα Ρωμαϊκό στρατόπεδο όπου στρατοπέδευαν οι λεγεώνες του Καίσαρος, το Τσίβενινγκ, Μπόξλεϋ, Δόρνχαμ και Τσάρινγκ. Πλησιάζοντας το Κάντερμπουρυ, ο Δρόμος περνά το παλιό νοσοκομείο στο Χάρμπλντάουν, που αρχικά είχε χτιστεί για λεπρούς.

Μόλις φθάση κανείς στο Κάντερμπουρυ—μπαίνει από την Δυτική Πύλη της πόλης—ο Δρό-

μος κατευθύνεται προς τον τάφο, τη Μητρόπολη του Κάντερμπουρυ, όπου δολοφονήθηκε ο Μπέκετ.

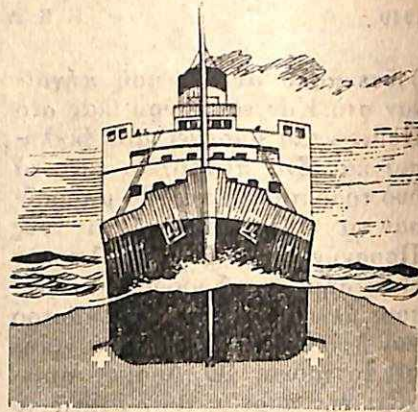
Η Μητρόπολη ύψωνεται ακόμη, σταθμός της Ἀγγλικής εκκλησίας, ευγενικό και ωραίο μνημείο που δεν το κατέστρεψε η μεταβολή, ο χρόνος και ο πόλεμος. Στον τελευταίο πόλεμο το κτίριο έπαθε ζημιές από τις γερμανικές βόμβες που έπεσαν στα κωδωνοστάσια και τη βιβλιοθήκη, ζημιές ωστόσο σχετικά μικρές. Τα χρωματιστά τζάμια των παραθύρων που είχαν τοποθετήσει για ασφάλεια το 1939 σε θολωτά υπόγεια που αντέχουν στις βόμβες, ξαναμπήκαν στις θέσεις τους και η ανοικοδόμηση της εκκλησίας έχει αρχίσει. Η πόλη ακόμη και σήμερα προσελκύει προσκυνητές, και πιο πολύ ανθρώπους που ενδιαφέρονται για την Ιστορία, παρά μεταμελημένους εύσεβεις.

Ο τάφος του άγιου Θωμά στην κρύπη της Μητροπόλεως του Κάντερμπουρυ.

Καλά νέα γιά τούς κακούς θαλασσινοὺς

(Ἀπὸ τὸ
«Illustrated London News»,
Λονδίνο)

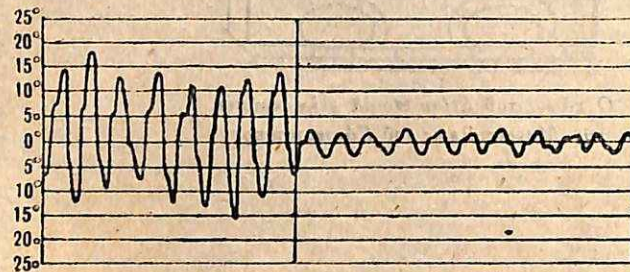
↑ Πτερύγια ↑

Πολλὰ συστήματα ἔχουν κατὰ καιρούς, ἀνακαλυφθῆ, γιὰ νὰ κρατοῦν τὸ πλοῖο σὲ ἰσορροπία ὅταν ἔχει τρικυμία. Ὡς τώρα ὁ μὲν κανένα δὲν ἔχει ἐφαρμοσθῆ σὲ μεγάλη κλίμακα ἕως ὥστε νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς θαλάσσοταραχῆς ὅσοι ταλίζονται. Φαίνεται ὁμῶς πῶς ὁ Ἡλεκτρο-Υδραυλικὸς Σιαθεροποιητὴς Ντέννο — Μπράουν (μὲ τὸν ὁποῖον ἐφωδίασε τὸ Βρετανικὸ Ναυαρχεῖο πολλὰ πολεμικὰ πλοῖα γιὰ νὰ γίνουν εὐστοχώτερες οἱ βολές), θὰ εὐεργετήσῃ γρήγορα ὅσους ταξιδεύουν, γιατί ἤρχισαν ἤδη νὰ τὸν χρησιμοποιοῦν

Ἡ κίνηση τῶν πτερυγίων ἢ ἀντίθετα πρὸς τὴν κίνηση τοῦ πλοίου πρέπει νὰ γίνεται πολὺ γρήγορα: σὲ ἓνα πλοῖο μεγέθους νὰ μὴν ὑπερβαίνει τὰ 10'

στὸ πλοῖο «Φαλαῖξ» τῆς γραμμῆς Μάγχης, καὶ στὸ Ἰρλανδικὸ ταχυδρομικὸ «Ἰννισφάλλεν». Τὸ σύστημα στηρίζεται κυρίως σὲ μετάλλινα πτερύγια πού ἐφαρμόζονται ἓνα σὲ κάθε πλευρὰ τοῦ πλοίου, ἀρκετὰ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας. Ὅταν δὲν χρησιμοποιοῦνται, εἶναι κλεισμένα σὲ εἰδικὰ ἀνοίγματα μέσα στὸ σκάφος.

Τὸ κλείσιμο καὶ τὸ ἀνοίγμα τῶν

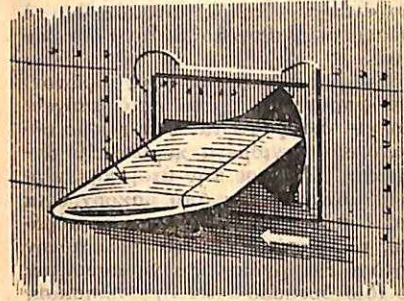

1

3

2

Κινήσεις τοῦ πλοίου σὲ λίγο ταραγμένη θάλασσα: Κινήσεις ἐλεύθερες (1). Χρήση τῶν πτερυγίων (2). Οἱ ἀπώτερες κινήσεις ἔχουν ἐξαλειφθῇ (3).

Ὅταν τὸ πλοῖο γέρνει δεξιὰ ἢ πρὸς τὸ ἄριστερό πτερύγιο ἔχει ἀντίθετη κλίση γιὰ νὰ ἐπέρχεται ἰσορροπία.

πτερυγίων ἐλέγχεται ἀπὸ τὴ γέφυρα. Ὅταν τὸ πλοῖο ταξιδεύει σὲ ἰσορροπία, τὰ πτερύγια βγαίνουν ἔξω καὶ περιστρέφονται συγχρόνως καὶ πρὸς ἀντίθετη κατεύθυνση τὸ καθένα.

Ὅταν ἡ πλατύτερη πλευρὰ τοῦ ἐνὸς πτερυγίου εἶναι πρὸς τὰ κάτω ἢ ἰδια πλευρὰ τοῦ ἄλλου βρίσκεται πρὸς τὰ ἐπάνω. Στὴν πρώτη περί-

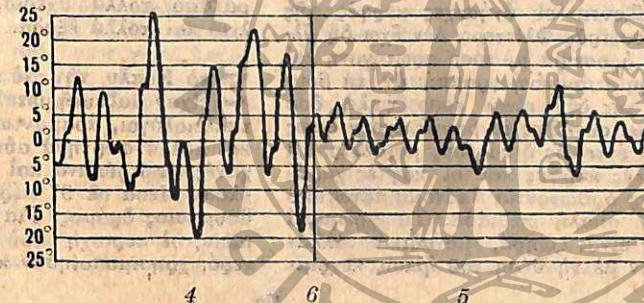
πτωση ἡ πίεση τοῦ νεροῦ, καθὼς τὸ πλοῖο σχίζει τὴ θάλασσα, εἶναι πρὸς τὰ κάτω (δηλ. ἔχει κατεύθυνση ἀντίθετη πρὸς τὴν κλίση τοῦ πλοίου). Ὅταν τὸ πτερύγιο εἶναι πρὸς τὰ ἐπάνω, τότε ἡ πίεση τοῦ νεροῦ εἶναι ἀπὸ κάτω πρὸς τὰ πάνω. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν τὸ πλοῖο μπορεῖ νὰ κρατηθῇ λίγο πολὺ σταθερό.

Ἡ κίνηση τῶν πτερυγίων ἐλέγχεται ἀπὸ ἓνα ἢ περισσότερα εἰδικὰ γυροσκοπία.

Ἡ κίνηση τοῦ γυροσκοπίου τελικά ρυθμίζεται μὲ τὸν ἠλεκτρισμὸ τῆς εἰδικῆς συσκευῆς πού κινεῖ τὰ πτερύγια.

Ἡ συσκευή αὐτὴ ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ μιὰ περιστροφικὴ ἀντλία πού κινεῖται μὲ ἠλεκτρισμό, καὶ προμηθεύει τὸ νερὸ γιὰ νὰ περιστρέφονται τὰ ὑδραυλικά κουπιά πού κινοῦν τὰ πτερύγια. Τὸ γυροσκοπιο λειτουργεῖ μόνον σὲ περίπτωση θαλάσσοταραχῆς.

Κινήσεις τοῦ πλοίου μὲ τρικυμία: Κινήσεις ἐλεύθερες (4). Χρήση τῶν πτερυγίων (5). Τὸ πλοῖο ἦταν ἐρημαῖο τῶν κυμάτων, ἀλλὰ ἕστερα οἱ κινήσεις σχεδὸν ἔλειψαν καὶ τὸ πλοῖο κυβερνᾶται κανονικὰ πλέον (6).

4

6

5

ΠΗΓΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Κυνηγώντας τὸν πλοῦτο τῆς αὔριον

Τοῦ GEORGE FARWELL

(Ἀπὸ τὸ «Walkabout»

Australian Geographical

Magazine», Μέλ-

μπουρν)

Πηγαίναμε νὰ ἐπισκεφθοῦμε ἓνα ἀπὸ τὰ νεώτερα ὄρυχεῖα τῆς Νοτ. Αὐστραλίας. Ἡ πιὸ κοντινὴ πόλη, μᾶς εἶχαν πῆ, ἦταν τὸ Κόπλυ, εἶχαμε ὅμως ἀκόμη κάπου 100 μίλια νὰ κάνουμε ἀνάμεσα ἀπὸ χαλκόχρωμους χαμηλοὺς λόφους πέρα ἀπὸ μοναχικὲς φῶμες, μέσα ἀπὸ τὸ Ἰταλοῦ Γκάπ ὥσπου νὰ βγοῦμε πάλι στὴν πεδιάδα, γεμάτη ἀπατηλὲς εἰκόνας. Στρίψαμε πρὸς τὸ βόρεια καὶ ἀκολοθησαμε ἕναν παλιὸ δρόμο.

Ὅσο ἐφθανε τὸ μάτι μας στὸ βουρῖα καὶ τὸ νοτιὰ ἀπλώνονταν στὸν ὁρίζοντα οἱ ἀνήσυχες κορφὲς τῆς ὀροσειρᾶς Φλίντερς. Δὲν ἔχω δι' ἄλλη ὀροσειρὰ μὲ τόσο πρωτόγονη καὶ κομματιασμένη γραμμὴ ἂν τὰ βουνὰ τῆς δὲν εἶναι τόσο ψηλὰ ὅσο εἶναι συνήθως τὰ βουνὰ, ἔχουν ὅμως ἓνα ἐντελὲς δικό τους μεγαλεῖο. Οἱ ψηλὲς κορφὲς καὶ οἱ κοφτερὲς χαράδρες ὀρθώνονται ἀπότομα πάνω ἀπὸ τὴν ὁμαλὴ πεδιάδα. Τὰ χρώματά τῆς εἶναι ζωηρά, μοναδικά· ἀλλάζουν μὲ τὴ θέση τοῦ ἡλίου, κεχρμι-

παρένια τὴν αὐγὴ, κατακόκκινα τὸ μεσημέρι, βαθυγάλαζα ἀργὰ τὸ δειλινό.

Καμμιά δεκαριά κορφὲς ὑψώνονταν μπροστά μας ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα καὶ διαγράφονταν στὸ χλωμὸ οὐρανὸ σὰν ὀργισμένα κύματα. Ὁ ἄνθρωπος ἐδάμασε τὴν ἀτομικὴ ἐνέργεια μόνο ὕστερα ἀπὸ μακροχρόνια καὶ δύσκολα πειράματα καὶ τὸ οὐράνιο, τὸ βασικὸ ὄρυκτὸ γιὰ αὐτὴν τὴ δουλειά, βγήκε ἀπὸ γῆ πού ἦταν τὸ ἴδιο δύσκολο νὰ τὴν πλησιάσῃ κανεὶς.

Οταν περάσαμε τὰ λιγοστὰ κτίρια τοῦ Σταθμοῦ Ἀρχαροῦλα, ὁ διευθυντὴς τοῦ ὄρυχειοῦ Κ. Φ. Μπέθερας σταμάτησε τὸ τζίπ. Μᾶς ἔδειξε στὴ δύση ἓνα βουνὸ μὲ ἴσια κορυφογραμμὴ.

«Νὰ τὸ Παίηντερ», εἶπε, «ἀπὸ αὐτὸ τὸ βουνὸ θὰ περάσωμε, μέσα ἀπὸ κεῖνη τὴ χαράδρα».

Ἀπὸ τόσο μακριὰ ἡ χαράδρα φαίνονταν σὰν ἓνα μικρὸ ἀνοιγμά στὴν κοκκινωπὴ μάζα τοῦ βουνοῦ. Τὸ αὐτοκίνητο προχώρησε σὲ μιὰ ἀπότομη πλαγιά καὶ βρεθήκαμε σ' ἓνα ὀροπέδιο ὅπου τὸ πυκνὸ χορτάρι εἶχε κιτρινίσει ἀπὸ τὸν ἥλιο. Περάσαμε ἀπὸ μερικὲς καλομαντρωμένες β. σκές καὶ φθάσαμε μπροστὰ σὲ μιὰ φρεσκοβαμμένη πινακίδα πού πληροφοροῦσε τοὺς ἐπισκέπτες ὅτι ἐκεῖ βρίσκονταν τὰ Κρατικὰ Ἀποθέματα Οὐρανίου Νοτ. Αὐστραλίας. Ὁ δρόμος ἦταν καὶ αὐτὸς καινούριος γιὰ τὴν τελευταία χρονία τοῦ πολέμου ἡ περὶ αὐτὴ ἀναπτύχθηκε σημαντικὰ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ σχέδια, πολλὴ δουλειὰ καὶ πολλὰ ἐξοδα.

Στὸ Κόπλυ, τὴν πιὸ κοντινὴ πόλη, εἶχαν μαζεστὴν μεταλλορύχοι, μεταλλειολόγοι, ἀδαμαντορύχοι καθὼς καὶ πολλὰ φορτηγὰ αὐτοκίνητα, μηχανές, γεωτρυπάνια καὶ ἄλλο τεχνικὸ ὑλικό. Μέσα σὲ 97 μέρες ἔγινε ἕνας θαυμασίος δρόμος. Γιὰ τὰ τελευταῖα μίλια, σὲ περιοχὴ πού δὲν ὑπῆρχε νερό, χρησιμοποίησαν καμήλες. Ἐ-

φτιαξαν ἓνα μεγάλο ἀεροδρόμιο 25 μίλια νοτιότερα καὶ ὠργάνωσαν τακτικὲς πτήσεις γιὰ νὰ γίνουν οἱ χάρες καὶ νὰ φωτογραφηθῇ μιὰ μεγάλη περιοχὴ πού ὑπέθεταν ὅτι εἶχε κοιτάσματα οὐρανίου.

Λίγοι ἄνθρωποι ἤξεραν γιὰ τὴ δουλειὰ πού γινόταν ἐκεῖ. Τὸ μυστικὸ ἦταν καλὰ φυλαγμένο γιὰτὶ ἡ ἀπομόνωση ἦταν πιὸ ἀποτελεσματικὴ ἀπὸ τὰ συρματοπλέγματα.

Τὸ τζίπ μας ἐφθασε στὰ κάθετα κόκκινα τοιχώματα τῆς χαράδρας. Ὁ κ. Μπέθερας μᾶς ἐξήγησε ὅτι ἐκεῖ κοντὰ βρίσκονταν δύο ὄρυχεῖα οὐρανίου τὸ Ἡστ Παίηντερ πού ἐργάζεται τώρα, καὶ τὸ Μάουντ Παίηντερ στὸ ὅποιο ἡ δουλειὰ ἔχει σταματήσει ἀπὸ τὸ 1945.

Τὸ Μάουντ Παίηντερ ἔγινε γνωστὸ μὲ τὴν ἀτομικὴ βόμβα, ἀλλὰ ὁ μεταλλευτικὸς τοῦ πλοῦτος ἀνακαλύφθηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὰ 1910.

Τότε βέβαια τὸ οὐράνιο δὲν χρειαζόταν στὸ ἐμπόριο, ὥστόσο ἀπὸ τὸ οὐράνιο, προκύπτει ράδιο καὶ τὸ ράδιο εἶχε μεγάλῃ ἀξία. Ἡ παραγωγή ὅμως τοῦ οὐρανίου ἐκεῖ δὲν ἦταν συμφέρουσα γιὰτὶ ἡ μεταφορὰ κόστιζε πολὺ, τὰ ὄρυχεῖα ἦταν ἀπομακρυσμένα καὶ δὲν ὑπῆρχε πάντα νερό.

Πολὺ μικρὴ ἦταν λοιπὸν ἡ ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς, ὥσπου, στὰ 1944 ἡ Βρεταννικὴ Κυβέρνηση ζήτησε ἐπείγοντως οὐράνιο.

Σήμερα τὸ οὐράνιο ἔχει μεγαλύτερη σημασία ἀπὸ τὸ ράδιο καὶ ἡ κοιλότητα αὐτὴ τῆς ὀροσειρᾶς Φλίντερς θὰ γίνῃ σπουδαία βάση τῆς βιομηχανίας τοῦ μέλλοντος γιὰτὶ ὑπάρχει ἡ πεπιθόηση πὼς σὲ μιὰ περιοχὴ 100 150 τετρ. μιλ. ὑπάρχουν ἀποθέματα οὐρανίου.

Σχετικὰ μὲ τὴν ποσότητα τοῦ μετάλλου δὲν ἔχει ἀκόμα δημοσιευτὴ κανένας ἀριθμὸς. Οἱ λεπτομέρειες γιὰ τὴν μεθόδου πού χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν ἐξόρυξη καὶ τὴν κατεργασία τοῦ ὕλικου μένουν μυστικές.

- ΕΒΑΦΟΣ ΥΓΡΟ ΚΑΙ ΕΥΦΟΡΟ
- ΒΟΣΚΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ ΠΟΥ ΤΑ ΑΠΕΙΛΕΙ Η ΞΗΡΑΣΙΑ
- ΛΕΙΒΑΔΙΑ ΟΠΟΥ ΒΟΣΚΟΥΝ ΠΕΡΙΠΟΥ 50 ΠΡΟΒΑΤΑ ΣΕ ΚΑΘΕ 260 ΕΚΤΑΡΙΑ
- ΕΡΗΜΟΣ ΚΑΙ ΗΜΙΕΡΗΜΟΣ

Ἡ βλάστηση τῆς Αὐστραλίας.

Κοντὰ στὸ ἀνοιγμά τοῦ στενοῦ ὁ κ. Μπέθερας μᾶς ἔδειξε μιὰ δεξαμενὴ πού γεμίζει ἀπὸ τὰ νερά τῶν ποταμῶν καὶ εἶναι τὸ μόνο μέρος ἀπὸ τὸ ὅποιο τὸ ὄρυχεῖο προμηθεύεται τὸ νερό του. Τὸ νερὸ μεταφέρεται σὲ μιὰ ἄλλη δεξαμενὴ κοντὰ στὸ ὄρυχεῖο καὶ ὕστερα διοχετεύεται πιὸ ψηλὰ μὲ σωλῆνες καὶ ἀντλίες.

Ἡ ξηρασία τῆς περιοχῆς φαίνεται πιὸ ἐντονὴ μὲ τὴν ἐξωτικὴ βλάστηση πού ὑπάρχει γύρω ἀπὸ τὴν χαράδρα: γομόδεντρα μὲ ψηλοὺς λευκοὺς κορμούς, κυπαρισσόπευκο, βαλανιδιές.

Τὸ μονοπάτι, γιὰ πέντε σχεδὸν μίλια, στριφογυρίζει καὶ ἀνεβαίνει μέσα ἀπὸ τὸ καταπληκτικὸ αὐτὸ στενό. Πελώρια βράχια ὑψώνονται πάνω του, κατακόκκινα καθὼς τὰ χτυπᾷ ὁ ἥλιος. Κάθε στρόφῳ παρουσιάζει καὶ μιὰ καινούργια ἐπιβλητικὴ θέα πρὸς τὴν χαράδρα καὶ τὴν κορφὴ. Πότε-πότε βλέπει κανεὶς τὴν πλαγιὰ νὰ ὑψώνονται ἀπότομα, καμμὴ φορὰ νὰ εἶναι ἐντελὲς κάθετες. Τὰ βράχια ἔ-

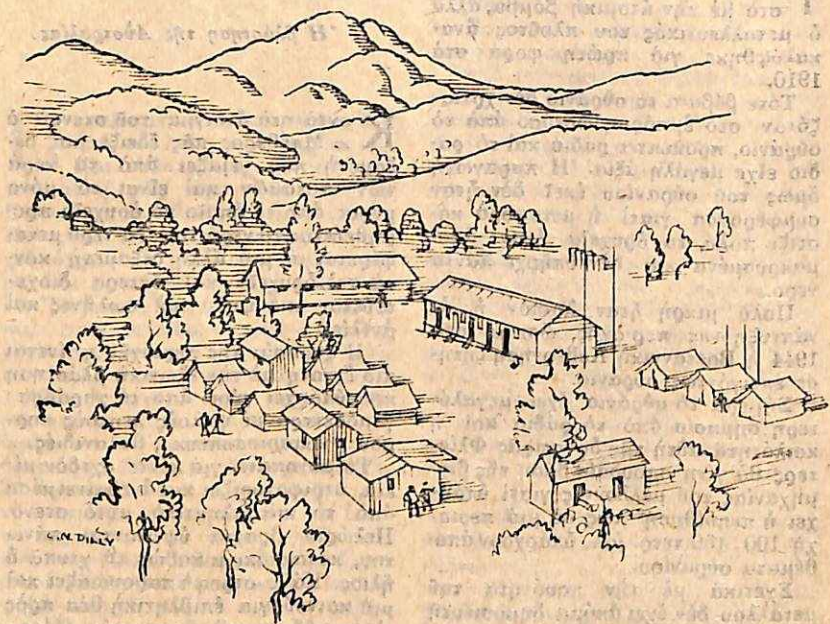
αίτίας της διαβρώσεως, παίρνουν φανταστικά σχήματα: θυμίζουν, πύργους, εξέδρες, κινέζικα τείχη. Παντού φαίνονται πώς έγιναν καθιζήσεις: μαυρισμένοι πελώριοι βράχοι, σωροί από πέτρες. Μερικά δέντρα αγωνίζονται να ριζώσουν στο βράχο. Πιο ψηλά βρήκαμε πουρνάρια και λίγη φτωχική χλόη.

Ο κόκκινος αυτός γρανίτης από τεχνική άποψη δεν αξίζει τίποτα. Είναι όμως εξαιρετικά γραφικός. Όταν κοπή και κομματιαστή ο γρανίτης είναι κυρίως μίγμα χολαζίου και μαρμαρυγίου και το κόκκινο χρώμα οφείλεται όπως φαίνεται στο οξείδιο του σιδήρου που έχει. Το πολύτιμο ουράνιο βρίσκεται σε δύο μορφές, γιατί το άκατέργαστο ύ-

λικό είναι είτε τορβενίτης ή ούρανοφάν. Από τις ξηλ στοές που δουλεύουν τώρα, μακριά ή μιά από την άλλη, οι περισσότερες βγάζουν τορβενίτη που έχει τη σκληρή γυαλάδα της μίκας. Το ούρανο κίτρινο ούρανοφάν διακλύφθηκε τελευταία και είναι πολύ πιο σπάνιο.

Ο κ. Μπεθερας μās ωδήγησε σε ένα ύψωμα πάνω από το ορυχείο "Hσι Παήντερ <Εδώ βρήκαμε σπουδαίο ύλικό>, μās είπε. Περπατήσαμε λίγο πάνω σε χαλίκια και στις γραμμές των βαγονέτιων και φθάσαμε στην άκρη ενός μεγάλου λάκκου. Στο βάθος του γινόταν κάτι γιγνούριο. Ο διευθυντής σταμάτησε κοντά σε ένα στύλο.

Πιο πέρα δυο εργάτες δούλευαν ένα τρύπανο ειδικό για διαμάντια.

Η κατασκήνωση του ορυχείου.

«Όταν είχαμε εδώ μαζί μας τον καθηγητή Όλιφαντ, το μέρος αυτό ήταν σαν κοσμηματοπωλείο. Τώρα έχει μείνει μόνο αυτό...», και μās έδειξε ένα κοίλωμα στη βάση του στύλου.

Στο φως που έρχονταν οι λάμπες είδαμε μιά πρασινοπλή λάμψη στο βάθος του κοιλώματος και πιο πολλά ίχνη στα τοιχώματα και στην όροφή: σαν λεπτές λαμπερές φλέβες.

Αν όμως περιμένει κανείς να δει κάτι εξαιρετικό σε ένα ορυχείο ουράνιου, άσφαλως θα απογοητευθεί: είναι απλώς ένας λάκκος στη γη σαν όλους τους άλλους.

Η μέθοδος ωστόσο που χρησιμοποιούν για να βρουν το ουράνιο

είναι πιο πρωτότυπη. Έπειδή το ουράνιο είναι ραδιενεργός ουσία δεν χρειάζεται να γίνει το συνηθισμένο σκάψιμο στην τύχη. Το πιο απεικονιστικό μέσο είναι η ακτινοβολία. Γι' αυτό χρειάζονταν η παράξενη εξάρτηση του κ. Μπεθερας.

Φορούσε χακί σακκάκι και παντελόνι, μπότες ορυχείων και καπέλλο από χοντρό ύφασμα. Έμμοιαζε σαν στρατιώτης με στολή έκστρατείας γιατί το στήθος του είχε κρεμασμένα σταυρωτά δύο χακί σακκίδισ. Κρατούσε ένα εργαλείο που έμοιαζε σαν ηλεκτρική σκούπα με μακρύ χέρι και ένα πλατύ εξάρτημα στην κάτω άκρη. Αυτό ήταν ένας φορητός μετρητής τύπου Γκάιγκερ — Μύλλερ ευαίσθητος στις ακτίνες Γάμμα που εκπέμπει το ουράνιο.

Η οροσειρά Φλίντερς.

Ο μετρητής Γκάιγκερ-Μύλλερ αποτελείται από ένα μεταλλικό κύλινδρο που λέγεται κάθοδος και έχει ένα λεπτό σύρμα—την άνοδο—άπωμένο πάνω στον άξονά του. Και τα δύο αυτά είναι κλεισμένα σε ένα γυάλινο περιβλήμα γεμάτο από ένα ειδικό αέριο. Για να λειτουργήσει ο μετρητής διοχετεύουν ρεύμα υψηλής τάσεως στην κάθοδο και συνδέουν την άνοδο με τη γη με μια μεγάλη αντίσταση. Οι ακτίνες Γάμμα απορροφώνται από την κάθοδο, και μέσα στο σωλήνα εκτοξεύεται ένα ηλεκτρόνιο. Το ηλεκτρόνιο «ιονίζει» το αέριο και προκαλεί μια μικρή εκκένωση στον σωλήνα. Το αποτέλεσμα είναι μια ηλεκτρική παλμική δόνηση που όταν περάσει από το megάφωνο φθάνει στα ακουστικά και καταγράφεται σε ένα ειδικό πίνακα.

Τα ραδιενεργά δομικά στοιχεία που βρίσκονται βαθύτερα από λίγα εκατοστά κάτω από την επιφάνεια του βράχου, γενικά είναι δύσκολο να τα ανακαλύψουμε. Ακόμη πρέπει να έχω κανείς υπ' όψη του τη φυσική ραδιενέργεια των υλών που βρίσκονται γύρω από το μηχανήμα καθώς και τις κοσμικές ακτίνες. Οι ακτίνες Γάμμα εκπέμπονται από ραδιενεργά δομικά στοιχεία, κατά τρόπο άκανόνιστο.

Ο αριθμός των ακτίνων αλλάζει από το ένα λεπτό στο άλλο. Γι' αυτό ο μέσος όρος πρέπει να βγαίνει ύστερα από παρακολούθηση αρκετών λεπτών.

Κάπου 60 μέτρα βαθύτερα, σε μια σταθ δ. κ. Μπέθερας έβαλε τα ακουστικά, κράτησε κοντά στον τοίχο τη συσκευή μετακινώντας την αργά έμπρός και πίσω. Σαφινικά ο μικρός κρότος δυνάμωσε.

«Εδώ είναι», φώναξε «κάτι πολύ καλό!» Κοίταξε τον μετρητή στο ένα σακίδιο που είχε κρεμασμένο στον ώμο του και είπε: «Δύο χιλιάδες ακτίνες Γάμμα στο λεπτό. Εδώ το βρήκαμε για καλά».

Προχώρησε λίγο και κοίταξε τον μετρητή. «Εδώ είναι ακόμη πιο δυνατό».

Αυτό ήταν κάτι καινούργιο στη δουλειά των δρυχείων, κάτι καινούριο στη δράση του ανθρώπου. Ο άνθρωπος δεν ήταν πια ευχαριστημένος να προσαρμόζει τον όρατό κόσμο στις ανάγκες του. Προχωρούσε βαθύτερα, στον άορατο, στη μαύρη μαγεία της ραδιενέργειας, στην πρώτη ατομική σύνθεση του κόσμου, Άραγε ή πορεία αυτή θα βοηθήσει να πραγματοποιηθεί η Ουτοπία των κοινωνικών στοχαστών ή θα είναι απλώς το τελευταίο θανατηφόρο όπλο του μίσους;

Κάτω, στην κατασκήνωση, που την είχαν σκεπάσει οι βραδυνές σκιές των βράχων κανένας δεν φαινόταν να ασχολείται με τόσο σοβαρά θέματα. Οι άνθρωποι ήταν έξω από τις σκηνές, άλλοι άπλωναν πλυμένα ρούχα, άλλοι σκουπίζονταν ύστερα από το ζεστό ντους, άλλοι στέκονταν στην πόρτα της κανίνας και άκουγαν την έκτομπη ενώ τις ήπιπο ρομφίες, από το Σίντεντ, 800 μίλια μακριά.

Ανάμεσα στους είκοσι ανθρώπους που ζούσαν στην κατασκήνωση άσυνήθιστα πολλοί ήταν οι στοχαστές. Ο γέρο-Τζιμ Κέην ένας μεταλλειολόγος μου είπε ειρωνικά: «Εδώ έχουμε δύο σχολεία. Ένα για τους νεαρούς, κι άλλο ένα για τους γέροντες. Εδώ είναι που θ' ακούσεις τα πιο άπιστευτα παραμύθια». Με κάλεσε να καθίσω πάνω σ' ένα τενεκέ όλο τρύπες. Ο Τζιμ Κέην ήξερε να διηγείται ατέλειωτες ιστορίες ήταν σωστής καλλιτέχνης σ' αυτό. Πάντα όμως ή κονβέντα γύριζε στη φιλοσοφία, στο μέλλον του κόσμου, στα ανέκδοτα του παλιού καιρού, στις μεγάλες απεργίες. Ο Τζιμ και ο άχώριστος αδελφός του Πάντν βρίσκονταν πάντα παρόντες σε κάθε σπουδαίο γεγονός άσχετα αν ήταν πολιτική διαδήλωση ενάντιον των τραπεζών, ή ανακάλυψη ενός νέου χρυσωρυχείου ή κάποιος φόνος στις Δυτικές έπσχρες.

Τα βουνά Φλίντερς είναι πλούσια σε όρυκτα όλων των ειδών και τα

δείγματα που μάξωσαν είναι αξιόλογα: άμέθυστοι, χρυσός, ρουμπίνια, παράξενοι κρύσταλλοι, μίκα, άντιμόνιο, χαλκός, γύψος. Όλα αυτά όμως επισκιάζονται από την παντοδύναμη καινούργια ουσία.

Τα βουνά έδω άέξουν να τα δη κανείς και είναι πολύ πιθανό πως άπ' αυτά τα βράχια, αυτή την πανάρχαια άγνωστη όροσειρά μπορεί να βγεί ή καινούρια κινητήρια δύναμη του μέλλοντος.

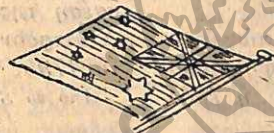

Το Στέμμα είναι ο μόνος συνταγματικός δεσμός ανάμεσα στη Μεγ. Βρετανία και τα έπτα άλλα κυρίαρχα κράτη που είναι μέλη της Συμπολιτείας. Η Αυστραλιανή Κυβέρνηση λέγεται Κυβέρνηση της Αυτόν Μεγαλειότητος άν και από το 1901 αυτή άσκει τον πραγματικό έλεγχο στην άμυνα, τις έξωτερικές υποθέσεις και τα έξωτερικά ζητήματα.

Ο Νόμος του Ουέστμινστερ τοδ 1931, συμπλήρωσε την άυτονομία των Κήσεων και σήμερα ή Αυστραλία διορίζει προξενιές σε όλες τις χώρες και στέλνει δικούς της αντιπροσώπους στα Ηνωμένα Έθνη.

Στο οικονομικό όπως και στο πολιτικό πεδίο ή Αυστραλία εξέλιχθηκε γρήγορα: Άν και έχη επικρατήσει ή ιδέα ότι παράγει μαλλιά, κρέατα και γαλακτοκομικά προϊόντα και εισάγει βιομηχανικά είδη, ή αλήθεια είναι πως ακόμη και στα 1937, ή καθαρή άπόδοση των εργοστασίων της ήταν μεγαλύτερη από την άλλη της παραγωγή. Οι άνάγκες που δημιουργούσε ή ασφάλειά της έδωσαν μεγάλη ώθηση στη βιομηχανία και στην έξόρυξη των μετάλλων. Ο μισός πληθυσμός ζή τώρα στις πόλεις. Μηχανές, ύφασματα, φάρμακα, χημικά προϊόντα της Αυστραλίας πουλιώνται στις άγορές του έξωτερικού.

Τα όρυχτα όθρανίου του Μάονι Παίηντερ και Ήσι Παίηντερ βρίσκονται σε μια άπομονωμένη, σχεδόν έρημη περιοχή, έχουν όμως μεγάλη σημασία για τη μελλοντική εξέλιξη της Αυστραλίας ως βιομηχανική: δυνάμωσε μέσα στον κόσμο.

Ως την ημέρα που έπαψε να εκδίδεται, τον Δεκέμβριο του 1934, η Κινεζική καθημερινή εφημερίδα «Πεκίν Μπάο», είχε το ρεκόρ ως αρχαιότερη εφημερίδα του κόσμου. Με λίγες διακοπές, εκδιδόταν επί 1534 χρόνια. Ίδρύθηκε στα 400 μ.Χ από ένα τυπογράφο, τον Σου Κούγκ, και είχε πολύ

ωραία εμφάνιση: έξη σελίδες από κίτρινο μεταξωτό χαρτί δεμένες με μιά κορδέλλα. Από το 1800 έβγαине κάθε μέρα.

Αφού εξαφανίσθηκε αυτός ο Κινέζικος Μαθουσαάλας, άρχισε να διεκδικεί το ρεκόρ η Ολλανδική εφημερίδα «De Oprechte Haarlemsc Courant». Ίδρύθηκε στα 1656 με τον τίτλο «Weckelycke Courante van Europa. Στα 1664 άλλαξε όνομα, και η έκδοσή της συνεχίστηκε κανονικά ως τις 4 Μαΐου του 1942, όταν την έκλεισαν οι Γερμανοί. Μετά τον Πόλεμο άρχισε πάλι να εκδίδεται αφού συγχωνεύθηκε με μιάν άλλη καθημερινή εφημερίδα του Χάαρλεμ.

Αν θεωρήσουμε πώς η συνεχής έκδοση μιās εφημερίδας είναι κάτι σπουδαίο, η έβδο-

μαδιαία Βρεταννική επαρχιακή εφημερίδα «Berrow's Worcester Journal» που είχε άλλοτε αναγνωρισθί ως η αρχαιότερη του αγγλόφωνου κόσμου, διεκδικεί σήμερα το παγκόσμιο ρεκόρ. Είναι γνωστό ότι η εφημερίδα αυτή άρχισε να εκδίδεται άκανόνιστα στα 1690. Από το 1709 η έκδοσή της συνε-

χίζεται χωρίς καμμιά διακοπή.

Στη Βρεταννία εκδίδονται συνεχώς περισσότερο από 200 χρόνια 16 ακόμη επαρχιακές εφημερίδες.

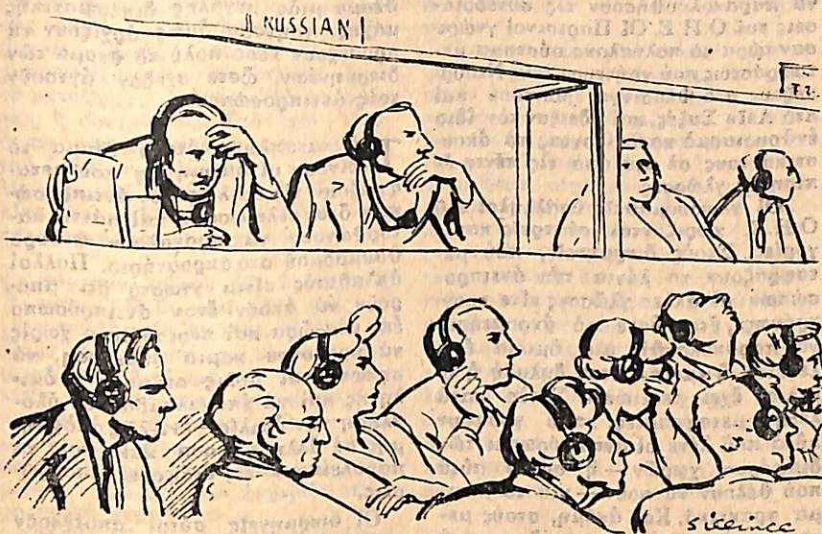
Η σπουδαιότερη εφημερίδα του Συντηρητικού Κόμματος της Δανίας «Berlingske Tidende», που τώρα τελευταία γιόρτασε τα 200 χρόνια της, έχει κάτι το εξαιρετικό, ότι όλα αυτά τα χρόνια ιδιοκτήτης της ήταν ο Ε. Χ. Μπέρλινγκ και οι απόγονοί του.

Στην Ίρλανδία, η «Belfast News-Letter» εκδίδεται συνεχώς επί 211 χρόνια, αλλά η σχέση της με την οικογένεια Χέντερσον χρονολογείται μόνο το 1795.

Από το Sunday Times, Λονδίνο

Ποία είναι η αρχαιότερη εφημερίδα;

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ ΓΝΩΣΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

Οι διερμηνείς

έχουν την τελευταία λέξη

Του GEORGE BARRETT

(Από το «The New York Times Magazine», Νέα Υόρκη)

Ανάμεσα στους διπλωμάτες της Γενικής Συνελεύσεως των Ηνωμένων Εθνών, που έγινε στο Μέγαρο Σαγιά πέρισυ το φθινόπωρο, ήταν και ο Χοζέ Μπακέρο του Κράτους του Ισημερινού, που πριν από λίγους μήνες εργαζόταν στον Ο.Η.Ε. ως διερμηνεύς. Δέν είναι εξαίρεση, αλλά φωτεινό παράδειγμα

του τί μπορεί να δώσει η γλωσσολογία. Υπάρχουν τόσοι πολλοί γιατροί, συγγραφείς, φιλόσοφοι και άλλοι προικισμένοι από τη φύση άνθρωποι που εργάζονται στην Υπηρεσία αυτή των Ηνωμένων Εθνών, ώστε είναι πολύ λίγοι εκείνοι που άπορούν κάθε φορά που ένας απ' αυτούς ανεβαίνει σε κάποια πολύση-

μαντική θέση. Οι γλωσσολογικοί αυτοί αποτελούν μια ομάδα εξαιρετικά ευφυών ανθρώπων και μια από τις κύριες εκπλήξεις για όσους τυχαίνει να παρακολουθήσουν τις συνεδριάσεις του Ο.Η.Ε. Οι Παρισινοί γνώριζαν τώρα το πολύπλοκο σύστημα μεταφράσεως που γοήτευσε τους Νεοϋρκέζους στο Φλάσιγκ Μέντοου και στο Λέικ Σαξέξ, και έδειξαν τον ίδιο ένθουσιασμό κανονίζοντας τα ακουστικά τους σε μια από τις πέντε επίσημες γλώσσες.

Οι γλωσσολογικοί υπάλληλοι του Ο.Η.Ε. χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες. Στους διερμηνείς, που μεταφράζουν τα λόγια των αντιπροσώπων σε άλλες γλώσσες είτε «συγχρόνως», έτσι ώστε το ακροατήριο να παρακολουθήσει μια όμιλία ενώ λέγεται, ή «μετά», όταν δηλαδή η όμιλία έχει τελειώσει. Στους κατά λέξη μεταφραστές, που γράφουν αυτά που λένε οι αντιπρόσωποι των διαφόρων χωρών — ή συχνά αυτά που θέλουν να πουν — για τα μόνιμα πρακτικά. Και ακόμη, στους μεταφραστές που μεταφράζουν στα παρυσκήνια τις όμιλίες σε διάφορες γλώσσες.

Για να μεταφραστεί, να γραφτεί, να τυπωθεί και να ελεγχθεί μια όμιλία μιας ώρας, χρειάζονται τουλάχιστον 380 ώρες εργασίας σε τριάντα πέντε διαφορετικούς τομείς. Οι διερμηνείς όμως είναι αυτοί που έχουν την κύρια εργασία· γι' αυτό, τόσο οι άλλοι υπάλληλοι της Γραμματείας όσο και οι αντιπρόσωποι πολλών φορέων τους μεταχειρίζονται σαν περιμαντίνες. Κανείς δεν ξέρει καλύτερα από τους διπλωμάτες ότι σε κάθε διεθνή συζήτηση το κατά πόσο θα καταλάβει ο ένας διπλωμάτης τον άλλο εξαρτάται από τη ρητορική δεινότητα του διπλωμάτη συν το ταλέντο του διερμηνέως.

Όπως είπε κάποιος άνωτερος υπάλληλος αυτό που έχει σημασία εδών είναι πάντα τι λέει ο διπλωμάτης αλλά τι λέει ο διερμηνέας πώς

λέει ο διπλωμάτης. Οι περισσότεροι απ' αυτούς που επισκέπτονται τα Ηνωμένα Έθνη στη Νέα Υόρκη ή στο Παρίσι συχνά δеляζονται από το θέαμα μιας μεγάλης διπλωματικής μάχης, γρήγορα όμως αρχίζουν να προσέχουν τόσο πολύ το θέμα των διερμηνέων, ώστε σχεδόν αγνοούν τους αντιπροσώπους.

Το καταπληκτικότερο θέαμα το δίνουν οι διερμηνείς που μεταφράζουν τις όμιλίες των αντιπροσώπων όταν τελειώσουν, και πάντα κατορθώνουν να προκαλούν ψιθυροθυσμασμού στο ακροατήριο. Πολλοί απ' αυτούς είναι γνωστό ότι μπορούν να ακούν έναν αντιπρόσωπο επί μία ώρα και περισσότερα χωρίς να κρατούνε καμιά σημείωση, να σηκώνονται μόλις σταματά ο όμιλητής και να επαναλαμβάνουν ολόκληρη την όμιλία — έντελως από μνήμη σε άλλη γλώσσα και χωρίς να παραλείπουν τις διάφορες αποχρώσεις.

Οι διερμηνείς αυτοί αποτελούν μια συντεχνία, όπου και ο λιγότερο Ικανός είναι φαινόμενο. Η εξαιρετική μνήμη είναι το απαραίτητο «φόδιο» ή στενογραφία απαγορεύεται γιατί δεν μπορεί να παρακολουθήσει την επιχειρηματολογία των διπλωματών. Ο διερμηνέας ωστόσο βοηθείται από ένα δικό του σύστημα σημειώσεων που καθοδηγεί τη μνήμη του στα κρίσιμα σημεία. Θεωρητικά υποτίθεται ότι οι διερμηνείς γράφουν τις σημειώσεις τους στη γλώσσα που θα μεταφράσουν την όμιλία και έτσι κάνουν πολλοί. Στις πιο πολλές περιπτώσεις όμως οι διερμηνείς σκέπτονται τόσο φυσικά σε τόσο πολλές γλώσσες, ώστε οι σημειώσεις τους μπορεί να είναι ένα συμπύκνωμα διαφόρων γλωσσών, συντετμημένων σημειώσεων και συνθηματικών Ιερογλυφικών. Ακόμη και η τοποθέτηση των σημειώσεων πάνω στο χαρτί έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί το όλο «οικοδόμημα» θα δείχνει τη θέση των διαφό-

ρων φράσεων μέσα στην όμιλία. Ο Νικολά Τελεγκό π. χ., ένας Γάλλος 35 χρονών, ειδικός στα Ρωσικά, Άγγλικά και Γαλλικά, κρατά με τις σημειώσεις του τον σκελετό της όμιλίας στη γλώσσα που την ακούει, (εκτός από τα Ρωσικά, γλώσσα εξαιρετικά περίπλοκη, ώστε να μεταφράσει κανείς από σημειώσεις ή συντημήςεις). Του έχουν αναθέσει την μετάφραση των όμιλιών του Άλεξάντερ Παρόντι της Γαλλίας. Κρατά τα κύρια μέρη της όμιλίας του γαλλικά, μεταδίδει όμως τη μετάφρασή του άγγλικά.

Υπάρχουν κάπου 70 διερμηνείς στον Ο.Η.Ε. και όλοι τους έχουν πολλές ειδικότητες. Πρέπει να έχουν τη φινέτσα και το παρουσιαστικό του διπλωμάτη, γιατί έκελουν τα καθήκοντά τους κάτω από το βλέμμα των αντιπροσώπων και των επισκεπτών. Πρέπει να είναι καλοί ρήτορες, γιατί είναι υποχρεωμένοι να αποδίδουν ακριβώς κάθε ρητορικό στυλ.

Ακόμη είναι συχνά το ίδιο έτοιμοι και οι διπλωμάτες) με τα θέματα που συζητούνται: Διεθνής έλεγχος της ατομικής ενέργειας, ο αποκλεισμός της 'Ινδονησίας από την 'Ολλανδία, η έρμηνείες του Χάρτη του 'Ατλαντικού. Πρέπει να είναι έτοιμοι, γιατί μερικοί διπλωμάτες έχουν τη συνήθεια να μπερδεύουν αυτά που λένε, και στον διερμηνέα απόκειται να τα ξεδιαλύνει και να βγάλει νόημα.

Φυσικά δεν τολμούν να κάνουν οθιαστικές μεταβολές, αλλά αυτό, κατά καιρούς, υπήρξε άτυχία για μερικούς αντιπροσώπους. Την ημέρα π.χ. που ο αντιπρόσωπος των 'Ηνωμένων Πολιτειών Γουόρρεν 'Οστιν έκανε μια συγκινητική έκκληση στο Συμβούλιο 'Ασφαλείας καλώντας 'Εβραίους και 'Αραβες να λύσουν το Παλαιστινιακό με «άληθινά Χριστιανικό πνεύμα», ο διερμηνέας τον κοίταξε δύσπιστα, δεν αποφάσισε όμως

να τον διορθώσει και μόνο άργότερα ένας Άμερικανός βοηθός ανακάλυψε το λάθος, έτρεξε στους κατά λέξη μεταφραστές και έτσι δεν μπήκε τουλάχιστον στο επίσημο πρακτικό.

Ίσως το πιο τυχερό λάθος που έγινε να ήταν του Ρόμπερτ Μπέρνσταϊν όταν είχε πρωτοδιοριστεί. Την πρώτη μέρα που άρχισε να εργαζόταν και μετέφραζε Ρωσικά για τον εξαιρετικά ακριβολόγο κ. Γκρομύκο, τόσο ήταν ταραγμένος, ώστε μετέφρασε τη φράση του Ρώσου αντιπροσώπου «γενική ρύθμιση και περιορισμός των εξοπλισμών» ως «γενική ρύθμιση και περιορισμός των συζητήσεων» μπερδεύοντας τη λέξη argument με την λέξη argument. Οι διπλωμάτες έσπασαν σε χειροκροτήματα και όταν ο Μπέρνσταϊν τελείωσε τη δουλειά του χωρίς άλλα άπρόοπτα, ο κ. Γκρομύκο έβγαλε από το στόμα του τον πρώτο καλό λόγο που είχε ποτέ, επαινώντας τον μεταφραστή.

Η ανά συχνά κουράζει τους διερμηνείς. Όπως λέει ένας απ' αυτούς: «Έχουμε τόσες φορές μεταφράσει τα ίδια πράγματα, ώστε μερικοί από μας σκέπτονται πως οι συζητήσεις των 'Ηνωμένων Έθνών θα μπορούσαν να διεξάγονται με τον τρόπο που παίζεται το σκάκι. Όταν ξαναρχίζουν οι συζητήσεις του Παλαιστινιακού, ως πούμε, ο Σέρ Άλεξάντερ Καντόγκαν της Μ. Βρετανίας θα μπορούσε να αρχίσει την ήμερα λέγοντας: «Παιζω 376γ», που σημαίνει ότι αναφέρεται στην όμιλία που έκανε όταν πρωτοπαρουσιάστηκε το ζήτημα. Τότε ο Φαρίς 'Ελ· Κουρί της Συρίας θα μπορούσε να απαντήσει λέγοντας «κινούμαι με 29β», αναφερόμενος σε μια από τις παλιές του όμιλίες. Έτσι δεν θα μάλλιαζε η γλώσσα μας και δεν θα ξεθεώνονταν άδικα και οι αντιπρόσωποι».

Μερικοί διερμηνείς θυμούνται με την συνήθεια των ξένων να νομίζουν πως η «σύγχρονη» μετάφραση

χρειάζεται περισσότερο πείρα. Ἡ ἀλήθεια είναι ὅτι δυσκολώτερα μεταφράζεται μιὰ δλόκληρη ὁμιλία ἀφοῦ τελειώση, παρὰ τὴν ὥρα πού μιλά ὁ ῥήτωρ, ὅποτε ὁ μεταφραστής ἐπαναλαμβάνει σάν ἡχώ τὰ λόγια του σὲ ἄλλη γλώσσα. Ὡς πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ὁ ἀναγναγνιστὴς ἀνάμεσα στίς δύο ὁμάδες διερμηνέων ἦταν σκληρός, ἔχει ὅμως ἐλαττωθῇ ἀπὸ τότε πού μπῆκαν καὶ οἱ δύο κατηγορίες στὴν ἴδια μοίρα. Οἱ μὲν κἀνουν μὲ εὐχαρίστηση τὴ δουλειά τῶν δέ, γιατί μποροῦν ἔτσι νὰ ξεκουράζονται λίγο καὶ νὰ καπνίζουν ἕνα τσιγάρο.

Διγότερο ἐντυπωσιακὸ ἀλλὰ τὸ ἴδιο ἀπαιτητικὸ εἶναι τὸ ἔργο τῶν μεταφραστῶν πού ἔχουν νὰ μεταφράσουν συνθήκες, παράπονα διαφόρων κυβερνήσεων, ἀκόμη καὶ κρυπτογραφικὰ παιχνίδια διαφόρων φυλάρχων τῆς Ρουάντα Οὐρουντι.

Ένας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους γλωσσολογιστὲς τοῦ κόσμου ἐργάζεται σὲ τμήμα μεταφραστῶν. Εἶναι ὁ Τζώρτζ Χένρυ Σμίτ, ἕνας ντροπαλὸς Ἀλσατὸς 34 χρόνων πού ξέρει 42 γλώσσες, καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὴν Οὐρουντι καὶ ἄλλες ἐξωτικές γλώσσες. Ἐντελὸς ἀποτραβηγμένος ἀπὸ τὸν κόσμο ὁ ἐπιστήμων αὐτός, περνᾷ τίς περισσότερες ἐλεύθερες ὥρες του μαθαίνοντας καὶ ἄλλες γλώσσες. Τὰ βροχερά σαββατοκύριακα εἶναι γνωστά σὰ γραφεῖα τῆς Γραμματείας ὡς «Σαββατοκύριακα Χένρυ Σμίτ», γιατί ὅταν βρέχη πηγαίνει σὲ σπίτι του καὶ μελεᾷ κάποια καινούρια γλώσσα.

Οἱ μεταφραστές δυσκολεύονται πολὺ μὲ τίς διαφορετικὲς σημασίες τῆς ἴδιας λέξης, π.χ. «to table» ἔνα θέμα στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖς σημαίνει τὸ παραμερίζω, ἐνῶ στὴν Ἀγγλία ἔχει ἐντελὸς ἀντίθετη σημασία. Συχνὰ παρουσιάζεται ἀνάγκη νὰ φτιάχνουν καινούριες φράσεις. Οἱ εἰδικοί στὴ Ρωσικὴ δὲν μποροῦν νὰ βροῦν μιὰ λέξη πού νὰ ἀποδίδῃ τὴν Ἀγγλικὴ λέξη «ἐνυμηγορία» καὶ

ἐπρεπε νὰ διαλέξουν ἀνάμεσα σὲ δώδεκα λέξεις, τὴν καθ μιὰ μὲ διαφορετικὴ ἀπόχρωση. Οἱ Κινέζοι, δὲν ἔχουν λέξη γιὰ τὸ «φυλοκτονία» καὶ ἐπρεπε νὰ ἐνώσουν τέσσερις χαρακτηριστὶκὰ νὰ κατασκευάσουν τὴ φράση «προσβολὴ ἐναντίον τῆς ἀνθρωπότητος».

Ἐλάχιστα λιγώτερο εἰδικοί εἶναι αὐτοὶ πού μεταφράζουν κατὰ λέξη· οἱ μεταφράσεις τους χρησιμοποιοῦνται σὰ μόνιμα πρακτικὰ καὶ πρέπει νὰ εἶναι λεκτικὰ τέλειες. Τόσο δύσκολο εἶναι νὰ κρατοῦνται κατὰ λέξη σημειώσεις, ὥστε οἱ ἀρμόδιοι ὑπάλληλοι ἐργάζονται μόνο 10 λεπτά καὶ ἀντικαθίστανται ἐπὶ 40 λεπτά γιὰ νὰ μεταφράσουν τίς σημειώσεις τους.

Ὁ μεγαλύτερος πονοκέφαλος γιὰ τὴν κατηγορία αὐτὴ τῶν μεταφραστῶν εἶναι ὁ κ. Βισίνσκυ πού λέει κατὰ μέσον ὄρο 240 λέξεις τὸ λεπτό. Μερικὲς φορές οἱ ἀντιπρόσωποι δίδουν γραμμένη τὴν ὁμιλία τους ἀπὸ πρὶν ὥστε νὰ εἶναι εὐκολώτερη ἡ μετάφραση. Ἀλλὰ ὁ κ. Βισίνσκυ εἶναι φοβερὰ ἀνίκανος νὰ μείνῃ πιστὸς σὲ χρονογράφο καὶ νὰ πῇ ἀπ' αὐτὸ τὸ περισσότερο ἀπὸ δύο φράσεις κάθε φορά.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς παλαίμαχους, ἰδιαίτερα ἐκείνους πού ἔχουν ὑπηρετήσει στὴν Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν, καταλαβαίνουν πὼς οἱ ῥήτορες τοῦ Ο.Η.Ε. δὲν εἶναι τόσο συναρπαστικοὶ σάν καὶ αὐτοὺς πού ἔχουν ἀκούσει ἄλλοτε. Σήμερα καθένας ξέρεي τί θὰ πῇ ὁ ἄλλος καὶ πολὺ λίγοι εἶναι ἐκείνους πού θὰ μεταπεισθοῦν ἀπὸ τοὺς λόγους. Σύμφωνα μὲ τὰ λόγια ἑνὸς διερμηνέα: «Ὁ κόσμος βρίσκεται σὲ ἀπελπισία καὶ τὸ ἴδιο ἔχουμε πάθει καὶ μεῖς. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἔχουμε κουρασθῇ ἀπὸ τίς συζητήσεις καὶ τίς διαφωνίες. Ἐδῶ καὶ κεῖ ὅμως, κάθε φορά πού βρισκόμαστε σὲ ἀεφίδες ρωτᾶμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. «Τί θὰ γινόμασταν ἀν τὰ ἔθνη ἀποφάσιζαν νὰ παύσουν τίς συζητήσεις;»

ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΟΡΔΙΟΥ

Ὁ Ἀναστάσιος Γόρδιος ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Εὐγενίου Γιαννούλη (βλ. «Ἐκλογὴ» ἀριθ. 2/1949 σελ. 168). Πιὸ μαλακὰ ἀπὸ τὸ δάσκαλό του, δὲν ἀνέβηκε ποτὲ σὲ τὸ ὕψος ἐκείνου, ἀλλὰ ἔδειξε τὴν ἴδια πίστη στὴν ἀρετὴ, μὲ περισσότερη κατανόηση στίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες. Γεννήθηκε σὲ χωριὸ τῶν Ἀγραφῶν ὅπου ἐδίδασκε ὁ Εὐγενίος, σὰ Βραβιανὰ. Ἐκεῖ ἔκανε τίς πρώτες σπουδές του, κατόπιν πέρασε στὴν Ἀθήνα γι' ἀνώτερη μόρφωση καὶ πῆγε στὴ Δύση ὅπου ἐσπούδασε λατινικῇ. Καὶ ἐνῶ, ὅταν γύρισε, τὸν καλοῦσαν ἀπὸ πολλὰς μεγάλης ἐλληνικὲς πολιτεῖς νὰ πᾶν νὰ ἐγκατασταθῇ σ' αὐτές, ἐκεῖνος ἀκολούθησε τὸ παράδειγμα τοῦ δασκάλου του καὶ ἀποτραβήχθηκε σὰ Βραβιανὰ, ὅπου πέθανε τὸ 1729. Ἡ ἀλληλογραφία του, ὅση ἔφθασε ὡς ἐμᾶς, παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία. Δὲν εἶναι ἡ μεσὴ καὶ βαριά φωνὴ τοῦ Εὐγενίου, ἀλλὰ ἕως ζωηρὸς τόνος, ἕνα ενδιαφέρον γενικὸ γιὰ ὅλες καὶ τίς πρὸ καθ' ἡμέρας ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς. Ἐτσι, χάρις σὰ γράμματα τοῦ Γόρδιου, γνωρίζουμε κάπως τὴν ζωὴ μιᾶς μακρινῆς ἐλληνικῆς ἐπαρχίας γύρω σὰ 1700. Στὸ πρῶτο

γράμμα ὁ Γόρδιος, παιδὶ σχεδὸν ἀκόμη, ἔχει μόλις ἀποχωρηθῇ ἀπὸ τὸν ἀγαπημένο του δάσκαλο καὶ τοῦ γράφει τίς πρώτες ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Μὲ τὸ χωματόπολις ἐννοεῖ τὸν Κάτω Κόσμο. Στὰ ἄλλα, ὥριμος ἄνδρας, συμβουλεύει, καθοδηγεῖ, νουθετεῖ, κυβερνᾷ πνευματικὰ τὴν μικρὴ κοινωνία.

Τῷ σοφωτάτῳ μου πατρὶ καὶ λογιωτάτῳ διδασκάλῳ κυρίῳ Εὐγενίῳ τὴν προσηκουσαν καὶ ὀφειλομένην προσκύνῃσιν. Ἡξιόημερον σὺν Θεῷ καὶ δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων νὰ ἰδοῦμεν καὶ τὴν πάλαι περιφημον ἐστίαν τῶν σοφῶν, τὰς κλεινὰς λέγων Ἀθῆνας· εἰς τὰς ὁποίας ἐκαταντήσαμεν νὰ ἐμπούμεν μέσῃ, εἰς Νοεμβρίου πρώτῃν τοῦ νῦν τρέχοντος μηνος· ἤλθαμεν ὅμως καθῶς ἀπ' αὐτοῦ ἐκινήσαμεν. Εἰς τὸ Καρπενήσιον, εὐρήκαμεν ἐκεῖ κατὰ τύχην εὐδύς καὶ τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον κυρ-Γάκωβον ὁποῦ ἤλθεν ἀπὸ τὰ χωρία, καὶ μᾶς ἐχειροτόνησεν ἀντάμα καὶ μὲ κάποιον ἄλλον διάκονον ἀπὸ τὸ καλλίον ὁποῦ λέγεται Φριντζιάτα· τὸν παπᾶ κυρ Ζαχαρίαν μόνον δὲν ἤυραμεν ἐκεῖ κατὰ πῶς ἐσυμανησάμεν, ἀλλὰ μᾶς εἰπάσιν ὅτι ἤλθεν προύτερα τρεῖς ἡ τέσσαρας ἡμέρας, καὶ πάλιν ὑπῆγεν ὁπίσω, διότι ἐγενε ἡγούμενος καὶ δὲν τοῦ ἐβόλει νὰ καθῇσθαι, ἀπὸ ταῖς φρονιδαῖς τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἐτεῖ ἐκαθίσταμεν ἐκεῖ ὀλίγαις ἡμέραις καὶ πάλιν ἐτήγαμεν εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν τῆς Ρενδίνης καὶ τὸν ἀπολαύσαμεν ἐκεῖ ἀπάνου εἰς τὸν τουρνεὸν τῶν ἀμπέλων τῆς μονῆς. Καὶ διὰ νὰ

μὴν τοῦ βουλῆ καὶ ἀπὸ κείνου ἐκαθίσταμεν πάλιν ἐκεῖ ἕως οὗτου ἐτρύγησαν δέκα ἡμέραις σχεδὸν καὶ δεκαπέντε, δὲν ἤξεύρω· τοῦτο μόνον λέγω τώρα οἱ ἐκαστευομένηκομεν καλά, ἤθραμεν καὶ τὸν κύρ Νικόδημον, ὁμοῦ καὶ με τοὺς μαθητάς του ὅλους υἱεῖς· τοῦ ἐδώκαμεν τὸ γράμμα τῆς λογιότητός σου, καὶ τὸ ἐχάρη πολλά, ὑποσχέθη πὼς νὰ μᾶς ἐπιμεληθῇ· εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ἀνθρώπος πολλὰ καλός, καὶ ἐπιτήδειος εἰς τὰ μαθήματα, καὶ λογιόμενος πὼς νὰ εὐτυχίσωμεν με τὴν εὐχὴν τῆς· ἕνα μόνον μᾶς λυπεῖ πολλά ὁ χωρισμός τῆς λογιότητός τῆς, τὸν ὁποῖον ἀγκαλὰ καὶ προτοῦ νὰ εὐωμεν ἀπ' αὐτοῦ πολλά τὸν ἐλυπούμεσθαι, ἡ ἀγάπη ὅπου εἰς τὰ μαθήματα εἶχαμεν, καὶ ἔχομεν, μᾶς ἐψυχαγωγεῖ ὀλίγον· ἀλλὰ τώρα μᾶς φέρνει (μάρτυς Θεός) εἰς μεγάλην ἀθυμίαν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν παρακαλοῦμεν κἄν μετὰ γράμματά τῆς νὰ μᾶς δίδῃ ποτὲ ἀνακουφισμὸν τῆς λύπης. Τὰ συγγράμματα ὁποῦ ἔχει ὁ κύρ Νικόδημος εἶναι τοῦ Κορυδαλέως καὶ ἐκόμμεν καλά ὅπου ἐπῆραμεν τὴν Φυσικήν, διότι τοῦ κύρ Νικόδημου τοῦ λείπουνται πολλά, τὰ ὅποια ἀφῆκε λόγον εἰς τὴν Πόλιν νὰ τοῦ τὰ γράψουν, καὶ διαβαζόμεν τώρα εἰς ταῦτα· θέλομεν ἀναπληρώσει καὶ ἐκεῖνα ὅπου τοὺς λείπουνται. Ἄς μᾶς στείλῃ ἂν ὁρίσῃ καὶ τὸ περὶ ψυχῆς εἰς τὸν Ἀρσένιον, καὶ ἐκεῖνος θέλει τὸ στείλῃ τοῦ πατρὸς κύρ Ζαχαρίου, εἰς τὴν Ρενδίην, καὶ κείνος πάλιν μᾶς τὸ στέλλει ἀπὸ ἐκεῖ, διότι ἔρχονται ἀπὸ τὴν Θαυμασίαν ἐδῶ ἀνθρώποι συγχὰ διὰ πραγματείας, καὶ εὐρίσκει νὰ τὸ στείλῃ. Τὸ γράμμα τοῦ κύρ Μπενιζέλου τὸ ἐδώκαμεν καὶ τὸ ἐχάρη· πολλά μεγάλον ἐπαινον τῆς ἔκαμεν καὶ δι' ἄλλα πολλά, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ γῆρας λέγει πὼς ἦτον μικρὸν παιδί ὅταν ἡ λογιότης σου ἦσεν ἐδῶ. Εἶναι καὶ τοῦτος λόγιος πολλά, καὶ φρόνιμος ἀνθρώπος. Ὁ πρῶτον Ἀθηνῶν ἐδιάβη εἰς τὴν χωματόπολιν κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα ἀλλὰ ἐγένεν ἄλλος καὶ ἀκόμη δὲν ἦλθεν. Ἀ-

ναφέρουμεν τοῦ κύρ Νικόδημου διὰ τὸ Καρπενήσιον ἀλλὰ δὲν μᾶς ἔδωκε λόγον βέβαιον νὰ τῆς γράψωμεν. Θαρροῦμεν ὅμως πὼς νὰ κάμωμεν τίποτε· αὐτὸς εἶχε στείλῃ τῆς λογιότητός σου καὶ γράμμα εἰς τὸν Ἀρσένιον ὅταν ἤμεσθεν ἡμεῖς ἀκόμη ἐκεῖ, καὶ μοῦ εἶπεν πὼς εἰς ἐκεῖνο τῆς τὸ φανερώσει. Ἄς ἐξεχειμάσωμεν σὺν Θεῷ ἐδῶ καὶ πάλιν ὁ χρόνος θέλει μᾶς δώσει ἀκριβεστέραν πείραν τῶν πραγμάτων. Τίποτε ἄλλο νεώτερον καὶ ἀκοῆς ἄξιον δὲν ἔχομεν νὰ τῆς γράψωμεν, διότι ἀκόμη εἴμεσθεν ἀσυνήθιστοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τούτους. Ταῦτα μὲν κατὰ τὸ παρόν, αἱ δὲ ἄγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν βίω παντί. Ἐξ Ἀθηνῶν.

Στὸ δεύτερον γράμμα ὁ Γόρδιος ἔχει ἐπιστρέψει ἀπὸ τῆς σπουδῆς του καὶ ἀπὸ διδάξε λίγῳ καιρὸ στὸ «Ἀνατολικόν» τὸ σημερινὸν Αἰτωλικόν, κατέλξε στὰ Βρανιανὰ. Ἀπὸ καὶ γράφει ὅτι ἔστιν πλούσιον πατριότη του καὶ τὸν προτρέπει νὰ ζήσῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ ὅπου γεννήθηκε.

Εντιμώτατε καὶ χρησιμώτατε ἐν Χριστιανοῖς ἀνδράσι καὶ ἀρχουσὶ κύριε κύριε Καλοκυρίτση, τὴν σὴν ἐντιμότητα εὐχόμενος χαιρετῶ, καὶ δέομαι ὑπὲρ αὐτῆς τοῦ Θεοῦ ἵνα υγιαίνῃ εἰς χρόνους μακροῦς.

Ὁμολογῶ πὼς ἔλαβα πέρους τὸ τιμιον γράμμα τῆς σῆς ἐντιμότητος, εὐρισκόμενος ἀκόμη κάτω εἰς τὸ Ἀνατολικόν καὶ ἀποκρίσιν δὲν τῆς ἔπεμψα. Τὸ αἴτιον δὲν ἐστάθη ἄλλο παρὰ ἡ σπάνις τῶν διακομιστῶν, καὶ προτοῦ νὰ τύχω ἐγὼ τούτου, ἡ ἐντιμότης σου ἐμίσησε, καθὼς ἐμαθα, καὶ οὕτως ἐγενε τῆς ἀποκρίσεως ἡ ἀναβολή. Μετ' οὗ πολὺν ὅμως καιρὸν ἐσηκώθηκα ἀποκεῖ, καὶ ἀνέβηκα εἰς τὴν πατρίδα μας με πολὺν κόπον ἀσθενῆς ὢν κατὰ πολλά· καὶ ἰδοὺ ὁλόκληρον μέχρι τοῦδε ἔτος, καὶ εἰς πρὸς, ὅπου εὐρίσκομαι ἐδῶ. Τώρα γοῦν ἐμαθα τὸ καλὸν ἔλθιμον τῆς

ἐντιμότητός σου καὶ ἐχάρην· ἀλλὰ μοῦ κακοφαίνεται ὅπου ἐπρόκρινα καὶ αὐτὴ νὰ μεταναστεύσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, καὶ νὰ γυρεῖ ἄλλην εἰς κατοίκησιν, ἀντὶ τῆς ὀλιγανθρωπίας τὴν πολυάνθρωπον· ἐτοῦτῃ μάλιστα ἔχει δικαίον νὰ τὴν ἔχῃ, ὅπου χρειάζεται βοήθειαν ἀπὸ λόγου τῆς καὶ ἔχει χρέος νὰ τὴν βοηθήσῃ. Πρὸς δὲ καὶ λόγος φέρνει εἰς παλαιός, λέγων, «κόσμοι τὰν ἔλαχες Σπάρταν». Δὲν πρέπει νὰ τῆς γράψω περὶ τούτου περισσότερα, ἀλλὰ τοῦτο μόνον, οἱ ἐμένα με ἐπαρκαλῖνα νὰ ἔλθω καὶ αὐτὴ θέλει νὰ λείπῃ καὶ νὰ εἶναι ταύτης μακράν. Ἐγὼ ἔκμα καὶ τὸν ὁρισμὸν τῆς καὶ τὸ χρέος μου, καὶ αὐτὴ πάλιν ἔς κάμῃ οἱ δόξαι. Ταῦτα κατὰ τὸ παρόν καὶ οἱ χρόνοι τῆς εἴησαν πολλοὶ καὶ καλοὶ. Ἐκ τῆς κοινῆς πατρίδος.

Στὸ ἀκόλουθο γράμμα ὁ Γόρδιος εἶναι πιά ὁ ἴδιος, δάσκαλος στὴν πατρίδα του. Παίρνουμε μὴ ἰδέα τοῦ τρόπου τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δασκάλου. Τὸ παιδί φαίνεται οἱ ζῶσι στὸ μοναστήρι καὶ ἔπρεπε οἱ δικοὶ του νὰ στέλλουν ὅλα τὰ ἔξοδα, τροφὴ καὶ διδασκαλία στὸν Γόρδιο. Μοσχολοῦν εἶναι ἕνα χωριὸ τῆς Θεσσαλίας ὅπου γινόταν κάθε χρόνῳ τὸ μεγαλύτερον πανηγύρι τῆς περιοχῆς. Ἐκεῖ κατέβαιναν ἀπὸ ὅλα τὰ χωριά, ἐπρόκειτο — ὡς καὶ βιβλία εὐρίσκων νὰ ἀγοράζουν — καὶ ἔκαναν τὶς κάθε εἰδους συμφωνίας καὶ μισθώσεις.

Οἰκώτατε ἐν Ἱερομονάχοις κύρ Ἰσμερία, υἱαῖνε ἐν Χριστῷ μεθ' ὧν φιλεῖς.

Δὲν ἔχομεν καιρὸν μηδὲ τώρα νὰ γράψωμεν πρὸς τὴν ἀγάπην σου ὅσα ἐβουλόμεθα καὶ ἠθέλωμεν, καθὼς μηδὲ προϋτέρα τόσον καιρὸν τῆς ἐγράψαμεν, τὸ ὅποιον τὸ ἔκαμε καὶ ἡ ἀγάπη σου πρὸς ἡμᾶς· τὸ παιδίον ὅμως ὁ Νικόλαος εἶναι καλά, καὶ τὴν χαιρετάει καὶ αὐτὸς δι' ἐμοῦ. Σπουδάζει κατὰ τὸ παρόν μετὰ τοῦ ἐλαχίστου εἰς κάποια μαθήματα ὅπου

λέγονται Εἰκόνας Φιλοστράτου, ὅταν εἶναι δυνατόν. Διατὶ καὶ ἐδῶ μᾶς ἐσυνέβησαν καὶ ἡμᾶς πολλὰ κίνδυνα καὶ πειρασμοὶ λόγον καὶ ὀρθοῦν ὑπερβαίνοντες, καὶ πολλὰ χωρία ἠφανίσθησαν τελείως ἀπὸ τὸς ἐπιδρομαῖς τῶν ληστών. Ἡ ἀγιοσύνη σου ὅμως δὲν ἔκαμε καλὰ ὅπου δὲν ἐνθυμήτης κόσον καιρὸν διὰ τὸ παιδίον τοῦτο· εἰς τὸ Μοσχολοῦν μᾶς ἐπεμψες ἕνα γρόμμα ἑξόν. Ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ συλλογισθῇ καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ παιδίου, καὶ τὸν καιρὸν, καὶ τὴν ἐδικὴν μας τὴν ἐνδειαν, καὶ ἡ μοναχὸς σου νὰ κόμῃς τρόπον νὰ ἔλθῃς ἡ νὰ τοῦ πέμψῃς τίποτε. Εἶναι, ἀδελφέ, ταῦτο καὶ εἰς ἡμᾶς βάρος, ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦ λόγου σου ἀμοιβὴ πολλή, ἂν τὸ συλλογισθῇ. Ἡ ἀγιοσύνη σου ἐκεῖνα ὅπου δὲν ἔκαμε ἕως τώρα, σπούδαζε παρακαλῶ νὰ τὸ κάμῃς τοῦ λοιποῦ διὰ νὰ μὴ σοῦ τὸ πέμψωμεν καὶ κινδυνεύσῃ κατὰ τὴν ὁδόν, καὶ θέλεις ἔχει, ἀντὶ μισθοῦ καὶ ἀμοιβῆς, βάρος πολὺ καὶ ζημίαν εἰς τὴν ψυχὴν σου. Ταῦτα μὲν καὶ πάλιν υἱαῖνε. Ἀπὸ τὰ Βρανιανὰ

Ὅμως οἱ δάσκαλοι ἐκεῖνα τὰ χρόνια, ὅσο φτωχὸς καὶ ἂν ἦταν ὁ τόπος ὅπου ζοῦσαν, καὶ ἐκέρδιζαν, ἰδίως ὅταν συνδύαζαν τὴν διδασκαλίαν μετὰ καθήκοντα θρησκευτικὰ. Στὸ ἀκόλουθο γράμμα φαίνεται οἱ ὁ Γόρδιος εἶχε δανείσει μετὰ ἐνέχυρον ὅτι ἐνα νέο πῶν χρειάστηκε βοήθεια. Ὁ νέος δὲν ἐκράτησε τὶς ὑποσχέσεις του καὶ ὁ Γόρδιος παραπονιέται.

Τιμιώτατε κύρ Ἀποστολάκη, υἱαῖνε ἐν Χριστῷ.

Παράξενον εἶναι καὶ ἀσχημον καὶ παντάπασιν ἀπρεπον ἐτοῦτο ὅπου κάμνεις ἡ τιμιότης σου πρὸς ἡμᾶς καὶ μεγάλη ἀχαριστία ὅπου δὲν βολεῖ νὰ εἶναι περισσότερα. Ἐθάρρουν ἐγὼ οἱ γελᾷς κύρ Ἀποστολάκη, με τοῦ λόγου μας. Δὲν ἤξεύρεις ὅταν ἦλθα ἀπὸ κάτω, πὼς ἦλθες εἰς τὸ καλλίον μου, καὶ τί μοῦ εἶπες; ἀλλὰ τώρα διατὶ κάμνεις ἐτῆ; πόσος καιρὸς εἶναι περασμένος, ἀπὸ τοῦ ὑποσχέσθης

νά μᾶς τὰ δώσης· ἐκεῖνα τὰ ἀσπρού-
τζικα νὰ πάρης τὰ πράγμα σου, καὶ
ἀκόμη μήτε μᾶς τὰ δώσῃς, μήτε ἔ-
χεις εἰς τὸν νοῦν σου νὰ μᾶς τὰ δώ-
σῃς. Δὲν σοῦ εἶπε κἀν ἡ μητέρα σου μὲ
πόσα δάκρυα ἦλθεν ἐδῶ καὶ τῆς τὰ
ἐδώκαμεν ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου εἶχαμεν
καὶ ἡμεῖς νὰ πορευθῶμεν, καὶ εἶπεν
νὰ τὰ φέρῃ μὲ δέκα ἢ εἰκοσιν ἡμέ-
ραις, καὶ τώρα ἐτελείωσε καὶ ὁ χρό-
νος, καὶ ἄρχισεν ἄλλος. Ἐγὼ ὡσάν
ἤκουσα τὸ ἔλθιμον τῆς τιμιότητός
σου, ἐθάρρουν οἱ θέλεις μᾶς τὰ δώ-
σης μοναχός σου χωρὶς νὰ σοῦ εἰποῦ-
μεν τίποτε μὲ εὐχαριστίαν, καθὼς
ἔπρεπε, καὶ χωρὶς κανένα βάρος, καὶ
ἐοῦ μᾶς γελᾶς μόνον μὲ λόγια πολλά
καὶ ἀνυπόστατα. Εὐρίσκεις ἀφορμὴν
καὶ λέγεις, οἱ δὲν σοῦ τὸ ἐδώκαμεν
νὰ τὸ πουλήσῃς. Ἡμεῖς οἱ ἀνέθετα-
νεν ὁ μακαρίτης ὁ δάσκαλος, ἐκρά-
ξαμεν τὴν μητέρα σου, καὶ τῆς εἴ-
πομεν νὰ τὸ πάρῃ, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔ-
πῃρεν, ὅπου κάλλιον νὰ ἤθελε τὸ
πάρῃ, ἀλλὰ τώρα ὡσάν ἐγνωρίσαμεν
πῶς εἰς μᾶς γελᾶς, οὐδὲ ἡμεῖς δὲν
σοῦ τὸ ἐδώκαμεν. Εἶπες ἀκόμη οἱ
καὶ Τοῦρκοι νὰ ἡμεσθεν δὲν σὰς ἐ-
βιάσαμε τόσο νὰ μᾶς δώσετε ἐκεῖνα
ὅπου μᾶς χρωσίσαιτε. Καὶ ἂν εἶχαμεν
Ἀποστολάκη μου, δὲν σὰς τὰ ἐγυ-
ρεύαμεν· ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἡξεύρει καὶ
οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι ἡμποροῦν νὰ
τὸ συλλογισθοῦν, οἱ δὲν ἔχομεν τί-
ποτε. Καὶ δὲν ἡξεύρεις καὶ ἡ τιμιό-
της σου μοναχός σου, οἱ ἀπὸ τὸ
κελλίον τοῦτο, ἂν ἐπῆρε τινός τίπο-
τες ἀμὴ δὲν δώσῃς· δὲν ἡξεύρεις οἱ
τὰ ἀσπρά τοῦ κελλίου τὰ ἔφαγαν
ἕνας καὶ ἄλλος ὅπου θέλουσι δώ-
σειν λόγον τῷ Θεῷ ἐν τῇ φρικτῇ ἐ-
κείνῃ καὶ φοβρῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀντα-
ποδοσεως τῶν ἔργων. Ἀλλὰ διατί τὰ
λέγεις αὐτὰ τὰ λόγια, καὶ εἶναι ἐν-
τροπή σου περισσύτερον; τοῦτο σοῦ
παραγγέλλω, οἱ δὲν μᾶς τὰ δώσης
τώρα ὅπου ἔχομεν καὶ ἡμεῖς χρεῖαν
νὰ πάρωμεν ὀλίγον γέννημα νὰ πο-
ρευθῶμεν, θέλεις πάρῃ τὸ πρᾶγμα
σου, εἰδεμὴ τὸ διδομεν τοῦ κύριου Πα-
ναγιώτου καὶ μᾶς τὰ δίδῃ, καὶ ἂς
μὴν σοῦ βαρυφανῇ τίποτε. Ταῦτα μὲν

κατὰ τὸ παρόν, καὶ πάλιν ὑγίαινε.
Ὁ ἄνθρωπος κύριε Ἀποστολάκη πρό-
πει νὰ ἔχῃ ἀπὸ λόγου του ἐντροπήν
καὶ διακρίσιν, καὶ οὐχὶ νὰ τοῦ λέγῃ
ἕνας καὶ ἄλλος νὰ κάμῃ ἐκεῖνο ὅπου
πρέπει: ἂς ἔχωμεν παρακαλῶ ἀπό-
κρισιν εἰς ταῦτα ὅπου σοῦ ἐγρά-
ψαμεν.

Στὰ ὑπόλοιπα γράμματα βλέπουμε ἄλ-
λες ὁψεις τῆς ζωῆς: λόγια μέσα σὲ
μιά οἰκογένεια, ἕνα συνοικέσιο πὺν
κινδυνεύει νὰ χαλᾷ. Στὰ ὅλα ἐκ-
δηλώνεται ἡ σοφὴ φρόνησις τοῦ
Γορδίου καὶ ἡ θέλησις τῆς ἀρετῆς.
Στὸ τέλος ἕνα γράμμα τονίζει τὸ θέ-
μα πὺν περνᾷ καὶ στὰ προηγούμενα,
τοὺς συνεχεῖς κινδύνους πὺν ἀντιμε-
τώπιζαν οἱ ἄνθρωποι ἀκόμη καὶ στὰ
ἀπρόσβιστα ἐκείνα βουνὰ τῶν Ἀγράφων.

Τιμιώτατοι ἀδελφοί κύριε Ἀλέξιε,
καὶ κύριε Λάμπο, τὴν τιμιότητά σας
εὐχομαι καὶ χαιρετῶ μὲ τὸ Χριστὸς
Ἀνέστη καὶ παρακαλῶ τὸν ἐκ νε-
κρῶν ἀναστάντα Χριστὸν νὰ λάβῃτε
τὸ παρόν μου γράμμα ὑγίεις καὶ εὐ-
τυχισμένοι.

Ὁ δίκιος ὁμως ὁ ἀδελφός σας
θέλει σὰς εἰπῇ καὶ μὲ τὸ στόμα
τὴν ὑγείαν μας καὶ πῶς περνοῦ-
μεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ ὅπου εὐρισκόμε-
σθαι καὶ ὅλοι οἱ ἐδικοί σας καὶ φί-
λοι σας. Πρέπει γοῦν νὰ ἡξεύρετε
οἱ καὶ ἡμεῖς οἱ ἀκούομεν τὴν εὐ-
τυχίαν σας καὶ τὴν προκοπὴν σας
χαυρόμεσθαι ἀντάμα μὲ τοῦ λόγου
σας οὐχὶ μόνον ὡσάν φίλοι καὶ γνῶ-
ριμοί, ἀλλὰ καὶ μάλιστα καὶ ὡσάν ἐ-
δικοί καὶ ἡ εὐτυχία σας καὶ ἡ προ-
κοπή σας εἶναι, οὐχὶ μόνον νὰ ἀπο-
κηρύσσετε ροῦχα πολλὰ καὶ ἄσπρα πολ-
λά, καὶ ἄλλα τέτοια ὅπου ἀγαπᾷτε,
ἀλλὰ καὶ νὰ ἀγαπᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλ-
λον ὡσάν καὶ τοῦ λόγου του, καὶ νὰ
ἔχετε εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν ἀνάμεσόν
σας, καὶ μὲ τοὺς γονεῖς σας καὶ μὲ
τὰ σπῖττα σας, καὶ μὲ ὅλους τοὺς ἐ-
δικούς σας· ἂν εἰπῶ καὶ μὲ ὅλους
τοὺς Χριστιανούς, δὲν λέγω τίποτε
παράξενον, ἀλλὰ λέγω ἐκεῖνο ὅπου
λέγει καὶ ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ ὅλοι οἱ

Χριστιανοὶ ἀδελφοὶ ἡμεσθεν καὶ πρό-
πει νὰ ἔχωμεν ἕνας μὲ τὸν ἄλλον τε-
λείαν ἀγάπην. Τὴν τιμιότητά σου ὁ-
μως κύριε Λάμπο τὴν χαιρετῶ καὶ χαι-
ριστᾷ, καθὼς κάμνουσιν εἰς τοὺς γά-
μους καὶ χαιρετοῦν ὅλους τοὺς συμ-
πεθέρους ἀντάμα, καὶ πάλιν τὸν σύν-
τεκνον χαιρετῶ, καὶ σὲ συμβουλεύω
νὰ μὴν ἀκούῃς τὰ λόγια τῶν γυναι-
κῶν, διατί ἂν εἶναι τὸ διάστημα ἀπ’
ἐδῶ ἀπὸ τὰ Βρατανιά, ἕως αὐτοῦ
εἰς τὴν πόλιν πολὺ, ἀλλὰ τὸ διάστη-
μα ὅπου εἶναι ἀνάμεσα ἀπὸ γνῶμαις
δύο εἶναι περισσότερον, καὶ δισκο-
λοῦναι νὰ σμίξουν αἱ δύο γνῶμαις
νὰ γένουν μία. Διὰ τοῦτο μὴν ἀκού-
ῃς τὰ λόγια τοὺς καὶ γέροντες πότε
εἰς τὸ ἕνα μέρος, πότε εἰς τὸ ἄλλο,
ὡσάν τὸ νέον βλαστάρι ὅπου εἶναι τὸ
φυσοῦν δύο ἄνεμοι ἐναντίον, ἀλλὰ
στέκα εἰς τὴν γνῶμην στερεός, καὶ
γέρονς μάλιστα πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ
τὴν τιμὴν τῶν γονέων σου. Καὶ τὰ
ἄλλα ὅσα λέγουσιν οἱ ἐχθροὶ σου,
δύσταν κοπίσῃς καὶ ἔλθῃς ἐδῶ θέ-
λεις γνωρίσει πῶς εἶναι ὅλα ψέμα-
τα καὶ παρασύνετα. Ὅμως ἂν ἀκού-
σῃς τὰ λόγια τοῦτα ὅπου σοῦ γράψω
ἐγὼ, θέλεις κάμῃ πολλὰ φρόνιμα
καὶ θέλεις ἔχῃ τιμὴν καὶ ἀπὸ τὸν
Θεὸν καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ
μὴν κάμνης ἀλλέως. Κάμνε χρεῖαν
νὰ ἐπιμεληθῇς καὶ ὁ διὰ σοῦ τὸν
ἀδελφόν σας τὸν διάκον καὶ νὰ
φρονίσῃς καὶ διὰ τὰ πράγματα τοῦ
πατρὸς σας, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκειται
τίποτε, νὰ τὸ συμμαζῶσῃς διατί ἔ-
χεις χρόνος νὰ κάμῃς καὶ διατί ἔ-
χεις καὶ νὰ κυβερνήσῃς καὶ τὴν
μητέρα σας καθὼς κάμνουσι τὰ γνή-
σια καὶ καλὰ παιδιά. Ταῦτα μὲν
κατὰ τὸ παρόν καὶ πάλιν σὰς χαι-
ρετῶ.

Χαιρετᾷτε παρακαλῶ καὶ ἐ-
σεῖς ἀπὸ λόγου μου τὸν τιμιώτατον
ἀρχοντα κύριε Ἀλέξιον τὸν Σαντου-
κόγλην, καὶ τὸν κύριον Πολύγον τὸν
Βελισδονίτην μὲ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη
τὸ σωτήριον καὶ ἅγιον χαιρετήμα.
Ἀπὸ τὰ Βρατανιά.

Εντιμώτατε ἐν Χριστιανοῖς ἀνδράσι
καὶ εὐγενέστατε ἀρχων Κύριε
Παναγιώτη, εἰς μοι ὑγιαίνων ἐν
Χριστῷ μὲ ὅλον σου τὸ ἀρχοντικόν
καὶ μὲ τοὺς κοινούς φίλους πάντας
καὶ ἀδελφούς.

Ἡ αὐτοπρόσωπος ὁμιλία τῶν φί-
λων καὶ ἡ σωματικὴ ἀπολαυσίς, καὶ
εἶναι καὶ λέγεται προτιμωτέρα τῆς
διὰ γραμμάτων καὶ οἱ εἶναι ἐκεῖ-
νη, ἡ τοιαύτη δὲν χρεοῖζεται. Ἀν-
γοῦν ἦτον καὶ εἰς ἡμᾶς τώρα εὐκο-
λον, εὐγενέστατε ἀρχων, νὰ ἀπολαύ-
σωμεν τὴν εὐνὴν ἐντιμότητα σωματι-
κῶς, τὸ κοινὸν ἡθέλαμεν τὸ βάλλῃ
ἀπάνου εἰς τὸν καπνόν, ὡσάν οἱ ναῦ-
ται τὸ τιμὸν τοῦ καραβίου εἰς τὸν
καπνὸν τοῦ χειμῶνος. Ἀλλὰ διὰ νὰ
μὴν εἶναι τοῦτο εὐκόλον, διὰ τὸ
διάστημα τοῦ τόπου καὶ τὰς συχνὰς
καὶ ἀλλεπαλλήλους περιστάσεις, ἂς
νῦν ὁ καθ’ ὑμᾶς φέρῃ χρόνος ἐκ
τῶν πολλῶν ἁμαρτιῶν, ἰδοὺ ὅπου
γράφομεν τὸ παρόν, καὶ χαιρετοῦ-
μεν ἐν πρώτῳ ἀκριβῶς, καὶ μὲ φι-
λίαν ἀληθινήν καὶ ἀγάπην εὐαγγε-
λικήν τὴν σὴν ἐντιμότητα. Μετὰ δὲ
ταῦτα χαιρετοῦμεν ὁμοίως διὰ τοῦ
τιμίου της στόματος καὶ τοὺς φίλους
καὶ ἀδελφούς, τὸν τε αἰδουμένον
ἅγιον Οἰκονόμον, καὶ τοὺς λοιποὺς
ιερεῖς καὶ τὸν τιμιώτατον κύριον Φράγ-
κον μετὰ τῶν λοιπῶν εὐρισκομένων
αὐτοῦ ἀδελφῶν καὶ φίλων.

Μὲ πολὺ θάρρος ὁμως γράφομεν
πρὸς τὴν ἐντιμότητά σου ὡς πρὸς φί-
λον ἀληθινόν καὶ πιστόν, καὶ ἂς ἐμ-
βαθεῖ παρκαλῶ τίποτε. Ἡμεῖς ἐμά-
θαμε τὰ εὐτυχῆ σέφωνα τοῦ συνοι-
κείου ὅπου ἐκάμετε, οὐκ ὁ Θεὸς Ἄγιος,
μὲ τὸν Παναγιώτην τὸν ἐδικόν μας
καὶ μὲ τὴν κυρίαν Ἀρχιεπίσκοπον,
καὶ μὲ ἄλλους φίλους τυχόν, καὶ ἐ-
χαρήκαμεν ὑπερβολικὰ διὰ πολλὰς
ἀφορμαῖς. Καὶ μάλιστα οἱ ἡθέλαμεν
ἔχῃ καὶ ἡμεῖς τὴν οἰκειότητα τῆς
σῆς ἐντιμότητος περισσοτέραν, ἐπει-
δὴ ὁ Χριστὸς εἶναι μαθητὴς μας
γνήσιος, καὶ ἐτράφη ἐδῶ εἰς τὸν μα-
καρίτην διδάσκαλον καὶ εἰς τοῦ λό-
γου μας ἐκ παιδός. Κατὰ τὸ παρόν
ὁμως ἡκούσαμεν ἀπὸ στόματος φί-

λων τινῶν, ὅτι στέκεται εἰς ἀμφιβολίαν ἡ ἐντιμότης σου, καὶ ἐν τριόδῳ (ὡς λέγουσι) λογιζομένων νὰ κάμῃ ἐκεῖνο ὁποῦ ὑποσχέθη, ἢ μὴ. Ἄλλο ἄς ἀκούσῃ παρακαλῶ δι' ὀλίγων· ἂν εἶναι ἀπὸ λόγου της μόνον ὁ λογισμὸς τοῦτος, κάμνει φρόνιμα καὶ ἐξετάζει ἀκριβέστερον ἐκεῖνο ὁποῦ βούλεται νὰ κάμῃ. Διότι λέγει καὶ ἕνας παλαιὸς καὶ σοφὸς λόγος: «αἱ δευτέραι περὶ τὰ πράγματα σκέψεις ἀμείνωνες», ἤθουν ἐκεῖνο ὁποῦ στοχάζεται τινὰς ὑστερον διὰ κάθε πράγμα, εἶναι καλλίτερον. Ἀλλὰ ἡ ὑπόθεσις αὕτη τοῦ συνοικεσίου, δὲν ἔγινεν τόσον ἀπὸ συνδρομὴν ἀνθρώπων, καθὼς ἡξεύρει καλλίτερα ἡ ἐντιμότης σου, ὅσον ἀπὸ θείαν νεοσίαν. Καὶ ἐπειδὴ ἔγινεν οὕτως, ἄς μὴν στέκεται καὶ ἡ ἐντιμότης σου εἰς ἀμφιβολίαν, μόνον ἄς τελειώσῃ σὺν Θεῷ Ἄγιῳ μὲ προθυμίαν τὰ ἐξ ἀρχῆς καλῶς περὶ τούτου συμφωνηθέντα. Εἶδὲ καὶ εἶναι ἡ ἀμφιβολία ὁποῦ ἔχει ἀπὸ ἄλλων λόγια, φθονερῶν, μάλιστα, καὶ χαιρεκάκων ἀνθρώπων, πρέπει νὰ μὴν τοὺς ἀκούσῃ, διότι ὅσον διὰ τὸ ἐνεστώσ (ἐκεῖνο δηλονότι ὁποῦ βλέπομεν κατὰ τὸ παρὸν) ὅλοι ἡμποροῦμεν νὰ κρίνωμεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ λέγομεν ὅτι τὸ παιδίον εἶναι καλὸν καὶ εὐγενικόν, καθὼς τὸ ἡξεύρει καὶ ἡ ἐντιμότης σου. Τῶν δὲ μελλόντων τὴν γνῶσιν, ποῖος δύναται νὰ τὴν ἔχῃ ἀνευ θείας τινὸς ἐπινοίας; οὐδεὶς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐντιμότης σου ἄς μὴν ἀκούῃ ἐνὸς καὶ ἄλλου λόγια περὶ μελλόντων πραγμάτων. Ὅτι τὴν τοιαύτην γνῶσιν ὁ Θεὸς Χριστὸς ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους τὴν ἐκρυσψεν, καὶ πόσον μᾶλλον ἀπὸ λόγου μας.

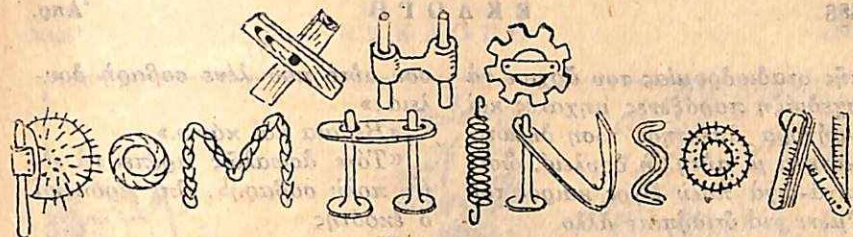

Λογιώταται ἐν διδασκάλοις καὶ ἐν ἱερομονάχοις Ὅσιώταται Κύριε Γρηγόριε, ὕγιαينه ἐν Χριστῷ μετὰ πάντων τῶν αὐτόθι φίλων καὶ ἀδελφῶν.

Οἱ πολλοὶ πειρασμοὶ καὶ τὰ ἄμετρα κακὰ ὁποῦ ἐσυνέβησαν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους καὶ ἐδῶ εἰς τοὺς ἐδικούς μας, πρὸς τοῖς ἄλλοις, μᾶς ἐστέθησαν καὶ τῆς παρὰ τῶν φίλων διὰ γραμμάτων ψυχαγωγίας. Συχνὸς γὰρ ἐς τόδε παρήλθε χρόνος, ἀποῦ μὴτε ἡμεῖς ἐγράψαμεν πρὸς τὴν ἀγάπην σας μῆτε παρ' ὁμῶν ἠκούσαμεν, οὐδὲ τὴν ἀπὸ Σκυθῶν (ὃ λέγουσιν) ῥῆσιν. Ἐμάθαμεν ὅμως προχθὲς ἀπὸ στόματος τοῦ Ὅσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις Κυροῦ Ἀνανίου τοῦ καθηγουμένου τῆς Σεβασμίας Μονῆς Τετάρτης, τὴν ὑγίαν σας· καὶ δεῖ τὸ χωρίον αὐτὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ δὲν ἐπειράχθη ἕως τῶρα, μηδὲ ἐπαθε τὰς αὐτὰς συμφορὰς μὲ τὸ Μεσσολόγγι καὶ μὲ ἄλλα χωρία, καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν Θεόν. Τὸν ὁποῖον παρακαλοῦμεν νὰ τὸ διαφυλάξῃ καὶ τοῦ λοιποῦ ἀπείρακτον τῶν τοιούτων κακῶν. Ἡμεῖς κατὰ τὸ παρὸν ὕγιαίνομεν, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐνεσθῆτα φίλοι. Ἀλλὰ καὶ τοῦτα τὰ χωρία ἐκινδύνευσαν καὶ κινδυνεύουσι καθ' ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν ληστῶν.

Δὲν ἡξεύρομεν, τί θέλομεν πάθει ἐντὸς ὀλίγου καὶ ἡμεῖς μόνον ὁ Δεσπότης Θεὸς παρακαλοῦμεν νὰ δείξῃ καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ πλοῦσιον αὐτοῦ ἔλεος δι' εὐχῶν τῆς σῆς λογιότητος.

Ταῦτα μὲν καὶ ἄς ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς παρ' αὐτῆς, ἂν εἶναι δυνατόν, τίμιον γράμμα.

Ὁ σκιτσογράφος τῆς ἐσοχῆς τῆς μηχανῆς

Τοῦ LANGSTON DAY¹

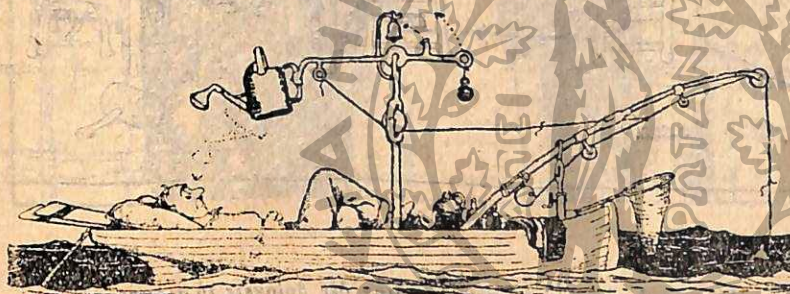
Ὁ Χῆθ Ρόμπινσον εἶναι ὁ μόνος ἄνθρωπος πού τὸ ὄνομά του πέρασε στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα σὰν ἐπίθετο. Οἱ «συγκενῆς Χῆθ Ρόμπινσον» εἶναι τὰ θεοτόρελλα ἐκεῖνα μηχανήματα πού κάνουν τὶς ἀπλούστερες δουλειὲς μὲ τὸν πῦρ ἐνοχλητικὸ καὶ περίπλοκο τρόπο. Τὸ τελειότερο παράδειγμά τους εἶναι μιὰ μηχανὴ πού σπάει τὰ μυζέλια καὶ πού ὁ Ρόμπινσον τὴν ἐπέδειξε ἀπὸ τὸ στυντιο τῆς τηλεοράσεως.

Οἱ ἐφευρέσεις του εἶναι τόσο ἀπίθανες, ὥστε οἱ πολλοὶ πιστεύουν πὼς δὲν ἦταν ἐντελῶς στὰ

σωστά του. Πραγματικά, ποτὲ δὲν γεννήθηκε πῦρ λογικὸς ἄνθρωπος. Γιὸς ἐνὸς καλλιτέχνη τῆς παλαιᾶς σχολῆς πού σχεδίαζε εἰκόνες μὲ τὰ τοπικὰ νέα γιὰ τὰ εἰκονογραφημένα περιοδικά, πάντα ἤθελε ὁ ἴδιος νὰ γλῆ σοβαρὸς καλλιτέχνης. Μὲ ἐξαιρετικὴ εὐστοχία εἰκονογράφησε τὸν Κήπλινγκ, τὸν Περρώ, τὸν Ραμπელάι, τὸν Ἔντγκαρ Ἀλαν Πόε, τὸν Θεοβάλντες, τὸν Χάινς Ἀντερσον καὶ τὸν Σαίξπηρ. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὁμως

¹ Ὁ Λάνγκστον Νταϊν ἔγραψε τὸ βιβλίο «The Life and Art of Heath Robinson» (Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χῆθ Ρόμπινσον).

Πῶς εἰδοποιεῖται ὁ ψαράς δεῖ «τσιμπάσι», ὅτῳ παίρνει ἕναν ὑπνάκο.

τῆς σταδιοδρομίας του ἄρχισε νὰ σχεδιάζῃ παράξενες μηχανές καὶ γρήγορα ἀπέκτησε τόση δημοτικότητα μὲ αὐτὴ τὴ δουλειά, ὥστε σιγά-σιγά πολὺ λίγος καιρὸς τοῦ ἔμενε γιὰ διυδήποτε ἄλλο.

Ένας ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐκδό-
τες ποὺ πλησίασε, ἐξέτασε ἀδ-
στηρὰ μερικὰ σχέδιά του καὶ μετὰ
τοῦ εἶπε πὼς κάποιος λάθος θὰ
εἶχε ὁπωσδήποτε κάνει: Αὐτὸ ποὺ
ζητοῦσε ἐκεῖνος ἦταν ἀστείες ἱστο-
ρίες. Ὁ Χρήθ Ρόμπινσον ἀπάν-
τησε πὼς εἶσι ἀκριβῶς τὶς ἔβλεπε
αὐτὸς καὶ ὁ ἐκδότης ἔμεινε κατὰ-
πληκτος.

«Πές μου», εἶπε, «κάνεις ποτέ

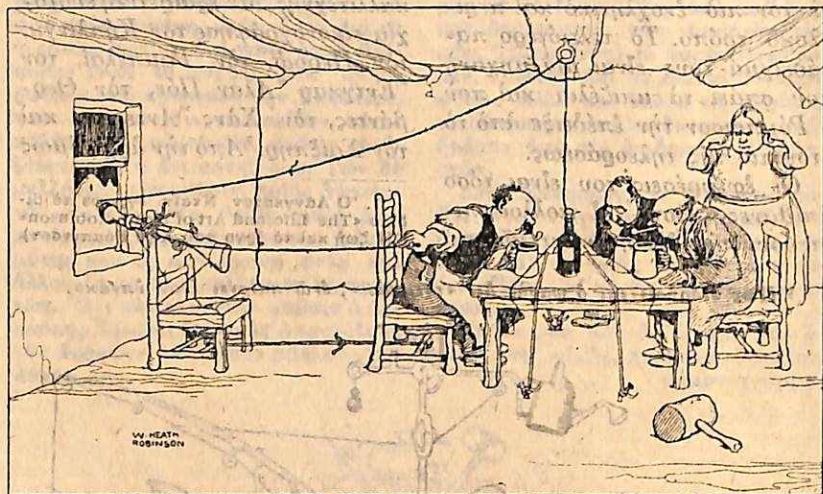
σου αὐτὸ ποὺ λένε σοβαρὴ δου-
λειά;»

«Βέβαια καὶ κάνω.»

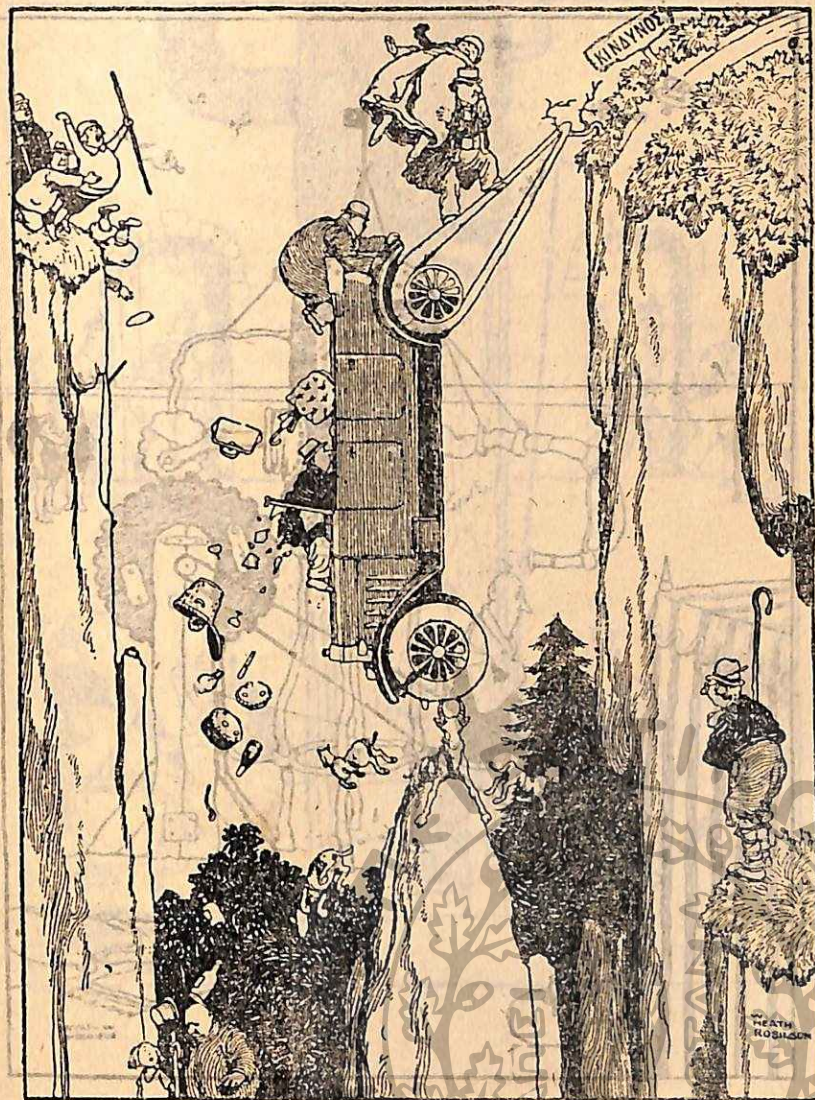
«Τότε ἀσφαλῶς πρέπει νὰ εἶ-
ναι πολὺ σοβαρὴ», εἶπε εἰρωνικά
ὁ ἐκδότης.

Τὸ χιοῦμορ τῶν εἰκονογραφί-
σεων τῆς τελευταίας δεκαετίας
τοῦ 19ου αἰῶνα ἦταν κάπως χον-
τροκομμένο καὶ τὸ στυλ τοῦ Ρό-
μπινσον φαινόταν κατὰ ἐντελῶς
καινούριο. Εἶχε ἀρχίσει μὲ τὴν
ιδέα νὰ διασκεδάξῃ τὰ παιδιά, εἶδε
ὅμως πὼς τὰ παιδιά τὸν ἐπαιρ-
ναν στὰ σοβαρά, ἐνῶ οἱ μεγάλοι
ξεκαρδίζονταν στὰ γέλια.

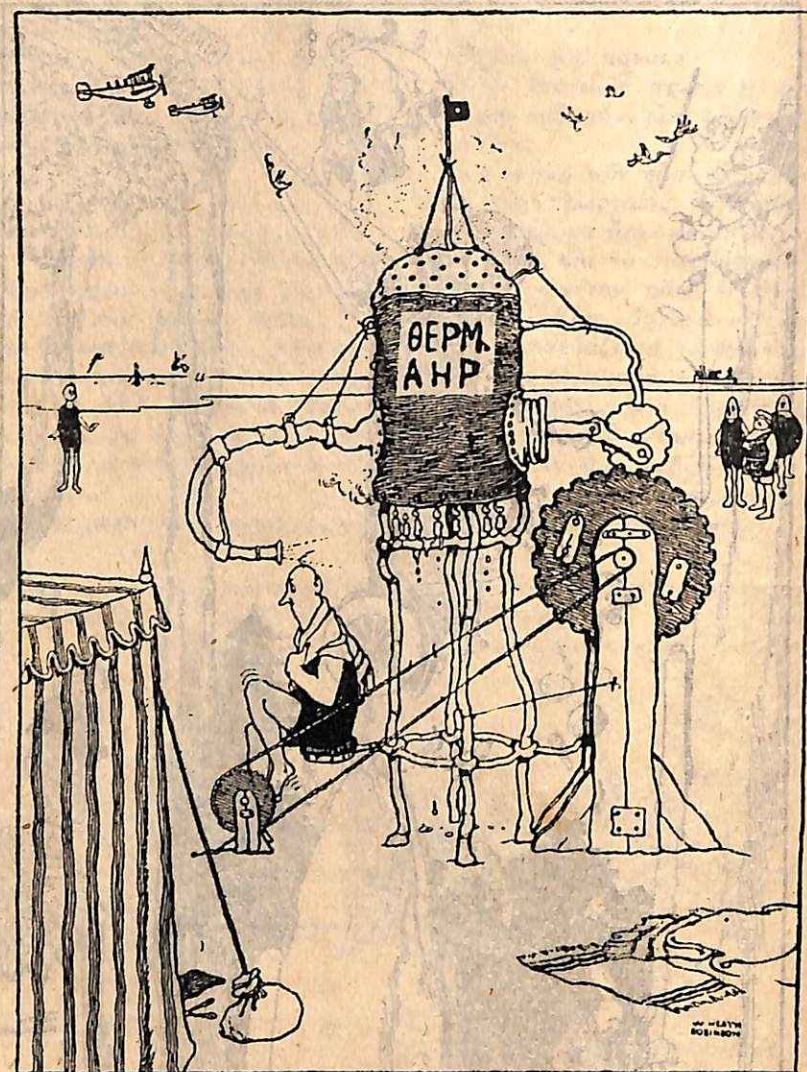
Ὅταν ἓνα - δυὸ ἐκδότες εἶχαν
τὴν τόλμη νὰ τὸν δοκιμάσουν,
ἡ ἐπιτυχία του ἦταν ἄμεση.

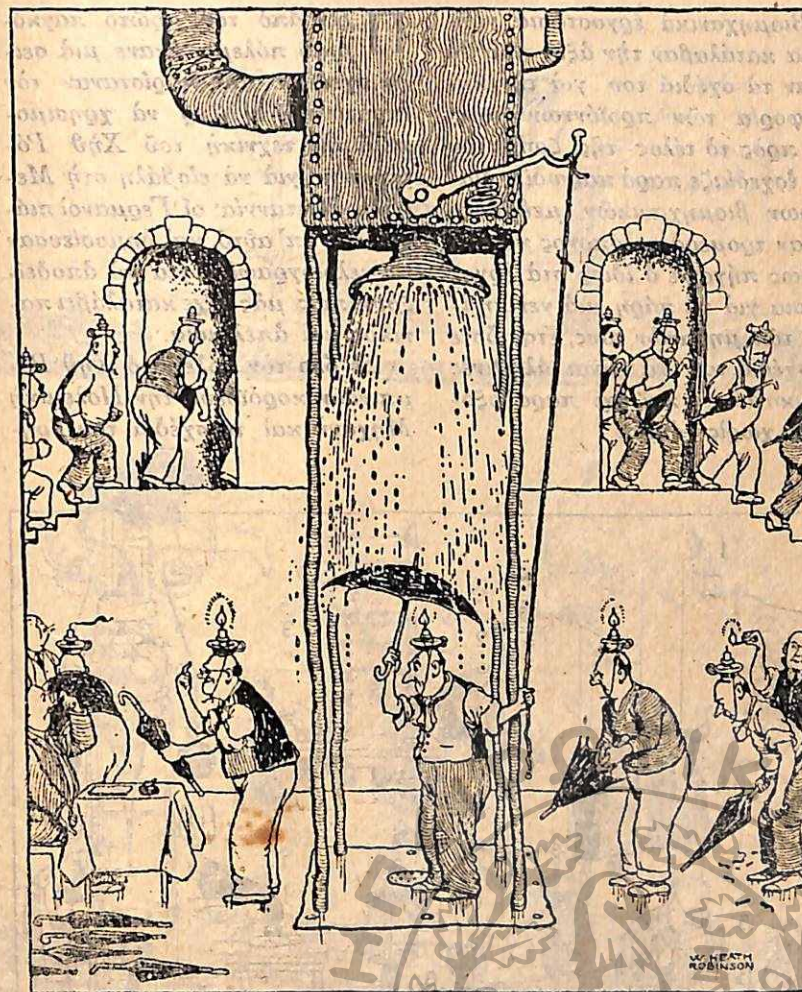
Πῶς νὰ ἀνοίγατε μιὰ μπουκάλα στὰν δὲν βροῖσκετε τὸ τερμπουσόν.

Ένα ταξίδι στὶς Ἀλπεῖς μὲ ἀνέλμισα καλὸ τέλος.

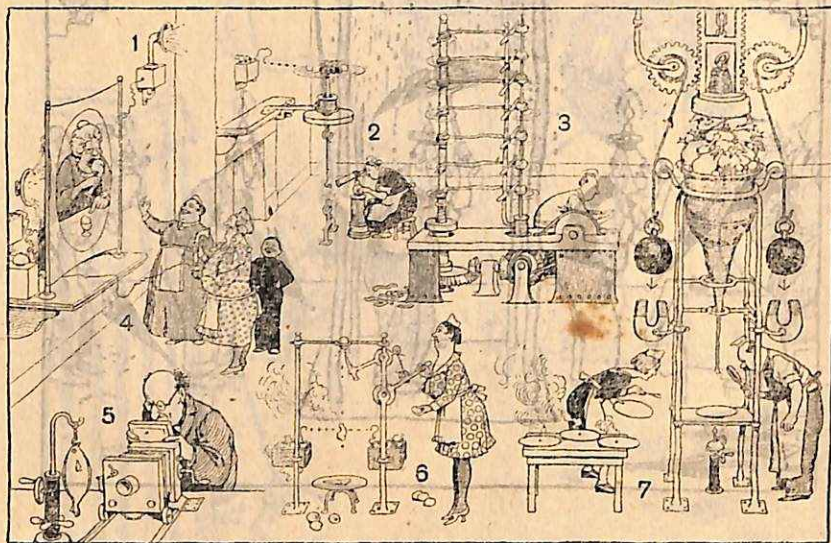

*Ένα απλό και πρακτικό μηχανήμα για να στεγνώνετε τα μαλλιά σας μετά το μπάνιο

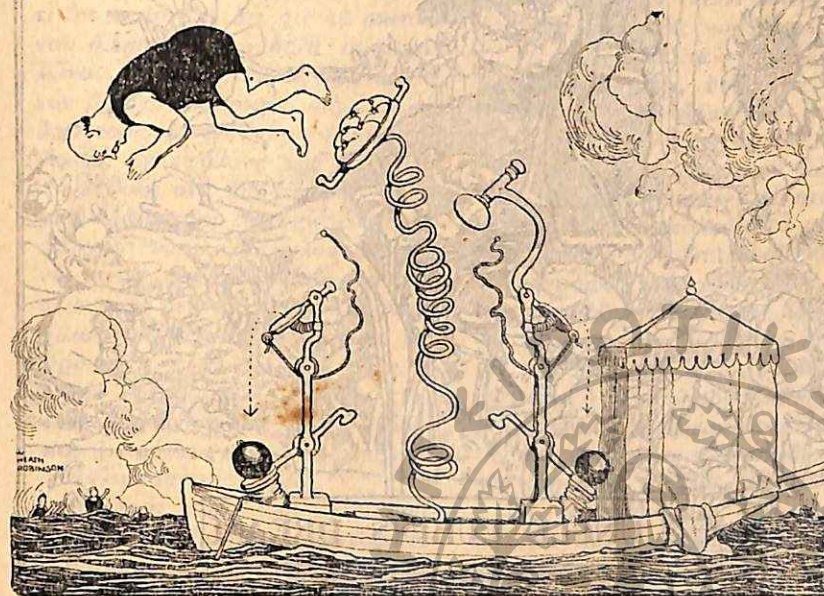
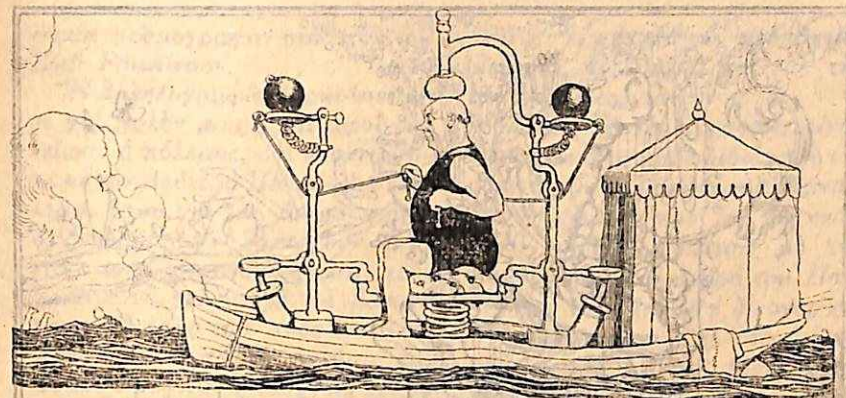
Πώς δοκιμάζονται οι δημοίλλες σ' ένα πρότυπο λεγούσταςιο.

Βιομηχανικά εργοστάσια γρήγορα κατάλαβαν την αξία που θα είχαν τα σχέδιά του για την κυκλοφορία των προϊόντων τους, και προς το τέλος της ζωής του δεν έσχεδιάζε παρά παρωδίες διαφόρων βιομηχανικών μεθόδων. Ήταν τρομερά φιλόπρονος και συνήθως πήγαινε ο ίδιος στα εργοστάσια για να πάρει μια γενική ιδέα των μηχανών τους, έτσι ώστε τα σχέδιά του να είναι αληθινές καρικατούρες και όχι παραδοξότητες χωρίς νόημα.

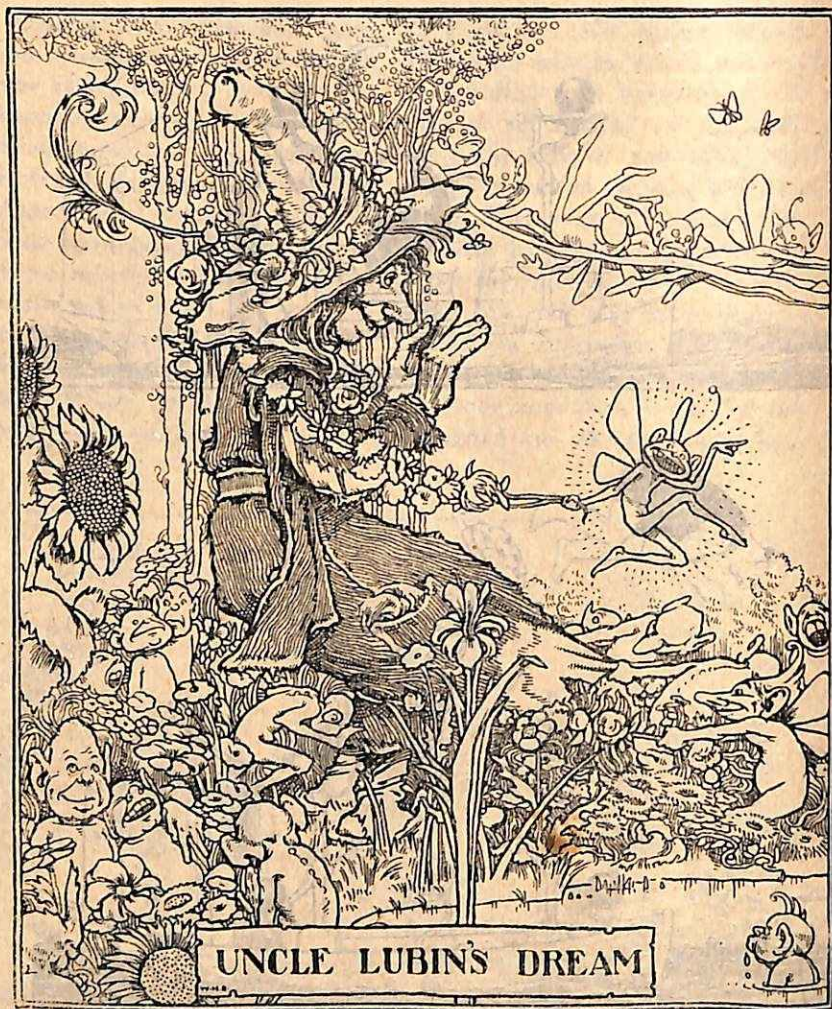
Ἡ κουζίνα τοῦ μέλλοντος.

1) Οἱ τελευταῖες συνταγές μαγειρικής ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο. 2) Ἡλεκτρικὴ σχάρα γιὰ νὰ ψήνονται βιταμίνες μὲ ράδιο. 3) Πῶς καθαρίζονται γρήγορα οἱ πατάτες. 4) Ἐπικοινωνία μὲ τὴν τραπεζαρία μὲ τηλέφωνο. 5) Ἐξέταση μιᾶς γλώσσας σὲ ἄλλες X. 6) Πῶς ψήνονται τὰ ἀνγά. 7) Πῶς βράζονται τὰ λαχανικά.

Πῶς νὰ κάνετε βουτιά διὰν εἰσὶ ἀναποφάσιτος.

καὶ τὴ θέση τους σὲ ὅλες τις αἰ- οἱ Γερμανοὶ στρατιῶτες τοῦ ἀνῆ-
θουσες φαγητοῦ τῶν ἀξιωματικῶν καν σὲ μιὰ ἐποχὴ πρὶν ἀπὸ 45
καὶ σὲ ὅλα τὰ πυροβολεῖα. Τὸ δι χρόνια, τίς ἔκανε ἀκόμα πρὸς ἀ-

Εικονογράφηση από το βιβλίο «Τὸ ὄνειρο τοῦ θείου Λοῦμπιν».

στεῖες. Χιλιάδες συγχαρητήρια γράμματα ἔρχονταν ἀπὸ ἄνδρες τῶν τριῶν συμμαχικῶν στρατιῶν καὶ ἀπ' αὐτά, τὰ μισὰ τοῦλάχισ-

σιον, τοῦ ὑποδείκνυναν νέα θέματα. Ἀκόμη καὶ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ πῆραν μέρος στὸ παιχνίδι, προσπαθώντας κι αὐτοὶ νὰ σκεφθοῦν

κάμια γελοιογραφία στὸ στυλ τοῦ Χρήθ Ρόμπινσον.

Ἡ ἀλληλογραφία ἐξακολούθησε γιὰ πολὺν καιρὸ καὶ ἀφοῦ τελείωσε ὁ πόλεμος, καὶ ἀνανεώθηκε μὲ τὸν Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, ὅπου γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ, τὰ σχέδια τοῦ Ρόμπινσον ἔκαναν τοὺς στρατιῶτες καὶ τοὺς πολῖτες νὰ γελοῦν μὲ τὰ βάσανά τους. Τὸ ἔργο του, τόσο πολὺ γεμάτο εἶναι ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ 1940, ὥστε τὸ Ὑπουργεῖο Πολέμου τὸν ὑπέβαλε σὲ ἀνάκριση γιὰ τὴ ὑποψίαστικὴ δτι μὲ τὰ σκίτσα του διέρρηξαν σπουδαῖα μυστικά. Εἶναι φανερὸ πὺς ἡ φαντασία του βρισκόταν ἀρκετὰ πῶς ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς ἐξυπνότερους ἐπιστημονικοὺς ἐγκεφάλους τῆς ἐποχῆς!

Πέθανε στὰ 1944, ἀφοῦ γνώρισε ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία ἀλλὰ καὶ ἀπογοήτευση. Ἡ φιλοδοξία του νὰ κάμῃ σοβαρὲς εἰκονογραφήσεις ποτὲ δὲν τὸν ἀφῆσε, ἡ φήμη ὅμως πὺς εἶχε σὰν «ἀστείος ἄνθρωπος» ἦταν πολὺ μεγάλη γι' αὐτόν. Εἶχε μεγάλη ἐπιθυμία νὰ εἰκονογραφήσῃ τὴ Βίβλο, ἀλλὰ καὶ ἡ πρότασις μόνον τρόμαξε τὶς Ἐκκλησιαστικὲς ἀρχές.

Κάποια παρηγοριά βρῆκε γράφοντας καὶ εἰκονογραφώντας παιδικὰ βιβλία. Ὁ «Uncle Lubin», τὸ πρῶτο τὸν βιβλίο, παρουσίαζε ἕναν μικρὸ παράξενο νάνο πὺς στὸ τέλος ἔφτασε νὰ τὸν θεωρῇ τὸ καλὸ τὸν πνεῦμα. Τὸ «Bill the Minder», ἕνα ἄλλο βιβλίο μὲ περισσότερες ἀξιώσεις. Λίγο καιρὸ πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατό του, εἶχε ἀρχίσει τὸ «Uncle Lu-

bīn's Holiday», πὺς δημοσιεύθηκε, ἀτελείωτο, μαζὶ μὲ τὴν ἐπίσημη βιογραφία του.

Ἦταν πάντα εὐχαριστημένος διὰν βρισκόταν μὲ παιδιά, πὺς τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν καταλάβαιναν, ἐνῶ οἱ μεγάλοι πὺς δὲν τὸν γνώριζαν, τρόμαζαν κάπως μὲ τὴν παράξενη συμπεριφορὰ του. Παρ' ὅλο πὺς ἦταν ἐντελὼς ἄσφογος καὶ τυπικός, ὑποχωροῦσε στὸ δεικτικό του πνεῦμα καὶ ἔλεγε ἀνοησίες μὲ ὕφος σοβαρό. Ὅσοι δὲν τὸν ἤξεραν καλὰ ἦταν ἐντελὼς ἀνίδεοι πὺς κοροῖδευε καὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ ποῦν. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά πάλι, ὑπῆρχαν καὶ ἐπισκέπτες πὺς εἶχαν τόσο πολλὴ πεισθὴ ὅτι ἦταν ἕνας ἀστείος ἄνθρωπος, ὥστε σκάζανε στὰ γέλια κάθε φορὰ πὺς ἀνοίγε τὸ στόμα του. Ὁ Χρήθ Ρόμπινσον θὰ μένη στὴν ἱστορία ὡς πρῶτος καὶ μόνος γελοιογράφος τῆς Μηχανῆς. Οἱ τύραννοι τῶν ἀνθρώπων βρῆκαν τοὺς Γκόγια τους καὶ τοὺς Ντωμιέ τους, ἀλλὰ τὸ τέρας τοῦ Φρανκενστάιν, ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλους τοὺς τυράννους, ἔμεινε ἀπρόσβλητος ἀπὸ τὴν διακωμῶδηση ὥσπου τὸν παρέλαβε ὁ Χρήθ Ρόμπινσον.

Μὲ τὰ σχέδιά του, ὅπου ἀφηρημένα καὶ περίπλοκα μέσα πετυχαίνουν κάποιον ἀσήμαντο σκοπὸ, ἔδωσε ἕνα χτύπημα στὴ λατρεία αὐτῆς τῆς μηχανῆς, τοῦ πράγματος πὺς τόσο ἀγάπησαν οἱ πρόγονοί μας. Οἱ μεγαλύτεροι θανμαστές τῶν γελοιογραφιῶν του ἦταν οἱ ἴδιοι πὺς ἐπινόησαν διάφορες μηχανές. Βλέποντας τὶς ἀνοησίες του εὗρισκαν ἀνακούφιση.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Πείνα, άπαθλίωση, δημοκρατία...

Ενα σκληρό παίραμα που έγινε στην Αμερική την εποχή του πολέμου με ανθρώπους για πειραματόζωα, επιβεβαίωσε τις πληροφορίες για τις φρικαλεότητες των στρατοπέδων συγκέντρωσης: παρατηρήθηκε δηλ. πως η παρατεταμένη πείνα επηρεάζει βαθεία, και από πολλές απόψεις μόνιμα, το μυαλό και το σώμα.

Ο δρ. Ο.Ρ. Τσάμπερς του Κρατικού Κολλεγίου του Όρεγκον, λέει, ότι μία ομάδα αθλητών — που όλοι ήταν εναγνίων της σιρατιωτικής θητείας — πέρασε έξη μήνες με ειδική διαίτα: τους έδιναν 1.600 θερμίδες την ημέρα δηλ. όσες έπαιρναν στόν πόλεμο εκατομμύρια άνθρωποι στην Ερώπη.

Η διάβασή τους άμέσως άρχισε να χειροτερεύη. Παρ' όλο που τους είχαν διαθέσει ειδικά έπειδή βρίσκονταν σε άνώτερο πνευματικό, σωματικό και ήθικό επίπεδο, αυτοί άρχισαν να μαλάνων και να κλέβουν φανερά ό ένας τόν άλλον, έχασαν την πρωτοβουλία τους και όσο περνούσε ο καιρός δέν μπορούσαν ούτε ήθελαν να σκέπτονται μόνοι τους και δέχτηκαν με ευχαρίστηση μία δικτατορική διοίκηση. Έτσι, τους αύξησαν σιγά-σιγά τις θερμίδες σε 3.000 την ημέρα στην περίοδο αυτή δέν έτρωγαν όλοι τα ίδια φαγητά. Καθένας μισούσε όσους έτρωγαν καλύτερο φαγητό...

Με τόν καιρό ξανάγιναν φίλοι. Τό πνεύμα της συνεργασίας ξαναγύρισε. Όσοσο μπορούσε κανείς να διακρίνη ώρισμένες σταθερές μεταβολές. Σε λίγους μήνες πολλοί πάχυναν υπερβολικά έπειδή είχαν μεγάλη όρεξη και κατά συνέπεια πειράχτηκε ή καρδιά τους. Κανένας δέν ήθελε να καταγίνεται σε δουλειές που απαιτούσαν δράση και έμειλα Όλοι διάλεξαν δουλειές που οι φυσιολογικοί άνθρωποι θα τις θεωρούσαν ανιαρές και μονότονες.

Έτσι όμως οι Εύρωπαίοι με την πείρα που έχουν να μην παραδεχτούν εύκολα τό συμπέρασμα του δρ. Τσάμπερς ότι «ή δημοκρατική ζωή είναι στενά δαμένη με την άφθονία. Τό δημοκρατικό πνεύμα δέν αναπτύχθηκε ποτέ σε χώρα που δέν δέηρχε άφθονία τροφίμων».

Εύρωπαϊκό δίκτυο ήλεκτρισμού...

Τό τί μπορούν να κάνουν οι έπιστήμονες για να πραγματοποιήσουν την οικονομική ένωση της δυτικής Ερώπης τό έδειξε ο κ. Τ. ΤΖ. Χάλνταιν στο λόγο που έδωσε όταν έξελέγη πρόεδρος του Βρετανικού Ένστυματος Ηλεκτρολόγων-Μηχανολόγων. Άνασκοπώντας τους πόρους της Ερώπης σε άνθρακο, ύδροηλεκτρική ενέργεια και ενέργεια που παράγεται από την παλίρροια ή τόν άνερα, συμφώνησε με κείνους που υποστηρίζουν την πραγματοποίηση του σχεδίου ενός Εύρωπαϊκού ήλεκτρικού δικτύου που θα αξιοποιήση τα αποθέματα ήλεκτρικής ενέργειας της Ερώπης και θα βοηθήση να χρησιμοποιηθούν όσο τό δυνατό έωφελέστερα, χωρίς τα έμπόδια που δημιουργούν τα σύνο-

ρα. Η πρόταση αυτή δέν είναι καινούργια αλλά κατά τη γνώμη του κ. Χάλνταιν ή πρόοδος της τεχνικής των εκπομπών ήταν αρκετά γρήγορη ώστε να δικαιολογή την έλπιδα ότι ο συντονισμός αυτός θα μπορούσε ίσως να πραγματοποιηθή σε λίγα χρόνια. Ένα παράδειγμα των ευεργετημάτων που θα προκύψουν από τόν συν-

τονισμό αυτόν, όπως είπες, θα είναι τό έξης: θα μπορούσαμε να τοποθετήσουμε καλώδια μεγάλου βολτάζ στη Μάγχη, που θα ένώνουν τις περιοχές του Παρισιού και του Λονδίνου έτσι ώστε τό περίσσειμα της ύδροηλεκτρικής ενέργειας της Ερώπης σε μία ώριμένη έποχή να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην νότια Άγγλία σε ώρισμένη πάλι έποχή,

ένω για αντάλλαγμα θα μεταδίδεται από το Λονδίνο στο Παρίσι ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από κάρβουνο, σε εποχή που δεν θα επαρκή εκεί η υδροηλεκτρική δύναμη. Το σχέδιο αυτό θα στοιχίσει περίπου 15.000.000 λίρες.

Τηλεφωνικές εγκαταστάσεις στα άγροκτήματα...

Θα ήταν πολύ δαπανηρό να τοποθετήσουμε τηλεφωνικά καλώδια σε όλα τα διασκορπισμένα άγροκτήματα της Αυστραλίας, στα όποια εκτρέφονται κυρίως πρόβατα. Ωστόσο έγινε αρχή να συζητούν με το παγκόσμιο τηλεφωνικό δίκτυο μέσω του ραδιοτηλεφώνου. Οι πρώτες εγκαταστάσεις γίνονται στην περιοχή Μπρόκιν Χιλλ της Νέας Νοτίου Ουαλίας. Ο συνδρομητής δεν έχει παρά να σηκώσει τη συσκευή και να πιάσει το κουμπί για να καλέσει τον χειριστή της περιφέρειας του. Γίνονται δεκτά τηλεφωνήματα για κάθε πόλη της Αυστραλίας και για τις περισσότερες ξένες χώρες.

Οι άγελάδες βγάζουν περισσότερο γάλα αν...

Σε εκατό βουστάσια της Σκωτίας έγινε ένα πείραμα που κράτησε έξι εβδομάδες. Τα πειραματόζωα ήταν χίλιες άγελάδες και το αποτέλεσμα του πειράματος έδειξε ότι το γάλα που βγάζουν είναι κατά 1/5 περισσότερο αν τους δίνουμε να τρώνε ιωδιούχες πρωτεΐνες. Στις 500 άγελάδες έδωσαν ιωδιούχες πρωτεΐνες και έβγαλαν 10.000 γαλόνια περισσότερο γάλα από τις υπόλοιπες 500 που έτρωγαν την κανονική τους τροφή. Έπειδή η δαπάνη για την πρωτεΐνη ήταν μόνο 19-15 σελλ. για κάθε άγελάδα, το κέρδος του χωρικού δεν ήταν λιγότερο από 10-20 σελλ. σε κάθε ζώο, αφού βέβαια αφαιρούσε και τη δαπάνη των άλλων τροφών που τους έδινε.

Το πείραμα αυτό που έγινε σε πολλά ζώα επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα προηγούμενων πειραμάτων χορηγώντας σε άγελάδες ιωδιούχων πρωτεϊνών και μας δίνει την ελπίδα πως θα μπορέσουμε να αυξήσουμε την παραγωγή του γάλακτος χωρίς να αυξήσουμε τον αριθμό των ζώων. Ωστόσο το πείραμα αυτό δεν κατήγγισε όλες τις αμφισβητήσεις μας σχετικά με το αν είναι ακίνδυνη αυτή η διαίτα. Στην υγεία των ζώων δεν παρατηρήθηκε καμία βλαβερή επίδραση ούτε την εποχή του πειραματισμού ούτε όταν έφτασε η περίοδος του αρμέγματος. Ο δρ. Κ. Α. Μπλάιτερ, όμως του Ίνστιτούτου Γαλακτοκομικών Έρευνών Hannah, στο Άιρ, που είχε αναλάβει το πείραμα, δεν συνιστά την χρησιμοποίηση της μέθοδου αυτής σε μεγάλη κλίμακα προτού νεώτερα πειράματα διώξουν κάθε αμφισβόλια ότι η νέα διαίτα δεν συντομαίνει την παραγωγική περίοδο της ζωής μιας αγελάδας ούτε βλάπτει την υγεία της.

Φωτεινά χρώματα...

Τόσο έχει προοδεύσει η τεχνική τους από την προπολεμική εποχή, ώστε τα φωτεινά χρώματα, αυτά που λάμπουν στο σκοτάδι είτε με δικό τους φωσφορισμό είτε με την επίδραση όρατος ή και «μαύρου φωτός» — κατασκευάζονται έτσι, ώστε να αποθηκεύουν ή να εκπέμπουν τώδεκά φορές μεγαλύτερο από ότι οι προπολεμικές βλες. Μεγάλη πρόοδος γίνεται συγχρόνως στις «Ηνωμένες Πολιτείες και στην Ρωσία.

Μία αίθουσα χορού στην Πενσυλβανία, με πλάτος 20 μ. και μήκος 30 μ., φωτίζεται μόνο με φωτεινά χρώματα. Ο φωτισμός κοντά στους τοίχους είναι αρκετός ώστε μπορεί κανείς να διαβάσει τον κατάλογο των φαγητών. Με τα φωτεινά χρώματα που αποπελαινούνται από θειούχο κασσίτερο, θειούχο κάδμιο, θειούχο ασθένιο ή στρόντιο με μία προσθήκη χαλκού,

βισμούθιου, αργύρου ή μαγγανίου, μπορούμε να διαποτίσουμε χαρτιά, συνθετικές βλες και υφάσματα ακόμη να τα ανακατέψουμε με κομμάτια τούβλων και να τα φήσουμε στο σμάλτο της πορσελάνης.

Και οι Σοβιετικοί καλλιτέχνες χρησιμοποιούν σε μεγάλη έκταση τα φωτεινά χρώματα και πολλοί ηρώες του Μαξισμού έχουν αποθανάτιστη με μία μέθοδο που αντιστοιχεί με τα πολύχρωμα τζάμια των παραθύρων που παριστάνουν Χριστιανούς Άγιους.

Οι Ρώσοι ισχυρίζονται ότι έχουν φτιάξει νέα φωτεινά μίγματα για λαμπτήρες φθορισμού, ανώτερα από τα ξένα και βρήκαν τουλάχιστον ένα τρόπο χρησιμοποίησής τους στη βιομηχανία. Τα χρησιμοποιούν για να δοκιμάζουν τα μέταλλα αντικείμενα. Αφού κυθή στο καλούπι, βουτάμε το μεταλλικό μέρος σε φωτεινό μίγμα. Έτσι το βγάζουμε και το αφήνουμε να στεγνώσει. Όταν το δούμε στις άκτινες ενός ειδικού λαμπτήρα, η φωτεινή δλη που έχει εισχωρήσει στους πόρους του μετάλλου, δείχνει κάθε ελάττωμα που δεν βλέπει το μάτι.

Πώς θα διατηρούνται τα άνθη...

Μία μέρα ένα λουλούδι έπεσε έντελως τυχαία μέσα σε μία διάλυση που χρησιμοποιούσαν για τη διατήρηση παλαιών χειρογράφων. Αυτό έκανε τους αδελφούς Π. και Σ. Τζόφφν' αρχίσουν μία έρευνα που τελείωσε με την ανακάλυψη μιας μεθόδου για να διατηρούμε, σχεδόν για πάντα, τους φυτικούς και ζωϊκούς ιστούς. Το λουλούδι διατήρησε το σχήμα του όχι όμως και το χρώμα του. Ωστόσο βρέθηκαν μέθοδοι σταθεροποίησης των χρωμάτων πρώτα για το κόκκινο, ύστερα για το άσπρο και το κίτρινο και, τον περασμένο χρόνο, για το πράσινο.

Η δουλειά αυτή συνεχίζεται περισ-

σότερο από είκοσιπέντε χρόνια τώρα. Και η συλλογή θειγμάτων των αδελφών Τζόφφν έχει μερικά που χρονολογούνται από 19 χρόνια. Όλα τα χημικά παρασκευάσματα που πουλιούνται τώρα στην Αμερική για την διατήρηση των λουλουδιών, περιέχουν ένα παράγωγο ναφθαλίνης που ξεραίνει το λουλούδι και σταθεροποιεί το χρώμα του καθώς και μία συνθετική δλη που προφυλάσσει το λουλούδι από την υγρασία και τα μικρόδια.

Την ιδέα αυτή, από διακοσμητική άποψη, την εκμεταλλεύονται τα θέατρα, οι καπελλοδράς και εκείνοι που σολλίζουν βιτρίνες και τις μορφωτικές και επιστημονικές της εφαρμογές τα μουσεία, οι γεωπονικοί σταθμοί και οι βοτανολόγοι.

Η τελευταία εξέλιξη της νέας αυτής μεθόδου είναι η διατήρηση ιστών του σώματος του ανθρώπου για ιατρικές έρευνες.

Αποστείρωση των τροφών με ακτίνες...

Πειράματα που έγιναν στο Τεχνολογικό Ίνστιτούτο της Μασαχουσέτης έδειξαν ότι μπορούμε να αποστείρουμε περίφημα πολλά νοπά τρόφιμα, φάρμακα κλπ. με ακτίνες Χ και καθοδικές ακτίνες, χωρίς να αυξήσουμε την θερμοκρασία περισσότερο από 2 βαθμούς Κελσίου. Οι οργανισμοί που υπάρχουν στο νερό που έχουμε σε δοχεία, στο γάλα, στα αρώματα, στο χυμό του μήλου, στο έδαφος και στα χειρουργικά ράμματα, καταστράφηκαν με ακτίνες ραδιενέργειας που κυμαίνονται μεταξύ 10.000—8.000.000 μονάδων. Παρατηρήθηκε ότι οι καθοδικές ακτίνες έχουν το ίδιο αποτέλεσμα και μάλιστα ενεργούν ταχύτερα. Σήμερα μελετάται το αποτέλεσμα της ακτινοβολίας στα λίπη και στις βιταμίνες των τροφών.

Η έρευνα αυτή είναι πολύ σπουδαία γιατί αποτελεί μέρος των έρευνών που γίνονται σε όλο τον κόσμο για νέες βρεθούν μέθοδοι αποστείρωσης

των νωπών τροφών, που δὲν θὰ ἀλλάζουν τὴν σύνθεσιν, τὴ γέυσιν καὶ τὴν ἐμφάνισή τους, ὅπως γίνεται σήμερα. Ἡ πρακτικὴ τῆς ὁμοῦ σημασία δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπεριτιμωθῇ. Ἀκόμη δὲν ἔχουν ἐξετασθῇ οἱ ἐμπορικὲς τῆς ἀπόψεως καὶ κάθε σημαντικὴ ἐξάπλωση τῆς χρησιμοποίησιν τῶν ἀκτίνων X στὴν βιομηχανία μπορεῖ νὰ συνεισφέρει καὶ ὁρισμένους κινδύνους, κυρίως γιὰ τοὺς ἐργάτες ποὺ θὰ κάνουν αὐτὴ τὴ δουλειὰ καὶ γι' αὐτὸ θὰ ἀπαιτοῦνται ἀναγκαστικὰ μεγάλες προφυλάξεις.

Δύο νέα μικροσκόπια...

Ἡ ἐπιτυχημένη κατασκευὴ τοῦ ἡλεκτρονικοῦ μικροσκοπίου, ἀναθάρρυνε τὴν ἀνακάλυψιν ὀργάνων ποὺ ἀξιοποιεῖν ἄλλα πεδία δράσεως. Ὁ Κ'ὼντ Μανιάν, στὸ Κολλέγιο τῆς Γαλλίας, στὸ Παρίσι, κατασκευάζει ἕνα προτονικό μικροσκόπιο, ποὺ ἀναμένεται ὅτι θὰ μεγεθύνῃ ἕνα ἀντικείμενο 3 4 φορές περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ τηλεϊότρο ἡλεκτρονικό μικροσκόπιο, ποὺ κι αὐτὸ πάλι μεγεθύνει ἕνα ἀντικείμενο 200 φορές περισσότερο ἀπὸ τὸ ὀπτικό μικροσκόπιο ποὺ χρη-

σιμοποιεῖ ὑπεριώδεις φῶς. Ὡστόσο τὰ προτόνια δὲν ἔχουν τὴν διεισδυτικὴ δύναμιν τῶν ἡλεκτρονίων, γι' αὐτὸ ἡ χρησιμοποίησις τοῦ προτονικοῦ μικροσκοπίου θὰ περιορισθῇ σὲ εἰδικὰς μελέτας.

ὑπάρχουν πληροφορίες ὅτι ὁ Π. Κ. Κιρκπάτρικ, στὸ Πανεπιστήμιο Στάνφορντ, ἐπέτυχεν αὐτὸ ποὺ ὡς τώρα τὸ ἀθεωροῦσαν ἀδύνατον. Βρῆκε μιά μέθοδον νὰ νικήσῃ τὴν παράδοξον ἰδιότητα ποὺ ἔχουν οἱ ἀκτίνες X, νὰ μὴν μποροῦν νὰ ἀντανακλασθῶν παρὰ μόνο ἀπὸ πολὺ μικρὴ γωνία. Κατεσκεύασεν ἕνα σύστημα ὀριζοντίων καὶ καθέτων κατόπτρων μὲ τὸ ὁποῖο γίνεται πραγματικότης τὸ μικροσκόπιο τῶν ἀκτίνων X. Τὸ ὄργανον αὐτὸ δὲν θὰ ἔχῃ τὴ μεγεθυντικὴ δύναμιν τοῦ ἡλεκτρονικοῦ μικροσκοπίου, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀπλούστερον καὶ θὰ ἔχῃ τὸ μεγάλο πλεονέκτημα ὅτι μ' αὐτὸ, θὰ μποροῦμε νὰ ἐξετάζωμε ζωντανούς ὁργανισμούς. Μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ βλέπουμε ἀντικείμενα κατὰ 1/20 μικρότερα καὶ ἀπὸ τὰ πρὶν μικρὰ ποὺ βλέπουμε μὲ τὸ ὀπτικό μικροσκόπιο ποὺ χρησιμοποιοῦται φῶς βραχέων κυμάτων, καὶ θὰ βοηθηθῶμε πολὺ ἀπὸ τὴν ἐρευνα στοιχείων στὰ ὁποῖα δὲν διεισδύει ἀκόλα τὸ φῶς ἢ τὰ ἡλεκτρόνια.

Ὁ κινηματογράφος περνᾷ κρίσιν;

Τῆς DILYS POWELL

(Ἀπὸ τὸ «The Sunday Times», Λονδίνο).

Αραγε ὁ κινηματογράφος ἔχει μέλλον ἢ ἀπλῶς παρλιθόν; Μία κινηματογραφικὴ ἐπιχείρηση στὸ Λονδίνο περιέλαβεν στὸ πρόγραμμά της ὁρισμένες παλιὲς βωβὲς ταινίες. Βλέπουμε τὸν Τσάπλιν — ὅχι τὸν Τσάρλς Τσάπλιν ἀλλὰ τὸν Τσάρλη, τὴν ἐποχὴν ποὺ ἀκόμα δὲν εἶχε ἀποκτήσῃ κοινωνικὴ συνείδηση — νὰ κἀν φοβερὲς χωριατιὲς στὸ ἐργαστήριον ἑνὸς ὁδοντογιατροῦ· βλέπουμε βασιλικὲς ἐπισκέψεις, τὸν Μάτ καὶ τὸν Τζέφ, τοὺς Χαϊλάντερς νὰ σχηματίζουν τετράδες καὶ ὕστερα νὰ χωρίζονται σὲ δυάδες γιὰ νὰ σώσουν τὴν Μίς Ρίτς τὴν κόρη τοῦ Συνταγματάρχου.

Οἱ θεατὲς γελοῦν μὲ τὴν ἀπλὴ ἱστορία τοῦ Τζέφ τοῦ Παγιδευτῆ, ποὺ ἡ γυναίκα του πιάνει τὸ πόδι της στὴν παγίδα, ἐνῶ τὸ μωρὸ ξεφωνίζει στὸ σπίτι ποὺ ἔχει πιάσει φωτιά· ἀραγε ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι ἀτλούστερη ἀπὸ τὶς σημερινές; π.χ. τὴν ἱστορία τοῦ κυρίου ποὺ «διηλύει σιτὴ Σαγκάη τὴ μαύρη ἀγορὰ μὲ μιὰ δυνατὴ γροθιά»;

Πολὺ ἀμφιβάλλω. Εἶναι φορές ποὺ ὁ κινηματογράφος σοῦ κάνει τὴν ἐντύπωση ὅτι βροῖσκεται στὸ ἴδιο ση εἶδος ποὺ βροῖσταν στὰ 1914, μὲ τὴ διαφορά βέβαια πὼς σήμερα μπορεῖ νὰ λή-

καθὼς καὶ νὰ δείχνῃ ἀνοησίες.

Βέβαια δὲν ὑπάρχει ἕνας κινηματογράφος, ἀλλὰ πολλοὶ ἐθνικοὶ κινηματογράφοι ποῦ, ὅπως κάθε ἐντόπια μορφή τῆς τέχνης, ἔχουν τὴν ἀκμὴ καὶ τὴν παρακμὴ τους. Ὅταν λέμε «οἱ ταινίες», ἔχουμε στὸ νοῦ μας τὶς ἀμερικανικὲς ταινίες. Τὴν ἐποχὴ τῆς δόξας του ὁ ἀμερικανικὸς κινηματογράφος παρουσίαζε τὸν παγκόσμιον ἄνθρωπον· οἱ αἰσθηματικὲς του ταινίες καὶ οἱ κωμωδίες του εἶχαν ἀγκαλιάσει ὅλον τὸν κόσμον. Τὸ Χόλλυγουντ ἀκόμη καὶ σήμερα μπορεῖ νὰ γυρίσῃ ταινίες μὲ συγκίνηση καὶ καταπληκτικὴ δράση, ὅπως καὶ, μερικὲς φορές, ζωντανὰ καὶ ξεκαρδιστικὲς κωμωδίες. Ὡστόσο αὐτὸ γίνεται ὅλο καὶ πρὸς σπάνια.

Κι ἄλλες χώρες εἶχαν τὶς δημιουργικὰς τὰς ἐποχάς: ἡ Σουηδία, ἡ προναζιστικὴ Γερμανία, οἱ Ρῶσοι μὲ τὸ ξέσπασμα τῆς ἐπαναστατικῆς τους φλόγας. Καὶ μερικὲς ἀπ' αὐτὰς δὲν εἶχαν μόνο μιὰ ἀνθήσιν. Ὑστερα ἀπὸ τριάντα ἄκαρπα χρόνια ἀρχισε ἡ ἀναγέννησις τοῦ κινηματογράφου τῶν Σκανδιναβικῶν χωρῶν, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας. Ὁ Βρετανικὸς κινηματογράφος ἐαναγύριεν στὴ ζωὴ καθυστερημένος. Σήμερα, γιὰ πρώτη φορὰ

Ἡ ὅλη γιὰ τὴν σεισμολογίαν σειρά «Ἡ ἐπιστήμη στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου» εἶναι παρμένη ἀπὸ τὰ περιοδικὰ: «*Journal of Applied Physics*», Ἡνωμ. Πολιτείας, «*The Engineer*», Λονδίνο, «*Popular Science*», Νέα Ὑόρκη, «*Chemical and Engineering News*», Οὐάσιγκτον, «*Chemical Industries*», Νέα Ὑόρκη, «*Food*», Λονδίνο, «*Chemical Engineering*», Νέα Ὑόρκη, «*Electronics*», Νέα Ὑόρκη, «*Farmer's Weekly*», Λονδίνο, «*The Times*», Λονδίνο, «*Refrigerating Engineering*», Νέα Ὑόρκη.

ἀπὸ τὸ 1918, ἀναγνωρίζεται διεθνῶς.

Πρὶν ἀπὸ εἴκοσι χρόνια τὸ Χόλλυγουντ, πού πρὸς τὸ τέλος τῆς περιόδου τοῦ βωβοῦ κινηματογράφου εἶχε ἀρχίσει νὰ νοιώθῃ τὴν ἀδιαφορία τοῦ κοινοῦ, σώθηκε χάρις στὴν ἐπιτυχία πού εἶχαν οἱ ὁμιλοῦσες ταινίες. Τὸ Χόλλυγουντ σώθηκε ἀλλὰ οἱ κινηματογράφοι τῆς Εὐρώπης πού ἔπαιζαν ταινίες σὲ γλώσσες ἀκατανόητες στὸν περισσότερο κόσμον, ἔχασαν τὶς διεθνεῖς τους ἀγορές· στὴν πραγματικότητα, ἡ τεχνικὴ πρόοδος, ἀπὸ οἰκονομικὴ ἄποψη, ἦταν γι' αὐτοὺς πολὺ επικίνδυνη. Σήμερα ἡ τεχνικὴ πρόοδος φέρνει ἕναν καινούριον κίνδυνον, τὸν κίνδυνον νὰ χάσῃ ὁ κινηματογράφος τὸν ἀρχικὸ του σκοπὸν, δηλ. νὰ δίνῃ μιὰ ἀνθρώπινον ἱστορίαν. Αὐτὸ ἔπαθε ὁ ἀμερικανικὸς κινηματογράφος. Οἱ ταινίες τοῦ Χόλλυγουντ ἔχουν τόση ἐξωτερικὴ γυαλάδα, ὥστε ὁ θεατὴς σπάνια μπορεῖ νὰ δῇ ποῖ εἶναι τὸ νόημά τους. Καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ Χόλλυγουντ ὅμως ἔχουν γίνῃ τεχνικὲς πρόοδοι: πρόοδος στὰ χρώματα, μὲ τὸ Γερμανικὸ Ἀγκφακόλор καὶ τὸ νέο καὶ ἀκόμη μυστικὸ Γαλλικὸ Ρουκολόρ· καὶ ἔχουν γίνῃ καὶ πρόοδοι στὶς μεθόδους τῆς παραγωγῆς.

Ὅποιος πῆγε σὲ εὐρωπαϊκὸν στούντιο θὰ θαύμασε τὴ φαινομενικὴ ἀσυνείδησιν πού βασιλεύει ἐκεῖ μέσα: οἱ ἡθοποιοὶ βαρυνοῦνται νὰ περιμένουν ἐνῶ οἱ ἡλεκτρολόγοι παιδεύονται μὲ

τὰ φῶτα τοῦ μικροῦ ἐπιβατικῆς πλοίου πού πρέπει νὰ περνᾷ στὸ βάθος τῆς σκηνῆς. Ἀλλὰ τὴν ὥρην τῆς σκηνῆς ἔχουν γίνῃ φοβερὲς μεταβολές. Ὁ Ἀλφρεντ Χίτσκοκ δοκίμασε τὸ δεκάλεπτον γύρισμα, ὅπως τὸ ὀνομάζει· δηλαδὴ μιὰ σκηνὴ πού κρατᾷ δέκα λεπτά καὶ γυρίζεται μεμιάς ἀντὶ νὰ τραβιέται σὲ πολλὰ μικρὰ σκηνές.

Στὴν Ἀγγλίαν ὅμως δοκιμάζεται κάτι ἀκόμη πὺ καταπληκτικόν: τὸ σύστημα πού εἶναι γνωστὸ ὡς «ἀνεξάρτητο πλαίσιο». Σὲ γενικὲς γραμμὰς ἀνεξάρτητο πλαίσιο σημαίνει: χωρισμὸς τοῦ πλαισίου ἢ τοῦ βάθους τῆς σκηνῆς ἀπὸ τοὺς ἡθοποιοὺς. Τὰ σκηνικὰ εἶναι τραβηγμένα ἀπὸ πρὶν καὶ οἱ ἡθοποιοὶ παίζουν μπροστὰ σὲ ὀθόνες στὶς ὁποῖες προβάλλονται κάθε φορὰ οἱ φωτογραφίες τῶν σχετικῶν σκηνῶν. Σκοπὸς τῆς νέας μεθόδου εἶναι νὰ γίνῃται οἰκονομία σὲ χρόνον καὶ χρήμα, γιατί μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ μένει ἐλεύθερος ὁ διευθυντὴς σὲ ὅλη τὴ δύσκολη περίοδος τοῦ γυρίσματος τῆς ταινίας νὰ συγκεντρώῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ὄχι στὰ σκηνικά, ἀλλὰ στοὺς ἡθοποιοὺς. Καὶ ὁ Νταϊνβιντ Ρῶνσλεϋ, αὐτὸς πού ἀνακάλυψε τὸ ἀνεξάρτητο πλαίσιο, προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ καὶ ἕνα ἄλλο, ἀκόμη πὺ ἐπαναστατικὸν σύστημα. Θέλει νὰ μὴν χρησιμοποιῇ τὸ κινηματογραφικὸν μηχανήμα, ἀλλὰ τὸ μηχανήμα τῆς τηλεοράσεως. Αὐτὸ σημαίνει, ὅπως καταλαβαίνω, ὅτι ὁ διευθυντὴς ἀντὶ νὰ γυρίξῃ τμηματικὰ καὶ νὰ δίνῃ

τὶς φωτογραφίες σὲ ἄλλον γινὰ νὰ τὶς τακτοποιῇ, θὰ μπορῇ ὁ ἴδιος τὴν ὥρην πού φωτογραφίζονται οἱ σκηνές νὰ βλέπῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δουλειᾶς του καὶ νὰ ἐλέγχῃ τὴν ἐκτύπωση.

Ὅι ὑποστηρικτὲς τοῦ ἀνεξαρτήτου πλαισίου πιστεύουν ὅτι θὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ἡθοποιοὺς καὶ τὸν διευθυντὴ ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῆς τεχνικῆς. Οἱ ἐπικριτὲς τοῦ ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ γύρισμα τῶν σκηνικῶν ἀπὸ πρὶν, θὰ ἐμποδίσῃ τὴ φαντασίαν τῆ στιγμῆς τῆς ἐρμηνείας. Αὐτὸ θὰ τὸ κρίνουμε ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα. Φαντάζομαι ὅμως πὺς ὁ κινηματογράφος ἔχει φτάσει σὲ κρίσιμη στιγμὴ: τόσο κρίσιμη ὅσο καὶ πρὶν ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ὅταν παρουσιάστηκαν οἱ ἡχητι-

κὲς ταινίες. Ἡ συγκέντρωση στὶς τεχνικὲς λεπτομέρειες ἔβλαψε παρὰ πὺν ὠφέλησε τὶς κινηματογραφικὲς ταινίες μέσα στὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια. Ἐκεῖνο πού χρειάζεται σήμερα εἶναι νὰ ξαναγυρίσουμε στὸν ἀνθρώπον, πού ἡ μορφὴ του χάθηκε μέσα στὴ λάμψη τῆς μηχανικῆς προόδου. Ἄν τὰ «ἀνεξάρτητα πλαίσια» ἢ τὸ «δεκάλεπτον γύρισμα», ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλο πλαίσιο ἢ γύρισμα μπορῇ νὰ μᾶς ξαναδώσῃ τὴ θέρμη μιᾶς παλιάς ταινίας τοῦ Γκρίφφιθ, ἐγὼ τουλάχιστον θὰ νοιώσω μεγάλη εὐγνωμοσύνη.

Στὴν πραγματικότητα δὲν θὰ λυτόμουν καθόλου νὰ ξαναγυρίζε κάπου-κάπου ὁ κινηματογράφος σὲ ταινίες σὰν τὸν Τζῶε τὸν Παγιδευτή.

ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΚΑΛΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Εἰκόνες τοῦ RONALD SEARLE

Σήμερα θέλουμε ὅλοι ὑψηλὴ διάνοησιν: τίποτ' ἄλλο δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ ὡς ὑπόθεσις τῶν ἔργων μας, ὅσο ὁ Σαίξπηρ, ὁ Νίτσε, ὁ Μωπασσάν, ὁ Ντοστογιέβσκι ἢ τὸ τελευταῖον ψυχολογικὸ μυθιστόρημα. Ὑστερὰ ἕνα συνεργεῖο διακεκριμένων συγγραφέων ἀναλαμβάνει νὰ ἐργαστῇ γιὰ τὴν προσαρμογὴν τοῦ διαλόγου· οἱ ἔξυπνοι διευθυντὲς κατορθώνουν θαύματα εἰρωνείας, φαντασίας καὶ συμβολισμοῦ· τελικὰ οἱ πάρα πολὺ ἐξυπνοὶ κριτικοὶ μας συζητοῦν μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον γινὰ τὶς λεπτομέρειες τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν τῶν ἀριστουργημάτων... Πόσο πὺ ἀπλὸ

ἦσαν τὸ γούστο καὶ οἱ συγκινήσεις τῶν ἀνθρώπων πού πῆγανιναν στὸν κινηματογράφον τὶς πρῶτες τοῦ ἐνδοξοῦς ἡμέρας. Εὐκόλῃ προκαλοῦσε κανεῖς ἐνθουσιασμόν, γέλιο καὶ δάκρυα· οἱ ὑποθέσεις τῶν ἔργων ἦσαν χονδροειδεῖς. Μὲ φωτογραφικὰ τρικ ἐρχοῦνταν κάτω τὰ σπίνια.

Γιὰ νὰ γράψῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ κινηματογράφου στὴ θριαμβευτικὴν του ἐκείνην ἐποχὴν, τὸ Ἰνστιτοῦτο Βρετανικῶν Ταινιῶν συνέστησε στὰ 1946 μιὰ Ἐπιτροπὴν Ἑρευνῶν. Τὸ πρῶτον ὅλικο τῶν ἀναζητήσεων τῆς συλλογῆς στὸ βιβλίον, «Ἡ ἱστορία τῆς Βρετανικῆς Ταινίας

1896—1906» (ἐνδ. Allen and Unwin, Λονδίνο). Οἱ συγγραφεῖς του, Ρυχὴλ Λόου (κόρη τοῦ σαιτιστογράφου Ντσαϊβιν: Λόου) καὶ Ρότζερ Μίνβελ, κριτικὸς κινηματογραφικῶν ταινιῶν, ἔκαναν μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια περιλήψεις χιλιάδων ταινιῶν ποὺ ὑπῆρχαν στοὺς καταλόγους τῶν παραγωγῶν καὶ μάλιστα κάθε ταινία τὴν συμπληρώνουν μὲ τὴν πινακίδα ποὺ ἔχει: «καθαρή καὶ ἐξυπνή», «πολὺ ζωηρή», «πάρα πολὺ ἀσεία», «οἱ ἐκφράσεις φαίνονται καθαρά» κτλ. Τὰ σχολία τοὺς γιὰ μερικoὺς ἀπὸ τοὺς πρώτους παραγωγoὺς καὶ τὰ καλύτερά τοὺς σενάρια ἀναδημοσιεύονται στίς πάρα κάτω σελίδες ἀρχίζοντας μ' ἓνα βιογραφικὸ σημείωμα ἐνὸς μεγάλου πρωτοπόρου, ποὺ εἶναι πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑρευνῶν ποὺ ἀναφέρειμα παραπάνω.

Ὁ Σέσιλ Χέτγουορθ γεννήθηκε στὰ 1874. Στὸν κόσμον τοῦ κινηματογράφου μπῆκε στὰ 1896 καὶ ἀργότερα περιώδευσε τὴ χώρα προβάλλοντας διέξ του κινηματογραφικὲς ταινίες. Στὰ 1897 δημοσίευσε τὸ

πρῶτο κινηματογραφικὸ ἔγχειρίδιο, καὶ δυὸ χρόνια ἀργότερα, ἀφοῦ γύρισε ὠρισμένα φιλμ γιὰ λογαριασμὸ τῶν Μακ Γκάϊρ καὶ Μάουκους (ποὺ ἦ-αν πράκτορες τοῦ Ἑδισον στὸ Λονδίνο) ἄρχισε νὰ γυρίζῃ λίγα ἔργα. Ἀπὸ τὰ 1906 ὅμως ἡ ἐταιρεία Χέτγουορθ γύριζε κάπου 200 ταινίες τὸ χρόνο.

Τὸ παρακάτω σενάριο ἀναφέρεται σὲ μιὰ ταινία ποὺ γυρίστηκε στὰ 1902 Ἦσαν μιὰ ἀπὸ τίς πρῶτες ταινίες μὲ δραματικὰ ἔπεισ-δια, ἐνῶ τὰ παλαιότερα ἔργα ἦσαν διδακτικά, φανταστικὰ καὶ κωμωδίες.

«Υπὸ τὰ ὄπλα»

Πῶς ἓνας Ἄγγλος ἀνταποκρίνεται στὴν ἀνάγκη τῆς χώρας του.

Σκηνὴ 1η: Ἐνας κομψευόμενος συναντᾷ δυὸ γοητευτικὲς κυρίες σ' ἓνα γραφικὸ πάρκο. Γρήγορα γνωρίζεται μαζί τους καὶ τίς πείθει νὰ τίς συνοδεύσῃ στὸν περίπατό τους.

Σκηνὴ 2α: Στὸν περίπατό τους συ-

ναντοῦν ἓναν ἐφημεριδοπώλῃ. Ὁ δανδὴς ἀγοράζει μιὰν ἐφημερίδα στὴν ὁποία δημοσιεύεται ἔκκληση τῆς χώρας ποὺ ζητᾷ ἰθελοντὲς γιὰ τὸ μέτωπο. Ὁ κομψευόμενος ἀνάβει ἀπὸ πατριωτισμὸ καὶ ὑπακούοντας στὴ φωνὴ τῆς πατρίδας ἀποχαιρετᾷ βιαστικὰ τίς ὁμορφες φίλες του ποὺ μένουν κάπως οαστισμένες.

Σκηνὴ 3η: Ἐνας σιδηροδρομικὸς σταθμὸς μὲ μεγάλη κίνηση ὅπου ὁ ἄλλοτε δανδὴς—ποὺ τώρα φορεῖ χακὶ στολὴ—ἀποχαιρετᾷ παλιούς φίλους του ποὺ πῆγαν στὸ σταθμὸ νὰ τὸν ἀποβγάλουν. Ὑστὲρα πηδᾷ στὸ τραῖνο καὶ φεύγει γιὰ τὸ μέτωπο μὲ τίς εὐχές τῶν φίλων του.

Σκηνὴ 4η: Ὁ ἥρωάς μας βόλσκαιται μόνος στίς ἀπέραντες πεδιάδες τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς: εἶναι πληγωμένος, ὥστόσο πάντα ἄγρυπνος καὶ δραστήριος. Εἶναι ξαπλωμένος σ' ἓνα χαράκωμα μὲ τὸ ὄπλο του ἐτοιμο. Ρίχνει μερικές τουφεκιές στὸν ἐχθρό.

Σκηνὴ 5η: Βλέπομε τὴν οἰκονομία του στὴν πατρίδα ποὺ τὸν περιμένει μὲ ἀγωνία. Μόλις ἀκούει ὅτι ἔφτασε τρέ-

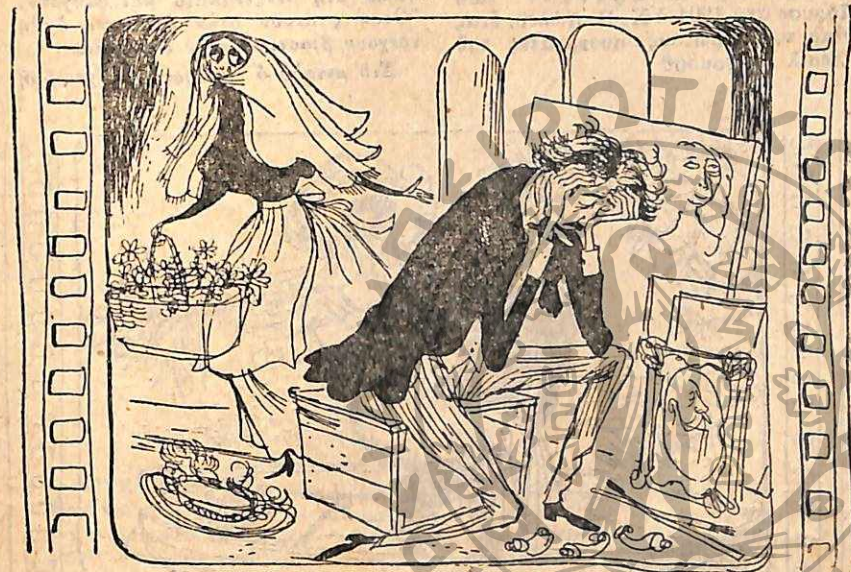
χουν νὰ τὸν συναντήσουν καὶ τὸν φέρουν θριαμβευτικὰ στὸ σπίτι.

Σημείωση γιὰ τοὺς διευθυντὲς κινηματογράφων: Αὐτὴ ἡ ταινία εἶναι ἓνα πλήρες ἐπεισόδιον—ἓνα ἀληθινὸ μυθιστόρημα σὲ μικρὴ γραφία. Φέρνει στὸ σιμερινὸ σινεμά προγράμμα μιὰ πολὺ εὐπρόσδεκτη ἀλλαγὴ.

Ὁ ζωγράφος καὶ ἡ ἀνθοπώλις

Στὰ αἰσθηματικὰ ἔργα ποὺ γύρισε ὁ Ρ. Γ. Πῶλ (1869 1943) περιλαμβάνεται καὶ ἡ παρακάτω ἐπεισ-δικὴ ταινία:

Μιὰ κρῦα χειμωνιάτικη νύχτα ὁ καλλιτέχνης ποὺ ἐργάζεται σκληρὰ γιὰ τὴν τέχνη του καὶ γιὰ νὰ ζήσῃ, ἀκούει κάποιο θόρυβο ἔξω ἀπὸ τὸ ἐργαστήριό του. Ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ βρῖσκει μιὰ ἀνθοπώλιδα ποὺ εἶχε λιγοθυμίσει πάνω στὸ χιόνι. Τὴν σηκώνει, τὴν παίρνει μέσα, καὶ τὴν συνεφέρει μὲ λίγο ποτὸ. Ἀκούγοντας νὰ ἔρχονται καὶ οἱ φίλοι του ποὺ ἦταν στὸ κέ-

φι, τὴν κρύβει πίσω ἀπὸ ἑνα παραβάν· αὐτοὶ ὁμως βρίσκουν τὸ καπέλλο τῆς στὸ πάτωμα. Ὁ ζωγράφος τοὺς πείθει νὰ φύγουν. Κουρασμένοι, ἀπαγορευμένοι, κάθεται κρατώντας τὸ κεφάλι του ἀνάμεσα στὰ χέρια ἐνῶ τὸ κορίτσι ποὺ ἄκουσε τὴν παρατηρήσεις τῶν φίλων του, τοῦ ἀφήνει τὰ ἄνθη τῆς καὶ σκουπίζοντας σιωπηλὰ ἑνα δάκρυ εὐγνωμοσύνης φεύγει ἀπαρατήρητη.

Μιὰ παλιά περιπετειώδης ὑπόθεση πού τὴν γύρισε ὁ Χάγγαρ ἀπειλεῖ ν' ἀνταγωνιστῇ τὸ τεχνικολόγ! Ἐχει τὸν τίτλο «Λαθροθήρες Σολωμοῦ»: Μιὰ σύγκρουση τὰ μεσάνυχτα, πού τελειώνει σ' ἑνα ἐξωφρενικὸ κυνήγι ὅπου ἡ ἀστυνομία φαίνεται ν' ἀγωνίζεται μέσα στὸν ποταμό. Γι' αὐτὴν γίνεται τὸ ἐξῆς σχόλιο: «Ταινία πρώτης ποιότητος καὶ θαυμάσια χρωματισμένη. Ἐχει τὸ πιὸ ρεαλιστικὸ «σεληνόφως» πού ἐπέτυχε ποτέ κανεὶς νὰ δώσῃ σὲ ταινία.»

Μιὰ ἄλλη ὥραια περιπετειώδης ἱστορία ἀναφέρεται στὸν κατάλογο τῆς Κινηματογραφικῆς Ἑταιρείας Κλάρεντον πού ἱδρύσθη στὰ 1904 ὁ Χ. Β. Λώλεϋ, ἑνας ἀπὸ τοὺς πρώτους συνεργάτες τοῦ Σέσιλ Χέπγουορθ:

Ἡ ἀπαγωγή τῆς μνηστῆς

Μία ἐξαιρετικὴ ἱστορία· συναρπάζει τοὺς θεατῆς, θαυμάσια ἐπεξεργασία.

Ὁ κ. φὸν Πότσαουζεν ἀποφασίζει νὰ παντρεῖται μὲ τὸ ζῶρι τὴν κόρη του μὲ ἑναν ἄνθρωπο τῆς δικῆς του ἐκλογῆς. Ἐκείνη δὲν δέχεται καὶ ὅταν βλέπῃ πὼς δὲν κάνει τίποτα μὲ τὰ δάκρυα καὶ τὴν παρακλήσεις, γράφει στὸν ἀγαπημένο τῆς Τζᾶκ Στρόνγκλυ, ὅτι ἂν δὲν τὴν κλέψῃ τὴν ὥρα πού θὰ πηγαίῃ στὴν ἐκκλησιά, θὰ παντρευτῇ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο πού δὲν θέλει.

Ὁ Τζᾶκ εἶναι ἄνθρωπος ἔξυπνος καὶ ἀμέσως καταστρώνει ἑνα σχέδιο. Νοικιάζει μιὰ βενζινάκατο καὶ περιμένει κοντὰ σὲ μιὰ γεφυρούλα τοῦ ποταμοῦ ἀπ' ὅπου θὰ περάσουν τ' αὐτοκίνητα γιὰ νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησιά. Τὸ ἀμάξι τῆς νύφης φτάνει στὴν ὥρα του καὶ ὁ Τζᾶκ ὁρμᾷ, ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ παίρνει θριαμβευτικὰ τὴν νύφη, ἀφήνοντας τὸν κ. Πότσαουζεν ἀναυδο. Βάζει εὐγενικὰ τὴν κοπέλλα στὴ βενζινάκατο καὶ φεύγουν. Ὅταν φτάνουν στὴν ἀπάναντι ὁχθὴ τρέχουν βιαστικὰ στὴν ἐκκλησία.

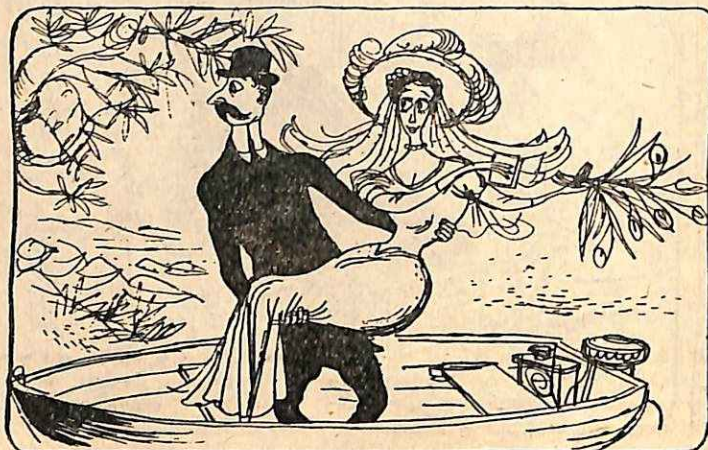
Στὸ μεταξὺ ὁ πατέρας τῆς ἔχει βρῆ

καὶ αὐτὸς μιὰ βενζινάκατο καὶ τοὺς παίρνει ἀπὸ πίσω καὶ τὴ στιγμή ἀκριβῶς πού τὸ νεαρὸ ζευγάρι ἔχει νικήσῃ τὴν ἀντιρροήσεις τοῦ παπᾶ μπαίνει ὁ πατέρας. Διώχνει τὸν Τζᾶκ καὶ ἡ Ἔντα ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ μὲ τὸν πατέρα τῆς καὶ τὸν παπᾶ.

Τότε ἔρχεται ἡ ἐκπληξή — ὁ Τζᾶκ δὲν κατέθεσε ἀκόμη τὰ ὄπλα. Πηγαίνει γρήγορα στὸ ποτάμι καὶ ἀνοίγει μιὰ μεγάλη τρύπα στὴ βάρκα τοῦ κ. Πότσαουζεν, ὅστερα μπαίνει στὸ δικό του πλοιάριο καὶ περιμένει μὲ ἀγωνία τὸ ἀποτέλεσμα. Σὲ λίγη ὥρα ὁ κ. Πότσαουζεν καὶ ἡ κόρη του μπαίνουν στὴ βάρκα γιὰ νὰ γυρίσουν, καὶ οἱ δύο πολὺ θυμωμένοι. Ἀμέσως ὁμως ἡ ὄρη τοὺς ἀλλάζει ὅταν βλέπουν πὼς ἡ βάρ-

κα τοὺς κάνει νερὰ καὶ γρήγορα θὰ βυθιστῇ.

Τότε ἐμφανίζεται ὁ Τζᾶκ μὲ τὴ βενζίνα του καὶ σώζει τὴν κοπέλλα πού ἀγαποῦσε, τὴν ὥρα πού ἡ βάρκα ἦταν ἐτοιμὴ νὰ βουλιάξῃ. Ὑστερα ὁ Τζᾶκ ἐκμεταλλεύεται τὴν περίσταση. Δὲν θέλει νὰ σώσῃ τὸν πεθερὸ παρὰ μόνο ὅταν θὰ τοῦ πῇ πὼς δέχεται τοὺς ὄρους του. Σιγὰ-σιγὰ ἡ βάρκα βυθίζεται καὶ ὁ κ. φὸν Πότσαουζεν κάθε λεπτό πού περᾷ ἀπελπίζεται περισσότερο. Ἀντιστρίβεται ὡς τὴν τελευταία στιγμή ὁ Τζᾶκ ὁμως τὸν σώζει· τὸν τραβᾷ ἀπὸ τὰ πόδια πάνω στὴ βενζίνα· καὶ τότε ὁ γέρος βρεγμένος καὶ ντροπισμένος ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνη του στὸ μέλλοντα γαμβρό του καὶ τοῦ δίνει τὴν εὐχή του.

Ο ΒΟΡΕΙΟΤΕΡΟΣ κινηματογράφος τοῦ κόσμου εἶναι στὸ Αἰβάλο τῆς Λαπωνίας, 500 χλμ. πέρα ἀπὸ τὸν πολικὸ κύκλο. Οἱ Λάπωνες ταξιδεύουν ἑκατοντάδες χιλιόμετρα μὲ ἑλκισθρο γιὰ νὰ δοῦν τὴς ταινίες. Ἡ πιὸ ἀγαπημένη τους ταινία εἶναι «Ὁ Ταρζάν στὴ Ζούγκλα».

«LA BATAILLE», Παρίσι.

Ο ΤΟΤΟ-ΟΧ-ΤΙΤΣΗ- ΟΤΟΧΟ-ΟΧ-ΤΙΤΣΗ

Τοῦ
NIO JOE
SAN

(Ἀπὸ τὸ
«Orientatie»,
Μπαταβία)

τοὺς διάφορους ἐθνικοὺς πολιτισμοὺς
ποὺ ἐνώνονται στὶς τέχνες τῆς Ἰνδονη-
σίας καὶ ποὺ ξαναζοῦν τώρα μετὰ ἀπὸ
τὸν πόλεμο.

Τὸ πρῶτο πράγμα ποὺ παρατη-
ροῦμε ὅταν νῆμε σ' ἓνα Κινέ-
ζικο θέατρο στὴν Ἰνδονησία εἶ-
ναι ἡ ἑλλειψή αὐλαίας. Τὰ σκηνικά
τοῦ βάθους σχηματίζονται ἀπὸ πλού-
σια κεντητὰ υφάσματα. Ἐπίσης δε-
ξιά καὶ ἀριστερά, στὶς ἐξόδους τῆς
σκηνῆς ὑπάρχουν κεντητές κουρτίνες.
Στὸ προσκήνιο ὑπάρχει ἓνα τραπέζι καὶ
καρέκλες, ποὺ χρησιμοποιοῦνται γιὰ
πολὺ περισσότερα πράγματα ἀπ' ὅτι
μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ στὴν ἀρ-
χή. Μερικοὶ θίασοι τοποθετοῦν ἐκεῖ
τοὺς μουσικοὺς, ἄλλες φορές ὅμως ἡ ὀρ-
χήστρα κάθεται σ' ἄλλο μέρος, ὅ-
σὸσο πάντα ἀπέναντι στοὺς θεατῆς.

Πολλοὶ Εὐρωπαῖοι βρίσκουν τὴ μου-
σική πολὺ σκληρὴ, ἰδιαίτερα στὶς πο-
λεμικὲς σκηνές, ὅταν πελώρια κύμβα-
λα καὶ μεγάλα τύμπανα δημιουργοῦν
ἓνα φρενὸ θόρυβο. Αὐτὸ βέβαια τὸ
κάνουν γιὰ νὰ μιμηθοῦν τὶς πολεμικὲς
συγκρούσεις ὅπως γίνονταν στὰ παλιὰ
χρόνια, ἐνῶ ἀναπαριστοῦν τὴ μάχη
μὲ μιὰ μονομαχία τῶν ἀρχηγῶν τῶν
δύο ἐχθρικών στρατοπέδων. Ὅταν ὁ-
μως ἡ μουσικὴ συνοδεύει τὴν τραγῳδίαν
εἶναι καθόλου σκληρὴ καὶ θορυβώδης.

Μιὰ ἄλλη παράδοση ποὺ ἀμέσως
προσελκύει τὴν προσοχή εἶναι ὁ τρό-
πος μὲ τὸν ὁποῖο εἶναι διαμμένοι ἡ ντυ-
μένοι οἱ ἡθοποιοὶ ποὺ παίζουν τὸ μέ-
ρος τῶν πολεμιστῶν. Στὸ πρόσωπό
τοὺς δίνουν μιὰν ἄγρια ἑκφραση καὶ
τὰ ρούχα τοὺς ἔχουν φανταστικά χρώ-
ματα καὶ σχέδια. (Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ
ἀναφέρω σχετικὰ ὅτι ἕνας πρίγκιπας
τῆς Δυναστείας τοῦ βορείου Τοι καὶ ἓ-
νας Σιρταρτῆς τῆς Δυναστείας Σούνγκ
εἶναι γνωστὸ πῶς ὅταν πῆγαιναν στὸν
πόλεμο φοροῦσαν μάσκες γιὰ νὰ τρο-
μοκρατοῦν τοὺς ἀντιπάλους τοὺς). «Οἱ
ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ οἱ πο-
λιτικοὶ ἄνδρες» ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος
δὲν εἶναι διαμμένοι, γιατί δὲν ὑπάρ-
χει λόγος νὰ προκαλοῦν τὸν τρόμο. Ὅταν
βλέπῃ κανεὶς μερικοὺς στρα-

τηγοὺς νὰ στέκονται πάνω στὸ τρα-
πέζι, αὐτὸ σημαίνει πῶς βρίσκονται
σ' ἓνα ὁρεινὸ ὄχυρό. Μιὰ καρέκλα μπο-
ρεῖ νὰ περισταῖν ἓνα πηγάδι. Γιὰ νὰ
παραστήσῃ ὁ ἡθοποιὸς ἓναν ἄνθρωπο
ποὺ πέφτει στὸ πηγάδι σκαρφαλώνει
στὴν καρέκλα, πηδᾷ καὶ... βγαίνει
ἀπὸ τὴ σκηνή! Γιὰ καὶνον βέβαια ποὺ
δὲν εἶναι μυημένος, ὅλες αὐτὲς οἱ κι-
νήσεις εἶναι ἐντελῶς ἀκατάληπτες.

Ὡς ὅσο ὑπάρχουν καὶ σκηνές στὶς
ὁποῖες χρησιμοποιοῦνται καὶ πε-
ρισσότερα τεχνικὰ μέσα, ὅπως π. χ.
γιὰ νὰ πατᾷ κανεὶς στὸν ἀέρα μέσα
στὰ σύννεφα καὶ σ' ἄλλες θαυμάσιες
ἐντυπωσιακὲς σκηνές, ποὺ συνήθως πα-
ρουσιάζονται σὰ ἔργα μὲ πολλὰ μαγι-
κά, καὶ οἱ Κινέζικοι μῦθοι εἶναι γε-
μάτοι ἀπὸ μάγια.

Ἡ ἰδιορρυθμία τοῦ Κινεζικοῦ θεά-
τρου εἶναι πῶς ὁ θεατῆς δὲν πρέπει
μόνο νὰ βλέπῃ περισσότερα ἀπὸ ὅσα
γίνονται στὴ σκηνή ἀλλὰ νὰ βλέπῃ
«λιγότερα» ἀπὸ καὶνα ποὺ συμβαίνουν.
Στὴ σκηνή π. χ. ὑπάρχουν ἐργάτες
ποὺ ἀλλάζουν τὰ σκηνικά· αὐτοὺς
ὀπιοῦνται πῶς δὲν τοὺς βλέπει ὁ
θεατῆς.

Ἐπειτα, ἂν ἓνας ἡθοποιὸς μετὰ ἀπὸ
ἓνα μεγάλο μονόλογο διψάσῃ, τότε
ἓνας ὑπηρέτης τοῦ θεάτρου τοῦ φέρνει
στὴ σκηνή ἓνα φλυτζάνι τσάι, ἐκεῖνος
τὸ πίνει μὲ τὴν ἡσυχία του, δίνει τὸ
φλυτζάνι στὸν ὑπηρέτη ποὺ τὸ παίρ-
νει καὶ φεύγει — καὶ ὀπιοῦνται πῶς
ὁ θεατῆς δὲν βλέπει τίποτα! Καὶ ἂν
πάλι οἱ πρωταγωνιστῆς ἔσοταθοῦν ὑ-
περβολικά — γιατί τὰ κοστοῦμια ποὺ
φοροῦν δυσκολεῖ τοὺς κρατᾶνε ὁρσιὰ
— ἐμφανίζονται στὴ σκηνή ἄλλοι ἀ-
κόλουθοι καὶ ἀρχίζουν νὰ τοὺς κάνουν
ἀέρα μὲ μεγάλες βεντάλιες. Αὐτὸ δὲν
ἐνοχλεῖ καθόλου τοὺς θεατῆς. Ὅτι τὸ
γεγονός ὅτι ὕστερα ἀπὸ μιὰ αἱματηρὴ
μάχη οἱ νεκροὶ σηκώνονται, ὅταν τε-
λεώσῃ ἡ σκηνή καὶ τρέχουν στὰ
παρασκήνια.

Στὴν Κίνα ποὺ τὰ 90% τοῦ πλη-
θυσμοῦ εἶναι ἀναλφάβητοι, τὸ θέα-
τρο ἔχει μεγάλη μορφωτικὴ ἀξία.

1) Παροπαράδοση κίνηση ποὺ δείχνει
ὅτι ὁ ἡθοποιὸς ἱππεύει.

2) Οἱ ἡθοποιοὶ αὐτοὶ τραβοῦν κουπί.

Στὸ ἄρθρο αὐτό, παρμένο ἀπὸ μιὰ
μηνιαία ἐπιθεώρηση ποὺ βγαίνει στὴν
Μπαταβία περιγράφονται μερικὲς χα-
ριτωμένες παροπαράδοτες συνήθειες
τοῦ Κινεζικοῦ θεάτρου. Μᾶς θυμίζει

Παρουσιάζει την ζωή εθνικών ήρώων ή άλλων σπουδαίων προσώπων με πολύ εκλαϊκευμένο τρόπο. Ο Λίν Γιοϋ Τάνγκ αναγνωρίζει με ειλικρίνεια στο βιβλίο του «Η χώρα μου και οι συμπατριώτες μου» (My Country and My People) ότι πολύ συχνά μια διηγήτρια έχει ζωντανότερη αντίληψη της κινεζικής μυθολογίας και ιστορίας απ' αυτόν, επειδή πάει συχνά στο θέατρο, ενώ εκείνος, με τη Δυτική του μόρφωση, έπρεπε να μάθει αυτά τα δύο πράγματα από τις άνιμαρες σελίδες των σχολικών βιβλίων.

Στην Ίνδονησία παρόμοιο ρόλο παίξει το Κινέζικο κουκλοθέατρο που συχνά το νοικιάζουν να δώσει παραστάσεις, και έτσι προσθέτει στην αγγλική των εορτασμών που γίνονται στους ναούς προς τιμήν διαφόρων θεών. Οι συχνές επαναλήψεις των παραστάσεων είχαν μεγάλη επίδραση στους Κινέζους, ακόμη και σε καίρους που δεν γνώριζαν τη γλώσσα, γιατί μπορούσαν να παρακολουθούν την πλοκή, που την είχαν ήδη διαβάσει στη Μαλαία ή την είχαν ακούσει από τους φίλους τους.

Η ιστορία του κινεζικού θεάτρου χρονολογείται από χιλιάδες χρόνια και μόνο τελευταία ή παράδοσή του έχει συγχρονιστεί. Η δράση τώρα περιορίζεται διαρκώς και λιγότερο σε συμβολικά γεγονότα και έχει γίνει περισσότερο νατουραλιστική. Δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στα σκηνικά.

Το σύγχρονο δράμα, αυτό που βλέπει κανείς κάποτε στην Ίνδονησία από περιοδεύοντες θιάσους που έρχονται από την Κίνα, παίζεται με την ζωντάνια και την τέχνη των έργων της Δύσεως. Φέτο ένας Κινεζικός περιοδεύων θιάσος παρουσίασε ένα δραματικό έπεισόδιο από τον Κινέζο-ιαπωνικό πόλεμο διήρχε και μια ρεαλιστική σκηνή όπου ένας Ιάπων κακοποιός ένας Κινέζος πατριώτης έηθοποιός που έκανε τον πατριώτη είναι αλήθεια πως υπέφερε περισσότερο απ' ότι θα ήθελε! Ίσως θα έρθει ή εποχή όπου τα κλασσικά Κινεζικά έργα θα ανασταλούν με τη βοήθεια των συγχρόνων τεχνικών μέσων. Ώστόσο ελπίζουμε ότι στις σύγχρονες αυτές έρμηνειες θα διατηρηθούν οι παλιές πατροπαράδοτες συνήθειες της αρχαίας Κίνας.

Στη
σκηνή
κρέμονται
σημαίτες
που δείχνουν

ότι πηγαίνουν ταξίδι
(άριστερά) και ότι περνούν
ένα ποτάμι
(δεξιά)

DWIGHT D. EISENHOWER

«Crusade in Europe»

(Σταυροφορία στην Ευρώπη)

(Εκδ. Doubleday, Doran, Νέα Υόρκη)

Κάθε καινούριο βιβλίο πολέμου απομνημονεύματων δίνει νέα ζωή στη στάχτη των αντιθέσεων του τελευταίου Παγκοσμίου Πολέμου που άργοςόβει. Το βιβλίο του Στρατηγού «Αίξενχαουερ, «Σταυροφορία στην Ευρώπη» δεν αποτελεί εξαίρεση.

Τό ότι μια ειλικρινής και τίμια εξιστόρηση προκάλεσε πικρία στη Βρετανία, αυτό δεν αποτελεί τόσο καταδίκη για τον «Αίξενχαουερ» όσο για τους υπερευαίσθητους εκείνους «Αγγλους» εθνικιστές που αισθάνονται υποχρέωση τους να βεβιάζουν δυνατά εκθέτοντας σε κίνδυνο τις «Αγγλοαμερικανικές» σχέσεις, κάθε φορά που κάποιος υποστηρίζει ότι εκτός από την Βρετανική υπήρχε και μια «Αμερικανική» άποψη, για το πως έπρεπε να διεξαχθεί ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος.

Από τα βιβλία τα σχετικά με τον πόλεμο, τουλάχιστον ένα πράγμα βγαίνει καθαρά: ότι άνθρωποι σαν τον Τσώρτσιλ, τον Ρούζβελτ, τον «Αίξενχαουερ», τον Μοντγκόμερυ, τον Μάρσαλ,

Σκίτσο του «Αίξενχαουερ» από τον Vicky στο «News Chronicle», Λονδίνο

και τον Πάττον δεν είχαν πάντα δίκιο.

Αυτοί θα ήταν οι πρώτοι που θα παραδέχονταν αυτή την ολοφάνερη αλήθεια.

Στη «Σταυροφορία στην Ευρώπη» ο «Αίξενχαουερ» δικαιολογεί απόλυτα τη φήμη που έχει σαν ένας από τους μεγαλύτερους επιζώντες οπαδούς της γνώμης ότι χρειάζεται και είναι επιθυμητή μια σταθερή και θερμή φιλία.

Η πίστη αυτή διατρέχει κάθε σελίδα των απομνημονεύματων του. Ώστόσο αυτό δεν τον εμποδίζει να μιλάει με ειλικρίνεια όταν συζητά για τις διαφωνίες του είτε με τον Τσώρτσιλ είτε με τον Μοντγκόμερυ. Τον θαυμάζει κανείς ακόμη περισσότερο για τη χάρη και τη φανερά ειλικρίνεια με την οποία παρουσιάζει και τις δυο απόψεις αυτών των διαφωνιών.

Μας φαίνεται δύσκολο σήμερα να καταλάβουμε ότι ο άνθρωπος αυτός, που στο τέλος του 1943 διωρίστηκε «Ανώτατος Διοικητής των Συμμαχικών

Εκστρατευτικών Δυνάμεων, ήταν τόσο άγνωστος το φθινόπωρο του 1941, ώστε μία Αμερικανική εφημερίδα δημοσιεύοντας τη φωτογραφία του έγραψε από κάτω «Αντικυνοματάρχης Δ. Δ. Έρζενμπινγκ». Ο Αϊζενχάουερ παρατήρησε σ' αυτό: «Τα αρχικά τουλάχιστον ήταν σωστά».

Ως αρχηγός του Τμήματος Έπιχειρήσεων του Υπουργείου Στρατιωτικών, άμεσα υπεύθυνος άπεναντί στον Στρατηγό Μάρσαλ, Αρχηγό του Έπιτελείου, ο Αϊζενχάουερ έλαβε μέρος στις πρώτες συζητήσεις για τη δημιουργία ενός δυνάμει μετώπου στη βορειοδυτική Εξώπη.

Ο Αϊζενχάουερ δέν μές αφήνει καμία άμφιβολία για τη θέση που κράτησε από την αρχή άπέναντί σ' αυτό τό πρόβλημα. Αύτός και ο Μάρσαλ ήταν οι δύο θερμότεροι συνήγοροι της ιδέας να άποκτήσουν οι Σύμμαχοι ένα περιωρισμένο προγεφύρωμα στη Βόρειο Γαλλία στή 1942, και μετά να άκολουθήσει ή μεγάλη άπόδραση, την άνοιξη του 1943.

Όταν στις 22 Ιουλίου έμαθε πως ή πρόταση για την εισβολή στή 1942 είχε άπορριφθή ως έξαιρετικά άπικίνδυνη, διηγείται ο λοχαγός Μπούτοερ, ο Αϊζενχάουερ είπε πως αυτή ή ήμέρα θα μπορούσε να θεωρηθή «ή πιό μούρη της Ιστορίας».

Στά άπομνημονεύματά του πάντως ο Αϊζενχάουερ μές έκθέτει μέ λεπτομέρειες τις πρακτικές άντιρρήσεις που συνάντησε ή πρόταση και παράδέχεται ότι πολλές άμερικανικές γνώμες έπρεπε τότε να άναθεωρηθούν άνάλογα μέ τη θέση της Άγγλίας.

Οι Άγγλοι και Άμερικανοί Ιστορικοί δόσκολα θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν ήθικά την άναβολή της δημιουργίας του δυνάμει μετώπου ως τή 1944, άφού τόσες φορές δέθηκε ή υπόσχεση στους Ρώσους ότι θα άνοιγόνταν γρηγορώτερα.

Άπό στρατηγική άποψη ώστόσο, πάντα θα υπάρχει περιθώριο για διάφορους Ισχυρισμούς σχετικά μέ τό άν μία επίθεση άνατίει των Γαλλικών

άκτών στή 1943 θα μπορούσε να είχε φέρει τό τέλος του πολέμου πολύ νωρίτερα.

Όμως άκόμη και ως τόν Νοέμβριο του 1943 ο Τοώρτσιλ εξακολουθούσε να φωνάζει τους φόβους του για την επίθεση διά μέσου της Μάγχης και να υποστηρίξει επίμονα τά χείδιά του για μία εισβολή στην Γκυγκοσλαβία, στή Δωδεκάνησα και στην Ελλάδα, «τά εύαισθητά κάτω άκρα της Εξώπης».

Ότε δέν άκουσα τόν κ. Τοώρτσιλ να άπιμένη ή να προτείνω πλήρη άγκατάλειψη του σχεδίου» γράζει ο Αϊζενχάουερ. «Η πεποίθησή του, όμως όσο μπορούσα να την καταλάβω, ήταν ότι κάποτε, στή άπώτερο μέλλον, οι Σύμμαχοι θα έπρεπε να διασχίσουν τη Μάχη. Φαινόταν όμως να πιστεύει ότι ή επίθεσή μας θα έπρεπε να γίνει κάπου άλλοθ ως την ήμέρα που ο άχθρς θα έξαναγκαζόταν να άποσύρει τό μεγαλύτερο μέρος των στρατευμάτων του από την βορειοδυτική Εξώπη, όποτε οι Σύμμαχοι θα μπορούσαν να εισβάλουν ήσυχοι και άσφαλεις».

Μία άλλη διαφωνία για την όποια ξεδεύτηκε πολύ μελάνι ήταν ή στρατηγική τού έκτεταμένου μετώπου που υιοθέτησε ο Αϊζενχάουερ μετά την κατάρρευση των Γερμανών στή Νορμανδία. Οι όποστηρικτές του Μοντγκόμερυ και του Πάττον, Ισχυρίζονται ότι άν τους είχαν δοθή άρκατά έφόδια θα μπορούσαν να είχαν τελειώσει τόν πόλεμο από τά Χριστούγεννα του 1944.

Ο Μοντγκόμερυ συνήγόρησε για μία μεγαλύτερη άπιθατική προσπάθεια που για άντικειμενικό της σκοπό δέν είχε τη διάδραση του Ρήνου βορείως του Ρούρ, και την προώθηση στην καρδιά της Γερμανίας. Έπειδή όμως αύτο θα σήμαινε στήση στή όπόλια βρισκόνταν οι Σύμμαχοι από άποψη έφοδίων, δέν θα βοηθούσε μία τέτοια μεγάλη εξόρμηση χωρίς τη βοήθεια του λιμανιού της Άμβέρσας, ο Αϊζενχάουερ υιοθέτησε αντί αυτής της στρατηγικής, την κίνηση προς τόν Ρήνο σέ όλο τό μέ-

τωπο, όσπου να έχουν στή διάθεση τους περισσότερα έφόδια.

Τό να Ισχυριστή κανείς ότι πάνω σ' αυτό τό θέμα ο Μοντγκόμερυ είχε δίκιο και ο Αϊζενχάουερ άδικο, είναι δογματική άνοησία.

Οι άσρητίες του Μόντυ μπορεί να υπερίχουσαν, θα έπρεπε όμως να τονίσουμε ότι σ' αυτό τό θέμα, ο Στρατηγός ντε Γκλίνγκαντ αρχηγός του Έπιτελείου του Μοντγκόμερυ, γράφει: «Είναι δίκαιο να πώ ότι σέ όλο τόν πόλεμο αυτό ήταν τό μόνο σπουδαίο ζήτημα για τό όποτο δέν συμφώνησα μέ την Άρχηγό μου. Πάντα ήσοτήριζα την άντίθεση γνώμη και, επί του προκειμένου, έχω πε.σθ ή περισσότερο από κάθε άλλη φορά ότι είχα δίκιο».

Και όταν μίλησα στον Στρατάρχη φόν Ρόθσταντ για τό πρόβλημα αυτό όποστήριξε άπόλυτα τό σχέδιο του Αϊζενχάουερ. «Κάθε γνώμη ότι οι Σύμμαχοι θα μπορούσαν να προχωρήσουν γρηγορώτερα από ό,τι προχώρησαν τόν Σεπτέμβριο είναι άνοησία» μου είπε. «Αντίθετα προχώρησαν γρηγορώτερα από ό,τι περιμέναμε».

Ένα τρίτο σπουδαίο θέμα για τό όποτο ο Αϊζενχάουερ διαφωνούσε μέ τους Βρεταννους ήταν άν οι Σύμμαχοι έπρεπε να είχαν προλάβει να μπειν στή Βερολίνο πριν από τους Ρώσους. Τόν Μάρτιο του 1945, όταν ο Τοώρτσιλ προκάλεσε αυτή τη συζήτηση, οι Ρώσοι άπήχαν 30 μέλια από τό Βερολίνο ενώ έμας κάπου 300.

Η πώση του Βερολίνου ήταν, λέει ο Αϊζενχάουερ, «σπουδαία από πολιτική και ψυχολογική άποψη, γιατί άποτελούσε τό σύμβολο της τελευταίας Γερμανικής δυνάμει». Άποφάσισα όμως ότι ούτε λογικό ήταν, ούτε σάν άντικειμενικό σκοπό έπρεπε να τό επιδιώξη ο Συμμαχικός Στρατός μέ τις δυνάμει που είχε.

Έτσι προχώρησε μέ τά σχέδια που είχε να άποκόψη τις Γερμανικές δυνάμει στή Δυτική χερσόνησο και να καταυυθνή προς τό τελευταίο «Έθνικό Έρσιομα» των Γερμανών, τις Άδστριακές Άλπεις, όπου οι έκθέσεις της μυστικής όηρησίας έλεγαν ότι ο

Χίτλερ και τά Ές Ές σχεδίαζαν να άντιταξουν την τελευταία ήρωική άντίσταση.

Άφού ή Εξωπατική Συμβουλευτική Άποστολή είχε καθορίσει, ήδη από τά 1944, τις μελλοντικές ζωές κατοχής της Γερμανίας και συμφώνησε για τον συμμαχικό έλεγχο του Βερολίνου, είναι δόσκολο να δοθμε τί πολιτικό πλεονέκτημα έλπισε ο Τοώρτσιλ ότι θα κέρδιζε, άν τά συμμαχικά στρατεύματα έμπαιναν στή Γερμανική πρωτεύουσα πριν από τους Ρώσους.

Άσφαλώς δέν μπορούμε να Ισχυριστούμε πως κάτι τέτοιο θα μές έδινε τη δύναμη να διαπραγματευθούμε μέ τους Ρώσους ζητώντας περισσότερες παραχωρήσεις, άφού τά όρια των ζωνών κατοχής είχαν όριστικά καθοριστεί στή Γιάτα.

Ότε φαίνεται πιθανόν ότι ή άγνωσμένη των Ρώσων άπειδή τους άφήσαμε να μπειν στή τομέα που τους είχε επιδικαστή θα τους έκανε περισσότερα δόσκολα χείριστες στή μεταπολεμική τους πολιτική σχέση μέ τό Βερολίνο.

Και τέλος, άν ο Στάλιν καταλάβαινε τί ζητούσαμε, δέν θα έδλεπε πως ή μικρή άπόσταση άνάμεσα στή Βερολίνο και στις δυνάμει του μπορέσε πολύ γρήγορα να καλυφθή;

Σήμερα, συζητώντας αυτές τις διαφορές, καθώς και άλλες, όπως την εισβολή στή Β. Γαλλία και τό πρόβλημα ενός μόνον Αρχηγού των Συμμαχικών Άποβατικών Δυνάμει, ο Αϊζενχάουερ ποτέ δέν παρυσιάζει τις άπόψεις του όπτε μέ την άλαχιστη άχρότητα ή μνησικαχία.

Πάντα καταλήγει σέ δίκαια συμπεράσματα για τους Βρεταννους και παράδεχεται τη δύναμη των άπικερημάτων που όπάρχουν άνατίει του... Κάποτε, τόσο πίσω πηγαίνει έκθέτοντας τις άπόψεις των άντιπάλων του, που άπορεί κανείς, γιατί τελικά άκούθηκες τη γνώμη που άκολουθήσε.

Κανένας δίκαιος άναγνώστης δέν θα μπορούσε να βρή όπτε την άλαχιστη

αντιβρεταννική άποψη σ' αυτή την ειλικρινή και τίμια αξιοτόρηση των γεγονότων των δύσκολων καινών ημερών.

Ίσως όμως ακόμη καλύτερη απόδειξη της αληθινής του μεγαλοφυΐας και της καλής θελήσεως που στάθηκε το κίνητρο της συμπεριφοράς του "Αϊζενχάουερ, να είναι οι ευγενικές και φιλόφρονες παρατηρήσεις του για όλες τις Βρεταννικές προσωπικότητες με τις οποίες συνεργάστηκε.

Για τις σχέσεις του ωστόσο με τον Μοντγκόμερυ, δέν είναι αυτά που λέει αλλά εκείνα που δέν λέει, που δείχνουν ότι μεταξύ τους διηχρε μία άμύση όχι ένταλώς άρμονική. Καί γράφει: «Πέρασα πολύ καιρό στη Γαλλία, βλέποντας συχνά σέ σκεψείς τέν στρατηγό Μπράντλεϊ και τέν στρατηγό Μοντγκόμερυ. Θέλαμε νά αποφασίσουμε πώς θά γινόταν ό συντονισμός και τί έκταση θά έπαιρναν ό έπικείμενες έπιχειρήσεις. Τέτοιες συναντήσεις με τέν Μπράντλεϊ ήταν πάντα ευχάριστες...»

Αλλά έν ό "Αϊζενχάουερ εβρισκε τέν Μοντγκόμερυ δύσκολο προκειμένου νά συνεργάσεται μαζί του, αυτό δέν έπηρέαζε τή γνώμη του για τή στρατιωτική άξία του Μοντγκόμερυ. Με δύναμη όποστηρίζει τήν ταχτική

του Μοντγκόμερυ στη Σικελία, παραδέχεται πώς είχε προβλέψει κάθε κίνηση του Ρόμελ στη Νορμανδία, και ακόμη δέν έδίστασε νά του δώσει τήν άρχηγία της μάχης των Βορείων Άρδενών, μιάς μάχης από τις πιο κρίσιμες—παρ' όλο πού τά στρατεύματα ήταν κυρίως Άμερικανικά και παρ' όλο πού σ' αυτό θά αντιμετώπιζε τήν κριτική του όγκου της Άμερικανικής κοινής γνώμης.

Για τέν "Αϊζενχάουερ «τό πρώτο και κύριο μάθημα από τους άγώνες στη Μεσόγειο και τήν Εύρώπη, ήταν ή άπόδειξη ότι ό πόλεμος μπορεί νά κερδηθή μόνο από ένα συνασπισμό έθνών...»

Και για κάποια άλλη περίπτωση γράφει: «Τίποτε δέν δημιουργεί ζητήματα μεταξύ των συμμάχων τόσο συχνά και τόσο εύκολα, όσο οι περιτές συζητήσεις—ιδιαίτερα μάλιστα όταν ταπεινώνεται ό ένας άπ' αυτούς. Ένας οικογενειακός κουβας παίρνει πάντα περισσότερη σημασία από ό,τι έχει στην πραγματικότητα». Ο "Αϊζενχάουερ στο βιβλίο του «Σταυροφόρια στην Εύρώπη» ακολουθεί κατά γράμμα αυτό το γνωμικό. Κρίνοντας τό βιβλίο του δέν μπορούμε νά κάνουμε τίποτε λιγότερο. Milton Shulman

άπό τό «The Evening Standard», Λονδίνο

9 Μαΐου, 1945.—Έπιτρέψτε μου νά σάς πώ τί σημαίνει για μās ό Στρατηγός "Αϊζενχάουερ. Στο πρόσωπό του βρήκαμε έναν άνθρωπο πού έδραϊωσε τήν ένότητα των συμμαχικών στρατευμάτων πάνω από κάθε έθνικιστική σκέψη. Στο άρχηγείο του μόνο τό πνεύμα της ένότητας και της στρατηγικής βασιλέυε. Σε τέτοιο σημείο έφθανε τό πνεύμα αυτό της ένότητας, ώστε τά Βρεταννικά και Άμερικανικά στρατεύματα μπορούσαν νά ανακληθούν σιήν πρώτη γραμμή και νά μεταφερθούν από ένα τμήμα σέ άλλο, χωρίς τήν παραμικρότερη δυσκολία. Ποτέ συμμαχία ανάμεσα σέ ευγενείς φίλους δέν πραγματοποιήθηκε και δέν κρατήθηκε τόσο ψηλά. Έν όνόματι της Βρεταννικής Κοινοπολιτείας και της Αυτοκρατορίας σās έκφράζω τόν θαυμασμό μου για τόν σταθερό και φωτισμένο χαρακτήρα, τό διορατικό πνεύμα και τις άρετές του στρατηγού "Αϊζενχάουερ.

(Τηλεγράφημα του Ούίνστον Τσώρτσιλ πρós τόν Πρόεδρο Τρούμαν)

Ο αιώνιος άμαρτωλός

Του LAURENCE HOUSMAN

(Από τό «Strange Ends and Discoveries»,

Έκδ. Jonathan Cape, Λονδίνο)

Ο Λώρενς Χάουσμαν, άδελφός του Άγγλου ποιητού Α. Ε. Χάουσμαν, έχει γράψει πολλά έλαφρά δοκίμια, ρομαντικά θεατρικά έργα και πλούσια σέ φαντασία διηγήματα. Περισσότερο γνωστός είναι για μιά σειρά διηγημάτων με δραματικές σκηνές από τή ζωή του Άγιου Φραγκίσκου της Ασίζης, και

για τά διασκεδαστικά σκίτσα της Βασίλισσας Βικτωρίας πού αποτέλεσαν τή βάση του δημοφιλούς θεατρικού έργου «Βικτώρια Ρεγγίνα».

Τό παρακάτω διήγημα παρμένο από τήν τελευταία του συλλογή, χαρακτηρίζεται κάπως από μιά ευγενική, έξυπνη και συμπαθητική ασέβεια.

Ὁ αἰώνιος ἁμαρτωλὸς

Εγινε τὴν παραμονὴ τοῦ Πάσχα· δηλαδή, σύμφωνα μὲ τὸ ρολόι, ὄχι ἀκριβῶς τὴν παραμονή, μὰ τὴν πρώτη ὥρα τῆς ἡμέρας τῆς γιορτῆς, ἀνάμεσα στὶς δώδεκα τὰ μεσάνυχτα καὶ στὴν πρώτη ὥρα τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα. Μόνο σὲ ἓνα στενὸ φίλο, ἓναν συνάδελφό του ποὺ τοῦ εἶχε ἐμπιστοσύνη ὅτι δὲν θὰ τὴν ἔλεγε πιὸ ἔξω, διηγήθηκε τὴν ἱστορία ὁ Πάτερ Σίμων. Τί θὰ ἔκανε, τί θὰ πάθαινε ἂν ἡ συνείδησή του τὸν βάραινε καὶ εἶχε νὰ ἀναφέρῃ τὸ ζήτημα στὴν κρίση ἑνὸς ἀνωτέρου του, ἴσως καὶ τοῦ Πάπα τοῦ Ἱδίου, αὐτὸ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ φανταστῇ. Καὶ μὲ τὴ σκέψη μόνο ἔτρεμε· καὶ παρ' ὅλο ποὺ ἔνοιωθε ἓνα αἶσθημα ταπεινωτικό, ὅταν τελικὰ ξεδιαλύθηκε ἡ ὑπόθεση, ἦταν εὐχαριστημένος ποὺ γλύτωσε ἀπὸ μιὰ ἀπερισκεψία ὅπου θὰ τὸν ὠδηγοῦσε ἡ ἀδολὴ φύση του καὶ ἡ τόση καλωσύνη του ἀπέναντι στοὺς ἁμαρτωλούς. Κάποιος λόγος ὑπῆρχε ποὺ οἱ πολὺ φίλοι του τὸν ἔλεγαν χαϊδευτικά «ὁ Ἀγαθὸς Πατέρας» καὶ οἱ λιγότερο φίλοι του τοῦ εἶχαν δώσει τὸ παρατσούκλι «ὁ Ἀγαθοῦλης». Ἡ ἀπλότητά του ἐφθανε σὲ σημεῖο νὰ γίνεται ἐλάττωμα· καὶ ἡ ἀπλό-

τητα αὐτὴ ὅπως καὶ ἡ καλωσύνη του, μεγάλωναν μὲ τὰ χρόνια.

Ὅπως ὁ ἴδιος διηγήθηκε τὴν ἱστορία, ἀφοῦ ἄκουσε περισσότερες, ἀπὸ ὅσες συνήθως, καθυστέρημένες ἐξομολογήσεις ἀπὸ τοὺς λιγώτερο ταχτικούς του ἐνορίτες — προετοιμασία γιὰ τὸ Πάσχα — ἔμεινε στὴν ἐκκλησία ὡς τὴν ὥρα ποὺ κανονικὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε πάει γιὰ ὕπνο· καὶ κατακουρασμένος ὕστερα ἀπ' αὐτὴν τὴν πολύωρη καὶ κοπιαστικὴ δουλειὰ νὰ ψάχνῃ μέσα στὶς καρδιές καὶ τίς πονηρὲς συνειδήσεις τῶν ἀπρόσεχτων ἁμαρτωλῶν, μιὰ καὶ ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴ σωτηρία τους — ἐνῶ περίμενε νὰ βιβαιωθῇ πὼς οἱ μετανοοῦντες εἶχαν τελειώσει — ἀποκοιμήθηκε μέσα στὸ ἐξομολογητήριο. Καὶ ὁ ἐκκλησάρχης νομίζοντας πὼς εἶχε φύγει κλείδωσε τὴν ἐκκλησία.

Αὐτὸ ὥστόσο δὲν εἶχε σημασία· εἶχε τὸ δικό του κλειδί καὶ μποροῦσε νὰ μπαίνει ὅπου ὅπου ἤθελε. Μὲ κάποια ἐκπληξη ὁμως, ὅταν ξύπνησε, κατάλαβε — καθὼς ἔνοιωθε πὼς τὸν εἶχε πάρει ὁ ὕπνος γιὰ λίγη ὥρα — ὅτι τὸν εἶχε ξυπνήσει ἓνας χτύπος στὴν πόρτα τοῦ ἐξομολογητηρίου καὶ ὅτι κάποιοι ἁμαρτωλοὶ περὶ μὲν ἀκόμη γιὰ νὰ ἐξομολογηθῇ.

Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ εἶδε μέσα στὸ θαμπὸ φῶς ποὺ κρεμόταν πάνω ἀπὸ τὸ Ἅγιο Βῆμα, ἓνα μαῦρο κεφάλι. Τὰ χαρακτηριστικά του δὲν μποροῦσε νὰ τὰ ξεχωρίσῃ. Ἐβλεπε ὁμως τὰ μάτια του, ποὺ τοῦ φάνηκαν πὼς εἶχαν μιὰν ἀμυδρὴ κοκκινωπὴ λάμψη, σὰν νὰ ἔπεφτε πάνω τους ἡ ἀνταύγεια κάποιας φωτιᾶς. Ἐνοιωσε δυσάρεστα, πράγμα ποὺ δὲν τοῦ πέρασε, ἀκόμη καὶ ὅταν ἄκουσε τὴ συνηθισμένη φράση, σὰν πρόλογο αὐτοῦ ποὺ ἔμελλε ν' ἀκολουθήσῃ. «Εὐλόγησέ με Πάτερ, ἁμάρτησα.»

«Ἄργησες, τέκνο μου», εἶπε κουρασμένος ὁ γέρο ἱερέας σάνα τὸν μάλλωνε. «Δὲν μποροῦσες νὰ ἔρθης νωρίτερα;»

«Ὁχι, Πάτερ, δὲν μποροῦσα νὰ ἔρθω πρὶν ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα. Θὰ ἦταν ἄσκοπο.»

Μεσάνυχτα; ἡ λέξη τὸν ἔκανε νὰ τὰ χάσῃ. Ἦταν τόσο ἀργά; Δηλαδή εἶχε ἀρχίσει πιά τὸ Πάσχα. Ἡ φωνὴ ὁμως δὲν τοῦ ἦταν γνωστή. Ἀσφαλῶς δὲν ἦταν ἐνορίτης του. Γιατὶ λοιπὸν νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ ἓνας ξένος; Τοῦ φάνηκε πὼς μιὰ ἐρώτηση ἀκόμη ἦταν ἀπαραίτητη:

«Πότε ἐξομολογήθηκες, τέκνον μου, γιὰ τελευταία φορὰ;»

«Ποτέ, Πάτερ.»

Ἡ ἀπάντηση τὸν σάστισε.

«Θέλεις νὰ πῇς πὼς σὲ ὄλη σου τὴ ζωὴ δὲν ἐξομολογήθηκες οὔτε μιὰ φορὰ;»

«Ποτέ, Πάτερ.»

«Ποῦ ζοῦσες ὡς τώρα, ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι;»

«Ἀπὸ τὴν κόλαση.»

Ὁ ἀληθινὸς τόνος ποὺ εἶχαν τὰ λόγια αὐτὰ χτύπησε παραξένα στ' αὐτιά τοῦ εὐσπλαχνικοῦ γέροντα.

«Ὁχι, ὄχι, τέκνο μου», διαμαρτυρήθηκε, «δὲν πρέπει νὰ τὸ λέῃ κανεὶς αὐτό. Δὲν ὑπάρχει ἀμβολία πὼς θὰ ὑπῆρξεν μεγάλος ἁμαρτωλός, δὲν πρέπει ὁμως νὰ λὲς πὼς ἔρχεσαι ἀπὸ τὴν κόλαση· δὲν εἶναι σωστὸ γιατί αὐτὸ θὰ σοῦ στέρησῃ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἄν ἦταν ἔτσι, τότε δὲν θὰ ἠθελες νὰ ἔρθης ἐδῶ. Ποιὸς εἶσαι; πὼς σὲ λένε;»

«Εἶμαι ὁ Διάβολος.»

Θὰ ἦταν πολὺ λίγο ἂν λέγαμε πὼς ἡ ἀπάντηση αὐτὴ τὸν ἐάφνιασε περισσότερο ἀπὸ ὅτι ὅλες οἱ ἄλλες. Τὸ σπουδαῖο ὁμως ἦταν πὼς — ὅσο ἀπίστευτη κι ἂν φαινόταν καὶ ἐπομένως μποροῦσε νὰ τὴν πάρῃ κανεὶς γιὰ ἄστειο — γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴν πίστεψε. Ὅσο κι ἂν ὁ Διάβολος ἦταν ὁ πατέρας τῆς ψευτιᾶς, αὐτὴ τὴ φορὰ ἔλεγε τὴν ἀλήθεια. Ἦταν ὁ ἴδιος

ὁ διάβολος καί, ἂν πιστέψουμε τὰ λόγια του, ὁ παπᾶς σταυροκοπήθηκε τρεῖς φορές.

«Γιατί λοιπὸν ἦρθες ἐδῶ;», τὸν ρώτησε τρέμοντας, γιατί οἱ σταυροὶ δὲν εἶχαν διώξει τὸν φόβο πού τὸν εἶχε κυριέψει. Καὶ τότε τοῦ ἦρθε ξαφνικὰ ἡ ἰδέα—γιατί τάχα ὁ δραστὴς διάβολος νὰ ἦταν πιὸ τρομαχτικὸς ἀπὸ τὸν ἄδρατο, πού στοὺς πειρασμούς του εἶχε ἀνισταθῇ μὲ τέτοια ἐπιτυχία σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ; Ξαναβοῆκε τὸ θάρρος του. Καὶ τότε, ἦρθε καὶ ἡ ἀπάντηση στὴν τελευταία του ἐρώτηση:

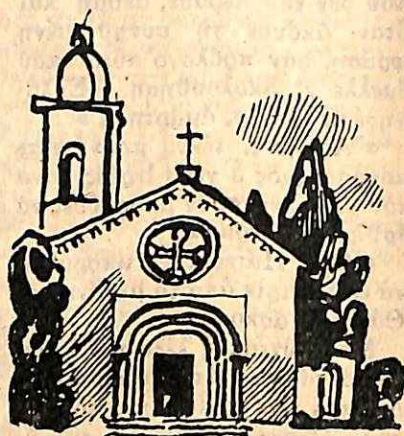
«Γιατί μετανόησα, Πάτερ. Ἦρθα γιὰ νὰ συμφιλιωθῶ μετὸ Θεό.»

Ὁ καημένος ὁ γέρο-ἐφημέριος ἔνοιωσε τὸν ἑαυτὸ του ἀκατάλληλο γιὰ ἓνα τόσο μεγάλο ἔργο—τὸν ἐρχομὸ μιᾶς νέας ζωῆς ὅπου ὁ πειρασμὸς δὲν θὰ ὑπῆρχε πιά, γιατί ἀσφαλῶς αὐτὸ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἂν ὁ Διάβολος μετανοοῦσε ὁ ἴδιος γιὰ τοὺς κακόβουλους τρόπους του. Τοῦ ἔδινε ἄραγε τὸ ἱερατικὸ του ἀξίωμα ἀρκετὴ ἐξουσία ὥστε νὰ φέρῃ αὐτὸς τὴν εὐλογημένη ἐποχὴ πού προφητευόταν στὸ βιβλίο τῆς Ἀποκαλύψεως, τὴν ἐποχὴ ὅπου ὁ Σατανᾶς δὲν θὰ ἐξαπατοῦσε πιά τοὺς ἀνθρώπους; Δὲν τολμοῦσε νὰ κἀν τὸν ἑαυτὸ του ὄργανο ἐνὸς τόσο μεγάλου ἔργου,

τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

«Νομίζω πὼς θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶς στὸν Ἅγιο Πατέρα μας, τὸν Πάπα», εἶπε. «Εἶναι καὶ πολὺ σοβαρὸ γιὰ νὰ τὸ κανονίσω ἐγώ.»

«Ὁχι, Πάτερ», ἀπάντησε ὁ Διάβολος. «Ἐρχομαι σὲ σένα γιατί εἶσαι ὁ πιὸ τέλειος Χριστιανὸς πού γνώρισα ποτὲ—ἂν

μπορῶ νὰ μιλάω γιὰ γνωριμία, ὅταν σκεφτῶ σὲ πόση ἀπόσταση μὲ κράτησες πάντα. Ξέρεις, Πάτερ μου, ὅτι σὲ ὅλη σου τὴ ζωὴ, ἀπὸ ὅσο ξέρω, δὲν ἔκαμες ποτὲ σου κανένα θανάσιμο ἁμάρτημα; Εἶναι ἀλήθεια ὅτι πολλὰς φορές σὲ ἄκουσα νὰ κατηγορῆς τὸν ἑαυτὸ σου. Μέσα στὰ κατὰστικὰ μου ὅμως, κάτω ἀπὸ τὸ ὄνομά σου, παρ' ὅλο πού εἶχα ἀφήσει ἀρκετὸ χῶρο, δὲν ὑπάρχει τίποτα.

Ἀκριβῶς ἐπειδὴ δὲν βρίσκεσαι στὰ χαρτιά μου, ἐπειδὴ ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ σοῦ εἶμαι ἐντελῶς ξένος—γι' αὐτὸ ἦρθα σὲ σένα νὰ ἐξομολογηθῶ.»

«Μά, ἀγαπητὸ μου τέκνο!», φώναξε ὁ ἱερέας, καὶ ὕστερα, δι-ορθώνοντας τὸν ἑαυτὸ του «φτωχὲ Διάβολε, θέλω νὰ πῶ—φοβᾶμαι πὼς εἶναι πέρα ἀπὸ τίς δυνά-

μεις μου νὰ ἀκούσω τὴν ἐξομολόγησή σου.

Ποτὲ σου δὲν ἐβαφτίστηκες, ποτὲ σου δὲν ὑπῆρξες μέλος τῆς Ἐκκλησίας.»

«Τῆς Ἐκκλησίας; Ὁχι· αὐτὴ ἔγινε ἀργότερα. Ἦμουν ὅμως μέλος τοῦ Οὐρανοῦ, γεννήθηκα μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν χρειάζοταν νὰ βαπτισθῶ.»

«Ναί, ἀλλὰ ἔπεσες ἀπὸ τὸν Οὐρανό.»

«Ναί, Πάτερ, ὅπως ὅλοι οἱ βαπτισμένοι. Ὡστόσο, ὅπως αὐτοί, κατάλαβα πὼς οἱ πράξεις μου ἦταν κακὲς καὶ μετανόησα. Θὰ μοῦ ἀρνηθῆς αὐτὴ τὴν τελευταία εὐκαιρία νὰ βρῶ ἔλεος καὶ συγγνώμη, καὶ θὰ μοῦ χτυπήσης κατὰ πρόσωπο τὴν πόρτα—αὐτὸ τὸ μικρὸ ξύλινο πορτάκι πού κρατᾷς τώρα στὸ χέρι σου;

τουλάχιστον ἄκουσέ με.

Ἄν δὲν πιστεύης στὴν εἰλικρίνεια τῆς μεταμέλειάς μου, μὴ μοῦ δώσης ἄφεση ἀπὸ τίς ἁμαρτίες μου. Πῶς μπορείς ὅμως νὰ ἀρνηθῆς νὰ ἀκούσης τὴν ἐξομολόγηση ἐνὸς ἁμαρτωλοῦ; Δῶσε μοι αὐτὴ τὴν ἀνακούφιση ἀπὸ τὸ μαρτύριο τῆς συνειδήσεώς μου πού τώρα μὲ καίει.»

«Μὰ ἐσύ ὁ ἴδιος εἶσαι ἡ αἰτία γιὰ ὅλες τίς ἁμαρτίες ὅλου τοῦ κόσμου. Ἀκόμη καὶ τώρα, ἀναρίθμητες ψυχὲς χάνονται ἐξ αἰτίας σου χωρὶς ἐλπίδα νὰ μπορέσουν νὰ μετανοήσουν ποτέ.»

«Ναί, Πάτερ, εἶναι τρομερὴ ἡ εὐθύνη μου. Δὲν θὰ μπορέσῃ ὅμως ἡ μεταμέλειά μου καὶ ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μου—ἀφοῦ ἐγὼ εἶμαι ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς τους—νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ὅλους αὐτούς; Ἀλλοιῶς θὰ πῆ πὼς δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη στοὺς οὐρανοὺς, γιατί ἡ δική μου πτώση εἶναι τόσο χειρότερη ἀπὸ ὅλων τῶν ἄλλων. Ἐγὼ δὲν γεν-

νήθηκα ἁμαρτωλός, ὅπως ὅλοι αὐτοί. Ἡ βάπτισμα ἡ δική μου ἦταν ἡ οὐράνια ἐκείνη ζωὴ πού ἄφησα — ἐξ αἰτίας δικού μου λαθους, ἐντελῶς δικού μου, τοῦ πῶς σοβαροῦ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα. Πάτερ, τι θὰ σὲ βλάψῃ ἐσένα — ἢ τους ἄλλους — νὰ ἀκούσης τὴν ἐξομολόγησή μου; Ἴσως ἡ μεταμέλειά μου νὰ μὴν εἶναι ἀκόμα τέλεια. Ἄν μπορέσης ὁμως νὰ τὴν κάνῃς ἐοῦ νὰ γίνῃ τέλεια, σκέψου ἀπὸ τί βάρος ἁμαρτίας καὶ πειρασμοῦ θὰ ἀπαλλάξης τὸν κόσμο. Ἀντίθετα, ἂν ἀρνηθῇς νὰ μ' ἀκούσης, θὰ μὲ ὀδηγήσης στὴν ἀπελπισία καὶ μπορεῖ νὰ κάνω μεγαλύτερο κακὸ στὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων, πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ ὅ,τι ἔχω κάνει ὡς τώρα. Μπορεῖ καὶ νὰ ἐπινοήσω καινούριες αἰτιμίες· ἔχω κιόλας ἀρχίσει νὰ σκέπτομαι μερικὲς».

Ἡ ἀπειλὴ ἔφερε ἀποτέλεσμα. Ὁ ἱερέας σταυροκοπήθηκε ἄλλη μιὰ φορὰ καὶ εἶπε βιαστικὸς καὶ φοβισμένος: «Θὰ σὲ ἀκούσω· ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ ἂν κάνοντας αὐτὸ βγαίνω ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ».

Καὶ ἀρχισε ὁ Διάβολος τὴν ἐξομολόγησή του. Ἦταν μακρότατη γιατί εἶχε νὰ μιλήσῃ γιὰ ἕξη χιλιάδες χρόνια τῆς Γραφῆς πού πέρασαν ἀπὸ τότε πού ἔπεσε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας ἀπὸ τὸν Παράδεισο. Μίλησε μὲ φρικτὰ ἀκριβεῖς λεπτομέρειες, γιὰ ὅλες τὶς ἁμαρτίες πού εἶχε ἀνακαλύψει γιὰ νὰ βα-

σανίξῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἔγινε ὁ κόσμος. Πολλὲς ἀπ' αὐτὲς ὁ ἀγαθὸς ἱερέας οὔτε κὰν τις εἶχε ἀκούσει ποτέ του (ἀνατρίχιασε ἀπο φόβο μόνο στὸ ἀκουσμά τους), ἀλλὰ ὁ Διάβολος τὶς ἔκανε τόσο σατινικά ἐλκυστικές, πού γιὰ νὰ προστατέψῃ τὸν ἑαυτὸ του ἀπὸ τὸ μῖσος, τὰ σταυροκοπήματα ἐπεφταν σὰν Ἀπριλιάτικη βροχὴ.

Ἡ μέρα ἀρχισε νὰ φέγγῃ μέσα στὴν ἄδεια ἐκκλησίᾳ ὅταν ἡ ἐξομολόγησι τοῦ Διαβόλου τελείωσε. Ὁ φτωχὸς γέροντας εἶχε ἀποκάμει ψυχικὰ καὶ σωματικὰ.

Ὅταν ὁ κολασμένος μονόλογος ἔφτασε στὸ τέλος του, συγκέντρωσε τὴ σκέψη του γιὰ νὰ προσευχηθῇ καὶ νὰ ἀποτελειώσῃ ἔτσι τὸ χρέος του σὰν ἱερέας. Καί, θέλοντας μὲ ὅλη του τὴν καρδιά νὰ ὑποσχεθῇ ὅσο γινόταν λιγώτερο τὴν εὐσπλαχνία τῶν Οὐρανῶν στὸν ἁμαρτωλὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, εἶπε εὐγενικά:

«Ἄν τὸ ὅτι τὰ εἶπες ὅλα στὴν ἐξομολόγησή σου εἶναι ἀπόδειξη γιὰ τὴν εὐκρίνειά της, τότε πραγματικὰ καὶ ἀληθινὰ ἔχεις μετανοήσει. Δὲν μπορῶ ὁμως νὰ σὲ συγχωρήσω γιὰ τὶς ἁμαρτίες σου, ἂν δὲν ὑποβάλω τὸ ζήτημα στὸν ἀνώτερό μου, στὸν Ἐπίσκοπο πού, φαντάζομαι, θὰ πρέπει νὰ στείλῃ ἀναφορὰ στὴ Ρώμη γιὰ νὰ πάρῃ τὴν ἀπόφαση τοῦ Ἁγίου Πατέρα. Ὡστόσο προσπάθησε νὰ κάμῃς σταθερότερη τὴ μετάνοιά σου καὶ θὰ προσευχηθῶ ὥστε ἡ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ, πού δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ

σοῦ τὴν δώσω ἐγώ, νὰ ἀπλωθῇ καὶ σὲ σένα. Πήγαινε, τέκνο μου, καὶ ὁ Θεὸς μαζί σου!»

«Τέκνο μου»: τὸν εἶχε ξαναπῇ ἔτσι! Ἀκουστικὴ ἓνα σαρκαστικὸ γέλοιο καὶ — σὰν νὰ ἔσκασε κανένα πυροτέχνημα — μιὰ μυρωδιὰ ἀπὸ θειάφι γέμισε τὸ ἱερὸ κτίριο· ὁ διάβολος εἶχε ἐξαφανιστῇ.

Ἄν καὶ δὲν φαινόταν, ἡ φωνὴ του ἀκουστικὴ διαπεραστικὴ καὶ καθαρὴ.

«Πρωταπριλιά, Πάτερ!» φώναξε. Πραγματικὰ ἦταν πρωταπριλιά.

Μουδιασμένος ἀπὸ τὸ κάθισμα τῆς ὥρας, ὁ γέρος ἱερέας σηκώθηκε καὶ βγῆκε σκυφτὸς ἀπὸ τὸ ἐξομολογητήριο.

«Τὶ νὰ γίνῃ» εἶπε ἔως νὰ εἶμαι καὶ τρελλός. Πρωταπριλιάτικος τρελλὸς δῶς. Ὡστόσο γλυτώνω ἀπὸ μιὰ μεγάλη δυσκολία. Δὲν θὰ ὑποβάλω τὸ ζήτημα στὸν Ἐπίσκοπο. Δὲν θὰ μὲ πρίστευε. Θὰ μοῦ ἔλεγε πὼς τὰ εἶχα δῆ στὸν ὕπνο μου.»

Τὰ εἶχε ὀνειρευτῇ ἄραγε; Ὀχι, γιατί ὦ ἐκείνη τὴ στιγμή τὸ εἶχε ἐντελῶς ἐσχάσει πὼς ἦταν πρωταπριλιά. Ναι. Ἔτσι μπορούσε νὰ ἐξηγηθῇ. Κούνῃτε λυπημένα τὸ κεφάλι του· ἡ προσπάθειά του ἦταν ἐντελῶς ἀχρηστὴ. Ὡστόσο, ἀπὸ τὴ μεγάλη του καλωσύνη, προσευχήθηκε στὸ Θεὸ νὰ ἀπλώσῃ κάποια μέρα τὴν ἀπερριπτή εὐσπλαχνία του καὶ στὸν αἰώνιο ἀμετανόητο, τὸν ἁμαρτωλὸ τῶν ἁμαρτωλῶν.

«ΕΔΩ ΛΟΝΔΙΝΟΝ!»

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΚΡΟΑΤΑΣ ΜΑΣ

Οσοι παρακολουθοῦν τὶς ἐκπομπὲς τῆς Ἑλληνικῆς Ὑπηρεσίας, θὰ παρατήρησαν μερικὲς ἀλλαγὲς στὰ προγράμματά της. Π.χ. τὴ Δευτέρα, τὰ «Ραδιοφώνητα Χρονικά» τὰ ἀντικατέστησε ἡ «Ἐπιστημονικὴ Ὥρα». Τὴν Κυριακὴ μεταδίδεται ἡ «Ἑβδομαδιαία Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση». Σ' αὐτὲς καὶ σὲ ἄλλες ἀλλαγές, συνέβαλαν πολὺ οἱ ὑποδείξεις τῶν ἀκροατῶν της. Τὰ γράμματά τους καὶ οἱ ἀπαντήσεις τους στὰ ἐρωτηματολόγια τῆς Ὑπηρεσίας τὴν κατατοπίζουν κάθε μέρα περισσότερο στὶς ἐπιθυμίες τους. Ὅσο ὅμως αὐξάνει ὁ κύκλος τῶν ἐπιστολογράφων, τόσο ἡ ποικιλία τῶν προτιμήσεων καὶ τῶν ἐνδιαφερόντων γίνεται μεγαλύτερη. Γι' αὐτὸ ἡ Ἑλληνικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Β.Β.С. προχωρεῖ προσεκτικὰ, ὥστε νὰ μὴν κάνει ἀλλαγές ποὺ θὰ ἐχαρακτήρισον μερικοὺς ἀλλὰ θὰ δυσχεραίσουν ἄλλους.

Ἐπὶ πλεόν, μερικὲς ἀπὸ τὶς ὑποδείξεις τῶν ἀκροατῶν τῆς Ὑπηρεσίας εἶναι ἐπιθυμητές, δὲν εἶναι ὅμως πάντα δυνατὴ ἡ πραγματοποίησή τους. Ἀλλὰ κι ὅταν εἶναι δυνατὴ, χρειάζεται πολλὲς φορές ἀρκετὸ χρόνο. Γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐπιτυχία χρειάζεται μεγάλη προετοιμασία.

Ὅσοι παρακολουθοῦσαν τὶς ἐκπομπές μας μόνο στὸν καιρὸ τοῦ πολέμου, δὲν θὰ ἔχουν βέβαια ὑπ' ὄψιν τους τὶς ἀλλαγές ποὺ ἔγιναν ἀπὸ τότε. Στὸν πόλεμο πρωταρχικὴ σημασία εἶχαν οἱ εἰδήσεις. Στὶς εἰδήσεις ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα νὰ δίδεται πρωτεύουσα θέση, παράλληλα μὲ τὰ σχόλια τῶν κάθε λογῆς εἰδικῶν συνεργατῶν τῆς Ὑπηρεσίας, πολιτικῶν, οἰκονομικῶν, κλπ., οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ τοποθετήσουν τὰ γεγονότα στὸ κατάλληλο πλαίσιο. Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς εἰδήσεις καὶ τὰ σχόλια, τὰ προγράμματα τῆς Ἑλληνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Β.Β.С. ἐπεκτείνονται τῶρα καὶ στὸν τομέα τῆς ἐπιστήμης, τῆς λογοτεχνίας τῶν καλῶν τεχνῶν, τῆς κοινωνιολογίας, κλπ., χωρὶς νὰ λησμονοῦν καὶ τὸν ἀκροατὴ ποὺ θέλει ἀπλῶς νὰ διασκεδάσῃ.

Πληροφοροῦμε τοὺς ἀκροατές μας διὲς ἡ τελετὴ τῆς ἐπιδόσεως τῶν βραβείων τοῦ διαγωνισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Β.Β.С. θὰ γίνῃ στὶς ἀρχὲς Μαΐου στὴν Βρετανικὴ Πρεσβεῖα Ἀθηνῶν. Περισσότερες πληροφορίες θὰ ἀνακοινωθοῦν μὲ τὸν τύπο.

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Η

Ἑκλογῆς

Ὄνομα

Ἐσώνυμον

Πόλις

Διεύθυνσις

ΕΞΑΜΗΝΟΣ

ΔΡΧ.

10.000

ΕΤΗΣΙΑ

ΔΡΧ.

20.000

Συμπληρώσατε μὲ κεφαλαῖα γράμματα καὶ καθαρὰ τὸ ὄνομα-τεπώνυμόν σας καὶ τὴν διεύθυνσίν σας καὶ διαγράψατε τὸ τετράγωνον τὸ ὁποῖον δὲν σᾶς ἐνδιαφέρει.

Ἀποστέλλετε, παρακαλοῦμεν, διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς σας, ἑξαμήνου ἢ ἐτησίως, εἰς τὸ Πρακτορεῖον Ἐφημερίδων Ἀθηναϊκοῦ Τύπου, Σωκράτους 43, ἢ εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἑκλογὴ», Μέγαρον Μετοχ. Ταμείου Στρατοῦ Τσώρτσιλ 4, 5ος ὄροφος, Ἀθήνας, μετὰ τοῦ παρόντος δελτίου καὶ θὰ λαμβάνετε τακτικὰ τὴν ΕΚΛΟΓΗ εἰς τὸ σπίτι σας. Τὸ καλύτερον δῶρον διὰ τοὺς φίλους σας εἶναι μιὰ συνδρομὴ τῆς ΕΚΛΟΓΗΣ, τοῦ περιοδικοῦ ποὺ σᾶς κατατοπίζει εἰς τὰ διεθνῆ ζητήματα.

«Ἐκλογή» γιὰ τοὺς φίλους σας

Σᾶς παρακαλοῦμε πολὺ νὰ μᾶς δώσετε τὰ δνόματα δύο φίλων σας ποὺ νομίζετε ὅτι θὰ ἐνδιαφέρονταν νὰ ἐγγραφοῦν στὴν «Ἐκλογή». Συμπληρώσετε τὰ δνόματα καὶ τίς διευθύνσεις τους μὲ κεφαλαῖα γράμματα στὶς παρακάτω θέσεις καὶ ἐμεῖς θὰ τοὺς στείλωμε ΔΩΡΕΑΝ τεύχη τῆς «Ἐκλογῆς» γιὰ νὰ τὴν γνωρίσουν.

Ὄνομα

Διεύθυνσις

Ὄνομα

Διεύθυνσις

Τὰ γράμματα τῶν ἀναγνωστῶν μας

Ἐντυπώσεις...

Σ οὐ στέλνω μερικὲς ἐντυπώσεις μου ἀπὸ τὸ τεύχος Φεβρουαρίου. *Ἡ «Βολιβία» τοῦ Α. Gehaiu (σελ. 151) δὲν ἔχει ἀπόλυτα πεζογραφικὲς ἀξιώσεις, σὺν τῷ ταξιδιωτικῷ τῆς Beauvoir στὸ προηγούμενο τεύχος (σελ. 23), ἀλλὰ δὲν εἶναι οὐδὲ καβαρή γεωγραφία. Εἶναι κάτι μεταξύ τῶν δύο. Θὰ τὴν ἔλεγα ποιητικὴ γεωγραφία. Μικὰ νὰ γνωρίζαμε τὴν γεωγραφία μ' αὐτὸν τὸν δημιουργικὸ τόπο. *Ἡ κινεζικὴ ξυλογραφία (σελ. 162) τοποθετεῖται μέσα στὸ πρὶο σημαντικό βῆμα ποὺ ἔκανε ἡ «Ἐκλογή» μὲ τὴν ἐμφάνισή της. Μᾶς γνῶρισε τὴν τέχνη καὶ τὴ σκέψη χωρὶν πολὺ λίγο γνωστῶν σ' αὐτὸ τὸ πεδίο, ἰδίως τῆς Ἀνατολῆς, ἐνὸς τμήματος τῆς ὀφθαλμοῦ ποὺ εἶναι πάντα ἐνα μυστήριον καὶ γι' αὐτὸ ἀξιοπερίεργον. Μᾶς κάνει ἐντύπωση ἀμέσως ἡ πολὺ αἰσθητὴ διαφορά ἀνάμεσα στὸν τρόπο δουλειᾶς τῶν ἐθνικιστῶν καλλιτεχνῶν καὶ τῶν κομμουνιστῶν. *Ἡ τέχνη τους δικαιολογεῖται ἀπόλυτα ἀπ' τὴν ἰδεολογία τους. Θὰ μπορούσε νὰ κάνει κανεὶς πολλές παρατηρήσεις. Θ' ἄρκεσθῶ σὰ μιά. Οἱ ἐθνικιστὲς προσέχουν τὴ λεπτομέρεια καὶ τὴ σωστὴ ἀπόδοση τῶν ἐνδιόμεσων τόνων ἀπ' τὸ μαῦρον στὸ ἄσπρο· εἶναι ἀπαλοί. Ἀντίθετα οἱ κομμουνιστὲς ξυλογράφοι καταλύουν τοὺς τόνους, ἐπαναστατοῦν, οἱ ἀντιθέσεις τοῦ μαύρου καὶ τοῦ ἄσπρου εἶναι σκληρὲς καὶ γενικὰ ὑπάρχει κάτι τὸ ἀπότομον καὶ μονοκόματο.

Φ. Ν., Ἀθήνα

Ἄρθρα γιὰ τὴν μουσικὴν.

Ε γὼ τὴν γνώμη ὅτι ἡ «Ἐκλογή» παρ' ὅλο τὸ πλούσιον περιεχόμενό της, ὑστερεῖ σὰ δοθῶν ἀναφερόμενα στὴ μουσικὴ καὶ στοὺς μεγάλους καλλιτέχνες ποὺ τὴν ἐκπρασσωποῦν. Λαμβάνοντας ὅπ' ὄψη ὅτι ἡ μουσικὴ σὰν εὐγενέστερη ἀπὸ ὅλες τίς τέχνες συγκεντρώνει τὴν ἀφοσίωση τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων, γι' αὐτὸ γράφω μὲ τὴν πεποίθησιν, πὼς ἡ «Ἐκλογή» ποὺ τόσα πολλὰ ἔχει προσφέρει στὸ Ἑλληνικὸ κοινὸ θὰ συμπληρώσῃ αὐτὸ τὸ κενὸ ποὺ παρουσιάζει.

Γ. Α., Πάτρας

Τὰ ἑρανίσματα.

Ε ἰς τὸ τελευταῖον τεύχος τῆς «Ἐκλογῆς», τὴν ὁποῖαν τακτικὰ παρακολουθοῦ, εὐχαριστῶς εἶδον νὰ γράφετε ὅτι εἰς τὰ ἑρανίσματα θὰ δημοσιεῖτε ἐπιστολὰς κλπ διαπρεπῶν ὁμογενῶν παλαιότερων ἐποχῶν. Δὲν νομίζετε ὅμως ὅτι δὲν ἦτο ἐπιτυχὴς ὡς ἀπορχὴ ἡ δημοσίευσις τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἀρνησιβήσκου καρδινάλιου Βησσαρίωνος πρὸς τὰ τέκνα τοῦ Δεσπότη Θωμά.

Μ. Σ., Ἀθήνα

Τὰ ἑρανίσματα τοῦ 1949 ἄρχισαν μὲ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βησσαρίωνος γιὰτι ἔρχονταν χρονολογικὰ πρώτη, στὴν περίοδον ποὺ θὰ καλύψῃ τὴν σειρὰ αὐτῇ.

Μιλεῖ ἓνας γεωπόνος.

Γ ιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Νεολογία γίνεσαι ὁ ὑπέρροχος ὁδηγός. Καὶ πιστεύω πὼς τὸ ὕπουργόν τῆς Παιδείας θάπρεπε μὲ ἀγκυκλίον τοῦ νὰ σὲ συστήσῃ σὺν τῷ μοναδικῷ φύλλῳ πλατείας μόρφωσης γιὰ τοὺς μαθητὲς.

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ ὑποδείξω μιά μικρὴ μὰ οὐσιώδη προσθήκη: Περισσότερες γεωργικὲς σελίδες ἀπὸ τὸν ἐξωκόσμον καὶ πρακτικὰ γεωργικὰ μαθήματα ἀπὸ τοὺς δικούς μας γεωπόνους. Ἔτσι θὰ πῆς μὲ πλήρη συνείδησιν ὀφθαλμοῦ καθήκοντος στὸ γεωργικόν—στὸ χωριάτικον σπῆτι. Καὶ ἀλήθεια σ' ἔχει τόσο μεγάλη ἀνάγκη ὁ μεγάλος ὁ μοναδικὸς Ἕλληνας ποὺ λέγεται ἀρότης.

Α. Κ. Γεωπόνος, Παράμυθια

Σωστὴ ἡ ἐπιδείξις σας μόνον ποὺ ὁ πῶρος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει ν' ἀπερρώσῃμε ὅσες θὰ ἐπρεπε σελίδες σὲ κάθε θέμα. Ἐλπίζουμε νὰ διαβάσατε μὲ ἐνδιαφέρον τὸ ἄρθρον «Ἑκρηκτικὲς ἔλεις στὴ γεωργία», στὸ τεύχος Μαρτίου σελ. 339.

Ἡ μόνη ἐλπίδα τῆς ἀνδρωόεπτος.

Ε ἵμαι βέβαιος πὼς ἡ ἰδέα τοῦ μονοπλευροῦ ἐθνικισμοῦ εἶναι πιά ξεπερασμένη καὶ ὅτι ἡ μόνη ἐλπίδα τῆς ἀνδρω-

πότητας για να καταργήσει τον πόλεμο βρίσκεται στην ελεύθερη παραιτήση των Έθνων από ένα μέρος της κυριαρχίας τους προς όφελος ενός παγκοσμίου οργανισμού. Νομίζω πως η Δυτική Ερώτηση πρέπει να δειχθεί με το παράδειγμα της ότι η δημιουργία μιας Ενωμένης δημοκρατίας θα θρασυεύσει τα βάσανά μας και θα μας βοηθήσει να ανοίξουμε το δρόμο για μια ίσως πιο πλατειά και πιο μακρυνή αλλά όχι λιγότερο επιθυμητή παγκόσμια ένωση.

J. A., μηχαν. δορυζέων, Witterheim, Γαλλία

Με την ευκαιρία που σου στέλνω τα δνόματα δύο φίλων μου που πιστεύω να ενδιαφερθούν για σένα, θέλω να σου εκφράσω και την ικανοποίησή μου από την εμφάνισή σου ή όποια από τις πιο πολλές πλευρές είναι, και αντικειμενικά ακόμει κρινόμενη, άψογη. Έτσι όπως είναι συγκροτημένο το περιεχόμενό σου μόνο οι πολύ-πολύ υποκειμενικές και προσωπικές προτιμήσεις ενός μπορεί ναμή βρούν τέλεια ικανοποίηση.

H. A., Φοιτητής Νομικής, Αθήνα

Ομολογώ, και είμαι υπερήφανος γι' αυτό, ότι είμαι ένας από τους φανατικώτερους αναγνώστες σου. Μ' αυτό δάν μ' έμπροσξί για να σου κάνω μια σαν εξομολόγησή δεν είσαι απόλυτα αντικειμενική. Ένας ελαφρός και τις περισσότερες φορές πυκνός δυτικισμός σκεπάζει το περιεχόμενό σου. Γιατί;

T. Σ., Θεσσαλονίκη

Οι λόγοι για τους οποίους βλέπετε περισσότερα άρθρα από δυτικές πηγές είναι γιατί τα άρθρα από άλλες πηγές είναι πολύ δύσκολο να βρεθούν και όταν βρεθούν είναι τόσο μονόπλευρα και συχνά τόσο αφελή στις απόψεις

τους ώστε φαίνονται ψεύτικα. Άλλωστε έχουμε διαπιστώσει ότι οι περισσότεροι αναγνώστες μας προτιμούν τα «δυτικά» άρθρα γιατί τα βρίσκουν πιο κοντά στην νοοτροπία τους.

Τι δα κάνη η Ένωσήμην;

Ερρισκόμεθα τώρα ενώπιον ενός τραγικού διλήμματος, όφειλομεν δηλαδή να εκλέξωμεν μεταξύ της επανόδου του ανθρώπου εις μίαν πρωτόγονον κατάστασιν αφ' ενός, μετά την λήξιν νέων—ατομικών πλέον—πολεμών και της απόδοσιν αὐτοῦ εις τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ αφ' ἑτέρου. Ὡς ἐκ τούτου διὰ τὴν ὠφελήσῃ πράγματι ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν αἱ τελευταῖαι δὲν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσουσι ἀναπτυσσόμεναι ἀνεξέλεγκτως.

«Υπὸ ποίους λοιπὸν ὁρους εἶναι δυνατόν νὰ ὠφελήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἡ πρόοδος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν;»
«Επειδὴ σὲ θεωρῶ ὡς τὸ καταλληλότερον περιοδικὸν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοιούτων θεμάτων θὰ ἤθελα πάρα πολὺ νὰ ἀσχοληθῇς μὲ τὸ θέμα ἀπὸ τῶν σελίδων σου.»

Σ. Β., Αθήνα

«Παραλλαγμένο ἀπὸ ὡάδην».

Είμαι ἀναγνώστης σου ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐκδόσεώς σου καὶ ὅσο μαγαλὼν τόσο μὲ περισσότερην εὐχαρίστησιν καὶ ἐνδιαφέρον πραγματικὸ διαβάζω τὰ ἄρθρα σου, ποὺ ἐξασφαλίζουν κατανόησιν τῆς καταστάσεως, ἀντικειμενικότητα, εὐθύτητα. Ἀλλὰ καὶ ὅλα γενικῶς τὰ θέματα μὲ τὰ ὅποια ἀσχολεῖσαι εἶναι εὐχάριστα, ἐνδιαφέροντα, ἀπαλλαγμένα ἀπὸ κατωτέρωτης καὶ πάθης, ἀπὸ σχολαστικῆς βαρύτητας.

Χ. Π., Φλώρινα

Ένα παράδοξο.

Συζητώντας τελευταία με φίλους μου και φίλους σου κάναμε μια θλιβερή διαπίστωση: εκφράσαμε ένα παράδοξο.

Καταπιάνονται με τόσα και τόσα θέματα, μουσικά, λαογραφικά, κοινωνικά, πολιτικά, φιλοσοφικά, θρησκευτικά κλπ. δὲν είδαμε όμως δυστυχώς ούτε μισή γραμμή για τὸν ὑπέρροχο ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος για τὸν δημοκρατικὸ κόσμο.

Προσπαθήσαμε νὰ βρούμε κάποια δικαιολογία γι' αὐτὴ τὴ μεγάλη σου παράλειψη ἀλλὰ δὲν βρήκαμε καμμία. Ὁ ἀγῶνας τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀγῶνας ζωῆς καὶ θανάτου καὶ σὺ ἕνα γνήσιο Ἑλληνικὸ Περιοδικὸ ἐνὶ πραγματούεσαι τόσα καὶ τόσα διεθνή πολιτικὰ θέματα δὲν ἔχεις γράψει τίποτα ἀπολότως γιὰ ἕνα τέτοιο Ἑθνικὸ ζήτημα.

N. Σ., Αθήνα

Ἡ «Ἑκλογὴ» ὅπως ξέρετε εἶναι ὁ καθρέπτης τοῦ ἔξω κόσμου γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Σκοπὸς τῆς εἶναι νὰ φέρῃ ἀπὸ τίς ἄλλες χώρες σκέψεις καὶ γνώμης ἐπάνω σὲ ὅλα τὰ θέματα ποὺ ἐνδιαφέρουν τὸν ἄνθρωπο. Ποτὲ ὅμως σὺς εἰδικὲς περιστάσεις δὲν μένει ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ πραγματικότητα ὅπως θὰ διαπιστώσατε μὲ τὸ τεῦχος Μαρτίου 1949.

Ψυχικὲς Ἔρευνες.

Θὰ ἤθελα καὶ ἐγὼ πολὺ νὰ διάβαζα ἕνα διαφωτιστικὸ ἄρθρο σχετικὸ μὲ τίς θεωρίες Μιτσούριν-Λυσένκο.

Ἐπίσης θὰ ἤθελα κάπου κάπου κανένα ἐπιστημονικὸ ἄρθρο ποὺ ν' ἀναφέρεται στὰ πλατεῖα καὶ ἀνεξερεύνητα ἀκόμη θέματα τῆς Παραψυχολογίας δηλ. στὸν πνευματισμὸ, τηλεπάθεια, βασκανία, μὲ αὐτὰ δηλ. ποὺ ἀσπασχολοῦνται οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον Ἑταιρεῖς Ψυχικῶν Ἑρευνῶν.

E.K., Κόνιτσα

Περισσότερη σοφιστική.

Θάθελα ν' ἀσχοληθῇς περισσότερην μὲ τὴν πολιτικὴν γιατί πιστεύω ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς αὐτοχλίας τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μὲ τὴν ἀνάπτυξιν διαφόρων τεχνικῶν θεμάτων σχετικῶν μὲ τὴν ραδιοφωνία, τηλεόραση κλπ.

X.K., Αθήνα

Υστερα ἀπὸ πολὺ καιρὸ ἔπασε στὰ χέρια μου τὸ τόσο ἀγαπητὸ γιὰ μένα περιοδικὸ «Ἑκλογὴ». Τὸ διάβασα μὲ χαρὰ καὶ διαπίστῶσα ὅτι σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ποὺ εἶχα νὰ τὸ διαβάσω ἔμεινα, ἀλλὰ καὶ κέρδιος τὴν ἐκτίμησιν περισσότερου κόσμου ὡς ἕνα περιοδικὸ μὲ τόσο πλούσιο περιεχόμενον.

Στρατ. K. A., ΣΤΓ, 908

Ἐχαραγοτούμε γιὰ τὰ καλὰ λόγια. Μόλις ληφθῇ ἡ ἐπιταγὴ θὰ λάβετε τὰ τεύχη σας.

Υπάρχουν μεταφρασμένα στὴν ἑλληνικὴ ὅλα τὰ βιβλία τῶν ἐκδόσεων Ὁξφόρντ καὶ τίνι τρόπον μπορῶ νὰ προμηθευτῶ ὅλους τοὺς καταλόγους τῆς National Book League;

Σ. Α. Θωμάπουλος, Κόρινθος

Νομίζουμε ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλα μεταφρασμένα τεύχη Ὁξφόρντ. Ὅσο γιὰ τοὺς καταλόγους, μπορεῖτε νὰ γράψετε ἀπ' εὐθείας στὴν National Book League.

Ἐχω ὅλα σου τὰ τεύχη ἐκτὸς ὁρισμένης ὅποια ἔχασα κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις, δταν ἤμου. Θὰ σὰς παρακαλοῦμαι πάρα πολὺ ἐάν εἶναι δυνατόν καὶ ἂν ὑπάρχουν νὰ μοῦ τὰ σταλείτε.

K.K., Αἰγίνα

Τὰ τεύχη ἐστάλησαν καὶ ἐλπίζουμε τὰ τὰ λάβατε.

Και ἄλλες ἀπαντήσεις στὸ ἐρώτημά μας :

Τι εἶναι κεφαλαιοκρατίας;

Εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀγνοεῖ καὶ τὸν ἑαυτὸ του ἀκόμη.

Ἀθ. K. Σπαν. Γεωπόνος, Παγαρνθιά

Κεφαλαιοκράτης = ἄνθρωπος σὺν χρήμα. Ἀφαίρεσέ του τὸ χρήμα καὶ τὸν κἀναι ἄνθρωπο.

Εἶναι αὐτὸς ποὺ δταν κινδυνεύουν τὰ κεφάλαιά του φροντίζει νὰ πείσῃ τὴν πατρίδα του νὰ διακινδυνεύῃ τὴν τύχη τῆς γιὰ νὰ τὰ σώσῃ. Ὅταν ὅμως κινδυνεύῃ ἡ πατρίδα δὲν σκέπτεται νὰ διακινδυνεύσῃ τὰ κεφάλαιά του γιὰ νὰ τὰ σώσῃ.

Κώστας X. K., Θεσσαλονίκη

Οἱ ἀναγνώστες μας θὰ θυμοῦνται τὸ παίχνιδι μὲ τὰ ρήματα (Ἑκλογὴ, 2/49) ποὺ δαίχται πῶς ἀλλάζουμε τὸ νόημα μιᾶς ἐκφράσεως ἀναλογως, ἂν τὴν χρησιμοποιοῦμε στὸ α', β' ἢ γ' πρόσωπο. Δημοσιεύουμε μερικὲς παραλλαγὰς ποὺ μᾶς ἔστειλαν ἀναγνώστες μας.

Εἶμαι κοινωνικός
Εἶσαι κοσμικός
Εἶναι σὸνμπ

Ἐγὼ διασκεδάζω
Ἐσὺ γλεντᾷς
Αὐτὸς ξεγυρνᾷ

Π. X., Φλώρινα

Εἶμαι θαρραλὴς
Εἶσαι τολμηρὸς
Εἶναι θρασύς

Εἶμαι ὀλιγαρκὴς
Εἶσαι οἰκονόμος
Εἶναι Σάβυακ

X. Ψ., Πειραιᾶς

Σε ειρηνικές στιγμές με βοηθούσα να ξεφύγω απ' τη μονομέρεια των πανεπιστημιακών μου σπουδών και να ασχοληθώ με τα τόσα άλλα ενδιαφέροντα ζητήματα που θύγεις. Βέβαια δεν μπορώ να πω ότι με μάρφυνες (με την έννοια που δίνουμε συνήθως στο ρήμα) αλλά πάντως με κατατόπιζες και μου νευνούσες το ενδιαφέρον, άπορίες και ερωτήματα για πολλά θέματα που κατόπιν μελετούσα από άλλες πηγές. Σήμερα που είμαι στρατιώτης είσαι η αποκλειστική μου πνευματική τροφή. Αυτό είναι το μεγάλο κέρδος μου από σένα.

Και τώρα μία παράκληση. Θά ήθελα να με ξημερώσεις σε έποψη με συνοδέλφους μου φοιτητές και φοιτήτριες της 'Αγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας και άλλων χωρών της Εσθώρας, με τους οποίους θα μπορούσα να ανταλλάξω γνώμες.

Γ. Π., 'Αθήνα

*Η άγγελία σας θα δημοσιευθεί στα σχετικά περιοδικά και ελπίζουμε να έχετε απάντηση γρήγορα.

Τι χέρι μιὰ Βεγγίδα.

Σαν παλιά αναγνώστρια πιστεύω πως μπορώ να εκφράσω μερικές σκέψεις μου. Νομίζω πως η 'Εκχο' είναι τόσο ενδιαφέρουσα ακριβώς για τον διεθνή της χαρακτήρα. *Η καθολικότητα αυτή, που συχνά παραμελείται σ' αυτή την εποχή της 'θνικοποιήσεως και του εγωισμού, είναι απαραίτητη αν θέλουμε να οπάρχη κατανόηση ανάμεσα στους λαούς. Σκέπτομαι πολλές φορές αν έχουν αντιστοιχισθεί όπως πρέπει ο κοινωνικός αντίκτυπος όλων των σημερινών εφευρέσεων. Διαβάζοντας άρθρα σαν το 'Εργαστήρια χωρίς ενοτάς' ('Εκλογή' 6/1947) που παρουσιάζει ασφαλώς έπιση-

μονικό ενδιαφέρον, αναρωτιέται κανείς τί γίνεται σ' αυτές τις περιπτώσεις ή απ' α, ή προσωπικότητα του ανθρώπου. Θα δοίμε άραγε γρήγορα τον άνθρωπο σκλάβο της υπαχής;

Τί ξέρουμε για τ' παιδιά της Κεντρ. Εσθώρας, της 'Ελλάδος, της Κίνας; Τί κάνουμε για τη νεολαία, αυτήν που θα δώσει τους αδριανούς πολίτες; Μήπως οι μελλοντικές γενιές ποσορίζονται να εκφυλιστούν, εξαιτίας της αδιαφορίας και της ξενοιοισίας μας;

Πολύ με ενδιαφέρει η σελίδα 'Γράμματα των αναγνώστών'. Θα μπορούσαν απ' αυτήν να συζητηθούν πολλά θέματα μεταξύ των αναγνώστών. Δεν θα μπορούσε να ζητηθεί ή γνώμη τους για ωρισμένα άρθρα; S. de B. Louvain, Βέλγιο

*Η τελευταία πρόταση της αναγνώστριάς από το Βέλγιο έχει ήδη εφαρμοστεί με το άρθρο 'Γιατί δουλεύω οι άνθρωποι;' ('Εκλογή' 3/1949 σελ. 282).

Ζητούν αλληλογραφία.

Δύο αναγνώστες του 'Eco del Mondo' επιθυμούν να αλληλογραφήσουν με αναγνώστες της 'Εκλογής':

Giovanni Bosco
Via Kombo 36 bis
RIVOLI TORINESE, ITALY

Ξέρει 'Αγγλικά, Γαλλικά και 'Αραβικά.

Bartolo Bartolotti
Via Camprasso 25/8
GENOVA SAMPIERDARENA, ITALY

Ξέρει Γαλλικά και θέλει να ανταλλάξει γνώμες για ζητήματα γενικά, κοινωνικά, θρησκευτικά και φιλοσοφικά. Είναι πιανίστας, ζωγράφος και μέντιουμ.

Ποτέ δὲν εἶναι ἀργὰ γιὰ τὴν ἐπιτυχία

ΑΝΑΜΕΣΑ στα 70 και στα 83 του χρόνια ο κ. ΒΑΝΤΕΡΜΠΙΑΤ αύξησε κατά εκατό εκατομμύρια δολάρια την περιουσία του.

*Ο ΚΑΝΤ έγραψε την «'Ανθρωπολογία» του στα 64 του χρόνια και τις «Μεταφυσικές Αρχές της Επιστήμης» όταν ήταν 74 χρονών.

Στα 74 του χρόνια ο ΒΕΡΝΤΙ παρουσίασε το άριστούργημά του «'Ο-θέλλος», στα 80 του τον «'Φάλσταφφ» και στα 85 συνέθεσε τα περίφημα έργα του «'Αβε Μαρία», «'Στάμπαι Μάτερ» και το «'Τε Ντέουμ».

*Ο ΚΑΤΩΝ άρχισε να μαθαίνει ελληνικά όταν ήταν 89 χρονών.

*Ο ΤΙΣΙΑΝΟΣ ζωγράφισε τη «'Μάχη του Λεπάντο» 98 χρονών.

Golden Book Magazine - Medley

*Ο ΦΡΑΝΤΣ ΧΑΛΣ ζωγράφισε το άριστούργημά του «'Régents et Régentes de l'Hôpital de Vieillards» 80 χρονών.

*Ο ΓΚΟΓΙΑ στα 1825, σε ηλικία 77 χρόνων, ζωγράφισε την περίφημη σειρά του «'Ταύροι του Μπορντώ», που είναι οι ωραιότερες ίσως λιθογραφίες που έχουν γίνει ποτέ.

Thomas Bodkin, «'The Spectator»

*Ο ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, που πέθανε 98 χρονών, ήταν 90 όταν έγραψε τον λόγο του «'Προς Φίλιππον», και λίγο πιο μεγάλος όταν έγραψε τον «'Παναθηναϊκό», το πιο ωραίο του έργο από άποψη ύφους.

Στα 80 του ο ΠΛΑΤΩΝ έγραψε ακόμη τον «'Κριτία» και τους «'Νόμους».

R. W. Livingstone, στο «'Greek Ideals and Modern Life»

*Η ΒΕΑΤΡΙΚΗ ΓΟΥΕΜΠ είπε ότι αυτή κι' ο άνδρας της δεν θα καταπιάνονταν ποτέ πια με κανένα μεγάλο έργο. «'Στα 68 και 69 χρόνια μας είμαστε πιο πολύ γέροι για να ξαναρχίσουμε. Το έργο μας τελείωσε.» Λίγο αργότερα έγραψαν μαζί τους δυο μεγάλους τόμους του βιβλίου «'Σοβιετικός Κομμουνισμός: ένας Νέος Πολιτισμός».

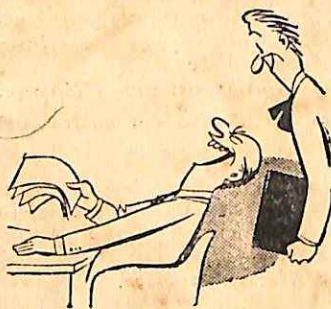
M. Cole, στο «'Beatrice Webb»

*Ο ΣΑΙΝΤ-ΣΙΜΟΝ άρχισε τα «'Απομνημονεύματά» του προτού ένηλικιωθή, και τα τελείωσε την παραμονή του θανάτου του. Πέθανε 80 χρονών.

Mgr. Burnet, στο «'Courts and Cabinets»

Τὰ σκίτσα τοῦ ΔΟΥΥ ('Εκλογή' 3 σελ. 295)

αναδημοσιεύθηκαν με την άδεια τοῦ «'Evening Standard», Λονδίνο.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

Από το «Punch», Λονδίνο